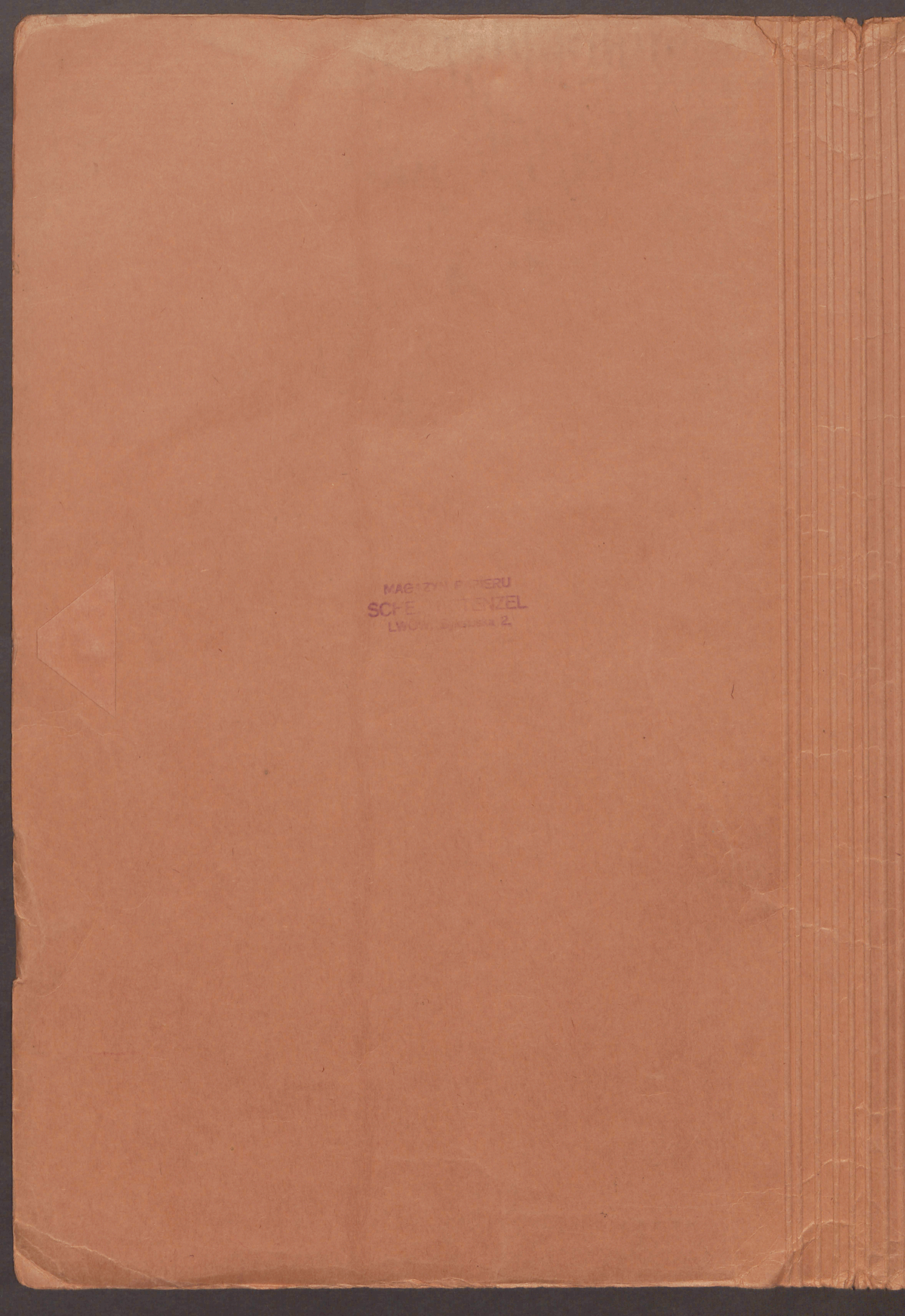
[illegible]

[illegible]

[illegible] 36

36

36

MAGAZYN PAPIERU

Krzeczunowicz Kornel I

1

Materiały w sprawie opracowania nowej ustawy gminnej dla Galicji, a w szczególności dla m. Lwowa, z krytycznymi zastrzeżeniami co do bezwzględnego równouprawnienia ludności żydowskiej

1860, 1861 r.r.

Kornel Krzeczunowicz

Materiały do sprawy reformy statutu miejskiego
1861

Sumtum to mam

potrzebna mi ustawa Stadiona —
dekret Stefana o żydach
Szematismowi miejski Kuryer —

3

I. Przedewszystkiem dotknę jednej ~~rzeczy~~ sprawy w której ~~gmina~~ Panowie wszyscy gminie pomagać winniście, aby

~~Z wydziału szynkarze nie Kontenu~~ ~~gminne~~ ~~zachowała~~ swoje prawa

W sporze z szynkarzami znajduje się ~~Z wydziału nie Kontenu najważniej~~ wydział miejski; szynkarze nie kontenie z małą; ~~Szynkarze — bo wydział chce gminie zachować~~ bo wydział stara się zwiększyć dochody gminy z prawa propinacyi — tym sposobem,

~~Dekret Króla Zygmunta zatwierdzający~~ ~~gminie~~ że nie chcę już dawać arkusza darmo, lecz za ~~pieniądze~~ czynsz roczny.

~~Dla Komitetu oraz projektu~~
~~Projekt ustawy gminnej także~~

Dekret Króla Zygmunta z 1537, ~~mówi wyraźnie~~ zatwierdzający miastu prawo propin. mówi wyraźnie, że nikt nie może ~~szynkować~~ sprzedawać trunków „nisi cum licentia ~~dotorum~~ Consulum" a Konsulom nakazuje „ut sine censu (trunki) nulli „Nomini vendere permittant!" —

Lecz gdyby nawet takiego dekretu nie było, to gmina musiałaby starać swoje prawo tak wykonywać, aby największy mieć z niego pożytek; bo, przy rozszerzeniu zakresu działania gminy, spadną na nią wydatki znaczniejsze, a ona już i teraźniejszym nie może podołać, i dotąd nie zagoiła szczerby zadanej jej miejskowi* spaleniem ratusza ~~i miejsk~~ i starego gmachu miejskiego teatru w r. 1848. Na odbudowanie ratusza zaciągnięty został dług, który dotąd ciąży na gminie.

~~Stąd~~ W celu zachowania nienaruszonego prawa propinacyi ogranicza projekt statutu dla Lwowa, przez Komitet wyrobiony, władzę ~~wydziału w tem~~ Rady miejskiej w ten sposób, aby Radzie nie mogła dawać bezpłatnych Konsensów szynkowych na długie lata, — gdyż ~~ostatnie~~ osłabienie prawa propinacyi ztąd poszło, że dawniej Magistrat rozdawał ~~kon~~ wspomniane Konsensa darmo, a nawet rozdał kilka Konsensów radykowanych na domach t. j. połączonych na wieki z posiadaniem pewnych domów, — co przez co części prawa gminy na innych przelane zostały.

Takiego postępowania na przyszłość nie należy dopuścić. Niech gmina rozdaje łaski, gdy będzie bogatą, ale dziś jej nie jest. Gdy będzie mogła, niech daje Konsensa szynkowe darmo, ale tylko na ograniczoną liczbę lat, aby, gdy gorsze przyjdą czasy, znowu mogła przyjść w ~~posiadan~~ zupełne posiadanie utraconego prawa.

~~Teraźniejsi~~ Szynkarze, którym dawniej dano szynkowe Konsensa dożywotnie, opierają się projektowi wydziału, lecz niesłusznie. Im nikt już nie odbiera prawa,

Z tego nic zrobiono wszystki

które nabyli; idzie tylko o to, aby na przyszłość innym podobnych praw darmo, na długie lata, nie dawano; bo to osłabia prawa gminy i jej dochody z propinacyi.

Niech wszyscy pamiętają, że są obywatelami miasta, że więc także o prawa gminy dbać powinni.

~~Inni zaś~~ wszyscy obywatele (miasta) niech się przejmą tą ważną sprawą, i niech się starają składać opinią ku zachowaniu gminie nieosłabionego prawa propinacyi.

II ~~I~~. Przystępuję do rzeczy, dotyczącej wydziału miejskiego. ~~i jego~~

240 obywateli ~~wniosło~~ podało do wydziału miejskiego wniosek ~~żądanie~~, aby wydział starał się o wybór nowego wydziału, któryby zajął się wypracowaniem projektu do ustawy gminnej. ~~W tym wniosku są zarzuty przeciw~~

Prawie jednocześnie ukazał się w Przeglądzie artykuł, który ogólnikami i w sposób nadzwyczaj nieoględny traktuje teraźniejszy wydział miejski. Oto treść tego artykułu (odczytuję go)

Artykuł ten przeszedł do Czasu, w którym nawet wyczytaliśmy, jakoby wydział miasta Lwowa był mianowany, coby mogło rozszerzyć zdanie, że ten wydział nie wyszedł z wyboru miasta, co jest mylnem; bo on przez całą gminę w r. 1849 obrany został.

Przejdę pojedynczo ważniejsze zarzuty czynione wydziałowi we wniosku 240 obywateli i dotknę ogólników, w Przeglądzie rzuconych.

~~Wy z~~ Między wami szanowni obywatele znajdują się ~~oskarży ci, którzy~~ oskarżyciele wydziału; posłuchajcież jego obrony.

III. artykut Przeglądu nazywa (13letnią) egzystencyą Wydziału długą a niemą historyą!

Ale dla czegoż ci obywatele przez te lat 13 byli ~~niemi~~ także niemymi? – Dla czego przez te lat 13 się nie odzywali i nie krytykowali? – Bo milczeć musieli! – Nie dziwcież się więc że i Wydział nie ~~przemawiał~~ ~~głośno~~.

Mimo tego jednak są ślady czynności wydziału. ~~Wszystkie~~ Pozwólcie, aby wspomniał o ważniejszych.

(zaraz początkiem) Odezwał się, wspomniał o języku polskim, gdy go w szkołach zniesiono. Jego staraniom, popartym przez Namiestnika, winniśmy Polskie gimnazium we Lwowie, dla którego zawotował pewne dodatki z funduszów miasta.

On ~~zaraz~~ ~~wyrobił przyjęty~~ (P) później przez rząd projekt reorganizacyi Magistratu, który zmniejszył liczbę urzędników i kosztu.

P On rozszerzył (regulaminem) attrybucye reprezentacyi miasta, ~~rozporządzeniami~~ nadzwyczaj ściśniane rozporządzeniami, i przyprowadził do wykonania tego regulaminu. ~~On~~

On ~~postanowił~~ usunął rachunkową kontrolę, którą dotąd wykonywała izba obrachunkowa rządowa, i ~~zaprowadził~~ zaprowadził ~~osobną~~ izbę obrachunkową miejską, dla której przepisał sposób rachunkowości kupieckiej, daleko stosowniejszy niż dotychczasowy rządowy. F

F On zaprowadził (wyrobione przez ~~niego~~) przepisy względem zakresu działania urzędów gminy przy assygnacyach pieniędzy z kassy miejskiej.

~~On~~ (zawiadywał majątkiem gminy i) wspólnie z Magistratem, starał wprowadzić ład w zarząd majątku gminy, a jakkolwiek nie dopiął jeszcze wszystkiego, co na tej drodze dopiąć można, to przecież, pomimo zadanych bolesnych ciosów w r. 1848, przyprowadził budżet do równowagi, a nawet w tym roku do nadwyżki dochodów, ~~która na przyszłość~~ które może już nawet wystarczą do pokrycia zwiększonych wydatków, jakie nas czekają, z powodu rozszerzenia zakresu działań gminy.

On, w bieżącym roku, gdy odkryła się do tego możność, wpłynął na zaprowadzenie języka polskiego jako urzędowego w urzędach miejskich, do czego powołał teraźniejszy burmistrz.

Sąż to drobnostki? Sąż to niema historya?

Wszystko to robił wydział, spełniał ciężki i święty obowiązek, gdy inni ~~byli niememi~~ niemymi być musieli.

φ

~~Prześwietny Komitecie~~!

Suum cuique; co komu należy; oddajcież więc Wydziałowi co mu należy, gdy to jest sprawiedliwe, gdy, dalej, i na was cięży odpowiedzialność żeście go obrali.

Mając sobie dane przez gminę polecenia wypracowania nowego dla gminy statutu wywiązał się z tego polecenia w r. 1850; przedłożył projekt rządowi, który go, ze zmianami, ~~zatem~~ przyjął, lecz wykonania zawiesił, x i wyboru nowego Wydziału we Lwowie, tak jak w innych miastach Monarchii, nie dopuścił.

~~Czekał więc Wydział, chociaż czuł, że za długo stosowniejszej~~

. Musiał więc Wydział czekać, tak jak wydziały miast innych, stosowniejszej pory.

~~Gdy ... w r. 1860 + 18~~

Gdy w r. 1859 zapublikowano nową ustawę (dla gmin ~~…~~), ścieśniającą bardzo ich ~~…~~ zakres działania, żądał Wydział pozwolenia wyrobienia projektu osobnego dla Lwowa statutu, a, otrzymawszy je, mianował Komitet, który projekt wyrobił w r. 1860.

Gdy ten projekt dawał gminie daleko większe prawa, niż je przyznaje ustawa ogólna z r. 1859, można było obawiać się, iż nie zostanie przyjęty, chyba wtedy, gdy zaprowadzone zostaną Sejmy.

~~Gdy poczęto ogłaszać Statuta~~
Gdy ~~poczęto~~ z przedostatnim ministerjum ~~Krajowe~~ ~~za~~ ~~przedostatnim ministr~~ zaczęto ogłaszać statuta Krajowe, ~~…~~ ~~poczęto~~ wydawać w moc których wydziały miast miały obierać posłów na Sejm, ~~Razem z projektem statutu~~ podał Komitet, do wypracowania ~~…~~ projektu statutu przez wydział mianowany, do wydziału wniosek, aby, na wypadek nie dość spiesznego potwierdzenia statutu, nowy wydział ~~obrany~~ przynajmniej prowizorycznie obrany został.

Nastąpiła nowa zmiana ministerjum; ~~zeszła~~ spodziewano się nowych Statutów Krajowych z obszerniejszemi atrybucjami, ~~i żądano się tejże~~ wstrzymano się więc z podawaniem wniosków do Rządu, w mniemaniu, że tejże ~~…~~ ~~podawać projekta statutów dla~~ gmin do Sejmu będzie podać projekt statutu miejskiego Sejmowi.

./.

φ

Jeżeli wydział ~~… nie wszystkim~~ ~~kiedy nie oparł się takiej czynności, obywatelom mógł dogodzić, ~~jeżeli~~ ~~przyzwolił na~~ wszystko zrobił kiedy kiedy prz kiedy~~ ~~krok~~, który się nie podoba, to ~~wierzcie~~ ~~że~~ chciejcie wierzyć, że inaczej postąpić nie mógł, i to właśnie dla tej przyczyny, dla której wy szanowni obywatele ~~tem się~~ ~~temuście~~ się nie opierali, i dla której wy milczeć musieliście.

F dnia 20 Listopada 1861

do III

7

/.

Wyszedł nareszcie Statut ~~Kr~~ Krajowy ~~Sejmu Krajowego~~, lecz w nim ~~w dano~~ dano ~~Sejmowi~~ wszystkie attrybucye Sejmowi, który, co do spraw gminnych, ma sobie powierzone tylko wydawanie bliższych rozporządzeń, w granicach ustaw ogólnych.

Gdy tak rzeczy stanęły, ~~Wydział, nie mając nadziei zmiany~~ & ~~Wydział nie miał już~~ gdy także usunięte zostały przeszkody do wyboru nowej reprezentacyi miasta, Wydział miał ~~musiał żądać~~ dyskutować na projektem nowego statutu i nad wnioskiem Komitetu F, żądającym spiesznego wyboru nowej reprezentacyi, którego przyjęcie w Wydziale nie podlegało żadnej wątpliwości.

F z 20 Listopada 1861

Dnia podany został wniosek 240 obywateli miasta, który, jakkolwiek ~~mały ułamek~~ stanowią mały ułamek gminy liczącej 70000 dusz, znani nam są jednak z swego w mieście położenia, o których opinią przeto Wydziałowi chodzić musi.

Wniosek ten ~~żądał nowego~~ najpierw krytykuje ~~krytykując~~ projekt statutu gminnego, żądał wyboru nowego Wydziału, i w tem zgadza się z wnioskiem Komitetu, & żądał dalej, ażeby F nowy Wydział zajął się projektem nowego dla gminy statutu.

F nie teraźniejszy lecz

Wydział ~~w zupełności~~ przystał na ten wniosek i nie chce już ~~nawet~~ dyskutować nad projektem statutu, ażeby F nie brać na siebie odpowiedzialności za tak ważną sprawę.

F w ostatnich chwilach swej egzystencyi,

Przy żądaniu jednak nowego wyboru Wydziału, trzeba ~~podać~~ ~~wiadomość~~ ~~wniosek~~ ~~nawyśleć o tem~~, na jakiej podstawie ma się ten wybór odbyć.

~~Pozostawały dwie drogi~~

~~W~~ Większe i ~~innych~~ miastach, których ~~wydziały~~ reprezentacye w najnowszych czasach zarządziły nowych wyborów, miały ~~statuta~~ swoje statuta z r. 1849 lub 1850, ~~już~~ wprowadzone już w owych latach w wykonanie. Te statuta ~~po~~ dają im podstawę do ~~nowych~~ wyborów nowej reprezentacyi.

Potrzebne

1. Marktpreise der grös Marktorte

z ostatnich lat —

Pozwólcie obywatele, abym ten najpierw pokrótce ~~zastanowił się~~ rozebrał krytyki, uczynione projektowi statutu.

Najpierw wspomnę, że tak artykuł Przeglądu jakoteż i obywatele podający wniosek z . . . . . . pomylili się, ~~na~~ sądząc, że ~~statut przez~~ projekt statutu jest projektem wydziału miejskiego. Wypracował go Komitet, a wydział miał dopiero nad nim dyskutować. ~~i mógł w nim porobić zmiany.~~ Na drukowanym projekcie, o którym wspominają obywatele ~~wot~~ w swoim wniosku ~~jest~~ wyraźnie stoi, że ~~proj~~ projekt wyszedł z Komitetu a więc nie z Wydziału.

Dalej wspomnę, że do wypracowania projektu miała służyć za podstawę ustawa gminna powszechna z 24 kwietnia 1859. ~~od tej projekt~~ Gdy od niej projekt bardzo odstępuje, potrzeba było każdą zmianę uzasadnić ~~a uzasadnienie~~ obszerne uzasadnienie znajduje się w aktach Wydziału, a obywatele miasta odczytać je mogą.

~~W wniosku z~~
~~zadają obywatele~~

Autorowie wniosku z . . . . . . ~~zadają, najpierw projekt~~ opierając się na dwóch wyrażeniach §§ ~~ów~~ 6 i 12 projektu, zadają im brak ~~logiczn~~ ścisłej logiczności. Pominąwszy, że nielogiczność ~~w 135 §§~~ jednego wyrażenia łatwo wkraść się może w projekcie złożonym z 135 paragrafów, pominąwszy że ~~pojedyncze~~ wyrażenia ~~mogły~~ a nawet i ~~ważne~~ całe ustępy mogły być jeszcze przy dyskusyi w Wydziale zmienione, pominąwszy nakoniec, że ja wotowałem przeciw §owi 6mu, ~~tak~~ jak ~~to~~ o tem z mego drukowanego odmiennego zdania przekonać się można, — muszę jednak wziąć projekt w obronę przeciw temu zarzutowi, gdyż w rezultacie zupełnie jedno jest czy ~~się~~, ~~wymaga~~ od ~~obyw~~ osoby, mającej ~~się~~ być przyjętą do gminy lub mającej osiągnąć obywatelstwo miejskie, wymaga się majątku

nie do gazet

lub <u>środków</u> do utrzymania
rodziny dostatecznych, — gdy,
dalej przyjęcie do gminy równie
jest ważne jeżeli nie ważniejsze
niż nadanie obywatelstwa;
bo przyjęcie do gminy nadaje
przyjętemu prawa ratunków,
a prawo nawet do wsparcia.

Dalszy i ważny zarzut był, że Wydział nie miał kompetencyi ułożenia projektu statutu dla gminy, bo do tego nie został obrany.

Na to najpierw odpowiedzieć muszę, że każda ~~wydział~~ reprezentacya gminy ma prawo podawać podobne projekta, a ~~każdy statut~~ ~~ustawy~~ ~~[illegible]~~ statuty to prawo reprezentacyom gminy warują. Tak też i w naszym projekcie (§ 89 lit. f) zastrzeżono, iż Rada miejska ma prawo uchwalać projekta zmiany statutu. ~~, a Rada ma~~

Nadto jeszcze dodać muszę, że ustawa prowizoryczna do reorganizacyi Wydziału, na podstawie której gmina obrała teraźniejszy Wydział, ~~obrany został, w § 26~~ nie tylko Wydziałowi dała prawo, lecz najwyraźniej nałożyła na niego obowiązek ułożenia projektu ustawy komunalnej.

O niekompetencyi więc Wydziału mowy być nie może.

VI

Zarzut plutokracyi i protekcyi
bogactwa projektowi statutu
czyniony, odnosi się ~~zapt~~
~~u~~ bez wątpienia najwięcej
do § 53 projektu, który stanowi
~~trzy koła wyborcze podług~~ podział
wyborców na 3 koła wyborcze
podług wysokości opłacanych
przez nich podatków. Jak
Panowie przekonać się możecie
z mojego odmiennego, ~~drukowanego~~
~~zdania~~ na drukowanym projekcie
umieszczonego zdania, byłem
przeciwny temu podziałowi. ~~, sądząc,~~
~~że u nas mniej [illegible] różnorodności elementów tak~~
~~różnorodnych elementów, aby~~
~~nie~~ Nie mniej przeto ~~sądzę~~ czuję
się być obowiązany przedstawić
Panom, że są przyczyny za
tym podziałem przemawiające.

Pominąwszy, że my takiego
podziału nie odwrócimy; bo on
jest we wszystkich, dla wszystkich
miast wydanych statutach ⌠dodać
jeszcze potrzeba, ~~iż~~ że, ⌠chociaż
nasz projekt przypuszcza do ~~wyboru~~
prawa wybierania tylko takich
urzędników, którzy 20 fl. podatku
opłacić, a takich jest u nas ledwie
paręset, to jednak ~~przewid~~
przewidzieć można, że, ~~tak~~ jak
w innych miastach, tak i u nas
dostaną ~~wszyscy urzędn~~ prawa
wybierania wszyscy urzędnicy, chociaż
w gminie nie są interesowani ani
ponoszą jej ciężary, — a na ten
wypadek lepiej byłoby, gdyby
oni tylko w jednym kole wybor-
czym byli umieszczeni ~~i tam~~
~~wszyscy~~ niż żeby na wybory
całego Wydziału wszystko wywierali.
Toż samo powiedzieć można
o faktorach, spekulantach,
których jest dużo, a którzy
mały podatek opłacają, i,
przy podziale na 3 koła,
w ostatnie (tylko) koło się dostaną.

⌠a nawet przy wyborach
do Sejmu przyjęty, —

VII

Do postanowień projektu
o izraelitach odnosząc
się, może owe słowa
Przeglądu, że projekt
statutu nie jest zgodnym
z duchem czasu i z
postępem XIX

Jeżeli tak jest, to przyznam
szczerze, że Przeglądowi,
który tyle artykułów
przeciw izraelitom umieszczał,
~~najmniej w tej sprawie~~
rzecz tę dziś inaczej rozumieć
najmniej wypadało.

Nie we wszystkich lecz
w wielu rzeczach zgadzałem
się z wypowiedzianemi
w Przeglądzie zdaniami o izraelitach
~~zdaniami~~

Chrześcijańskiem odziedzi-
czyliśmy miasto nasze
od przodków; autorowie zaś
projektu sądzili, iż ~~przewagę~~
chrześcijańskim następcom
naszym zostawić je ~~trzeba~~, i zarząd miasta
od przewagi Izraelitów
chronić je winniśmy.

Za polskich czasów Izraelici ~~tylko~~
~~na mocy paktów izraelici~~
~~w mieś~~ przebywali w miastach
jako obcy, i mieli te prawa,
jakie im na mocy paktów
z miastami przysługiwały. F ~~Dekret~~
~~Takie~~ pakty ~~z Lwowem~~
zawierali żydzi z Lwowem.
~~Dekret króla Stefana z~~
~~najwyraźniej mówi~~, że żydzi
nie ~~mają~~ mieli udziału w prawach
i przywilejach miast, F ~~bo~~
~~mają swoje~~ osobne przywileje
i ~~pakta z miastami~~. Żydzi podówczas
sami nie chcieli się łączyć
z chrześcijanami; utrzymywali

F Żydzi sami chcieli

Mamy ~~dużo~~ nie mało aktów ~~dokumentów~~, które ~~do~~ dowodzą, że

F które tylko gminie chrześcijańskiej przysługiwały. Najwy-
raźniej ~~i najsto ottarowe~~
to wypowiedziano jest w dekrecie
króla Stefana z

swoje ~~sądy~~ instytucye gminne
i swoje osobne sądy. Funduszami
swojemi odrębnemi sami
zawiadowali, a w majątku
miast udziału nie mieli, I tak rzeczy stały aż do zabrania Galicyi przez Austryę.

Rządowstwo austryackie
~~dziś~~ oddawało zarząd sprawami
gminy ~~[illegible]~~ obywatelom,
mającym prawo miejskie,
a ~~dotąd~~ nie przypuszczało
Izraelitów w Lwowie do
prawa miejskiego.

Pozostały więc sprawy
gminne i majątek miasta
pod zarządem gminy
chrześciańskiej, aż do roku
1848, w którym ta gmina
dopuściła, aby 15 Żydów
do Wydziału miasta
zostało obranych. To
prowizoryum trwa dotąd.

Gdy gmina jednak teraz ma
się stanowczo urządzić na
podstawie nowego statutu, i przypuścić Izraelitów do zarządu sprawami miasta,
musiano obmyśleć środki, aby
chrześciański majątek gminy
lwowskiej ~~[illegible]~~ zabezpieczyć
i postawić warunki, pod
którymi Izraelici do współzarządu
i współwłasności części lub
całości tego majątku dopuszczeni
być mogą.

Musiano także obmyśleć środki
do zarządu spraw czysto
chrześciańskich i ~~majątk~~ tej
części majątku, która ma
pozostać chrześciańską; bo
gdyby Izraelici [z jednej strony] do zarządu ~~tem~~
sprawami byli dopuszczeni, a z drugiej
strony ~~odrębny~~ zarząd spraw swoich
odrębnie, jak dotąd, zachowali, ~~to~~ z
byłaby to współka, w której Izraelici do chrześcian
powiedzieć by mogli: co wasze
to i nasze, a co nasze, wam
nic do tego.

Do zabezpieczenia więc praw chrześcian,
odnoszą się wnioski projektu ~~zawarte~~ stanowcze
o statucie gminy izraelickiej. ~~Gdy~~ [może] te wnioski ~~[illegible]~~
~~wydawać~~ wydają się komu przesadne, lecz nie są niesprawiedliwe.
Można je zmodyfikować w drodze ugody z Izraelitami, która
w projekcie jest dopuszczona.

autonomia

VIII

Wniosek 240 obywateli i artykuł Przeglądu zarzucają projektowi, że nie ~~dość autonomii~~. ~~gminie~~ nadaje gminie autonomii.

Może kogo raziły niektóre §§ty projektu, a mianowicie n. p. § 75 i 123.

§ 75 przyznaje ~~Namiestnikowi~~ rządowi władzę rozwiązania Rady, lecz takie prawo zawarowane jest rządowi nie tylko we wszystkich ustawach gminnych w Austryi lecz i w innych konstytucyjnych wolnych krajach. W tych to krajach, a nawet w najswobodniejszej Anglii przysługuje rządowi nawet prawo ~~[illegible]~~ rozwiązania Parlamentu. Niedopuszczając tego prawa w naszym projekcie nic nie zyskamy, bo ono ~~prz~~ mimo tego rządowi przysługiwać będzie. Wspominając ~~ni~~ o tem prawie w ~~ustawie~~ ~~[illegible]~~ projekcie statutu, dołożono tam, że ~~Namiestnik~~ rząd, po rozwiązaniu Rady, ma nakazać nowe wybory w 4 tygodniach, jak się to dzieje z Parlamentami w krajach konstytucyjnych. Zawarowaliśmy więc w projekcie ~~[illegible]~~ ~~prawa, podobne~~ miastu takie prawa, jakie przysługują Parlamentom w krajach konstyt.

~~W § 12~~ Także i § 123, ~~war~~ przyznający rządowi prawo kontroli, możnaby wypuścić z projektu, lecz to także na nic się nie przyda; bo rząd kontrolę przez to mieć będzie z mocy ustaw ogólnych, ~~[illegible]~~ i daleko obszerniejszą niż w § 123 projektu, który ~~przyznającymi~~ stanowi, że rząd, suspendując jaką uchwałę władz gminy, winien ją oddać pod powtórne obrady Rady większej, a gdyby ~~[illegible] gminne~~ ta przy swojem obstawała, to, ~~rząd~~ jeśli sprawa dotyczy ściśle interesów gminy, rząd jej nie sam rozstrzygnąć lecz reprezentacyi Kraju przedłożyć winien. Lepiej więc zostawić w projekcie kontrolę rządu z takiemi zastrzeżeniami,

/. które mogą się utrzymać, niżeli nie o tem nie wspomnieć w projekcie statutu; co na nie się nie przyda, bo kontroli rządu nie usunie.

Z resztą dodać jeszcze muszę, że gmina ~~ważnemi~~ ~~tylko~~ zawiadywać ma nie tylko swemi ściśle wewnętrznemi lecz także publicznemi sprawami.

~~gdy ona tylko pierwsze miała do załatwiania, miałaby~~ ~~mogłaby się sprawiać o~~ zredukowania kontroli rządu do najmniejszych proporcyi, –

[w projekcie zostawiony nam ~~wybór~~ dwóch dróg t. j. albo zostawić gminie tylko zawiadowanie sprawami swemi wewnętrznemi, dotyczącemi swoich urzędów i majątku, – albo rozszerzyć jej zakres działania do spraw publicznych. Przyjmując pierwszą alternatywę, moglibyśmy się śmiało ~~wystąpić~~ upomnieć o

~~chociaż zawiadywania~~ lecz, odsuwając od siebie sprawy publiczne, stałaby się (gmina Lwowska) taką gminą jak wiejskie i w sprawach publicznych podlegałaby miejscowemu Bezirksamtowi i ~~urzędowi~~ urzędowi obwodowemu.

~~Od~~ Nam się ~~jednak~~ zdawało, że tak być nie powinno, że miasto Lwów powinno mieć sobie powierzone wszystkie sprawy administracyjne, wchodzące w zakres urzędów powiatowych i urzędowych (n. p. sprawy przemysłowe, rekrutacyjne, ~~konkurencyj wyboru~~ i rozkładu różnych publicznych ciężarów) i taki to zakres zawarowaliśmy jej w §§ 39 i 40, – przyczem ~~oczywiście~~ musieliśmy dopuścić kontrolę rządu, do którego właściwie także sprawy należą, a który, powierzając je gminie, od kontroli ~~nie ust~~ nad niemi nie ustąpi.

Jakoż w projekcie statutu kontrola rządu sięga się właściwie do spraw publicznych; sprawy zaś wewnętrzne gminy tej kontroli nie podlegają, jak to świadczą liczne postanowienia projektu, warujące gminie wyraźnie w tychże sprawach autonomiję i poddające ją, w wypadkach najważniejszych, kontroli nie rządu lecz reprezentacyi krajowej.

autonomii

IX

Tę to autonomiję miast projekt ciągle ma na oku, i odrzuca wszelkie ograniczenia, zawarte w powszechnej ustawie gminnej z ~~X~~ 24 kwietnia 1859, chociaż ta ustawa, z polecenia rządu, projektowi za podstawę służyć miała.

Ustawa powszechna z r. 1859 każe na burmistrza obierać 3 kandydatów, z których jednego rząd ~~obiera jednego~~ mianuje burmistrzem. Projekt zaś ~~Wyjmy~~ zastrzega Radzie miejskiej wybór burmistrza, z dodatkiem tylko potwierdzenia przez Monarchę. ~~Tego dodatku nie uniknęliśmy, chociażbyśmy go nie utworzyli w ustawie.~~ Nie zapominajmy, że ~~że nam~~ nawet naczelnika miasta Paryża nie wybiera gmina lecz rząd.

Ustawa powszechna zastrzegła w §§ 183, 194, 245 rządowi ~~mianow~~ organizację urzędów gminy i ~~mianowanie~~ zatwierdzanie i oddalanie zastępcy burmistrza [delegatów miejskich] i radzców Magistratu. ~~Wyjmy to~~ Projekt nasz to wszystko oddał bezwarunkowo reprezentacji miasta.

Ustawa powsz. zastrzegła rządowi oddalanie zastępcy burmistrza i radzców Magistratu, a ~~względ~~ względem oddalania innych urzędników gminy przypuściła rekurs do władz rządowych. Nasz projekt tego wszystkiego nie przyjął i ~~oddalanie wszyst~~ zastrzegł Radzie miejskiej ~~ostatecznie~~ w sprawach oddalania urzędników decyzję ostateczną bez dopuszczenia rekursu.

~~Podług~~ Reklamacje przeciw wyborom reprezentacji miasta rozstrzygać ma, podług §155 ustawy powsz., władza rządowa, a, podług naszego projektu, sama Rada miejska ostatecznie.

Budżet miasta, podług ustawy powszechnej, zatwierdza władza rządowa; w naszym projekcie ~~sta~~ ostateczne stanowienie budżetu należy do Rady miejskiej.

~~§247~~ Ustawa gminna ~~powszechna~~ zastrzega w §247 wiele przedmiotów rozstrzyganiu władzy rządowej, a, wyliczywszy przedmioty, którymi reprezentacja gminy trudnić się może, ~~inne z pod~~ resztę wyjmuje z pod jej kompetencji (§198). Nasz projekt ~~zaś~~ stanowi (w §2) zasadę, że gmina zarządza wewnętrznemi swojemi sprawami samoistnie, a w §84 przyznaje Radzie miejskiej prawo uchwalania we wszystkich

sprawach administracyjnych gminy <u>bez wyjątku</u>; w §93 zaś stanowi nasz projekt, że Rada miejska rozstrzyga <u>ostatecznie</u> wszystkie zażalenia przeciw urzędom gminnym w sprawach wewnętrznych gminy.

Nie bierzemy rzeczy

Można powiedzieć, że projekt nie warował autonomii gminy?

Możnaż ~~[illegible]~~ nie przyznać ~~[illegible]~~, że za najmniej szczęśliwym jest zarzut w artykule Przeglądu, jakoby „autorowie „projektu nie widzieli po za „uległością władzom żadnego „punktu oparcia do urządzenia „samorządu komuny miasta?

Można to nazwać uległością, że autorowie projektu, mając sobie (przez rząd) daną ustawę z 1859 za podstawę do wyrobienia projektu, odstąpili od niej zupełnie, warując niepodległość miasta w jego sprawach wewnętrznych? —

Zaprawdę autor artykułu Przeglądu nie studyował ~~ani~~ projektu i nie porównywał go z ~~t~~ ustawą powszechną, ani z ustawami innych krajów, a przecież powinien to był uczynić, jeśli chciał krytykować z wiadomością rzeczy. ~~Lecz~~ Wolał się ograniczyć na ogólnikach.

I w tych ogólnikach mówi, ~~także~~ między innemi, iż projekt statutu nie zgadza się z przyznaną przez Najj. Pana zasadą autonomii, — a wniosek 240^stu^ obywateli odwołuje się także do tej zasady, objawionej Dyplomem z 20 Paźdz. 1860.

Przeczytajcie Panowie z uwagą ten Dyplom i oparte na nim Statuta reprezentacyi państwa i Kraju, a przyznacie, że projekt

Reprezentacyi państwa i Kraju ~~pozostawienie~~ jest współdziałanie w sprawach ustawodawczych; uchwalenie ~~reprezentacyi krajów~~ jom ~~zaś zastrzeżone jest [illegible] prawo~~ ~~[illegible]~~ projektów, które po zatwierdzeniu monarcha uzyskują moc prawa, tak

Redagowałem z Szwalbą list do niego i Sapiehy; wtedy była mowa o Dyplomie, nie odwołaliśmy się nań, bo tam nie ma autonomii

jak w innych krajach
konstytucyjnych. Przedmioty
podlegające reprezentacyi kraju
są w statutach oznaczone,
których § 23 naszego statutu
na były statutem dla
dla Galicyi oznaczyła się
działalność Sejmu w sprawach
ogólniejszych niżeli, — a najważniej
a uchwała a w najważniejszych
uchwalanie zastrzeżone w
reprezentacyi państwa.
wasz przyznaje gminie, a
sprawach tej wewnętrznych,
gminy jeżeli nie większe
atrybucye niż statut Galicyjski
Sejmów krajowych w sprawach
kraju.

Projekt więc nie uchybia
przyjętej zasadzie tej zasadzie
autonomii, jaka jest

Ale bierzmy rzeczy ściśle
-gorzo, a wtedy przyznamy,
że dość jest autonomia gminy
zawarowana w projekcie
statutu, i to projekcie,
który był wyrobiony zanim
jeszcze wydany się stał ogłoszone
zostały Dyplom Patenta o
reprezentacyjnych państwa
i krajów.

X

Obok krytyki projektu statutu, o którym obszerniej wspomniałem, zawiera wniosek 240stu obywateli, podany [F dnia] do Wydziału, żądanie, aby Wydział starał się o wybór nowej reprezentacyi miasta, któraby projekt statutu wyrobiła.

Żądanie spiesznego nowego wyboru reprezentacyi miasta zgadza się zupełnie z wnioskiem Komitetu, mianowanego do wyrobienia statutu, i Wydział go w zupełności przyjął na posiedzeniu z dnia . . . .

Na tem że posiedzeniu uchwalił także Wydział nie ~~dyskutow~~ brać pod dyskusyą projektu statutu, lecz pozostawić go przyszłej ~~wydz~~ reprezentacyi miasta; jakkolwiek bowiem Wydział czuł się zupełnie kompetentnym do ~~wyrobienia pr~~ wyrobienia ~~sta~~ projektu statutu, nie chciał jednak podjąć się tej ciężkiej pracy, ~~za którą jest nie~~ ~~która mogłaby nawet sięgnąć~~ ~~nie mógł oczekiwać uznania~~ ~~spodziewał się wyzbyć odwiecznej~~ ~~uznania ciężką odpowiedzialność~~ ciężką, w obec obywateli odpowiedzialność.

Ja przyznam się Panom ~~byłem~~ ~~przeciwnym~~ głosowałem przeciw tej uchwale; wolałem, aby Wydział przyjął odpowiedzialność, i aby delegował ~~aż powołanej~~ ~~innych, interesujących się tą sprawą obywateli~~, specyalną do rewizyi projektu Komisyą, któraby powołała do współdziałania ~~albo~~ innych obywateli tą sprawą się interesujących, i zreasumowany statut ~~przedłożyła~~ oddała Wydziałowi do uchwały, i do przedłożenia właściwym władzom dla uzyskania zatwierdzenia. Tym sposobem uzyskanoby ~~jakkolw~~ pierwszy legalny punkt wyjścia, ustawę prowizoryczną, w którejby później nowo obrany Wydział mógł projektować zmiany, jakie uzna za potrzebne.

F dnia

Muszę tu wspomnieć że wniosek ~~240stu~~ 240 stu obywateli ~~podany do wydziału~~ ~~wstępnie tymczasowo odwołana~~ ~~odwołuje~~ odwołuje się do przykładu wiedeński innych miast, w których wydziały, w ostatnich czasach, nowemi zastą~~piłe~~pione zostały.

Lecz między ~~tem~~ Wiedniem a Lwowem ta zachodzi różnica, że Wiedeń miał ustawę gminną własną z r. 1850; ~~wydział~~ Rada więc mająca w tym mieście ~~wziętą od miasta~~ mogła odwołać się na tę legalną podstawę i zarządzić nowe wybory. U nas inaczej; my nie mamy ~~gminnego~~, więc statutu ~~żadnego i dopiero~~ ~~legalnego żadnego więc~~ trzeba go było dopiero wyszukać, aby mieć tę legalną podstawę

Moje zdanie jednak nie utrzymało się, a nawet były głosy, że gdyby nawet wydział ~~uchwalił~~ [większością] dyskutować nad statutem, to nie potrafi tego uczynić; ~~bo~~ członkowie przeciwni temu nie przyjdą na posiedzenie, ~~i posie~~ w skutek czego posiedzenie nie będzie mogło ~~zeg~~ zebrać się w komplecie. Mianowicie ~~stałby się~~ aż może czterechy członkowie Wydziału, którzy z projektu są nieukontenci, mogli odmówić udziału dyskusyi nad nim.

Musze tu Panom jeszcze wspomnieć, że 240 ~~stu obywateli~~ wniosek 240 obywateli do wydziału podany odwołuje

Gdy tak rzeczy stanęły, począł Wydział zastanawiać się nad tem, na jakiej podstawie dziś ~~wyb~~ nowa reprezentacya gminy ma być obraną.

Były głosy, aby o tem nie uchwalać, lecz, ~~w takim razie~~ nie przedstawiając rządowi żadnego w ~~tej~~ ~~m~~ tym względzie projektu, znaczyłoby to oddać rzecz zupełnie w ręce władz rządowych.

Wprawdzie artykuł Przeglądu i wniosek 240 stu obywateli żąda wyboru nowego Wydziału na podstawie prawowitej i legalnej, w myśl ustawy z r. 1849

~~Wspominany wniosek~~ obywateli odwołuje się do przykładu Wiednia i innych miast, w których dawne Rady miejskie, w ostatnich dniach, ~~przez ministeryum~~ ~~Stadiona~~ zastąpione zostały nowemi

lecz w tem żądaniu znowu zachodzi [nie mała] pomyłka; [bo wybory prawowitej i legalnej podstawy z r. 1849 nie mamy.] ~~[illegible]~~ ~~bo~~ W r. 1849 [za ministerium Stadiona] wyszła wprawdzie [(z dnia 17 marca)] powszechna ustawa gminna, lecz ta ustawa nie tylko w Galicyi nigdzie nie weszła w wykonanie, lecz nadto nie była wydaną dla miast, gdyż w § 6 tej ustawy stoi wyraźnie, że miasta stołeczne i cyrkularne otrzymają osobne ustawy, których u nas nie otrzymały. Nie istnieje więc owa prawowita podstawa z r. 1849. Nadto jeszcze dodać potrzeba, że ustawa z 17 Marca 1849 może także [wielu obywatelom się nie] ~~nie wszystkim~~ się podoba i nie jest do naszych stosunków zastosowana, gdyż nie ma specyalnych o stosunkach Izraelitów postanowień, postanawia także 3 koła wyborcze podług wysokości podatków [i nieopłacanym podatków] i daje prawo głosowania ~~wszystkim~~ ~~[illegible]~~ [i niepłacącym (?) ciężarów gminnych] ~~uczciwym w pierwszym kole~~

wszystkim (a więc i nie płacącym podatków, nie ponoszącym ciężarów gminy) urzędnikom i to w pierwszem kole wyborczem, t.j. w kole najwyżej opodatkowanych, w którymby (urzędnicy) ~~oni~~ właśnie ~~zupełną~~ mieli bezwzględną przewagę, bo innych obywateli do tego koła mała tylko liczba wchodzi.

Mamy także (prowizoryczną) ustawę gminną dla Lwowa ~~przyjętą~~, którą wydało Ministerjum Bacha w r. 1850 na podstawie projektu przez Wydział w r. 1849 wypracowanego, a przez Ministerjum stosownie do jego zdań zmienionego. Ustawa ta ma niektóre postanowienia nie stosujące się do teraźniejszych okoliczności, a ~~gdyby~~ odwołując się do niej potrzebaby ją wprzód wziąść pod obradę, czego może Wydział ~~dziś~~ nie zechce uczynić, unikając odpowiedzialności.

Mamy nakoniec ustawę prowizoryczną do reorganizacyi Wydziału z r. 1848, [na podstawie której teraźniejszy wydział został obrany. Ta ustawa] ~~która jednak~~ nie ~~jest~~ była ustawą gminną, i nie dawała ~~dziś~~ gminie należącej jej autonomii, lecz tylko stanowiła pewne prowizorjum, ~~aż~~ które trwać miało aż do ~~dnia~~ chwili ogłoszenia nowej ustawy gminnej.

Przeciw liberalności ~~tej ustawy, która daje równe prawo~~ prawa wyborczego, zawartego w tej ustawie, nic zarzucić nie można; ~~daje~~ przyznaje ona równe prawo wybierania wszystkim podatkującym ~~nawet i faktorom~~ więc nawet i wszystkim faktorom.

Jakkolwiek nie wiemy, czy rząd dziś się zgodzi na wybory na podstawie wspomnionej ustawy z 1848, — jakkolwiek także wybór nowego Wydziału na tej

podstawie przecietka tylko
prowizoryum, a wybrany
~~na jej podstawie~~ tym sposobem prowizoryczny
wydział miejski ~~prawo~~ autonomii
nie wszystka, — to jednak
dziś może tylko do tej ustawy
odwołać się można; ~~gdyż~~
bo Wydział, Γ jak [mi] się zdaje,
~~może~~ już nawet nie chce
zająć się wyrobieniem projektu
ustawy wyborczej, ~~bo bojąc~~
~~się od wyrzutów od wszyst~~
~~obywateli a~~ a inni [pojedyńczy] obywatele
jeszcze mniej prawa do tego
mają, niżeli ~~wybrany~~ Wydział,
chociaż przed 12 laty wybrany.

Γ unikając wyrzutów,

Na tem rzeczy stają.
Sądzę, że Panowie Γ dobrze byście
zrobili, ~~wybierając~~ gdybyście
wybrali z pomiędzy siebie
z 30stu mężów, posiadających
wasze zaufanie, którzyby się
w tej sprawie z Komitetem,
przez Wydział mianowanym,
porozumieli.

Γ jako tą sprawą
najwięcej się
interesujący

Postanowienia § 90 ustawy gminnej znoszą się; i w ich miejsce wchodzą postanowienia następujące:

W gminach, składających się z ludności chrześciańskiej i izraelickiej, zawiadywane ~~w których ludność niechrześciańska wynosi nie mniej jak 1/10 ludności ogólnej, tej ludności chrześciańskiej~~ będą specyalne sprawy (§ 91) ~~tej ludn~~ o ile zawiadywanie onemi należało do reprezentacyi gminy, ~~zawiadywane~~ przez osobny Wydział chrześciański.

Liczbę członków tego Wydziału i ich zastępców oznaczy ~~co wydz~~ dla każdej gminy ~~Wydział Krajowy po~~ c.k. Namiestnik w porozumieniu z wydziałem krajowym; liczba ta jednak nie może być ani większą jak liczba członków Rady gminnej ani ~~większą~~ mniejszą jak jej połowa.

Wydział ten obiera ~~z grona swojego~~ przełożonego swojego, i tegoż zastępcę z grona swojego.

Postanowienia §§ 13, 15 do 17, 20 do 25 działu III. o reprezentacyi gminnej, niemniej postanowienia Ordynacyi wyborczej gminnej ~~co do wyboru Rady i zwierzchności gminnej~~, mają być analogicznie zastosowane do Wydziału chrześciańskiego, ~~i tegoż~~ z tą jednak różnicą, iż prawo wybierania członków tego Wydziału, którzy mają być wybierani, służyć będzie tylko chrześciańskim wyborcom w gminie.

Wydział chrześciański i jego przełożony reprezentują ludność gminy chrześciańską w jej sprawach specyalnych i mają względem tych spraw ~~te sa taki sam zakres działania, ten sam~~ i sposobu ich załatwiania takie same prawa i obowiązki i ten sam zakres działania, jaki mają Rada gminna i jej zwierzchność względem podobnych spraw gminy.

Postanowienia działu VIII o nadzorze nad gminami mają być także zastosowane analogicznie do Wydziału chrześciańskiego.

II ~~III~~

~~III~~

~~Specyalnemi~~ W miejsce dotychczasowej zwierzchności ~~izra~~ wyznaniowej izraelickiej ustanowiony będzie, do zawiadywania specyalnemi ~~tej~~ sprawami tej ludności, w § 92 ust. gm. wymienionemi, Wydział izraelicki.

Liczbę członków tego Wydziału i ich zastępców oznaczy dla każdej gminy izraelickiej c. k. Namiestnik w porozumieniu z Wydziałem Krajowym; liczba ta jednak nie może być ani ~~większą jak liczba człon~~ mniejszą jak połowa ani większą jak ogólna liczba członków Rady tej gminy, w której Wydział izraelicki mieć będzie siedzibę.

Wydział ten obiera ~~z grona swojego~~ przełożonego swojego i tegoż zastępcę z grona swojego.

Postanowienia §§ 13, 15 do 17, 20 do 25 działu III ~~o~~ rejestrz. gminy, niemniej postanowienia Ordynacyi wyborczej ~~dla gminy~~ gminnej mają być analogicznie zastosowane do Wydziału izraelickiego, z tą jednak różnicą, ~~że~~ iż prawo wybierania członków tego Wydziału, którzy mają być wybrani, służyć będzie tylko izraelickim wyborcom † ~~dotyczącej gminy~~ jakoteż i ~~członk.~~ izraelickim wyborcom ~~gmin innych~~ w gminach innych, należącym do dotyczącej gminy wyznaniowej izraelickiej.

† w tej gminie, w której ~~gmi~~ wydział izraelicki ma siedzibę,

Wydział ~~skarbowi(?)~~ izraelicki i jego przełożony reprezentują ludność izraelicką w jej sprawach specyalnych i mają względem tych spraw i sposobu ich załatwiania także same prawa i obowiązki i ten sam zakres działania, jakie mają Rada gminna i jej zwierzchność względem podobnych spraw gminy.

Postanowienia działu VIII ust. gm. o nadzorze nad gminami mają być także zastosowane analogicznie do Wydziału izraelickiego.

I

Zwyczajowo dział VI opuścić
a do § 11 – „nienarusza także
II zostawić wszystko tylko w § 94 opuścić
„o ile

II

§§ zmiana się

I

W gminach, w których ludność niechrześcijańska wynosi nie mniej jak 1/10 ludności ogólnej, będą ~~Specyalne~~ sprawy ludności chrześcijańskiej (§ 91 ust. gm.), o ile zawiadywanie niemi należało do reprezentacyi gminnej, zawiadywane przez osobny Wydział ~~chrześcijański~~ (z pośród chrześcijan złożony.

Φ Wydział ten obierany (będzie) ~~przez chrześcijańskich wyborców w gminie. w taki sam sposób i na ten czas jak wybierana jest Rada gminna. Liczbę~~ (Liczbę członków tego Wydziału oznaczy c. k. Namiestnik w porozumieniu z Wydziałem Krajowym; liczba ta jednak nie może być ~~mniejsza jak połowa ani większa jak tej liczba ogółu połowa liczby członków miejs~~ większa jak liczba członków Rady gminnej ani mniejsza jak połowa tej liczby. Wydział ten wybiera z grona ~~Co do trwania mandatu członków tego Wydziału, wyboru przełożon.~~ swojego przełożonego i tegoż zastępcę. ~~sposobu wyborów~~,

Co do (składu tego Wydziału (prawa obierania i obieralności, trwania mandatu członków Wydziału, ~~jego przełożonego i tegoż zastępcy~~ (w ustawie gminnej) obowiązują przepisy (dla Rady gminnej zamieszczone.

Wydział ten obiera z grona swojego przełożonego i tegoż zastępcę. ~~Przy tym wyborze~~ (co do tego wyboru i trwania mandatu) mają być zachowane przepisy ~~dla ustawy gminnej~~ dla wyboru (i trwania mandatu) zwierzchności gminnej w ust. gminnej zawarte.

Co do wyboru członków tego Wydziału zachowane będą przepisy ordyn. wyb. dla gmin, z tą różnicą

Φ Wydział ten obierany będzie przez chrześcijańskich wyborców w gminie. Liczbę (i ich zastępców

§ 13 u. gm.
16 u. gm.
17 u. gm. } skład

(postępowaniu przy wyborach i

Co do składu (tego Wydziału, prawa obierania i obieralności (sposobu wyborów i postępowania przy wyborach, porządku wyborczego) ~~i trwania mandatu~~ (unieważnienia wyborów) członków tego Wydziału ~~mają obowiązywać~~ zachowane będą przepisy ~~ust. gm.~~ §§ 13, 16, 17 ust. gm. i przepisy ~~ordynacyi wyborczej~~ (dla wyboru członków Rady gminnej wydane) gminnej, z tą różnicą, iż członków Wydziału, obierać będą chrześcijańscy wyborcy w gminie

III

W gminach, składających się z ludności chrześciańskiej i izraelickiej, ~~[illegible]~~ ma Komisya, złożona z 3 członków, z których jednego mianuje ~~deleguje~~ c.k. Namiestnik, drugiego Wydział Krajowy, trzeciego właściwa Rada ~~[illegible]~~ powiatowa — wybadzić z urzędu, czy i jakie są zakłady, fundacye, stypendija i inne fundusze przeznaczone dla chrześcian lub na cele, w których tylko chrześcianie udział mają, niemniej czy i jaki jest majątek, który ~~lub część majątku~~ ~~który~~ z pochodzenia ~~stanowi~~ ~~[illegible]~~ wyłączną własność ludności chrześciańskiej lub przeznaczony jest ~~był~~ wyłącznie dla tej ludności albo też zostaje ~~[illegible]~~ w wyłącznem jej używaniu, — czy więc i które (zakłady, fundacye, stypendya i inne fundusze lub majątek ~~mają przejść~~ przejść w zawiadywanie specyalnego wydziału chrześciańskiego. ~~przejść mają~~,)

~~O ile względem tych przedmiotów zajdzie~~ W razie sporu między ludnością chrześciańską i izraelicką względem tych przedmiotów, ~~[illegible]~~ ma Komisya starać się o dobrowolną ugodę, przy której zawieraniu ludność chrześciańska przez Radę gminną, ludność zaś izraelicka przez ~~swoją~~ zwierzchność ma być reprezentowana. Ugoda taka potrzebuje zatwierdzenia przez Wydział Krajowy.

Gdyby ugoda nie przyszła do skutku, rozstrzygnie ostatecznie o sporze Sąd specyalny, do tego ustanowiony, ~~złożony~~ ~~złożony który, pod przewodnictwem~~ składającego (złożony z) Prezesa c.k. lwowskiego Sądu wyższego ~~we Lwowie~~ lub tegoż zastępcy, ~~składać się~~ jako przewodniczącego,

~~i z 6~~ mu i z 6 członków, z których dwóch mianuje ~~c.k.~~ c.k. lwowski Sąd Krajowy ~~Sąd Kra~~ wyższy, *na pełnem zebraniu,* dwóch ~~wydzia~~ c.k. Namiestnik, dwóch zaś Wydział Krajowy.

Po ostatecznem ~~rozstrzygnięciu~~ załatwieniu sprawy w drodze ugody lub rozstrzygnienia przez Sąd rzeczony,

IV

W każdej gminie, w której sprawy art. III wskazane w drodze ugody lub rozstrzygnienia ostatecznie będą załatwione, przestanie obowiązywać {postanowienie ordynacyi wyborczej gminnej, ogłoszonej ustawą z 12 Sierp. 1866 dla Królestwa Gal. i Lod. wraz z W. Ks. Krakowskiem, zawarte w § 15 ustępie drugim, że przynajmniej dwie trzecie części radnych i zastępców przez każde koło wybranych, powinno być wyznania chrześcijańskiego, i pozostające w związku z tem postanowieniem § 28 tej samej ordynacyi wyborczej, dalej postanowienie tejże ordynacyi ~~w § 3~~ w ostatnim ustępie § 35, że naczelnikiem gminy nie może być obranym, kto nie jest wyznania chrześcijańskiego.

{~~wszelkie postanowienia~~ przepisy ordynacyi wyborczej gminnej ~~lub~~ lub statutów miejskich, stanowiące minimum liczby chrześcijańskich członków Rad gminnych lub ograniczające liczbę ~~człon~~ niechrześcijańskich członków tychże Rad, ~~albo~~ niemniej przepisy, stanowiące iż Naczelnik gminy ~~lub~~ (~~Burm~~ Burmistrz, Prezes miasta) ma być wyznania chrześcijańskiego.

Документи у справі надання рівних виборчих прав християнам і євреям

1868.

Друки, м.-пол.

Przedłożenie rządowe.

Ustawa

dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem znosząca postanowienia ograniczające udział nie chrześciańskich członków gminy w reprezentacyi gminnej.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam co następuje:

«Postanowienie ordynacyi wyborczej dla gmin, ogłoszonej ustawą z dnia 12. sierpnia 1866. dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, zawarte w §. 15. ustępie drugim, że przynajmniej dwie trzecie części radnych i zastępców przez każde koło wybranych, powinno być wyznania chrześciańskiego, pozostające w związku z tem postanowieniem §. 28. tej samej ordynacyi wyborczej dla gmin, dalej postanowienia ordynacyi wyborczej dla gmin w §. 35. ostatnim ustępie, jakoteż statuta miejskiego krakowskiego z dnia 1. kwietnia 1866. w §. 46. ustępie 3., że naczelnikiem gminy, (prezesem miasta) nie może być obranym, kto nie jest wyznania chrześciańskiego, nareszcie ustawa z dnia 14. marca 1867. zmieniająca gminną ordynacyę wyborczą dla miasta Brodów, znoszą się i przestają obowiązywać z dniem ogłoszenia niniejszej ustawy.»

22

Sprawozdanie

komisyi konstytucyjnej z przedłożenia rządowego ustawy znoszącej postanowienia ograniczające udział niechrześciańskich członków gminy w reprezentacyi gminnej.

Komisya konstytucyjna wywiązując się z danego jej przez Wysoki Sejm polecenia na dniu 26. sierpnia r. b. wzięła pod rozwagę powyżwymienione przedłożenie rządowe, a zważywszy, że rzeczony projekt rządowy jest tylko ścisłem zastosowaniem zasady równouprawnienia i wprowadzenia jej do ordynacyi wyborczej dla gmin, do statutu dla miasta Krakowa i uchyla wreszcie nałożony miastu Brody stosunek liczbowy radców chrześciańskich i żydowskich, zważywszy że żydzi otrzymali już wszystkie najważniejsze prawa cywilne i polityczne, że więc odmawianie im równouprawnienia w gminie jest anomalią w ustawodawstwie gminnem naszego kraju — komisya przychyla się do projektu rządowego i wnosi:

Wysoki Sejm raczy ustawę pod ·/. załączoną przyjąć i uchwalić.

Sanguszko wł r.
przewodniczący.

Smolka wł. r.
sprawozdawca.

23

1868

·|·

Ustawa

z dnia dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, zawierająca zmiany ustawy gminnej z powodu usunięcia postanowień ograniczających udział niechrześciańskich członków gminy w reprezentacyi gminnej.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

Art, I.

Postanowienie ordynacyi wyborczej dla gmin, ogłoszonej ustawą z dnia 12. Sierpnia 1866. dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, zawarte w §. 15. ustępie 2., że przynajmniej dwie trzecie części radnych i zastępców, przez każde koło wybranych, powinne być wyznania chrześciańskiego, — pozostające w związku z tém postanowieniem §. 28. samej ordynacyi wyborczej dla gmin, dalej postanowienia ordynacyi wyborczej dla gmin w §. 35. w ostatnim ustępie, jakoteż postanowienie statutu miejskiego Krakowskiego z dnia 1. Kwietnia 1866. w §. 46. ustępie 3. że naczelnikiem gminy (prezydentem miasta) lub jego zastępcą nie może być obranym, kto nie jest wyznania chrześciańskiege, nareszcie ustawa z dnia 14. Marca 1867., zmieniająca gminną ordynacyę wyborczą dla miasta Brodów, znoszą się i przestają obowiązywać.

Art. II.

Postanowienia §. 90. ust. gm. z dnia 12. Sierpnia 1866. zmieniają się w następujący sposób:

Specyalne sprawy ludności chrześciańskiej (§. 91.) o ile zawiadywanie niemi podług ustaw należy do reprezentacyi gminnej, zawiadywane będą przez tę reprezentacyę podług przepisów ustawy gminnej z tém jednak ograniczeniem, że izraeliccy członkowie reprezentacyi (rady i zwierzchności) gminnej w głosowaniu nad temi sprawami i w załatwieniu tych spraw w ogólności udziału mieć nie będą.

Gdyby jednakże chrześciańscy członkowie Rady gminnej nie stanowili przynajmniej połowy wszystkich jej członków, wybierą chrześciańscy wyborcy gminy, w sposób ordynacyą wyborczą gminną oznaczony, dla załatwienia spraw ludności chrześciańskiej tylu chrześcian, ile będzie potrzeba do uzupełnienia tej połowy.

Do ważności uchwał w sprawach chrześciańskiej ludności potrzebna jest obecność więcej niż połowy chrześciańskich członków i bezwzględna większość głosów członków obecnych.

Jeżeli naczelnikiem gminy jest niechrześcianin, wybierze chrześciańska część Rady gminnej, a wedle potrzeby uzupełniona, ze swego grona przewodniczącego, któremu przysługiwać będą co do załatwienia spraw ludności chrześciańskiej te same prawa i obowiązki, które na mocy ustawy przysługują naczelnikowi gminy.

Art. III.

Postanowienia §. 94. ust gm. zmieniają się w następujący sposób:

Nakładanie dodatków do podatków, jako też innych prestacyi (§. 77.) na członków gminy, na cele w §. 91. i 92. wskazane, nastąpić może tylko za przyzwoleniem Rady gminnej, o ile ustawy specyalne nie stanowią inaczej.

Jeżeli jednak w Radzie gminnej nie ma $^2/_3$ chrześcian, nakładanie dodatków do podatków i innych prestacyi na chrześciańskich członków gminy na cele w §. 91. wskazane (Art. II.) nastąpić może za przyzwoleniem Wydziału powiatowego.

Przeciw uchwałom w tej mierze tak Rady gminnej, jak i Wydziału powiatowego, służą te same środki prawne, co i przeciw innym uchwałom tych władz.

Art. IV.

Przeprowadzenie tej ustawy polecam Memu Ministrowi spraw wewnetrznych.

Uchwała.

Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby wszystkie ustawy, przepisy i rozporządzenia dotyczące ludności izraelickiej z wszelką dokładnością zbadał i poczynił potrzebne kroki w drodze właściwej w celu zniesienia specyalnych ustaw, przepisów i rozporządzeń dla starozakonnych, nadających im dotychczasowe wyjątkowe stanowisko.

Z drukarni Instytutu Stauropigiańskiego 1868.
Zarządca: St. Huczkowski.

Liczba S. 598.

Sprawozdanie

komisyi konstytucyjnej z pryedłożenia rządowego ustawy znoszącej postanowienia ograniczające udział niechrześcianskich członków gminy w reprezentacyi gminnej, tudzież z wniosku posła Hallera przekazanego komisyi do opracowania uchwałą sejmową z 30. Września 1868. r.

Komisya konstytucyjna, wywiązując się z danego jej przez Wysoki Sejm polecenia na dniu 26. Sierpnia r. b., tudzież z 30. Września r. b. przekazującego komisyi wniosek posła Hallera do opracowania, wziąwszy pod rozwagę powyżwymienione przedłożenie rządowe i wniosek posła Hallera opiewający:

„Wysoka Izba raczy uchwalić: Wniosek zwraca się komisyi konstytucyjnej z poleceniem przedłożenia projektu ustawy mieszczącego w sobie wszystkie zmiany obowiązujących ustaw i przepisów, jakie się okażą potrzebne z powodu równouprawienia Izraelitów z chrześcianami co do prawa wyborczego w gminie“; — a zwazywszy: że rzeczone projekt rządowy jest tylko ścisłem zastosowaniem zasady równouprawienia jej do ordynacyi wyborczej dla gmin, do statutu dla miasta Krakowa i uchyla wreszcie nałożony miastu Brody stosunek liczbowy radców chrześcianskich i żydowskich; — zważywszy, że żydzi otrzymali już wszystkie najważniejsze prawa cywilne i polityczne, że więc odmawianie im równouprawienia w gminie jest anomalią w ustawodawstwie gminném naszego kraju; zważywszy, że żądane we wniosku posła Hallera zmiany potrzebne z powodu równouprawnienia izraelitów z chrześcianami co do prawa wyborczego w gminie, załatwienie swe znalazło w Art. II., III. i IV. zaproponowanej ustawy; zważywszy, że zmiany w innych ustawach, przepisach i rozporządzeniach, dotyczących stosunków żydów, jakie potrzebne by się okazały z powodu równouprawnienia izraelitów, — wymagają bardzo gruntownego rozbioru i głębokiego zastanowienia się, — tudzież, że możliwe zmiany w owych ustawach, przepisach i rozporządzeniach przeprowadzane być winne w drodze właściwej, — komisya wnosi:

Wysoki Sejm raczy:

I. ustawę pod $^{1}/_{1}$ i $^{1}/_{1}$

II. uchwałę pod $^{2}/_{2}$ załączone przyjąć i ychwalić. $^{2}/_{2}$

Grocholski
zastępca przewodniczącego.

Smolka
sprawozdawca.

1860

Materiały w sprawie ustawy gminnej dla miast w Galicji

XXVI

Już komissya krajowa, która w c. k. Namiestnictwie nad projektami ustawy gminnej dla miast w Galicyi obradowała, uznała potrzebę niektórych specyalnych przepisów względem Izraelitów.

W §. 54 swojego projektu ograniczyła wspomniona komissya liczbę izraelickich członków rady miejskiej, a w §. 73 orzekła, że burmistrz i delegaci miejscy muszą być chrześcianami. x)

Oprócz podobnych ograniczeń widzieliśmy potrzebę dodać w statucie naszym inne jeszcze przepisy względem wyboru Izraelitów do rady miejskiej i względem przypuszczenia ich do udziału w majątku miejskim.

Dla dokładniejszego uzasadnienia tych wniosków, potrzebne jest wyłożenie dziejowego i prawnego stanowiska Izraelitów w kraju i mieście naszem.

Okrutne prześladowania, jakich Izraelici w zachodnich krajach Europy doznawali, były powodem

---

x) Dla Brodów tylko uczyniła rzeczona komissya wyjątek, dozwalając, aby w tem mieście połowa posad delegatów miejskich, z wyjątkiem pierwszego delegata, mogła być obsadzona Izraelitami. –

ie w wieku XI do XIV z swych kra-
jów emigrowali do Polski, gdzie
znajdywali bezpieczeństwo dla osób
i majątków swoich.

Gdy głównem ich zatrudnieniem
było wypożyczanie pieniędzy i han-
del, obierali więc mieszkanie w mia-
stach i miasteczkach, w których
tworzyli odrębne gminy pod opie-
ką dziedzica lub na mocy ugód
z miastami.

Nie byli oni nigdy w prawach
zrównani z innymi mieszkańcami,
ani o takie zrównanie się starali
i odrębność swoją, nietylko w ży-
ciu rodzinnem, lecz także w admi-
nistracyi spraw spólnych jak naj-
mocniej zachowywali. W gminach
(: Kahałach :) rządzili niemi ich
własni przełożeni i rabini, któ-
rym przysługiwało zawiadywanie
sprawami gminy, rozsądzanie spo-
rów między spółwyznawcami a
często nawet i juryzdykcya karna
nad niemi, [Dawano im te przywileje i] uważano [ich] bowiem
żydów jako oddzielny naród i rząd
ich wewnętrzny zostawiano im
samym (: rozprawa o Żydach Tade-
usza Czackiego w Wilnie 1807 str. 90
i 91.)

Starali się oni zawsze o przywileje dla siebie, lecz o przywileje odrębne, nie wspólne z prawami innych mieszkańców. W skutek tych przywilejów

W prowincyach, które Izraelici sobie sami w Polszcze potworzyli, zjeżdżali się przełożeni kahałów i synagóg i odbywali narady. Na tych zgromadzeniach prowincyonalnych obierali delegowanych do stolicy Królestwa, a delegowani ci tworzyli generalność, do której należał naczelny kierunek sprawami Izraelitów w Polsce.

Najdawniejszy przywilej udzielony żydom w Polsce przez Książęcia Bolesława w r. 1264, potwierdzony przez Kazimierza W., naznacza już żydom odrębne od reszty ludności po miastach stanowisko, bo wyjmuje ich z pod jurysdykcyi miejskiej i poddaje sądom Wojewodów *)

Kazimierz IV odwołał w r. 1454 dane żydom przywileje, a odwołanie to zatwierdził Jan Albert w r. 1494 (: Vol. legum I str. 254 Konstytucya z r. 1494 titulo de Judaeis :)

---

*) Król Alexander rozkazał w r. 1505 wpisać wspomniony przywilej w kodex przywilejów Królestwa, nie zatwierdzając go, „non confirmando confirmatione speciali, sed ad cautelam defensionis contra Judaeos privilegiis Regni in istum codicem congestis adscribi mandavimus." Vol. legum I str. 309.

Przedtem już Król Jan Albert odwołał dane żydom przywileje „literas quascunque super „libertate ipsis Judaeis concessas, et juri divino

~~„ac constitutionibus terrestribus contrarias, „penitus revocamus, abolimus, easque nolumus „fieri alicujus roboris „vel momenti" (Const. z r. 1496 tit. de Judeis Rozprawa Tad. Czackiego o żydach str. 79:80~~

Późniejsze ustawy Królestwa Polskiego, dotyczące żydów, odnoszą się do ochrony ich osób i majątków przeciw prześladowaniom, do stawiania i utrzymywania bożnic i do pojedynczych sposobów zarobkowania, których im dozwalano lub zakazywano.

Chcąc w miastach handle prowadzić, musieli żydzi, podług ustaw Królestwa polskiego, zawierać pakta z miastami, a nad wzajemną umowę kupczyć im nie wolno było. Żupy, ceł, myt, karczem i innych najmów trzymać żydom ustawami zakazywano; nie wolno im było mieć czeladzi chrześciańskiej w swojej służbie; osobny podatek na nich tytułem pogłównego nakładano *)

[illegible]

Specyalnie co [illegible]

Na sejmie Piotrkowskim z r. 1521 zapadło specyalne dla miasta
5/: Lwowa postanowienie 5/: że żydom lwowskim miejskim tylko czterema gatunkami towarów handlować wolno t. j. woskiem, skórami, suknem i wołami, a i z tym handlu

---

*) Obacz między innemi konstytucye Sejmowe z lat 1538, 1562, 1565, 1567, 1647, 1670, i 1676. – Vol. legum I str. 524, II str. 624, 690, 691, 725; – IV str. 138, V str. 77, 347. – Obacz także rozprawę Tadeusza Czackiego o żydach str: 89. –

mają być ograniczeni pewnemi warunkami, w szczególności zaś tym warunkiem: że im nie wolno handlować w domach swoich, lecz tylko „more aliorum hospitum mercatorum" na jarmarkach: bo handlowanie w domach tylko mieszczanom, a kupczenie na jarmarkach także obcym wolne było, żydów zaś uważano jako obcych. Wspomnione postanowienie Sejmu Piotrkowskiego potwierdzone zostało dekretem króla Zygmunta Igo z r. 1527, a w tymże samym roku zapadła na Sejmie Krakowskim uchwała, wzbraniająca wszelkiego handlu żydom lwowskim przedmiejskim *)

W r. 1530 dozwoliła lwowska Rada miejska także żydom przedmiejskim kupczyć wyżej wymienionemi czterema gatunkami towarów za pewną opłatą; zaś w r. 1581 zawarła rada miasta Lwowa pakta z żydami, mocą których dano żydom miejskim, w osobnym regestrze imiennie spisanym, na lat ośm, pozwolenie prowadzenia handlu innemi jeszcze, w paktach wymienionemi

*) Powyższe uchwały Sejmu Piotrkowskiego i Krakowskiego z r. 1521 i 1527 zawarte są w dekretach króla Zygmunta I, których oryginały zachowane w Archiwum miejskim, fasc: 257 No 6 i 7. –

towarami, za roczną opłatą do kassy miejskiej i pod pewnemi ograniczeniami.*) Gdy żydzi, po upływie ośmiu lat, ani umówionej opłaty składać ani handlu zaprzestać nie chcieli, wytoczyła się sprawa przed trybunał królewski, który wyrokiem wydanym w Krakowie z. 1591 spomnione wyżej dekreta królewskie i postanowienia sejmowe z r. 1521 i 1527 zatwierdził. 6/. X

6/6

W r. 1592 zawarli rajcy miejscy z żydami miejskiemi nowe pakta 7/. na lat ośm. W tych paktach wyliczono towary, któremi żydom handlować wolno; spisano warunki i ograniczenia tego handlu i ustanowiano opłatę, którą żydzi i za dozwolenie handlu, miastu składać byli powinni.

7/7

Gdy Bohdan Chmielnicki, oblegając Lwów w r. 1648 a później w r. 1655, kładł przy układach z miastem warunek, aby mu wszystkich żydów wydano, miasto na to przystać nie chciało, przytaczając między innemi i tę przyczynę, że żydzi nie są miejskiemi poddanymi. Do okupu Chmielnickiego w r. 1648

*) Archiwum miejskie lib. 1148 str. 61. Zubrzycki Kronika miasta Lwowa. Lwów 1844 str. 152 i 206.

spłaconego, żydzi osobnym datkiem przyczynić się musieli *)

8 Dekret króla Jana Kazimierza z 15o Maja 1652 r. zabrania miastu zawierać nowe lub odnawiać stare pakta z żydami bez zezwolenia królewskiego. Takie zezwolenie udzielone zostało miastu deklaracyą kanclerza z 3o Lipca 1653, a w r. 1654 zatwierdziło miasto, z niektóremi odmianami, dawne pakta żydowskie na dalsze lat ośm, za co żydzi 4000 złotych rocznie miastu opłacać mieli **)

Konstytucya Sejmu krakowskiego z r. 1676, odwołując się do dawniejszych statutów, żydom lwowskim pakta z miastem zawierać każe i stanowi, że żydzi miejscy i przedmiejscy „more antiquo" do pomocy około armaty przy wałach et consequentes być mają. /: Vol. Legum V p. 363 tit. miasto Lwów:/. —

Równie, jak w innych miastach, tak i w Lwowie wolno było żydom mieszkać tylko w naznaczonych im dzielnicach

*) Relacye regentów communitatis Andrzeja Czechowicza i Jana Gąsiorka. Archiwum miejskie Libr. 1123 str. 114, 124 i 131. — Zubrzycki Kron. miasta Lwowa str. 302, 315, 323, 366 i 367. — —

**) Djariusz rejenta communitatis Jana Buskiego. Arch. miejskie Libr 1123 str. 153 i 159. —

a w Archiwum miejskiem /: libr. 1058 str. 293 :/ znajdujemy dekret króla Augusta III, który, między innemi o żydach wydanemi rozporządzeniami, rozkazuje wyznaczonym do tego komisarzom, aby żydów z / ulic, przez nich bezprawnie zamieszkanych, usunęli. –

9/9 – 10/10

W jednym sporze miasta z żydami zapadły dnia 5° Kwietnia 1710 dwa dekreta króla Augusta II/do 9/: – 10/:, w których znajdujemy zatwierdzenie, że żydom tylko w przeznaczonych im dzielnicach mieszkać wolno, że im propinacya i wszelkie szynki w mieście i na przedmieściach wzbronione i że oni tylko według paktów z miastem zawartych, handlować mają prawo. W tych dekretach zawarte jest także postanowienie, że żydzi czwartą część kontrybucyi do rąk chrześciańskiej reprezentacyi miasta płacić byli powinni.

Przez kupna i przywileje nabywało miasto dobra, grunta i prawa, z których składał się majątek miejski. W darze od Władysława ks. Opolskiego otrzymał Lwów, w r. 1372, jure Magdeburgensi, 100 łanów, które służyły do rozszerzenia miasta. W r. 1415 darował Władysław Jagiełło miastu znaczne obszary, zwane

extremitates, na których powstały wsie Kulparków, Białohorsce i Brzuchowice.

Przywilejem z r. 1537 udzielił Zygmunt I miastu prawa propinacyj. Dla szpitalu ś. Ducha darował Zygmunt III dobra Sknitówek *). W latach 1507, 1508, 1509, 1610 i 1613 kupili konsulowie i ławnicy miejscy, dla siebie i dla swoich następców, dobra zwane radzieckie, mianowicie: Zubrza, Sichow, Hołosko wielkie i małe **)

W całym tym majątku miejskim nie mogli żydzi mieć udziału, bo im nie wolno było mieszkać tylko w przeznaczonej dla nich ustawami i paktami dzielnicy; — bo do szpitalu chrześciańskiego nie byli przyjmowani; — bo przywilejem, nadającym miastu prawo Magdeburskie, nie byli objęci i osobnym władzom i sądom podlegali; — bo od propinacyj i szynków byli wyłączeni; — bo, nakoniec, nie należąc nigdy ani do rady miejskiej ani do

Te własne mieli szpitale

*) Oryginalne przywileje Władysława Opolskiego, Władysława Jagiełły i Zygmunta I^go zachowane są w Archiwie miejskiem fasc. 193 N° 17 i 18 i fasc. 276 N° 61.

**) Kontrakty kupna tych dóbr w Arch. miejskiem fasc. 44 i libr. 1223.

mieszkańców prawami miejskiemi obdarzonych, nie mogli dóbr radziec, kich ani innego miasta używać ani mieć udział w zawiadywaniu onym.

Oprócz przytoczonych już ustaw i dekretów, znajduje się w Archiwie miejskiem znaczna liczba innych dokumentów, dowodzących, że żydów nigdy nie uważano za właściwych mieszkańców, w prawach miasta udział mających.

I tak n. p. przywilej Zygmunta I z r. 1527 11/:, nadający miastu przez pożar zniszczonemu wolność od podatków na lat 20, i najwyraźniejszy

12/12 przywilej Jana Kazimierza z r. 1659 12/:, przyznający miastu prerogatywy szlacheckie, świadczą, że pod nazwą „miasto" rozumiano tylko gminę chrześciańską, a pod nazwą mieszkańcy miasta tylko chrześcian, i że tylko do chrześcian ściągały się przywileje i prawa miasta.

13/13 Statut króla Stefana z 12. Parzd. 1580 13/: najwyraźniej stanowi, że żydzi z mieszkańcami miast nie mają nic spólnego, że są tylko „admissi ad manendum et inhabitanda oppida", i że w prawach i dobrodziejstwach, miastom nadanych,

11/11

żadnego udziału sobie przywłaszczać nie mogą.

Dopiero w r. 1788 poczęto w Polsce myśleć o zmianie stosunków Izraelitów, a ci, którym ułożenie projektu do nowej ustawy w r. 1788 poruczone zostało, zgodzili się na pewne zasady, z których pierwszą była: „do tych czas rząd uważał żydów za tolerowanych, odtąd należy im prawa mieszkańcom należne przyznać." Od tej jednak zasady dopuszczał projekt niektóre wyjątki (: Rozprawa o żydach Tadeusza Czackiego str. 220 do 245 :). —

Byli więc żydzi uważani w Polsce jako obcy i tolerowani aż do r. 1772, to jest do czasu odłączenia Galicyi od Królestwa Polskiego *). —

Stosunek ten miał się zmienić w pierwszych latach po objęciu Galicyi przez Austryę.

Patent Maryi Teresy z 16° Lipca 1776 zachowuje żydom ich odrębne stanowisko, organizuje ich gminy pod kierunkiem osobnej generalnej dyrekcyi prowincyonalnej; zachowuje ich wyłączenie od juryzdykcyi władz miejscowych miejskich i zatrzymuje po części ich własne sądy.

Zamiast dawnego, od żydów w Polsce pobieranego podatku pogłów-

*) Wiadomości o stosunkach żydów w Galicyi w czasie objęcia tej prowincyi przez Austryę zawarte są także w dziele professora Michała Stöyera „Darstellung der gesetzlichen Verfassung der galiz. Judenschaft tom I. str. 64, 142; – tom II str. 49, 143, 144. —

nego, kazano im, jako tolerowanym, płacić, pod karą wypędzenia z kraju, osobny podatek /: Schutz- und Toleranzsteuer :/, który w r. 1797 zastąpiony został podatkiem tak zwanym świeczkowym. Nałożono także inne odrębne na żydów podatki.*)

Osobne opodatkowanie żydów dopiero w r. 1848 zniesione zostało. Jakkolwiek Patent Cesarza Józefa z 7 Maja 1789 prawa żydów z prawami chrześcian w zasadzie zrównane mieć chce, i orzeka, że żydzi, jako poddani, należą do tej samej gminy, jak inni miejscowi mieszkańcy i podlegają tym samym władzom i sądom, to jednak wspomniony patent odrębnego stanowiska żydów nie znosi, — bo stanowi osobne przepisy dla organizowania gmin żydowskich i rządu onemi; fundusze dla nich przepisuje, osobne podatki na żydów nakłada; niektórych sposobów zarobkowania im zabrania i dawniejsze rozporządzenia, dotyczące żydów, nie znosi, lecz je po części tylko odmienia.**)

I w późniejszych jeszcze czasach wydawano przepisy, ograniczające lub odosobniające żydów. — I tak n. p.

---

*) Theresianische Judenordnung vom 16. Juli 1776. Stöger, Verfassung der galiz. Judenschaft Tom. II str. 77 do 80 i 178. — — — — —

**) Stöger tom: I str. 33 do 45, 51, 194, 198, 241 do 249, 267 tom II str. 52, 59 do 62. — —

rekrutów ściągano od żydów osobno; niedozwalano im kupować dobra hypoteczne i domy w dzielnicach nie żydowskich; zakazywano szynkować wódkę, piwo i miód, dzierżawić szynki i intyny; nie dozwalano im urzędów publicznych tak krajowych jako i gminnych; zachowano im zarząd ich własnemi funduszami i pewnemi sprawami gminnemi; – polecano im, aby swoich ubogich i chorych z własnych funduszów zaopatrywali i. t. d. – We Lwowie specyalnie dozwolono Żydom mieszkać tylko w ulicach im przeznaczonych; wydano przepisy przeciw przyjmowaniu obcych żydów; polecono Żydom utrzymanie osobnego szpitalu; chorych żydów do powszechniego szpitalu lwowskiego w ogóle nie przyjmowano; polecono, aby ulice, w których żydzi mieszkają, na ich koszta były czyszczone; do pomocy przy pożarach żydom osobno przyczyniać się nakazano *)

Dekret nadworny z 16 Lutego 1789 L. 454 postanowił, że żydowi prawo miejskie /: Bürgerrecht :/ we Lwowie nie może być udzielone, chyba tylko za zezwoleniem Monarchy, a

*) Stöger tom: I str. 33 do 45, 51, 194, 198, 241 do 249, 267 tom II str. 52, 59 do 62. –

Dekretem z 22 Października 1807 L. 20907 orzekła Kancellarya nadworna, że Żydzi w mieście Zamościu, należącem podówczas do Galicyi, nie są zdolni do nabycia prawa miejskiego; bo galicyjskim żydom, podług dawnej Konstytucyi krajowej, prawo miejskie nigdy nie przysługiwało i stosownie do Dekretu nadwornego z 16 Lutego 1789, przysługiwać nie może dopóty, dopóki nie nastąpi zezwolenie Monarchy, które jednak dotąd nie nastąpiło. *)

Nie mogąc osiągnąć prawa miejskiego, nie mieli Żydzi udziału w wyborze reprezentacyi miejskiej; bo ten udział przysługiwał, aż do r. 1848, tylko posiadającym prawo miejskie (: mieszczanom :)

Była więc reprezentacya miejska wyłącznie chrześciańska, i ta zawiadywała sprawami i majątkiem gminy miejskiej.

W r. 1848 dnia 20o Lipca ogłoszone zostało prowizoryczne rozporządzenie dla wyboru reprezentacyi miasta Lwowa, ułożone i uchwalone przez Wydział miejski. —

W tem rozporządzeniu ustanowiono, aby na stu członków Wy-

*) Stöger tom I str. 179 do 188.

działu miejskiego obranych zostało 15 żydów; chciano bowiem, aby żydzi mieli reprezentantów w obranym na jeden tylko rok wydziale prowizorycznym, którego zadaniem było: przysposobić reorganizacyę municypalności, wyrobieniem projektu nowego dla gminy statutu.

Po rozwiązaniu wspomnionego Wydziału, obrano w r. 1849 inny, podług przepisów z 20° Lipca 1848, a ten nowy Wydział, również prowizoryczny i na rok jeden obrany, wywiązał się z głównego zadania swojego, przekładając Wys. rządowi projekt statutu dla Lwowa. –

Na podstawie tego projektu wydaną została, przez ministerstwo spraw wewnętrznych, prowizoryczna ustawa gminna dla miasta Lwowa z dnia 15° Października 1850, która jednak nie weszła w wykonanie.

W tej ustawie /: §.§. 189 do 195:/ znajdują się specyalne dla żydów przepisy; niektóre z nich podobne są do przepisów, proponowanych w naszym teraźniejszym projekcie.

Jakkolwiek żydzi do prawa miejskiego i do zarządu spraw miejskich żadną stanowczą ustawą

dotąd dopuszczeni nie zostali, jak-
kolwiek także przekonani jesteśmy,
że Wysokie władze niechciałyby
zmuszać naszą gminę do stanow-
czego przyjęcia żydów w grono swo-
je i do dania im współudziału
w prawach, które dotąd tylko chrze-
ścianom przysługiwały, — sądzi-
liśmy jednak, iż słusznem jest, aby
żydzi lwowscy w radzie miejskiej
mieli swoich reprezentantów, któ-
rzyby i nad miejskiemi sprawami
spólnie z chrześcianami naradzać
się i specyalnych żydowskich intere-
sów strzedz mogli.

Dopuszczając żydów do rady miej-
skiej, ograniczyliśmy liczbę człon-
ków żydowskich w tej radzie, na
szóstą część liczby ogólnej /: §. 44:/,
a główne urzędy miejskie: burmi-
strza, wiceburmistrza i delegatów
wyłącznie dla chrześcian zachowa-
ne mieć chcemy /: §. 65:/; chrześ-
ciańskiem bowiem odziedziczy-
liśmy miasto nasze od przodków
naszych i chrześciańskiem na-
stępcom pozostawić naszym są-
dzimy obowiązkiem; musimy
więc strzedz je od niebezpieczeństwa
przewagi żydów w zarządzie
spraw miejskich, którąby oni
łatwo pozyskać mogli, gdyby

nie ograniczono ich liczbę w kadrze miejskiej i gdyby im dano wolny przystęp do wszystkich urzędów; oni bowiem już i tak znaczny wpływ w mieście naszem wywierają, bo mają znaczniejszą część handlu i kapitałów w swoim ręku; ludność ich zaś, mnożąca się więcej niż chrześciańska, wynosi dziś już 2/5 części ogólnej ludności miasta*) i w bliższej przyszłości wzrastać będzie w znaczniejszym niż dotąd stosunku; pomnażać ją bowiem będą szukający handel obcy przybysze, gdy kolej żelazna, którą już w przyszłym roku mieć się spodziewamy, ruch handlowy we Lwowie podniesie. –

---

*) Obliczenia ludności zdziałane w latach 1846 i 1857 wykazują liczbę przypisanych do gminy lwowskiej /: einheimische :/

	w r. 1846	w r. 1857
Chrześcian ...	41.827	33.074
Żydów ...	21.999	22.586
Razem	63.826	55.660

A więc w jedynastu latach od 1846 do 1857, w których choroby, pobory do wojska i inne przyczyny szkodliwie na stan ludności oddziaływały, zmniejszyła się ludność chrześciańska bardzo znacznie, bo więcej niż o 20%; ludność zaś żydowska pomnożyła się. Stosunek ludności żydowskiej do chrześciańskiej był w r. 1846 jak 525 : 1000 w roku zaś 1857 jak .. 683 : 1000. ——

Z tychże samych powodów wnosimy w naszym projekcie /: §.§. 52, 53 i 58 lit. c. :/ aby chrześcianie i żydzi w osobnych kołach wyborczych reprezentantów swoich do Rady miejskiej obierali; chcemy bowiem uniknąć przeważnego wpływu Izraelitów na wybór reprezentantów chrześciańskich, którzy nie tylko razem z reprezentantami Izraelitów o spólnych sprawach miejskich radzić, — lecz także specyalnemi sprawami gminy chrześciańskiej /: t. j. jej majątkiem i jej instytucyami kościelnemi, naukowemi i dobroczynnemi :/ zawiadywać mają. Temi chrześciańskiemi sprawami zawiadywała dotąd reprezentacya miejska; bo ona dotąd była wyłącznie chrześciańską. Gdy jednak teraz do Rady miejskiej wstąpić mają stanowczo Izraelici, więc jest rzeczą konieczną, aby sprawy, dotyczące wyłącznie gminę chrześciańską, od zakresu działań spólnej rady miejskiej wyjęte i osobnej, z chrześcian złożonej i przez nich obranej reprezentacyi poruczone zostały /: §.§. 130 i 131 projektu. :/

Funduszami specyalnemi gminy żydowskiej i instytucyami jej zarzą-

czonemi na jej potrzeby religijne, naukowe i dobroczynne, zawiadują do-tąd osobni przełożeni tej gminy; im też zarząd temi sprawami i na przyszłość zachowujemy. /: §. 129 pro-jektu:/

Przy zastosowaniu przepisów nowej ustawy do wypadków pojedyńczych okazać się mogą, szczególnie w pierwszych latach, wątpliwości, czy ta lub owa sprawa wchodzi w zakres działania spólnej Rady miejskiej, lub też należy do osobnej reprezentacyi gminy chrześciańskiej albo izraelickiej. Gdy rozstrzyganie takich wątpliwości należy do wewnętrznych spraw gminy, więc je pozostawiamy Radzie miejskiej, a od jej decyzyi zostawiamy prawo odwołania się do reprezentacyi krajowej /: §. 132 pro-jektu:/; trzymamy się bowiem tej zasady, że sprawy wewnętrzne gminy powinny być poruczone reprezentacyi gmin i kraju.

Gdy żydzi, podług ~~statutu~~ projektu statutu miejskiego, do rady miejskiej i do zawiadywania sprawami i majątkiem miasta stanowczo mają być dopuszczeni, okazuje się potrzeba ustanowienia prawideł orzekających: o ile i pod jakiemi

warunkami majątek miejski ma być spólną Chrześcian i Izraelitów własnością. —

Skazówek do takich prawideł podały nam postanowienia, zawarte w §.§. 4.5. 30. 75 i 78 powszechnej ustawy gminnej z r. 1859, jakoteż przepisy prowizorycznej ustawy gminnej lwowskiej z dnia 20. Października 1849 /: §.§. 190, 193. 194 :/

Te ostatnie przepisy polecają, aby z majątku miasta Lwowa wytączyć najpierw część, przeznaczoną na cele, w których Izraelici nie mogą mieć udziału, i aby reszta majątku miejskiego, o ile ona dotąd nie była Chrześcianom i Izraelitom spólną, stało się ich spólną własnością, pod warunkiem złożenia przez Izraelitów do kassy miejskiej takiego kapitału, jakiby przy podziale spomnionego majątku w stosunku do ludności, na gminę izraelicką przypadł.

/Zasada, że żydzi, łącząc się z gminą chrześciańską, do jej majątku, złożeniem odpowiedniego kapitału, wkupić się winni, uznaną została także w mieście Pradze przez najwyższe władze państwa, a, jakkolwiek stanowcze uregulowanie

6

36

stosunków majątkowych między miastem Bragą a tamtejszą gminą izraelicką, ile nam wiadomo, dotąd jeszcze nie nastąpiło, to jednak postanowiono, aby żydzi, tymczasowie, 12.000f rocznie do kassy miejskiej opłacali.

Już wyżej powiedzieliśmy, że za polskich rządów pozyskała chrześciańska gmina lwowska grunta do rozszerzenia miasta, dobra ziemskie i prawo propinacyi, i że żydzi ani w używaniu ani w zarządzie tego majątku udziału nie mieli. Nie przyznało im tego udziału ustawodawstwo austryackie; majątek więc lwowskiej gminy miejskiej, przez gminę chrześciańską, i dla niej pozyskany, złożony z nieruchomości praw i aktywów, jest wyłącznie jéj własnością, tak jak majątek, przez gminę izraelicką nabyty, do tejże wyłącznie należy. (§§. 125 i 129 projektu.)

Mógłby nam kto zarzucić, że żydzi w ostatnich czasach, zarówno z chrześcianami, dodatki gminne do podatków, jakoteż taxy urzędowe miejskie i. t. p. należytości opłacali i przez to dochody miejskie przymnażali, że więc majątek miejski, a

./.

przynajmniej ten majątek, który w ostatnich czasach miasto nabyło, jako majątek spólny uważany być powinien.

Lecz spomniane należytości opłacali nie tylko żydzi, ale także inni ludzie obcy, którzy do miejskiej gminy nie należeli, a przecież nikt twierdzić nie zechce, że i obcy nabyli przez to prawa do majątku miejskiego. — Za opłaty, które żydzi na potrzeby miasta wnosili, wygrali oni, tak jak inni obcy, bezpieczeństwa, bruków, oświetlenia i innych urządzeń publicznych, przez miasto utrzymywanych. — Chrześciańscy członkowie gminy miejskiej opłacali także spomniane należytości, lecz, prócz tego, wnosili do kassy miejskiej dochody z majątku, który był własnością gminy chrześciańskiej; a dochody te stanowiły bardzo znaczną rubrykę w budżecie miejskim. — Jeżeli więc pozostawała kiedy nadwyżka dochodów, obrócona na powiększenie majątku miasta, to ta nadwyżka musi być przyznaną gminie chrześciańskiej już z tego powodu, że ta gmina oddawała dochody swojego majątku

do kassy miejskiej, stojącej pod jej zarządem, gdy przeciwnie gmina żydowska, pozostawiona w posiadaniu swoich własnych funduszów, dochody z nich jedynie tylko na swoje własne potrzeby obracała.

Jako właścicielka majątku miejskiego, miała chrześciańska gmina lwowska prawo używania dochodów tego majątku na wszelkie swoje potrzeby i używała onych po części do pokrycia wydatków na utrzymanie urzędów, sądów i innych publicznych urządzeń miejskich, które z samych podatków miejskich nie mogły być pokryte, a po części także na cele wyłącznie chrześciańskie.

14/14

W ostatnich sześciu latach /: 1854 – 1859 :/ wydawała chrześciańska gmina miejska, jak świadczy załączony wykaz izby obrachunkowej miejskiej 14/:, z dochodów swojego majątku, na swoje chrześciańskie cele, a mianowicie:

na cele religijne, na leczenie chorych i na wsparcie ubogich chrześcian w przecięciu rocznie . . 55.368 f 13 x

na szkoły normalne i trywialne . . 12.021 f 99

Razem rocznie . . . . 67.390 f 12 c.

Aby fundusze na te znaczne a ciągle wzrastające wydatki na przyszłość zabezpieczyć, proponujemy /: w §. 125 projektu :/ wydzielenie odpowiedniej części chrześciańskiego majątku miejskiego, z którego one dotąd były opędzane; przypuszczenie bowiem żydów do spólnictwa w majątku miejskim bez poprzedniego wydzielenia funduszów na wspomnione chrześciańskie cele, naraziłoby gminę chrześciańską na niebezpieczeństwo, iżby ona, postradawszy wyłączną własność majątku miejskiego, nie mogła już z niego pokrywać swoje specyalne wydatki i innych funduszów na nie szukaćby musiała; gdyż łatwo przewidzieć można, że Izraelici stawiać będą oppozycyę przeciw wydatkom z spólnego majątku na chrześciańskie cele, w którychby oni nie mieli udziału, a znajdą się obrońcy, którzy taką oppozycyę za słuszną poczytają, gdy dotychczasowe stosunki, z upływem czasu, zostaną zapomniane. –

Na ubezpieczenie wspomnionych funduszów nie można

/.

7

38

./. przyjmować pewnego, liczebnie oznaczonego pieniężnego kapitału lub dochodu; uczą nas bowiem dzieje, iż waluty pieniężne są często niepewne, a wartość pieniędzy, z upływem czasu, nie wzrasta lecz znacznie się zmniejsza; wnosimy więc wydzielić na ten cel z majątku miejskiego dobra nieruchome, a w miarę niedostateczności tych dóbr, takżeż prawa miastu przysługujące (: §. 125 projektu:)

Podług §. 126 projektu ma gmina izraelicka złożyć odpowiedni, w stosunku do ludności obliczony kapitał, aby stać się współwłaścicielką tej reszty majątku miejskiego która pozostanie po wydzieleniu z niego części w §. 125 wskazanej. Oszacowanie tej reszty majątku pozostawiamy reprezentacyi gminy chrześciańskiej, której nie można zmuszać do przyjęcia obcego szacunku; idzie tu bowiem o dobrowolną ugodę, a §. 5. powszechnej ustawy gminnej zawiera postanowienie: że, przy połączeniu dwóch lub więcej gmin w jedną

./.

./.

całość, majątek pojedynczych gmin, w brew ich woli, nie może być złączony.

Oszacowanie, przez reprezentacyą gminy chrześciańskiej dokonane, nie może wypaść na szkodę gminy izraelickiej, której wolno będzie nie przyjąć tego oszacowania, odpowiedniego mu kapitału nie złożyć i gminę chrześciańską, przy wyłącznej własności jej majątku pozostawić dopóty, dopóki rzecz tę nie rozstrzygnie reprezentacya krajowa (: §. 127 projektu :)

Obawa przewagi żydowskiej w zawiadywaniu sprawami miasta, i proponowane przez nas, wskutek tej obawy, ograniczenia Izraelitów w dostąpieniu posad w radzie i w urzędach miejskich, znajdą może, w krajach zachodnich, przeciwników nawet pomiędzy chrześcianami, lecz ci niech pomną, że ich przodkowie okrutnemi prześladowaniami wygnali żydów, którzy tłumnie garnęli się do Polski

./.

/ gdzie znaleźli przytułek i ochronę i rozmnożyli się w stosunku w żadnym innym europejskim kraju nie praktykowanym.

Izraelitów galicyjskich nie można dzisiaj kłaść na równi z ich spółwyznawcami w krajach zachodniej Europy, w których oni, w małej w stosunku do reszty ludności znajdując się liczbie, w życiu społecznem do niej się zbliżyli, jej obyczaje przyjęli, a nawet religijne swoje wyobrażenia, przynajmniej co do zewnętrznych z innymi ludźmi stosunków, znacznie zmodyfikowali.

Wielka liczba żydów w miastach galicyjskich dozwala im łączyć się w silne gminy, w których, mniej zawiśli od reszty ludności, żyją od niej odosobnieni, a w religijnem wyznaniu swojem szukają i znajdują prawidła dla swoich odrębnych instytucyj, dla swoich obyczajów, i dla całego swojego życia społecznego. Nawet strój różni żydów od innych mieszkańców w Galicyi, a ich obrzęd religijny, przez ich przełożonych wykładany i utrzymywany, wzbrania im /

/. spólnego z chrześcianami po-
życienia. – Mniemając się
narodem wybranym, wchodzą
żydzi wogóle z innymi mie-
szkańcami kraju w takie
tylko stosunki jakich własny
ich interes wymaga. Odosobnie-
ni od reszty ludności własne-
mi zwyczajami i wyobrażenia-
mi, tem ściślejszą między sobą
spójnię zachowują, w niej
daleko większą, niż inni siłę
ku popieraniu odrębnych spraw
swoich, znajdują. Trafnie
porównał uczony profesor
uniwersytetu lwowskiego, ży-
dów galicyjskich z środkiem
chemicznym, który na inne
ciała oddziaływa, rozkłada-
jąc je lub spajając, sam
zaś zawsze swoją własną
naturę, różną od innych,
zachowuje. /: Stöger Verfassung
der galic: Judenschaft tom: II
str: 49:/

Znajdują się wprawdzie mię-
dzy galicyjskimi żydami lu-
dzie wykształceni, którzy uty-
skują nad odosobnieniem na-
rodu swojego, a dbali o dobro
pospolite przykładają się
do podniesienia onego; są to
jednak wyjątki bardzo rzadkie,

/.

8

40

i/.

Być może, iż w przysztości rzeczy się zmienią, lecz długiego czasu i natężonych usitowań potrzeba na to, ażeby usunąć głęboko wkorzenione wyobrażenia i zwyczaje, a cel ten osiągnięty być może jedynie przez inne wychowanie przysztych pokoleń. Pokąd jednak ta upragniona i zbawienna zmiana nie nastąpi, - pokąd izraelici sami swojego ścisłego od reszty ludności odłączenia przestrzegać a w tem odłączeniu odrębne interesa swojego narodu wynajdywać i nad interes dobra ogólnego przekładać nie przestaną; — potąd ludność chrześciańska nie może zgodzić się na to, aby Izraelici równych z chrześcianami praw i znacznego wpływu na zawiadywanie spraw krajowych i gminnych używali. —

Lwów d. 20. listopada 1860 r.

allegat 3

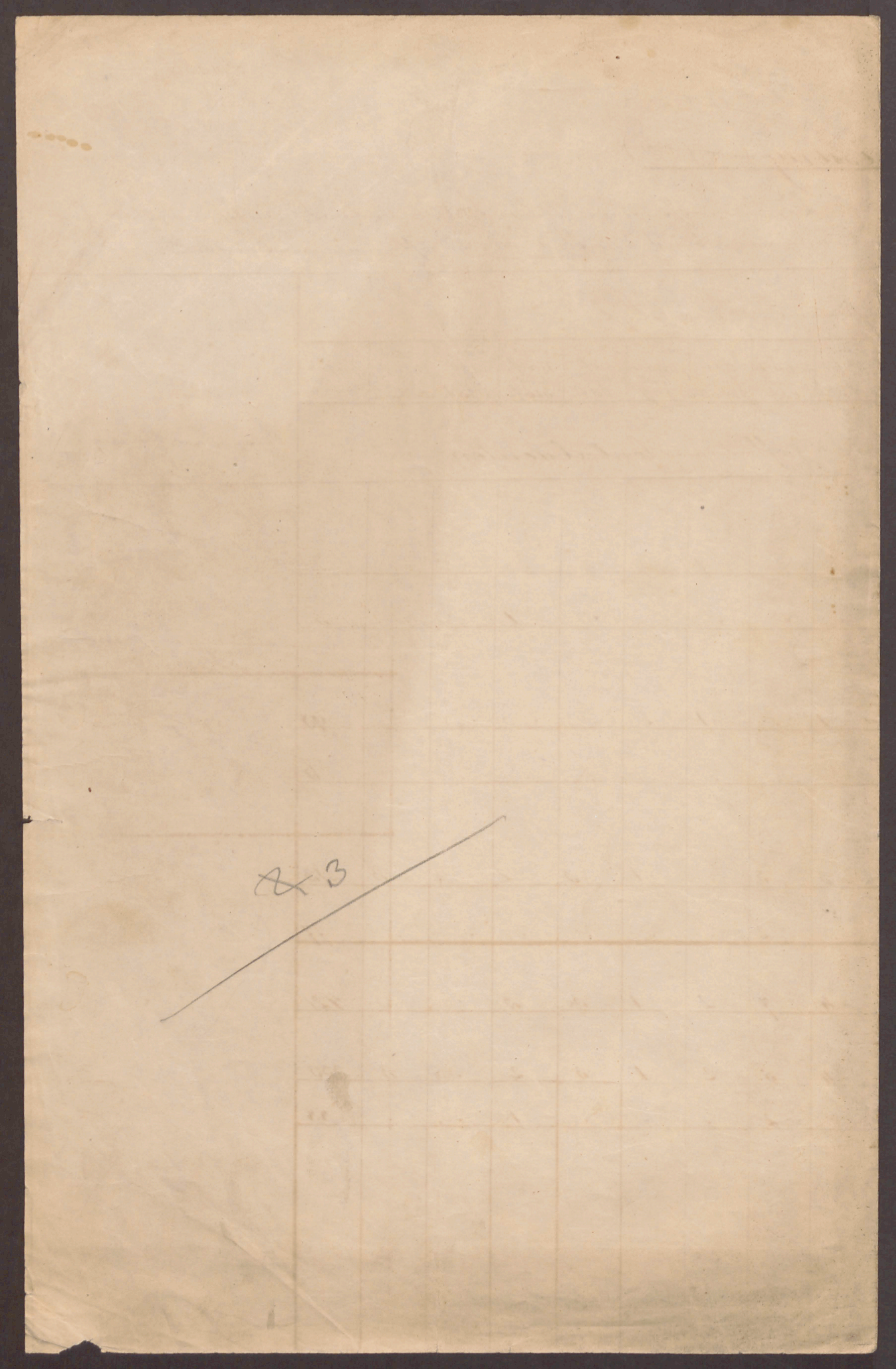
Jahr 1860

42

Nachweisung ~~(vom J. 1860)~~

der Anzahl jener, in der k. Hauptstadt Lemberg befindlichen Einkommensteuer-Kontribuenten, welche der Erwerbsteuer nicht unterliegen, und von ihrem Einkommen, bloß die Einkommensteuer entrichten.

Es zahlen die Contribuenten der	An der Einkommensteuer, wie folgt																Anmerkung
	unter 3 f 15 x	von 3 f 15 x bis 5 f 25 x	von 5 f 25 x bis 8 f 40 x	von 8 f 40 x bis 12 f 60 x	von 12 f 60 x bis 15 f 75 x	von 15 f 75 x bis 31 f 50 x	von 31 f 50 x bis 42 f	von 42 f bis 52 f 50 x	von 52 f 50 x bis 63 f	von 63 f bis 73 f 50 x	von 73 f 50 x bis 84 f	von 84 f bis 105 f	von 105 f bis 315 f	von 315 f bis 525 f	von 525 f und darüber	Zusammen	
	Anzahl der diese Einkommensteuer zahlenden Contribuenten																
I. Einkomensteuerklaße																	
Christen	3	3	4	6	.	3	2	.	.	1	.	.	.	.	-	22	
Juden	1	1	1	.	.	1	.	.	.	.	.	.	1	.	.	5	
II. Einkomensteuerklaße																	
Christen	1	2	18	52	8	9	6	1	.	1	.	.	.	.	.	98	
Juden	.	.	1	.	3	2	.	.	.	.	.	.	.	.	.	6	
III. Einkomensteuerklaße																	
Christen	80	19	29	21	7	27	13	3	5	.	1	3	2	.	3	213	
Juden	54	10	4	3	1	2	1	.	2	.	.	.	.	.	.	77	
Zusammen	139	35	57	82	19	44	22	4	7	2	1	3	3	.	3	421	
Hievon sind																	
Christen	84	24	51	79	15	39	21	4	5	2	1	3	2	.	3	333	
Juden	55	11	6	3	4	5	1	.	2	.	.	.	1	.	.	88	

3

143

II

Materiały archiwalne z okresu lat 1356-1789
(Kopie z aktów Archiwum Miejskiego m. Lwowa

Przywileje miasta i niektórych wsi należących do Lwowa

Akta tyczące żydów we Lwowie: Przywileje żydów; ich spory z miastem; „Pakta"; Dekrety królewskie w procesach miasta z żydami.

Notaty tyczące odpisów dokumentów z Archiwum w Lwowie
dla Krzeczunowicza

45

Spis odpisów dokumentów
z Arch. Miasta Lwowa
Wielmożnemu Panu Kornelowi Krzeczunowiczowi
Czł. Wydziału M. Lw. odesłanych —

1. Przywilej Króla Władisława d. 18. Września r. 1415.
względem „Obszary„ (: Extremitates civitatis :)

2. D: Króla Zygmunta d. 10. Września r. 1537
tycz. Prawo propinacyi.

3. „ Króla Szczepana d. 1577. r.
tycz: wprowadzenie wydziału miejskiego (: 40 mężów :)

4. Pakta cum Iudaeis civilibus et Civitate Leopoliensi z roku 1592.

5. Wyciąg z dziejów i sprawów żydowskich we Lwowie
od samego początku aż do roku 1757. —

Lwów dnia 26. Sierpnia r. 1860.

K. Rasp
Sekr. Mgtu.

Wielmożny Panie Dobrodzieju!

Uporządkowanie archiwum miejskiego, z różnych kątów wydobywanego dopiero się dokonywa. To jest przyczyną, że szanownemu wezwaniu rychlej sprostać niemogliśmy. Posyłając teraz kopie i wyciągi dokumentów dotychczas wyszukanych, donoszę że P. Karp dalszem wyszukiwaniem gorliwie się zajmuje, nad czem czuwać niezaniedba

Wielmożnego Pana Dobrodzieja

Lwów 26/8 860

Posłuszny Sługa

J. [illegible]

41

Dokumenta o żydach i inne miejskie — z archiwum

1860

Hochwohlgeborner Ritter!

Ich habe die Ehre Euer Hochwohlgeboren die in dem beiliegenden Verzeichnisse angegebenen elf Abschriften über die Rechte der Stadt Lemberg und ihrer Bürger betreffenden Urkunden hiemit vorzulegen und erlaube mir zu bemerken:

a. daß ich die erfreuliche Entdeckung gemacht habe, daß das Stadtarchiv durch das Ereigniß vom 2. Novemb. 48. und seine Folgen nicht so viel gelitten haben mag, als befürchtet wurde, eine ferner vaterländische Geschichte findet Schätze; —

b. das Nachsuchen wird hauptsächlich dadurch erschwert, daß kein Register besteht und die fasc. von Außen weder Nummern, noch sonstige Bezeichnung der sie betreffenden oder darin enthaltenen Gegenstände haben.

c. Was die im Punkt 8. des Verzeichnisses angegebenen Urkunden anbelangt, so habe ich dieselben beizulegen für Pflicht gehalten — Nachdem die „Wahrheit“ über Alles geht, so hat der Geschichtsforscher den Beruf alle Quellen zu berücksichtigen.

Weder der Ort, wo die ad 8. bemerkten Quellen gefunden worden, noch die als Quellen betrachteten Urkunden selbst erregen den Verdacht der Täuschung — und ich glaube nur Ihrem Sinne zu entsprechen, wenn ich diese Urkunden aufgenommen habe.

Uebrigens hoffe ich den Rest der als „Gewünscht“ bezeichneten Abschriften in den nächsten Tagen aufzubringen.

Genehmigen Euer Hochwohlgeboren den Ausdruck meiner vollsten Hochachtung, womit ich zu verharren die Ehre habe

Euer Hochwohlgeboren

Sept. 17. – 1860.

ergebenster Diener

Carl Wilh. Rasp

Mgt Secret

Przy tej okazyi zasyłając moje uszanowanie, donoszę że nasi Panowie już się zjeżdżać zaczynają, nawet i P^a Prekera spodziewamy się —.

49

już na przyszły tydzień z powrotem. Może więc ten transport będzie ostatnim, gdyż i W^{go} Pana Dobrodz[iej]a może w krótce oglądać będziemy mieli szczęście.

Posłuszny Sługa

[signature]

$\frac{17}{9}$ 860

Dokumenta
o żydach i inne
z archiwum miasta

Verzeichniß der hier angeschlossenen Abschriften von die Rechte der Stadt Lemberg und ihrer Bürger betreffenden Urkunden.

1. Copia Privilegii Regis Casimiri dd. Leopoli die Sabathi ante Dominicam Ramis palmarum anni 1460. – continens approbationem Privilegii Regis Casimiri Magni dd. Sandomir de die sexta infra octavam pentecostes 1356. — Territorium urbis et jus teutonicum

2. Copia Privilegii Ladislai Ducis Opoliensis Wielun et Russiae dd. Staszkow feria quinta post festum Sti Nicolai anni 1372. Territorium urbis.

3. Copia Privilegii Vladislai dd. Sanok, feria 5ta post Dom. Misericord. anni 1415. Rutzwaga.

4. Copia Decreti Archiepiscop. Jacobi de Halicz intuitu Hospitalis Sti Spiritus dd. 15. februarii 1403. – (aus der Stadttafel.)

5. Copia ex libro privilegiorum dd. 29. April 1471. intuitu Hospitalis St. Spiritus (aus der Stadttafel)

6. Copia ex eodem libro dd. feria sexta post Dominicam Reminiscere 1606 intuitu Hospitalis Sti Spiritus. (aus der Stadttafel)

7. Copia ex eodem libro: Privileg. Regis Sigismundi Augusti dd Cracoviae Sabatho pridie festi Sancti Laurentii 1550. (intuitu Jurisdictionis) (aus der Stadttafel.)

8. Copiae ex eodem Libro: Privilegia Regum Polon. pro Judaeis Leopol. (aus der Stadttafel)

9. 10. Copiae ex eodem libro: Statumente und Feuerlöschanstalten in betreff der Stadt-Schule. – (aus der Stadttafel)

11. Copia Privileg. Regis Joannis Casimiri de anno 16.. (jura Civium.) Lemberg 17. Sept. 1860.

Rasp

51

Verzeichniß Lemb. städt. Urkunden-Abschriften.

1. Titulatur des Magistrates. Hofdekret v. 16. März 1776.
2. Aufsichtspflicht der Bürgermeister. Priv. v. J. 1526.
3. Giltigkeit des Magdeburg. Rechts über Fremde in Lemberg. Offener Brief zu Danzig. 1460
4. Erwerbung der Güter Zubrza und Sichow. Priv. v. J. 1407.
5. nämlich Kauf eines Viertheiles von Zubrza. vom Jos. Sokolnicki. 1507.
6. Kauf der Hälfte Zubrza und des ganzen Sichow. vom Wenzlaus Wilzek. 1508
7. Kauf eines Viertels von Zubrza von Johann Sacimirski. 1509.

8. Privileg. v. J. 1523.
9. ——— 1527.
10. ——— 1535.
11. ——— 1539.
12. ——— 1543.
13. ——— 1545
14. ——— 1523.
15. ——— 1523.
16. ——— 1527.
17. ——— 1532.
18. ——— 1571.

(8–18) betreffend Contribution – Schoß – Czopowe – Ducillare –

19. Dan. Reg. Bilohorszcz. de anno 1532 et 1635.
20. ——— Kleparow de ——— 1634.
21. ——— Brzuchowice, Hołosko et Kleparow.

(19–21) libertates (pańszczyzna) i szarwarki.

Lemberg 4. October 1860. Rasp

Dokumenta z archiwum w sprawie żydów ~~Akta~~ i inne miejskie

potrzebne przerobić w sprawie żydów:

1. (dwa) Dekret (trybunału Król.) de dato Warszawa 14/2 1713 Libr. 1058 p. 67 i 89 (ut rubrycyti) potwierdzający ~~Rubrycyti~~ dekreta ex 1710 — Jeden z tych dekretów, dotyczący żydów przedmiejskich, mam —

2. dwa dekreta tegoż trybunału z 5/12 1714 potwierdzające dwa poprzednie z 1710 i 1713 (Libr. 1058 p. 115 i 123)

3. Dekret ex 1724 —

4. (dwa) Dekreta z 5/3 1732 (Libr. 1058 p. 133 i 143) potwierdzające poprzednie

5. dwa dekreta Królewskie z 11/2 1738 potwierdzające poprzednie, lecz już lepsze dla żydów (Lib. 1058 p. 153 i 177)

6. dwa dekreta z 8/8 1744 (Libr. 1058 p. 293 i 313) Jeden z tych dekretów co do żydów miejskich mam

7. Postanowienie Sejmu Piotrkowskiego feria 6ª proxima in vigiliis S. Thomae 1521 — że tylko 4ma artyk. handlować wolno (Lib. 1076 p. 139, Libr. 1147 p. 60, Libr. 1148 p. 56) ×

8. 1527 potwierdzenie poprzedniej uchwały (Libr 1147 p. 62 i Libr. 1148 p. 57) ×

9. 1527 że przedmiejskim zupełnie nie wolno handlować (Lib. 1147 p. 64 i Libr. 1148 p. 59) — ×

10. 1581 pakta z żydami (Libr. 1148 p. 61)

11. dekret trybl. król. ex feria 3 ante festum S. Margharitae 1591, potwierdzający dekreta z 1521 i 1527 (Libr. 1147 p. 66 i libr. 1148 p. 63)

12. 1598 statuta sukienników lwowskich że żaden żyd nie może handlować suknem (~~Libr~~ fasc. 486)

13. 1685 dekret Króla (że Szkotom nie wolno sprzedawać towarów żydom i obcym (Libr. 1055 p. 745 i 793)

14. Wspomniane w dekrecie Aug. III z 8/8 1744 następne dekreta:
a) Władysława IV z r. 1637 feria 3tia in crastino festi SS. Petri et Pauli
b) " " z r. 1641 – 10 Octobr. –
c) Aug. II z r. 1712 – 7 Maji

15 Wspomniane w tymże dekrecie z 8/8 1744
a) Constitutio Regni 1676 specialiter civitati Leopol. serviens
b) Decret Króla Michała de anno 1670

16. 30/10 1670 (fasc. 446) Król Michał potwierdził przywilej Jana Kaz. z 30/9 1661, udzielający miastu prerogatywy – Ten ostatni przywilej mam (fasc. 446) – NB. załączyć do sprawozdania tylko zatwierdzenie Króla Michała a nie przywilej Jana Kaz., bo ten

ostatni wypisty jest ex libro privilegiorum, w którym jest także przywilej Stan. Aug. dany żydom —

17. 13/4 1676 Król Jan III zatwierdza prawa i wolności miast fasc. 101 n. 14

×

18. Constitutio regni publica ex 1659 coś o propinacyj względem żydów — ta Konst. cytowana w dekr. Aug. II z 1710

XX X

(Lwów

54

Czacki 1264 Przywilej dla żydów Bolesława opolskiego

Czacki X 1505 tenże przywilej przez Alexandra odwołany (Const. Vol. I. I fol. 254 tit. de Judaeis)

Czacki X 1496 Jan Albert odwołuje dane żydom przywileje (Const. 1496 tit. de Judaeis)

Czacki XX X {1565 1567} vol. legum II str. 690 i 725 że mają pacta zawierać a nad umowę kupczyć nie wolno.

Zubrz. X 1521 Postanowienie Zygmun[ta] Potrkowskiego, że w Lwowie żydzi tylko 4tym gatunk. towarów kupczyć mogą. (Libr. 1076 p. 139, Lib. 1147 p. 60, L. 1148 p. 56)

Zubrz. X 1527 Król zatwierdza postanowienie o żydach miejskich z 1521 (Lib. 1147 p. 62 i Libr. 1148 p. 57)

Zubrz. X 1527 dekret Króla, że żydzi przedmiejscy żadnych handlów nie mają prowadzić (Lib. 1147 p. 64 i Libr. 1148 p. 59)

" 1530 dozwoliła rada miejska żydom przedmiejskim handlować czterema artykułami (Liber w Zubrz. nie ustanowiony)

" 1581 Rada miejska pozwala żydom (miejskim) handlować niektóremi innemi towarami (Lib. 1148 p. 61

" 1598 statuta dla sukienników, potwierdzone przez Króla, — że żydom nie wolno handlować suknem (fasc. 486) —

" 1648 1655 {sprawa okupu Chmielnickiego} {że żydów nie wydali, bo nie byli miejskimi poddanymi — że osobny datek dali na swój okup} {Libr. 1123 p. 128, 129, 131, Libr. 1060 p. 103}

" 3 lutego 1653 że Komisarz dozwala zawierać pacta {z Jarosza negenta Rudzkiego} {libr. 1123 str. 149}

6 febr. 1654 Rajcy dają żydom nowe pacta {" " " 159}

" ~~1685 Szkotom zakazano sprzedawać towary żydom (Libr. 1055 p. 745 i 793)~~

" 1372 Przywilej Władysława na 100 Łanów (fasc. 193 N. 17)

" 1507 Nabycie Zubrzy i Sichowa (libr. 1076 p. 249 fasc. 41, 44 i 65)

X " 1415 Przywilej Jagiełły na extremitates (fasc. 193. N. 18)

X " 1607 Zygm. Aug. dał dobra Skniłówek dla szpitala S. Ducha (fasc. 193 n. 57 i 60)

X Czacki p. 100 nota K } 1670 V. L. V p. 77 Żyd i przychodów arędować nie mogą i nie wyższy procent brać jak 20%

Czacki p. 86 1538 Sposób kupiectwa żydom oznaczony być miał Vol. L. I p. 525

1190 Zakazywanie najmów 1562 – 1565 V. 2 p. 691 (może także pag. 624) – 1647 V. L. 4 p. 102

55

Przywilej nadający m. Lwów „prawo niemieckie"

1356

(nadanie króla Kazimierza W., w transsumpcie króla Kazimierza IV z r. 1460)

1. Privilegium de anno 1460. Regis Casimiri — continens in transumpto Privilegium Regis Casimiri de anno 1356. ~~intuitu territorii.~~ nadaje miastu jus Teutonicum — i territorium pewne krzyżem o milę od miasta nic nie wolno —

In nomine Domini Amen. Ad perpetuam rei memoriam. — Nos Casimirus Dei gratia rex Poloniae et Cracoviae, Sandomiriae, Siradiae, Lanciciae, Cujaviae, Magnus dux Lithvaniae, Russiae, Prussiae, necnon Culmen. Elbingen. Königsbergen. et Pomeraniae, terrarum haeres et dominus. — Significamus tenore praesentium quibus expedit universis praesentibus et futuris, harum notitiam habituris. Quomodo pro parte famosorum et providorum consulum, civium totiusque communitatis civitatis Leopoliensis fidelium nostrorum dilectorum nobis oblata petitio continebat. Quatenus ipsis privilegium Dni Casimiri olim regis Poloniae, etc. Praedecessoris nostri et ejus contenta per Serenissimum Principem dominum Vladislaum Regem Poloniae, Genitorem nostrum carissimum felicis recordationis sub majori appenso sigillo approbatum et confirmatum, de benignitatis nostrae clementia confirmare admittere et approbare dignaremur. Cujus quidem privilegii tenor de verbo ad verbum sequitur et est talis. In nomine Domini Amen. — Quod Magnifica Regum decrevis fieri auctoritas pro commodo subditorum ratum atque stabile debet perpetuo permanere. — Ea propter Nos Casimirus Dei gratia rex Poloniae, necnon terrarum: Cracoviae, Sandomiriae, Siradiae, Lancitiae, Cujaviae, Pomeraniae Russiaeque, Dominus et heres — notum facimus universis. Quod pia consideratione zeloque Regiae Majestatis providere adverten. disturbia et incommoda quam plurima, quibus civitas nostra Lwów perplexa noscitur ab hostibus quibuslicet importunis. Et ut eadem civitas in utilitatibus, commodis, profectibus et prosperitatibus peramplius valeat adaugeri. In consolationem itaque dictae civitatis et ipsius fidelium incolarum in augmentum damus et perpetuis temporibus tribuimus, praedictae civitati jus

Theutonicum, quod vulgariter Magdeburgense appellatur. Removentes ibidem omnia jura Ruthenicalia et consuetudines Ruthenicales universas, ac quevis alia quocunque nomine censeantur, que ipsum jus Theutonicum perturbare, seu impedire consueverunt. Absolvimus insuper civitatem predictam et incolas ipsius quoslibet ab omnibus jurisdictionibus Palatinorum, Castellanorum, Judicum, Subjudicum, Capitaneorum, Ministerialium eorundem, et a potestatibus quibuscunq quocunq nomine dicantur. Ita quod coram ipsis vel eorum aliquo pro causis tam magnis quam parvis, furti, incendii, sanguinis, homicidii, membrorum mutilationis et quibusvis aliis enormibus excessibus citati, nulli penitus respondebunt, nec aliquas poenas solvere teneantur, nisi Cives coram suo Advocato, Advocatus vero coram Nobis, et hoc dum per nostras literas specialiter fuerit citatus et evocatus, tantummodo suo jure Theutonico Magdeburgensi respondebit. - In causis autem criminalibus vel quibuscunque emergen: Advocato dicte civitatis, judicandi, sententiandi, puniendi, corrigendi, plectendi et condemnandi secundum jus Theutonicum, prout exigit et requirit, plenam et omnimodam concedimus facultatem. - Et licet toti civitati predicte et omnibus habitantibus et commorantibus in ea tribuimus jus Magdeburgense supradictum, tamen ex speciali nostro favore, aliis gentibus habitantibus in eadem civitate, videlicet: Armenis, Ruthenis, Saracenis, Judeis et aliis gentibus cujuscunque status vel conditionis existant, tribuentes gratiam specialem volumus eos circa ritum eorum in ipsorum jure illibatos conservare, dantes tamen facultatem eis, ut pro quibuscunque causis vel criminibus inter ipsos aut inter eos, vel aliis quibuscunq super causis vel articulis emergentibus habuerint questionem, licitum sit eis predicto jure Magdeburgensi

./.

uti coram Advocato civitatatis et perfrui juxta eorum petitionem petitam et oblatam. Sin autem refutaverint prædictum jus Magdeburgense, quo perfrui debeat civitas antedicta, tunc dictę nationes Armenorum Ruthenorum Saracenorum, Tartarorum et Judeorum ac aliarum quarumcunque nationum, quę ibidem congregatę et adinventę fuerint, quilibet suę nationis jure, præsidente tamen Advocato civitatis eidem judicio ipsorum qualibet questio debebit terminari et finiri. Volentes insuper prædictam civitatem Lwów gratia prosequi speciali, attribuimus eidem civitati pro melioratione ejusdem Septuaginta mansos franconicos in sylvis, mericis, pratis et pascuis secundum quod inibi enumerari sive mensurari poterint. De quibus Mansis sexaginta volumus esse censuales singulis annis in festo beati Martini, de quolibet manso pro censu solvendo nobis viginti quatuor grossos computando Ruthenicales. Postquam vero extirpati fuerint, reliquos decem mansos in loco vicino civitati antedicto, qui vulgariter Belohoviecz appellatur, dimittimus eis pro pascuis sine cujuslibet pecunię solutione. Ad majorem autem meliorationem civitatis sępedicte, damus eidem civitati ex speciali nostra gratia et favore: ut nullus Terrigenarum, Religiosorum, Civitatensium, aut aliarum quarumcunque personarum locet, limites aut ædificet tabernam vel tabernas per unum milliare mensuratum a civitate eadem distante. In quorum omnium testimonium et ad evidentiam pleniorem sigillum nostrum in robur perpetuę firmitatis duximus appendendum. Actum Sandomirię, feria sexta infra octavam Pentecostes. Anno domini millesimo trecesimo quinquagesimo sexto. Præsentibus hiis testibus nostris fidelibus dilectis Joanne Jura Castellano Cracoviensi Wilczkone Domino Sandomiriensi Dobeslao Wislicien. Castellanis, Floriano preposito

./.

et cancellario Lanciciensi, Petro tribuno Cracoviensi, Andrea Cracoviensi, Raphaële Sandomiriensi succamerariis. Joanne decretorum doctore, preposito Gnesnensi et cancellario Russiæ. Et aliis etiam nobilibus terræ Russiæ videlicet, Wolczkone de Drachowice, Iwano dicto Logi de Skarzeszów, Stunieczkone de Rozbora hæredibus; et aliis multis fidedignis. Datum et ordinatum per manus Domini Joannis nostri Cancellarii Russiæ antedicti. Nos itaque Casimirus Rex præfatus, petitionibus ipsorum hujusmodi tamquam justis et rationalibus benigniter annuentes ipsis prædictum privilegium et in eo contenta, in omnibus suis punctis, sententiis, articulis conditionibus et clausulis, de libertatis^alii^ nostræ munificentia ratificamus, confirmamus et approbamus Decernentes ipsum robur obtinere perpetuæ firmitatis. Harum quibus Sigillum nostrum est appensum testimonio litterarum. Actum in civitate nostra Leopoliensi, sabbatho proximo ante diem Dominicam Ramispalmarum Anno Dni Millesimo quadringentesimo sexagesimo præsentibus Reverendissimo, reverendoque in Christo patribus, Dominis Gregorio Archiepiscopo Leopoliensi, Nicolao Episcopo Kamenecensi, necnon magnificis & generosis Stanislao de Ostrorog Callisiensi, Derslao de Rythwiany Siradiensi, Andrea Odrowąż de Sprowa Leopoliensi et capitaneo Russiæ. Hryczkone de Pomorzany Podoliæ Palatinis. Petro de Szamothuly Poznaniensi, Michaële Muzyło de Buczacz Camenecen. Nikolao de Zakrzew Wislicien. Joanne de Kniehlyczc Halicien. castellanis. Nicolao de Gołogóry succamerario. Georgio Strumiłło Vexillifero Leopolien. et Stanislao de Chotecz capitaneo Haliciensi. multisque aliis fidedignis. Datum per manus Venerabilis & Egregii Joannis Luthconis de Brzesze, utriusque juris doctoris, sedis Apostolicæ Prothonotarii, ejusdem sacri Apostolici Pallatii causarum Auditoris. Archidiaconi Gnesnensis & Regni Poloniæ Vicecancellarii, sincere nobis dilecti. — Relatio ejusdem Venerabilis & Egregii Joannis Luthconis de Brzesze, utriusque juris doctoris, sedis Apostolicæ Prothonotarii, ejusdem Pallatii causarum Auditoris, Archidiaconi Gnesnensis, Regni Poloniæ Vicecancellarii.

Collat. Rayi

Przywilej nadający miastu Lwów „sto łanów"
1372
wyd. przez Władysława, ks. opolskiego etc

1 Privileg. de anno 1372. Territorii urbis. 100 mansos 58

In nomine domini Amen! – Vere dignum et justum est, ut ea, quae ad per Reges et principes in profectum et utilitatem suorum subditorum benignius largiuntur, ne simul cum fluxu temporis a memoria hominum decrescant, necesse est, ut ea solemnis roboret titulus literarum. Proinde nos Ladislaus Dei gratia dux Opolien. Wielunen. Terraeq Russiae Dominus et haeres notum facimus tam praesentibus quam futuris tenore praesentium, quibus expedit universis. – Consideratis quibusdam ac nonnullis defectibus Civitatis nostrae Lemburgen et civium ac incolarum in ipsa degentium, quibus ipsa Civitas Lemburgen. in terra Russiae constituta per insultus infidelium Lithuanorum orthodoxae fidei inimicorum (proh. dolor) fore noscitur aggravata et praeventa, Dolentesque eidem Civitati et civibus ac incolis ipsius de benignitate nostrae celsitudinis, ut merito tenemur de remedio providere opportuno, ex nunc ipsis civibus incolis et eorum veris et legitimis haeredibus natis et nascendis centum mansos franconicos jure Theutonico, seu Magdeburgensi cum omnibus utilitatibus Pratis, Pascuis, paludinibus, sylvis, mericis, rubetis, agris cultis et incultis Molendinis, piscinis, piscaturis, aquis, aquarum decursibus, quae intra limites et mensuram praedictorum centum mansorum continentur, vel poterint contineri, ad extirpandum, locandum, colendum, meliorandum et ad usus beneplacitos utifruendum. Incipiendo a fronte murorum praedictae civitatis, et a monte, qui dicitur Stephani mons, sursum et etiam deorsum ex utraque parte fluvii

./.

./. Poltwa et abinde per circuitum praefato civitatis Lemburgensis, usque ad molendinum ecclesiae parochialis Sae. Mariae Virginis gloriosae inclusive, quod subtus praefatam Civitatem est situatum, damus, donamus et concedimus plenam et omnimodam facultatem. - Praeterea molendinum Sae. Mariae ecclesiae praedictae antiquitus et perpetue ipsi ecclesiae iunctum, una cum lanco, quem etiam ipsi ecclesiae de dictis centum mansis praesentibus adjungimus ac Molendinum Gregorii dicti Stecher civis Lemburgensis in mensura praedictorum centum laneorum seu mansorum similiter volumus permanere, et ut onera Cives praedictae civitatis eo facilius poterint et melius supportare decem mansos liberos de praefatis centum mansis absque solutione census eisdem perpetuis temporibus damus et elargimur, cum potestate plenaria vendendi, commutandi et ad usus beneplacitos convertendi, nostro tamen et successorum nostrorum de consensu et beneplacita gratia et voluntate. - Adjicientes specialiter et expresse, quod in paludine quodam intra limites et mensura octuaginta novem mansorum situato omnes Rutheni ad castrum nostrum Lemburgen pertinentes, una cum civibus et incolis praelibatae civitatis equos et pecora ipsorum communiter depascant, juxta ipsorum omnimodam voluntatem. Insuper ut eo citius commodius et facilius saepedicti centum mansi per jam dictos cives et incolas valeant collocari, et in uberiorem redigi conditionem, omnibus et singulis cmethonibus, colonisque in praedictis centum mansis locandis, ab omnibus nostris solutionibus, exactionibus, collectis et depactationibus universis infra viginti annorum spatium a data praesentium continue computando plenam

./.

et omnimodam damus, concedimus de gratia nostra — libertatem. — Qua elapsa, cives, coloni seu incolae octua, ginta novem mansorum seu laneorum, de quolibet manso laneo solubili duodecem grossos Pragenses in festo beati Martini, singulis annis nobis et Sr. successoribus nostris pro censu et decima solvere tenebuntur. — In quorum omnium testimonium ad evidentiam clariorem sigillum nostrum prae, sentibus est appensum. — Actum datum in Sta, szków, feria quinta post festum Sti. Nicolai. An, no Domini Millesimo trecentesimo septuagesimo secundo. Praesentibus strenuis et famosis militibus Dominis, Sventopelcone palatino Siradiensi, Paschcone Slodzey de Pilchowicz, Petro Sumprecht Palatino Prze, mysliensi. Merbotha de Syrawa, Petro Brny et Strala de Kokicz et pluribus aliis fide dignis.

Collat. Karp

Przywilej dla Szpitala św. Ducha we Lwowie (zapis)
1403

//   1403   60

Heil. Geist Spital Lemberg [illegible]

Stadtläfliche einfache Abschrift

30 kr. 6 kr.

Aus dem Buche Privilegiorum T. I. pag. 114 N.º 30. H. 22 pag 441 n.1. hared.
praes. 9 Decembris 1793 ad N.ᵘᵐ 13400. In Nomine Domini Amen. – Nos Jacobus
Dei Gratia ArchiEpiscopus Haliciensis ad perpetuam rei memoriam devenire
volentes, universis ac singulis, quibus praesentia legere vel audire contige-
rit, denotamus per haec scripta inter caetera, quae de fonte Civitatis proce-
dunt Elemosyna Archivo commendatur, solennioribusque praeconiis com-
mendata praecellere demonstratur, agmina pietatis. Haec est enim pera-
mabilis suffragatrix, quae nos a poenis absolvit, gratiamque nobis restituit
Salvatoris. Hinc est, quod Providus Petrus Cryzenhuttel Communitatis Lem-
burgii una cum consorte sua legitima Domina Margaretha Nobis in
Christo dilecti coram Nobis incolumes, sanis ac deliberatis mentibus prae-
habitis, personaliter constituti, Ismae devotionis Zelo accensi volentes
diem extremi judicii misericordiae operibus praevenire, divinae retributio-
nis intuitu pro sustentatione nutrimentum ac victualibus, alimentis et
caeteris quibuscunque defectibus supplendis, pauperum hominum, utpote
infirmorum, claudorum, caecorum et aliarum qualiumcunque miserabilium
personarum in infirmaria Hospitalis ad Sanctum Spiritum in Civitate Lem-
burgii aegrotantium, necnon ad instaurationem et reparationem ejusdem
infirmariae domus, dum necessitas id ipsum exigit, Duos Mansos seu
laneos minus uno Quartuali sitos inter agros Ihigandi ex una, et
Georgii Erbel Civium Lemburgii parte ex altera cum omnibus et singulis
fructibus, utilitatibus, censibus, proventibus /: ut puta :/ praediis, domi-
bus ac quibuscunque pertinentiis ac appendiis universis ad praedictos
laneos spectantibus ac spectaturis, prout praedicti Mansi sive Lanei
in suis gradibus sive metis in longum atque latum sunt distincti ac
quomodolibet limitati, permodum veri ac legitimi testamenti legarunt,
liberaliterque erogarunt, omnimodoque resignarunt, post mortem eorun-

dem Petri Cyzenhuttel et Margarithae suae conthoralis habendos, tenendos ac perpetuo possidendos, ac in usus temporales, ut praefertur miserabilium personarum penitus convertendos, nullam omnino haeredibus et propinquioribus affinibus ipsorum Petri et Margarethae jurisdictionem vel participationem, atque perpetue observandi constituentes ac legitime ordinantes veros, debitos ac legitimos hujusmodi Testamenti Tutores, Executores, Gubernatores ac Dispensatores idoneos, sagaces ac honestos viros Petrum Tolmar, Petrum Stechler, Joannem Bost, Frankonem Rymer, Michaelem de Brega et Georgium Erbel protunc Consules Civitatis Lemburgii, ac defuncto eorum successorum Consulum quemcunque praenominati Consules, nomine Consulatus ad praescripta exequenda specialiter /: ut praescribitur :/ spontanee obtulerunt praedictos agros cum illorum utilitatibus et pertinentiis disponere ac omnimode sicut expedit, praeesse, fructusque quoslibet ac proventus procurare et de praedictis fructibus /ac proventibus/ saepe factae infirmariae personis debilibus vitae necessaria /: secundum valorem eorundem agrorum :/ caeterosque defectus juxta posse supplendo, quanto commodius poterunt ministrare. Insuper saepefacti legatores Petrus et Margaretha specialiter derogaverunt omnibus et singulis praefati Hospitalis Hospitulariis Rectoribus ac eorum vicesgerentibus sed et quibuscunque aliis personis tam spiritualibus, quam saecularibus cujuscunque status et dignitatis fuerint, quibus et nos perpetuo derogamus excepto duntaxat Consulatus praescripti Lemburgii illam penitus administrationem, regimen seu aliam quamvis jurisdictionem in Laneis suprascriptis habere seu modo aliquo usurpare, hoc tamen minime omisso, ut praenarrati executores seu tutores agrorum praescriptorum nobis ac nostris succedaneis decimas consuetas annales, Plebano vero jura parochialia sicuti aliis consueverant dare et assignare teneantur, ordinarie semper hujusmodi executione ac dispensatione Testamenti praelibati conscientias praenarati Consulatus Lemburgii /: non alibi convertenda, nisi ut praefimitur :/ oneramus petitionibus autem justis ac dignis, maxime quae aedificant ad salutem non immerito annuentes, praefati Petri et Margarethae praedictam legationem, ritum ac rationabile perpetuum Testamentum Authoritate nostra confirmavimus, approbamus praesen-

tisque nostri Sigilli appensi Patrocinio perpetuo confirmamus. Datum Lemburgae XV die Mensis Februarii A. D. 1403. in Domo nostrae mansionis praesentibus praescriptis Consulibus Lemburgae Petro Volfram Notario Civitatis, Praesentibusque Patre Mathia et Stanislao Nostris familiaribus, caeterisque quam pluribus ad praescripta vocatis et rogatis fide dignis. Suprascriptam Donationis Duorum lanceorum Hospitalis s. Spiritus copiam, cum suo originali concordare attestor. In cujus rei fidem Sigillum Civil. praesen est appressum. Datum Leopoli die 19 Maii 1779 Ao. L. S. Fran: Xav: Jaskiewicz Officii Consult: Leopoll. Notarius mp. Praesens Instrumentum vi requisitionis Fisci Regg et Conclusi Magistratualis dto 16. Xbris 1793 ingrossavi die 18 Julii 1794 Aō Antonius Hasruba m.p.

Ausgefolgt Lemberg am 12ten September 1860.

N. reg. 660.

Coll. Kadyi ... Maxymiakowski

1407

Wieś Zubrza

Akt darowizny wsi Zubrza przez Króla Władysława Jagiełłę – Janowi z Bierawy.

1407

62

Wieś Zubrza. Privileg. Regis Ladislai - Poloniae.
darowana Janowi de Byzrawa
Archiv. fasc. 44. Mense Octobris anni 1407.

In Nomine Domini Amen. Ad perpetuam rei memoriam. Cum inter humanae naturae commoda nihil dignius memoriae habeatur, opportunum existit, ut actus hominum literarum apicibus et testium annotatione perhennentur ne lapsu temporis evanescant. Proinde Nos Vladislaus Dei Gratia Rex Poloniae nec non terrarum Cracoviae, Sandomiriae, Siradiae, Lanciciae, Cujaviae, Litthvaniaeque princeps supremus, Pomeraniae, Russiaeque Dominus & Haeres. Significamus tenore praesentium, quibus expedit praesentibus et futuris praesentium notitiam habituris universis. Quod attentae mentis intuitu perpendentes gratae fidelitatis studiosa obsequia ad multiplicium nostrorum constantiam, quibus Joannes de Byzrawa, noster fidelis Nostrae Majestati complacere meruit et in posterum aucto fidelitatis studio potuit praestantius complacere, horum intuitu cupientes ipsum specialis Nostrae gratiae praerogativa praevenire et ad obsequia nostra reddere promptiorem sibi suisque liberis et successoribus legitimis Villam nostram Zubrz in districtu et in terra nostris Lemburgensi sitam, prout in suis metis, granitiis et gradibus ab antiquo circumferentialiter longe, lateque est limitata et distincta, cum omnibus redditibus, censibus, fructibus, proventibus, nec non agris, agriculturis, pratis, campis, pascuis, sylvis, borris, gaiis, mericis, nemoribus, quaercetis, rubetis, virgultis, venationibus, aucupalidnibus, mellificiis, piscinis, piscaturis, lacubus, paludibus, aquis, et earum decursibus, molendinis et emolumentis, ac etiam cohaerentiis, pertinentiis, et appendiis universis ad eandem villam Zubrz quomodolibet spectantibus damus et conferimus donatione perpetua et irrevocabili donamus. Ita tamen, quod in terra Nostra Russiae propter defectum hominum residentiam faciet, personalem et ad singulas expeditiones idem Joannes cum suis liberis et successoribus cum una lancea et duobus sagittariis nobis et nostris successoribus obsequi tenebitur et servire. Cujus etiam villae incolae et villani Nostras solitudines, dationes, contributiones et alia nostra jura singula nobis, nostrisque successoribus tenentur solvere, quemadmodum per homines et villanos aliorum terrigenarum ejusdem terrae Lemburgensis nobis dare sunt solitae et consuetae. Quam quidem villam Zubrz idem Joannes cum suis liberis et successoribus legitimis tenebit, habebit, utifruetur, perpetue ac pacifice possidebit nec non vendet, commutabit, obligabit, alienabit, et in usus suos beneplacitos convertet, Nostro tamen de consensu et voluntate speciali harum quibus sigillum Nostrae Majestatis appensum est. Testimonio literarum actum in medica feria quinta in vigilia sanctorum: Simonis et Judae Apostolorum. Anno Domini Millesimo quadringentesimo septimo. Praesentibus his validis, strenuisque viris: Joanne Ligenza Palatino Lanciciensi, Floriano de Komthincza subpincerna Sandomiriensi et Capitaneo Lamburgensi, Petro

de Charbmowicze subdapifero Sandomiriensi Bijenbone de Szabokruk, Joanne de Mazoßchanin de Melotycz & Joanne Kluss de Wyrzany terrae Lamburgensis nobilibus, multisque aliis nostris fidelibus fidedignis. Datum per manus Venerabilis Nicolai praepositi sancti Floriani äöth Cracoviens. Regni Nostri ViceCancellario Nobis sincere dilecti. Locus sigilli regii in cera expressi, pensilis. Lectum per Albertum de Zychlin regni Poloniae Vicecancellarium. Vladislaus Rex Joanni de Bierawa villam Zubrza, cum obligatione, ut ad expeditiones bellicas, cum una lancea et binis sagittis homines emitteret, donat.

Przeniesienie wsi podlwowskich: Malechów, Żydatycze, Klekotów – na „prawo niemieckie".

1419

(Król Władysław Jagiełło).

Priv. II p. 27. n. 10 1419 64

Erecc. Jus teutonicum. na wsie Malechów, Zydatycze etc.

Stadttaefliche einfache Abschrift.

Aus dem Buche Privilegiorum T. II. pag. 29. n. 10. Haer. XXXIV pag. 115. n. 1. haer. Praes: 31. Xbris 1793 ad N. 14437. In Nomine Domini Amen. Ad perpetuam rei memoriam. Cum inter humanae naturae Commoda nihil dignius Memoria habeatur, oppartunum existit, ut Actus hominum Litter. Apicibus et Testium Annotatione perhenentur, ne lapsu temporis evanescant. Proinde Nos Vladislaus Dei Gratia Rex Poloniae, nec non Terrarum Cracoviae, Sandomiriae, Syradiae, Lanciciae, Cujaviae, Lithvaniaeque Princeps supremus, Pomeraniae, Russiaeque Dnus et Haeres etc. Significamus tenore praesentium quibus expedit, Universis tam praesentibus, quam futuris praesentium Notitiam habituris. Quomodo ad instantes petitiones Nobilis Andreae de Malechów fidelis nostri dilecti Villas ipsius subscriptas, videlicet: Malechów, Zudathicz et Klekothów in Terra Russiae, et Districtu Leopoliensi sitas de jure polonico, in jus Teutonicum, quod Szreden dicitur transferimus perpetue, duraturque. Removendo ibidem omnia Jura polonicalia, modos et consuetudines universas, quae ipsum Jus Teutonicum plerumque perturbare consueverunt. Eximimus insuper, absolvimus et perpetue liberamus Kmethones et quosvis Incolas Villarum praedictarum Catholicos videlicet et ritus Sanctae Romanae Ecclesiae ab omni Jurisdictione et Potestate omnium Regni nostri Castellanorum, Pallatinorum, Judicum, Subjudicum, caeterorumque Officialium et Ministerialium eorum, ut coram ipsis et ipsorum aliquo, pro Causis tam magnis, quam parvis, puta furti, sanguinis, incendii, homicidii et membrorum mutilationis seu quibusvis aliis enormibus excessibus citati minime respondebunt, nec aliquas poenas solvere tenebuntur, sed tantum Kmethones et Incolae Villarum praedictarum coram suis Sultetis, Sulteti vero coram praedicto Andrea earum haerede et ipsius Successoribus legitimis vel coram quocunque Domino Villarum praedictarum seu coram Nobis vel nostro Judicio, si idem Andreas, ejusque haeredes et Successores legitimi vel quicunque Domini Villarum praedictarum in reddenda ipsis Justitia fient negligentes et remissi,

dum tamen per nos aut per nostram Litteram Sigillo nostro sigillatam citati fue„
rint, tunc non aliter, quam suo jure theutonico Srzeden respondere sunt adstricti.
In Causis autem Criminalibus et Capitalibus superius expressatis Scultetis praedic„
tarum Villarum judicandi, deffiniendi, corrigendi, puniendi et plectendi damus plenam
et omnimodam potestatem, prout hoc jus theutonicum in omnibus suis punctis,
sententiis, articulis, Conditionibus et Clausulis postulat et requirit, Juribus ta„
men nostris regalibus in omnibus semper salvis. Harum, quibus Sigillum no„
strum appensum est, testimonio litterarum. Actum et datum in Leopoli die Sab„
bati ipsodie sancti Jeronimi. Anno Domini Millesimo Quadringentesimo Deci„
mo Nono. Praesentibus ibidem Reverendis in Christo patribus Dnis, Strenuisque et
Nobilibus Joanne Dei Gratia stae Leopolien ecclesiae Metropol: Joanne Dei Gratia
Epo Chelmen: Joanne de Szczecin Lublinen: Floriano de Corithniera Visli„
nen: Iwone de Cluthaw Capitaneis Russiae Srzeml Domaratt de Cobyla„
ny- Bjeczensi Castellanis, aliisque multis nostris fidelibus fide dignis.
Datum per manus Venerabilis Joannis Schaffranecz Decani Cracovien
Regni Poloniae Vicecancellarii. Ad Relatt: ejusdem Dni Joan: Decani
Cracov. R.P. Vicecanc: = Lect per Albertum de Lithlin R.P. Vicecancell: =
L.S. pensilis. = Praesens Privilegium vi petiti Civitatis Leopolien et
Conclusi Judicialis dto. 10. Februarii 1794 emanati Ingrossavi die 19. Men„
sis Decembris 1795. Anno = Jacobus Czeznik =

Abgeschrieben Lemberg am 12 September 1860

N. reg 664.

Gebrigen Kedzi und Kochan

1415
(Łany)

Przywilej Króla Władysława Jagiełły
z r. 1415

z aktem darowizny dla m. Lwowa – na pożytek i ozdobę miasta – leżących w jego zasięgu obszarów (extremitates, residuitates laneorum, vastitates)

Extremitates.

residuitates laneorum

106

Privilegium Regis Vladislai dd. 18. September 1415

Arch. antiq. fasc. 193. N. serial. 18.

In Nomine Domini Amen.

Ad perpetuam rei memoriam. Ne error oblivionis gestis sub tempore recedentibus pariat in posterum detrimenta, alta Regum et Principum consilia decreverunt ea litterarum apicibus et testium annotatione perennari, ne lapsu temporis evanescant. Proinde Nos Vladislaus Dei gratia Rex Poloniae, nec non Terrarum Cracoviae, Sandomiriae Siradiae, Lancitiae, Cujaviae, Lithuaniaeque Princeps Supremus, Pomeraniae, Russiaeque Dominus et Haeres etc. Significamus tenore Praesentium quibus expedit universis Praesentibus et futuris praesentium notitiam habituris. Quomodo cupientes Civitatem Nostram Leopoliensem alias Lemburgen uberioribus commodis et populi multitudine abundare murorumque structuris et aedificiis decorare ac conditionem ipsius facere meliorem, ut sub felici Nostro regimine utilia se sentiat recepisse incrementa et Nobis inde facultates augeantur et proventus. Ad instantes Providorum Consulum incolarum et totius Communitatis ejusdem Civitatis Leopoliensis petitiones, ipsis et Civitati ipsorum omnes Extremitates, sive Residuitates alias Obszary dictas omnium Laneorum pro Civitate Praedicta ab antiquo dimensuratorum et deputatorum ultra dimensurationem ipsorum in longum et latum usque ad terminos et metas

omnium et singularum Villarum tam Nostrarum quam Spiritualium ac etiam Saecularium eidem Civitati circumferentialiter adjacentium protensas excrescentes et restantes et cum hoc omnes Vastitates inter granicies praedictarum Villarum etiam circumquaque Praedictae Civitati consistentes, cum omnibus ipsarum pertinentiis, utilitatibus, fructibus, censibus, reditibus, proventibus, agris, campis, pratis, pascuis, silvis, nemoribus, gajis, mericis, virgultis, Borris, quercetis, paludibus, lacubus, torrentibus, rivis, aquis ipsarumque decursibus, piscinis, piscaturis, molendinis et ipsorum emolumentis omnibus et singulis usibus, quibuscunque nominibus vocitentur, qui nunc sunt et in futurum arte vel humano ingenio in praescriptis extremitatibus sive residuitatibus Laneorum praedictorum nec non vastitatibus et praesertim Silva dicta Krzywy Las reperiri, vel fieri aut augmentari possunt, damus, donamus et tribuimus, adjungimus, addimus, appropriamus, tenoreque Praesentium conferrimus perpetuo et in aevum de Nostra liberalitate munificentia et gratia speciali, per praedictos Consules, Cives et Communitatem dictae Civitatis Leopoliensis ipsorum Successores et Posteros, Praedictas Residuitates Laneorum, Vastitates et silvam Krzywy las praedictam tenendi, habendi, utifruendi collocandi et pacifice temporibus perpetuis

possidendi et ad ipsorum usus beneplacitos convertendi, prout ipsis et eorum Civitati prae-dictae utilius et commodius videbitur expedire. Illo tamen addito specialiter et expresso: Quod Cives praedicti Civitatem Leopoliensem praedictam structuris murorum et aedificiis tenebuntur instaurare et commoda Reipublicae continue adaugere. Harum quibus Sigillum Nostrum appensum est testimonio Literarum. Actum in Dobrostany Quatuor Temporum Feria quarta proxima post festum Exaltationis Sanctae Crucis. Anno Domini Millesimo Quadringentesimo Quinto Decimo. Praesentibus Strenuis et Nobilibus, Mosticio de Stanichow Poznaniensis, Domarath de Kobelany, Biecensi, Castellanis. Nicolao de Thluchow Succamerario, Joanne de Kielkow, Pincerna. Nicolao de Radomino, Venatore. Petro Bloch de Buzkow judice Dobrinensi et aliis quam pluribus fide dignis. Datum per Manus Reverendi in Christo Patris Domini Alberti Episcopi Cracoviensis, Regni Poloniae Cancellarii et Venerabilis Dunin Sedis Apostolicae Prothonotarii, Decani Cracoviensis, ejusdem Regni Poloniae Vice Cancellarii sincere Nobis dilectorum.

Ad relationem Praedicti Domini Dunin, Protho-notarii Decani Cracoviensis Regni Poloniae Vicecancellarii.

Przywilej na wagę miejską dla m. Lwowa
1415
(króla Władysława Jagiełły)

Privilegium na Wage. de anno 1415. 68

Wladislaus Dei Gratia Rex Poloniæ, Lithuaniæque Princeps Supremus et Haeres Russiæ etc. etc. Significamus tenore praesentium quibus expedit, universis. Quomodo cupientes Civitatis Nostræ Leopoliensis conditionem facere meliorem ipsiusque Utilitatis commoda et proventus feliciter adaugere, inspectis etiam et in animo revolutis fidelibus obsequiis et meritis, quibus Cives praedictæ Civitatis Leopoliensis multipliciter et grate Nostræ placere meruerunt Majestati et in futurum aucto fidelitatis studio praestantius poterint complacere. Horum intuitu volentes ipsos specialium Nostrarum praerogativarum gratiis uberius reddere consolatos, ut Nostris suffulti munificentiis sub Nostro felici regimine melius respirare valeant et Creatoris Nostri Clementiam pro Nobis jugiter exorare eisdem Civibus et eorum Civitati praedictæ de Regiæ liberalitatis Nostræ clementia hanc tenore Praesentium concedimus facultatem quod Pensatorium seu Domum, in qua omnes res venales, quæ ad Libram pertinere consueverunt, in loco, quem ad hoc elegerint aptiorem errigere, construere poterint et fundare, in qua omnes res mensurabiles justo et aequali pondere et mensura ponderabunt.

1415.

Vobis igitur Capitaneis, Wojewodis, Procuratoribus Tenutariis et aliis quibuslibet Nostris Officialibus pro Praesenti et in futurum in Terris Nostris Russiae existentibus fidelibus dilectis praecipimus et mandamus seriose quatenus eosdem Cives circa hanc, quam ipsis concessimus libertatem inconcusse conservare debeatis Regalis Nostrae Gratiae sub obtentu Aliud non facturi. Datum in Sanok feria quinta post Dominicam Misericordia Anno Millesimo Quadringentesimo Quintodecimo. Relatio Dni. Dunin Sedis Apostol. Protho Notarii, Regni Poloniae Vicecancellarii Nobis dilecti. —

(v. Goldenes Buch. [illegible] Seite 67 u. 68.)

Collat. Rass

Przywilej na szkołę miejską we Lwowie
1444
(Król Władysław III)
(i transsumpt 1799)

Uwzględniając słuszne zabiegi radnych miasta Lwowa i obywateli o założenie szkoły miejskiej, Król udziela zezwolenia na założenie jej przy kościele Św. Ducha, z tym, że faktycznymi jej fundatorami i kierownikami będą radni miasta.

Szkola miejska 1444

70

Stadttaefliche einfache Abschrift.

30 kr. 6 kr.

Aus dem Buche Privilegiorum T. II. pag. 110 n. 25. Haer. XXXVII pag. 255 n. 1. haer. Praes. 31 Decembris 1799 ad N^ro 16684. In Nomine Domini Amen. Ad perpetuam rei memoriam. Cum omnium regum et principum, pia et provida concessio, maxime quae decorem aliquem, commodum pariter et honorem complecti noscitur, aeternitati propasse per scripta patentia debeat commendari, ut posteri et videant et sciant, quod Regum favorosa benignitas, bona operari volentibus, consensum claudere non assuevit. Proinde Nos Vladislaus Dei Gratia Hungariae, Poloniae, Dalmatiae, Croatiae, Rasciae, Slavoniae etc. etc. Rex, nec non terrarum Cracoviae, Sandomiriae, Siradiae, Lanciciae, Kujaviae, Pomeraniae, Lithvaniae, Princeps supremus, Dux et Haeres Russiae etc. Significamus praesentium tenore, quibus expedit, universis praesentibus et futuris. Quomodo dum petitio pro parte famosorum et fidelium Nostrorum Consulum, Civium et Communitatis nostrae Civitatis Leopoliensis Majestati Nostrae porrecta continebat, ut eis domum seu scolam pro pueris doctrina imbuendis, intra muros praefatae Civitatis Leopoliensis circa Ecclesiam Sancti Corporis in Hospitali erigendi et denuo construendi facultatem concedere dignaremur, in qua et informatorem scholarum seu magistrum possent valentem ad Nutum eorum, quoties posset necessitas et eis videretur statuere, conveniri, deputare, ponere et deponere. Nos itaque quia ipsi Cives Nostri Leopolienses justa visi sunt postulare, imo quoniam ex hoc et divinus Cultus, quem super omnia diligimus augetur et honor Civitatis Nostrae ac commoditas succrescet praefatis Consulibus Civibus et Communitati Leopoliensis Civitatis et maturo Nostro Consilio hujusmodi domum seu scholam ibidem circa Ecclesiam sti Spiritus in Hospitali erigendi, construendi et aedificandi perpetuo duraturam, omnimodam facultatem dedimus, concessimus, contulimus ac praesentium tenore damus, concedimus et largimur ac indulgemus. Ita, quod ad eandem domum seu scholam ipsi Consules soli, qui pro tempore fuerint et non alter aliquis informatorem scholarum

seu magistrum deputare, statuere, convenire, ponere et deponere poscentem necessitate poterint et valebunt, et ut ipsorum filii, nobiliumque terrigenarum ac ignobilium ad eandem libere poterint temporibus perpetuis, ut in alias scholas moris est per Civitates Regni nostri Poloniae ambulare, frequentare, in eaque manere, pausare et studere, quam ipsi Consules scholam constructam et construendam reformabunt, regent et tuebuntur temporibus perpetuis, tamquam ejusdem scholae veri fundatores et rectores primitivi harum, quibus sigillum nostrum est subappressum testimonio literarum. Actum Budae feria quinta in crastino festi Divisionis Apostolorum Anno Domini Millesimo quadringentesimo quadragesimo quarto, praesentibus ibidem Magnificis Venerabilibus et Generosis Laurentio de Hederoara Regni Hungariae Palatino. Nicolao Lasocki Cracoviensi Decano. Luca de Górka Pallatino. Joanne Gruszczyński Canonico, Bieniak Bandlewski vexillifero. Poznaniensibus Petro de Szamotuli et aliis pluribus fide dignis. Datum per manus Venerabilis Joannis Rey Sancti Michaelis in Castro Cracoviensi praepositi protunc nostri Sigilliferi nobis sumte dilecti. Relatio ejusdem Venerabilis Joannis Rey sancti Michaelis in Castro Cracoviensi praepositi. Communicatur tabulae civili pro effectu privilegiorum originalium sub N. 2do &3tio productorum super schola normali sub N. 23 sita intabulationis — Decretum in Consilio regiae urbis Metropol: Leopol: Magistr: die 6o Februarii 1800 Voigt. Ingrossavi die 4 Maji 1800. Petrus Truskawiecki Coll. Stefanowicz cum ingrossante.

Ausgefolgt Lemberg am 12ten September 1860

N. reg. 666.

Gelesen [illegible]

Н.П.Т.Ш.
4 93 69 29

для Ткаченка

4

Szkoła wiejska Kardynał nuncyusz

71

1444

Stadttaefliche einfache Abschrift.

30 kr. 6 kr.

Aus dem Buche Privilegiorum T. II. pag. 112. n. 26. Haer. XXXVII p. 255 n. 24.

Praes. 31. Decembris 1799 ad N.rum 16684. Julianus miseratione divina et sanctae Sabinae, sanctae Romanae Ecclesiae presbyter Cardinalis Sancti Angeli vulgariter nuncupatus in Regnis Hungariae, Poloniae, Bohemiae, Dalmatiae et Croatiae ac in provincia Salzburgensi apostolicae Sedis Legatus. Dilectis Nobis in Christo Consulibus Civibus ac Communitati Civitatis Leopoliensis salutarem et sinceram in Domino caritatem. Ea, quae pro morum disciplina gratiose a Majestate Regia concessa fuisse comperimus, illa cum a Nobis petitur, ut illibata permaneant et secura consistant Nostrae confirmationis praesidio roboramus. Hinc est, quod perlectis regalibus literis Nobis concessis et Nobis pro parte Nostra praesentatis, quarumque tenor sequitur et est talis: In Nomine Domini Amen. Ad perpetuam rei memoriam. Cum omnes Regum et Principum pia et provida concessio maxime quae decorem aliquem, commodum pariter et honorem complecti noscitur aeternitati pro posse per scripta patentia debeat commendari, ut posteri et videant et sciant, quod Regum favorosa benignitas bona operari volentibus consensum claudere non assuevit. Proinde Nos Vladislaus Dei Gratia Hungariae, Poloniae, Dalmatiae, Croatiae, Rassiae, Slavoniae etc. etc. Rex, necnon terrarum Cracoviae, Sandomiriae, Siradiae, Lanticiae, Kujaviae, Pomeraniae, Lithvaniae Princeps supremus Dominus et Haeres Russiae etc. Significamus praesentium tenore, quibus expedit universis, praesentibus et futuris. Quomodo dum petitio pro parte famosorum et fidelium Nostrorum Consulum, Civium et communitatis Nostrae Civitatis Leopoliensis Majestati Nostrae porrecta continebat, ut eis domum seu scholam pro pueris doctrina imbuendis intra muros praefatae Civitatis Leopoliensis circa Ecclesiam sti Spiritus in hospitali erigendi et denuo construendi facultatem concedere dignaremur, inque et informatorem scholarum seu magistrum possent valentem ad nutum eorum

quoties posset necessitas et eis videretur statuere, convenire, deputare, ponere et
deponere. Nos itaque, quia ipsi Cives Nostri Leopolienses justa visi sunt, postu„
lare, imo quoniam ex hoc et divinus Cultus, quem super omnia diligimus auge„
tur et honor Civitatis Nostrae et commoditas succrescat, praefatis Consu„
libus, civibus et Communitati Leopoliensis civitatis de maturo Nostro Con„
silio hujusmodi domum seu scholam ibidem circa ecclesiam Sancti Spi„
ritus in Hospitali erigendi, construendi, et aedificandi perpetuo duraturam
omnimodam facultatem dedimus, concessimus, contulimus ac praesentium teno„
re damus, concedimus et largimur ac indulgemus. Itaque ad eandem domum
seu scholam ipsi Consules soli, qui pro tempore fuerint, et non alter aliquis
informatorem scholarum seu magistrum deputare, statuere, convenire, pone„
re et deponere poscente necessitate poterint, et valebunt, et ut ipsorum
filii, nobiliumque terrigenarum et ignobilium ad eandem libere poterint
temporibus perpetuis, ut in alias scholas moris est per Civitates regni
Nostri Poloniae ambulare, frequentare, in eaque manere, pausare et
studere, quam ipsi Consules scholam constructam et construendam reforma„
bunt, regent et tuebuntur temporibus perpetuis, tamquam ejusdem scholae
veri fundatores et rectores primitivi, harum quibus sigillum Nostrum est
subappressum testimonio literarum. Actum Budae feria quinta in crasti„
no festi Divisionis Apostolorum Anno Domini Millesimo quadragentesimo
quadragesimo quarto. Praesentibus ibidem Magnificis, Venerabilibus et Ge„
nerosis Lawrentio de Hedervara Regni Hungariae palatino. Nicolao Lasoc„
ki Cracoviensi Decano, Luca de Górka Palatino, Joanne Gruszczyński
Canonico Biemakl; Bandlewski Vexilifero. Posnaniensibus Petro de
Szamothuli et aliis pluribus fide dignis. Datum per manus Venerabilis
Joannis Rey Sti. Michaelis in Castro Cracoviensi praepositi, protunc No„
stri Sigilligeri Nobis sincere dilecti. Relatio ejusdem Venerabilis Jo„
annis Rey Sancti Michaelis in Castro Cracoviensi praepositi. Vestris in
hac parte Nobis porrectis supplicationibus inclinati literas ipsas
Regales et omnia ac singula in eisdem contenta, Nostrae Legationis aucto„
ritate confirmamus, ratificamus, approbamus, ac perpetuo stabilimus–

Per praemissa autem non intendimus juri pauperum et infirmorum hospitalis in dictis regalibus literis nominati aut cujus vis alterius in aliquo derogare aut praejudicare, sed e contra illud in suo robore volumus permanere et conservari debere. Caeterum ut Consules, Communitas et Cives Leopolienses informator seu magister scholarum et scholares praedicti non possint a quopiam in praemissis indebite molestari aut impediri, quominus omnia et singula praedicta libere perficere possint. Regia auctoritte Rdo in Xto patri Dei Gratia Eppo Premysliensi committimus et mandamus per praesentes, quatenus Consules Cives, Communitatemque Leopoliensem ac informatorem seu magistrum scholae et scholares praedicti, qui erunt pro tempore ab omnibus volentibus eis impedimentum dare, quominus omnia & singula praemissa libere exequi et facere possint, defendat et protegat, mediantibus remediis juris contradictores per Censuram ecclesiasticam appellatione postposita compescendo. Datum Budae Vespumiae ducatus die quintadecima Julii Anno a Nativ. Domini Millesimo quadringentesimo quadragesimo quarto. Pontificatus praefati Sanctissimi Domini Nostri Domini Eugenii Divina providentia Papae quarti, anno quartodecimo. Praepositus = O = P de Brnonis. Communicatur Tabulae civili pro effectu privilegiorum originalium sub No 2do & 3io productorum super Schola Normali sub No 25 sita Intabulationis. Decretum in Consilio Regl. Urbis Metropol. Leopol. Magistratus. Die 6a Februarii 1800. Voigt. Ingrossavi die 4a Maii 1800 Petrus Truszkawiecki mp. Coll: Stefanowicz cum ingrossante.

Ausgefolgt Lemberg am 12ten September 1860.

N. reg. 667.

Gelegenheitsgeschäft Kochan

Miasto Gdańsk w piśmie do Króla Kazimierza Jagiellończyka, z 9/II 1460, uskarża się, że jakkolwiek we Lwowie „ustrój prawny opiera się na prawie niemieckim", wojewoda ruski Andrzej Odrowąż samowolnie tego nierespektuje. Przynosi to szkody we wzajemnych stosunkach handlowych Gdańska ze Lwowem

Arch. miejskie, fasc 695

1460 73

Copia simplex. Ruthenica. fasc. 695. originale.

Litterae Civitatis Gedaniensis (= Gdańsk, Dantzig.) ad Illustrissimum Regem Kasimirum Poloniae intuitu Jurisdictionis et Juris Magdeburg, quoad mercatores in Civitate Leopoliensi conversantes. anni 1460.

Illustrissimo Serenissimo Principi et Domino Domino Kazimiro digna Dei Gratia Poloniae Regi, Magnoduci Litwaniae, Russiae Russiaeque Domino et haeredi, Domino nostro generosissimo ~~nostro~~ Proconsul et Consules Civitatis Danczik obsequiosam subjectione humillima cum recommendatione Illustrissime Princeps Domine generosissime vestrae praecelsae Majestati declaramus per praesentes Quod famosi circumspectique Domini Proconsul et Consules Vestrae Serenitatis Civitatis Leopoliensis Nos suis civibus effecerunt certiores Quo Magnificus Generosus Dominus Andreas Odrowonsz Leopoliensis Palatinus ab antiquis eorum immunitatibus, consuetudinibus et privilegiis eos artare atque deprimere molitur videlicet ne ipsi aliquid jurisdictionem in Mercatores forenses Ibidem adveniuntur qui pristinis temporibus Jure Magdeburgensi in suis querelis et causis per Dominos Proconsules et Consules expediti fuerant decetero haberent intendens talium mercatorum emergentes causas et querelas Jure Polonico tamqui suae sue competentiae dictorum dirimere unde dictorum Proconsulum et Consulum privilegiis nominatorumque mercatorum immunitatibus non parum derogaretur, Supplicans quatenus omnes mercatores qui temporibus retroactis in dicta Civitate Leopoliensi conversationem mercamonialem habere potuerant coram nobis envole fatiamus ab eis suscitando per quem

/.

seu quos suis temporibus fuissent in eorum querelis causis et controversiis expediti et judicati et eorum attestationem vel intimare majestati ne ob defectum probationis in suis privilegiis et immunitatibus paterentur detrimentum, Nos vero Generosi requisitionis et postulationis rationem reputantes condignas cum probationum copia nemini sit auferenda. Nostros convives quos scrutari potuimus qui conversationem possibilem contro-versaque in dicta civitate habuerant coram nobis adversari fecimus videlicet Circumspectos Frowynum officium orte Synerdum scitum cum nonnullis aliis ab eisdem indagans quid ipsis de negotiis subscriptis constaret, qui unanimi voce medius eorum Juramentum ad sancta corporale praestitum attestarunt, que his temporibus quibus ipsi in dicta civitate Leopoliensi conversabantur plures causas ac controversias habuissent et non per alios seu alium quam per Proconsulem et Consules ibidem juxta exigentiam et continentiam Juris Magdeburgensis bene et legaliter mediante bona justitia fuissent expediti. De hoc Dominis Proconsulibus et Consulibus multiplices referemus gratuinationes. Quocirca Illustrissime Rex Serenissime Domine vestram precelsam Majestatem rogamus, quatenus dictos consules in eorum privilegiis et immuni-tatibus dignetur generose defensos ne nostri et ceteri mercatores majestati fideles in juribus eorum lesiones patiantur temporibus affuturis. Quod nostris servitiis humillimis obsequiosa subjectione

erga Vestram praeclaram Majestatem summis studiis conabimur deservire. In cujus rei testimonium supradictae Civitatis Nostrae Danczyk Secretum praesentibus inferius est subappressum. Anno incarnationis Dominicae Millesimo Quadringentesimo Sexagesimo. In die Appoloniae Virginis.

(Loco Sigilli)

(legat)
Przywilej dla Szpitala Św. Ducha we Lwowie
1471
(legował Nicolaus Blasius Praesbyter;
Wypis aktu dokonany 1793)

Legat prezbitera (księdza) Mikołaja Błażeja,
tj. łan roli i 1/8.

Privileg. I. p. 116. n. 31

S. Geist Spital betreffend

1471

75

Stadttäfliche einfache Abschrift

30 kr. 6 kr.

Aus dem Buche Privilegiorum T. I pag. 116 n. 31 H. XVII. pag 401 n 3 haered. Haer. XXII pag 442. n. 2. haer. praes. 9 Xbris 1798 ad N^rum 13400. Actum Leopoli Feria quarta post festum s. Marci Anno Domini Millesimo Quadringentesimo Septuagesimo Primo. Coram nobis constitutus Discretus Dominus Nicolaus Blasius Praesbyter cum consensu et voluntate Honestae Dominae Dorotheae genitricis suae tenore praesenti legavit testamentaliter sanus corpore et mente nullo errore devio circumventus de proprio suo medietatem praedii in quo continentur duo lanei et unum quartuale, cum omnibus agris et Censibus venientibus et aliis quibuscunque proventibus ad Hospitale Leopoliense intra muros civitatis sitt. pro refectione pauperum infirmorum dempta una Sexagena censuum, quae dicto donatorio singulis annis alicui Praesbytero, ut legat qualibet septimana unam missam defunctorum in Ecclesia noviter erecta ad Hospitale Leopoliense intra muros Leopolienses, orando pro animabus parentum et consanguineorum verius ipsius Nicolai Praesbyteri, hanc vero medietatem praedii si voluerint Domini Consules sive tutores dicti Hospitalis habeant facultatem emendi ad praedictum Hospitale ut dent tantum decem marcas polonicales pro eodem sive futuris iis meliori vel in aequali valore, sive in valore majori, tum moneta justa et competenti emant et de eadem summa legant decem Marcas pro fabrica Ecclesiae Cathedrali Leopolien, residuum vero pro omnibus consanguineis suis et haec omnia fieri debent post mortem utriusque tam matris, quam ejusdem Domini Nicolai Praesbyteri praesentibus discretis Dominis Clemente Baccalaureo, Theophilo Gregorio, Domino Barnaba Tutori filio Praesbyteris testibus vocatis et rogatis, salvo tamen jure, ut quod possident in eadem haereditate pro se et reservando omnem potestatem idem testamentum revocandi vel eandem haereditatem vendendi ex causa rationabili, prout videbitur eis expediendi. In cujus rei

fidem Sigillum Officii Consularis Leopoliensis praesentibus est impressum. Ex Actis Officii Consull: Leopoll: extraditum. L. S. Franc: Xaverius Jaskiewicz Officii Consull: Leopoll: Notarius mp. Praesens Instrumentum vi Requisitionis Fisci Regg et Conclusi Magistratualis dto 16. Xbris 1793. Ingrossavi die 23. Julii 1794. Ant. Kaszuba mp.

Ausgefolgt Lemberg am 12ten September 1860

N. reg 661.

Coll. Kazimir Mazymiekowski

Wsi Zubrza i Sichów

J. Sokolnicki sprzedaje czwartą część Zubrzy i połowę Sichowa, będące jego własnością, Konsulom miasta Lwowa.

1507

Dzierżsław Wilczek sprzedaje czwartą część Zubrzy i wieś Sichów - Konsulom miasta Lwowa.

1508

Jan Jacimirski sprzedaje czwartą część Zubrzy Konsulom miasta Lwowa.

1509

Wies Zubrza i Sichów

Archiv. fasc. 44.

Consules Leopol. emerunt ~~vendunt~~ quartam partem villae Zubrza a Nobili Jos. Sokolnicki anno 1507.

Nos Felix de Batuczyn judex, nec non Joannes de Dawidów subjudex terrestres Leopolienses notum per praesentes universis et singulis, quibus expedit facimus, quomodo constitutus personaliter Nobilis Jop Sokolnicki advocatus haereditarius de Sokolniki et haeres de Żubrza portionis suae sanus mente et corpore existens ac salubri amicorum suorum fretus consilio libere recognovit, quia portionem suam totam videlicet quartam partem villae Zubrza et medietatem villae Sichow in districtu Leopoliensi sitas, famosis dominis Consulibus Leopoliensibus cum omni jure, proprietate et toto dominio, nihil ibi in ipsa portione pro se et suis successoribus legitimis reservando ita late et longe prout ipsa portio in se ipsa est ab antiquo tenta producentis Marcis pecuniae communis monetae et numeri Polonicalis consueti vendidit et coram judicio resignavit perpetue et in aevum, solutionemque totalem ab ipsis dominis Consulibus recepit, ministerialemque Stanislaum Leopoliensem terrestrem ad intromittendum in praefatam portionem super se coram jure addidit. Quam portionem quartam in praefata villa Zubrza ipsi Domini Consules et eorum successores tenebunt, possidebunt et habebunt haereditario jure perpetue et in aevum cum eo jure, cum quo solus Jop praefatam quartam in Zubrza portionem tenuit, habuit et possedit, obligatusque est ipse Jop cum suis successoribus ipsos dominos Consules et eorum successores pro praefata portione tueri et defendere, intercedere et deliberare, ab omnibus injuriis et impedimentis personarum omnium, sexus utriusque justa modum et consuetudinem terrestrem, prout ad aliquam personam praescriptio pertinet. Si vero non tueretur, neque defenderet ipse dominus Jop et ipsi domini Consules aut eorum successores aliquod damnum perciperent, extunc hoc damnum non debet esse ipsorum dominorum Consulum absque omni juramento corporali, nec eorundem successorum, sed ipsius domini Jop et ipsius successorum ad simplicem assertionem ipsorum dominorum Consulum absque omni juramento corporali. Et si se pro aliquo articulo, quem ipse Jop non compleret, citare admitteret in jus terrestre sive castrense Leopoliense, extunc in primo termino parere debet et se praesentibus obligat, causamque suam perdere et cum poena trium marcarum post quamlibet citationem succumbendo, parti et judicio totidem nulla excogitata re ipsos dominos Consules et eorum successores evadendo et quamcunque rem sibi ipse Jop in subsidium recipere vellet, extoto causam suam perdere debet et si aliquis defectus esset in citatione, condemnatione, concitatione ad satisfaciendum aut alio quo juris progressu ille defectus ipsis dominis Consulibus in nullo obesse debet, sed prodesse in omnibus, et potentes erunt ipsi domini Consules et eorum successores

in primo termino, juxta eorum citationem, pro quacunque re citaverint in toto condemnare juxta eorum condemnationem tamquam in termino peremptorio. Super quod memoriale positum est, quod judicium recepit. In cujus rei testimonium sigilla nostra praesentibus sunt subappensa. Actum et Datum Leopoli feria sexta proxima post Octavas Corporis Christi anno Domini Millesimo quingentesimo septimo. Praesentibus ibidem Generosis et Nobilibus Stanislao Maldrzyk tribuno Leopoliensi, Georgio Lassimowski, Georgio Juchno, Joanne Dziedoszycki et aliis quam pluribus fide dignis testibus circa praemissa. Locus sigillorum binorum pensilium in cera expressorum. Jop Sokolnicki quartam partem villae Lubina et medietatem villae Sichów D. Consulibus vendit.

77

Wieś Zubrza. Consules Leopol. vendr emerunt medietatem villæ Zubrza, et villam Sichow. anno 1508. a nobili Derslao Wilczek.

Arch. fasc. 44.

Nos Felix de Batuczyn judex nec non Joannes de Dawidow subjudex, terrestres Leopoliensesgenerales. Significamus tenore praesentium, quibus expedit universis et singulis praesentibus et futuris notitiam praesentium habituris. Quomodo ad Nostram et aliorum dominorum protunc in judicio terrestri Leopoliensi Nobiscum residentium praesentiam constitutus personaliter Generosus Dominus Wilczek de Lubynije et de Lubrza portionis suae haeres et succamerarius Leopoliensis sanus mente et corpore existens ac animi sui cum bona deliberatione coram judicio terrestri libere recognovit. Quia medietatem villae Lubrza suam totam et cum vastitate villae Sichow Famosis Dominis Consulibus Leopoliensibus cum omni jure, proprietate et toto dominio pro se nihil et suis successoribus legitimis ibidem reservando prout solus tenuit et habuit et cum privilegiis capitalibus et aliis omnibus juribus et literis, cum quibus solus tenuit pro quadringentis marcis et viginti marcis pecuniae communis monetae et numeri Polonicalis quadraginta octo grossos in quamlibet marcam computando perpetue et in aevum vendidit et coram judicio resignavit et intromissionem realem et effectualem coram judicio dedit ac ministerialem Stanislaum terrestrem Leopoliensem ad intromittendum in ipsam medietatem villae Lubrza et vastitatem villae Sichow addidit, ut alium quem sibi ipsi Domini Consules Leopolienses elegerint, per ipsos dominos Consules Leopolienses ipsam medietatem villae Lubrza cum vastitate villae Sichow et cum eorum successoribus habendam, tenendam, utifruendam, in usus que suos et successorum ipsorum pro placito convertendam ita late et longe, prout ipsa medietas villae Lubrza et cum vastitate villae Sichow in suis metis et granicibus ex antiquo sunt tentae, circumferentialiterque distinctae et limitatae et solutionem totalem ab ipsis Dominis Consulibus Leopoliensibus recognovit se recepisse. Obligatusque est ipse Dominus Derslaus succamerarius praefatus et praesentibus se obligat, ipsos dominos Consules Leopolienses et ipsorum successores pro praefatis medietate villae Lubrza et vastitate villae Sichow protegere et tueri ac intercedere et eliberare ab omnibus injuriis et impedimentis personarum omnium sexus utriusque prout ad aliquam personarum praescriptio terrestris spectat, juxta modum et consuetudinem terrestrem. Si vero non protegeret et non intercederet aut non eliberaret et ob hoc ipsi Domini Consules aut eorum successores aliquod damnum perciperent, aut si quis eos, aut eorum successores de praefatis medietate villae Lubrza et vastitate villae Sichow quoquomodo deprimeret, extunc ipse Dominus Derslaus Wilczek succamerarius Leopoliensis ejus-

que successores in medietate villae suae Lubynije cum omni jure, proprietate et toto dominio intromissionem dare debent et potentes erunt ipsi domini Consules aut eorum successores accepto ministeriali ab ordine juris in ipsam medietatem villae Lubynije inequitare et ipsam tenere cum omni jure et proprietate et toto dominio nihil penitus ibidem pro ipso domino Derslao Wilczek succamerario praefato et suis successoribus reservando tamdiu, quousque ipsam medietatem villae Lubcza cum vastitate villae Sichow ipsis dominis Consulibus aut eorum successoribus eliberaret et benevolam redderet et faceret. Si vero non protegeret aut inequitationem non admitteret prout se obligavit et cum suis successoribus in praefatam medietatem villae Lubynije et ob hac se citare permitteret, in jus quodcunque terrestre sive castrense Leopoliense sive ad Regiam Majestatem aut suae Majestatis judicium ubicunque extunc in primo termino parere debet et cum suis successoribus legitimis respondere, totamque suam causam pendere debet nulla re excogitata ipsos dominos Consules Leopolienses aut ipsorum successores evadendo nec aliquam rem excogitatam sibi in praesidium recipiendo neque aliqua praescriptione terminum aliquem quovis modo differendo imo neque aliquo deffectu citationis, condemnationis, concitationis ad satisfaciendum aut aliquo juris progressu poenam ad sui remedium luendo et si aliquis defectus esset in aliquo juris progressu iis ipsis Consulibus aut eorum successoribus in nullo obesse debet, sed prodesse et ipsi domini Consules et ipsorum successores potentes erunt, ipsum Dominum Derslaum Wilczek et ejus successores in eodem primo termino juxta suam vel suas citationes pro quocunque ipsi domini Consules Leopolienses citaverint in toto condemnare tanquam in termino peremptorio. Super quod ipsi domini Consules memoriale posuerunt, quod judicium recepit. In cujus rei testimonium sigilla nostra praesentibus sunt subappensa. Actum et datum Leopoli feria sexta proxima ante festum Visitationis Mariae. Anno Domini Millesimo quingentesimo octavo. Praesentibus ibidem Generosis et Nobilibus Felice de Batucryn judice, Joanne de Dawidow subjudice terrestribus Leopoliensibus, Martino Schwirski, Joanne Labenta, Joanne Herbuth, Nicolao Waglinski, Nicolao Clua, Petro Szamiecski Camerariis et aliis quam pluribus ad praemissa fide dignis. Locus sigillorum pensilium binorum in cera expressorum. Arca 2. N. 2° 1508 Derslaus Wilczek succamerarius Leopoliensis medietatem villae Lubcza et vastitates villae Sichów D. Consulibus Leopoliensibus pro 420 marcis vendidit. —

Wieś Zubrza. Consules Leopol. emerunt quartam partem Villae Zubrza a nobili Joanne Jaczimirski anno 1509.

Archiv. fasc. 44.

Nos Felix de Baturyn judex, nec non Joannes de Dawidów subjudex terrestres Leopolienses generales, significamus tenore praesentium quibus expedit universis et singulis praesentibus et futuris notitiam praesentium habituris. Quomodo ad nostram et aliorum dominorum protunc in judicio terrestri Leopoliensi nobiscum residentium praesentiam veniens personaliter Generosus dominus Joannes Jaczimirski haeres de Baturyn et Marmuszowice, sanus mente et corpore existens, ac cum bona animi sui deliberatione coram judicio terrestri libere recognovit. Quia vendidit perpetue et in aevum quartam partem in villa Zubrza suam, quam emit apud Nobilem Rosam consortem Nobilis Jacobi Chrestylowski cum consensu ipsius, haeredem de eadem Zubrza portionis suae cum omni jure, proprietate et toto dominio, nihil ibi pro se et suis successoribus legitimis reservando ita, prout eandem partem praedictae villae solus tenuit et habuit, ita longe et late prout eadem quarta pars in suis metis et graniciebus ex antiquo est distincta et limitata atque tenta, pro ducentis marcis pecuniae communis monetae et numeri Polonicalis consueti et gradario jarae viginti florenorum Famatis dominis Consulibus Leopoliensibus et solutionem totalem ab ipsis dominis Consulibus recepit et effectualiter levavit et intromissionem realem et effectualem ipsis dominis Consulibus coram judicio in ipsam partem quartam dedit et ministerialem Stanislaum Leopoliensem terrestrem ad intromittendum addidit et perpetue et in aevum resignavit per ipsos dominos Consules eandem quartam partem tenendam, habendam, utifruendam et in usus suos convertendam prout ipsis et eorum successoribus melius videbitur expedire. Obligatusque est ipse dominus Joannes Jaczimirski ipsos dominos Consules in praefata quarta parte villa Zubrza tueri et defendere ac intercedere ab omnibus injuriis et impedimentis personarum omnium sexus utriusque prout ad aliquam personam praescriptio terrestris spectat. Si vero non defenderet, et non tueretur, neque intercederet et ipsi domini Consules propter hoc aliquod damnum perciperent, hoc damnum non debet esse dominorum Consulum sed ipsius domini Joannis Jaczimirski et suorum successorum super conscientiam ipsorum dominorum Consulum absque juramento corporali aut si quis ipsos dominos Consules de praefata quarta parte villae quoquomodo deprimeret aut deprimere vellet. Extunc ipse dominus Joannes Jaczimirski praefatis dominis Consulibus praefatas ducentas marcas viceversa restituere plenarie debet et praesentibus obligatur et omnia damna et impensas, si quas ipsi domini Consules

super hoc apponerent, omnia ipse Dominus Joannes Jacrimirski solvere tenebitur et obligatus est ad conscientiam ipsorum Dominorum Consulum omni corporali juramento excluso. Si vero praefatas ducentas marcas et cum damnis et impensis ipse Dominus Joannes Jacrimirski ipsis Dominis Consulibus non daret et non solveret, extunc debet dare ipsis intromissionem realem et effectualem in villas suas haereditarias videlicet Batuczyn et Marmuszowicze in districtu Buscensi jacentes in praefatis ducentis marcis pecuniae communis et in dampnis, siquae perciperent et impensis, siquas apponerent, cum omni jure, proprietate et toto dominio, nihil pro se et suis successoribus in eisdem villis reservando. Quas villas ipsi Domini Consules tenebuntur et possidebunt ac utifruentur in praefatis ducentis marcis et dampnis et impensis usque ad plenariam solutionem praefatarum ducentarum marcarum et dampnorum ac impensarum. Si vero praefatus Dominus Joannes Jacrimirski aliquem articulum in praesenti inscriptione conscriptum non compleret et propter hoc se citare admitteret in jus quodcunque sive terrestre sive castrense Leopoliense, extunc a proprio suo foro et districtu recedendo in primo termino parere debet et si suam causam quoquomodo differe vellet ea re totam suam causam perdere debet et poenam trium marcarum judicio et parti luere debet et a judicio nostro recedendo solvere et si aliquis defectus esset in citatione, concitatione ad satisfaciendum vel in aliquo juris progressu; ille defectus Dominis Consulibus in nullo nocere debet sed ipsis prodesse et in eodem primo termino ipsi Domini Consules ipsum Dominum Joannem Jacrimirski et ejus successores in toto suo lucro et dampno et poenis potentes erunt condemnare, tamquam in termino peremptorio pro quocunque citaverint, nec etiam evadendo ipsos Dominos Consules literis regalibus, bello, colloquio generali, nec aliqua praescriptione nec termino reponendo, vera aut simplici infirmitate, neque pro majori ad alios districtus se recipiendo, nec in subsidium sibi aliquid recipiendo. Et quamcunque rem ipse Dominus Joannes Jacrimirski et cum suis successoribus in subsidium recipere vellet, ea re totam suam causam perdere debet. Super quod memoriale positum est, quod judicium recepit. In cujus rei testimonium sigilla nostra praesentibus sunt subappensa. Acta haec sunt Leopoli feria sexta infra Octavas Epiphaniarum. Anno Domini millesimo quingentesimo nono. Praesentibus Magnificis, Generosis et Nobilibus: Joanne Odrowasch de Sprowa Palatino Betzensi, Felice de Batuczyn judice, Joanne de Dawidow subjudice terrestribus Leo-

poliensibus, Petro Odnowski, Nicolao Kluss, Petro Szamniecki, Nicolao Komiuszowski Tribuno Premysliensi et aliis quam pluribus fide dignis testibus. Locus sigillorum binorum pensilium in cera expressorum. Arca 17 N. 66. 1509 Joannes Jaczimirski quartam partem villae Zubrza Dnis Consulibus Leopoliensibus perpetuo vendit—

Postanowienie Króla Zygmunta I. z r. 1521 (w związku z uchwałą Sejmu w Piotrkowie), tyczące ograniczenia handlu Żydów we Lwowie, dla ochrony interesów miasta.

allegat 5. ~~Copia Constitutionis Conventionis~~ (in conventu) Piotrkoviensi 1521

~~Ex Archivo Urbis Metropol. Leopoli fasc. 257 N. 6.~~

Statutum Conventus Piotrkoviensis de anno 1521 spectans Judaeos Leopolienses;
~~Postanowienie Sejmu Piotrkowskiego względem żydów lwowskich~~

de anno ~~1521.~~ ~~z r. 1521.~~ copia ex originali reperibili in Archivo Civitatis Leopoliensis ~~Kopija z oryginału zachowanego~~
w ~~arch. miasta Lwowa~~ fasc. 257 N.o 6 —

Sigismundus Dei Gratia Rex Poloniae, Magnus Dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae etc. dominus et haeres. Significamus tenore praesentium, quibus expedit universis, Quia cum jam pridem quaesti essent Nobis cives Nostri Leopolienses, de Judaeis illic commorantibus, quae ipsi quaslibet negotiationes liberius, quam par et aequum esset multifarie, in eadem civitate Leopoliensi exercendo, et etiam per alias civitates, oppida et villas vicinas discurrendo, eorum lucra et commoditates praeriperent, cum magna jactura et detrimento ipsorum, affirmantium se magis propter tam effrenatam negotiandi Judaeorum licentiam, quam ob aliquam aliam causam in publicis et suis privatis facultatibus, plurimum jam decrevisse, magisque in dies decrescere, designaveramus nonnullos Commissarios Nostros, ad cognoscendum de hujusmodi querela et causa, qui conspectis juribus et munimentis praedictorum Judaeorum et facultate omnigenis rebus, mercibus et modis, negotiationem libere exercendi per Nos eis concessa, nullum praescriptum et moderationem in illa facientes, eandem causam ad nostram cognitionem remiserunt, quam Nos ad praesentem generalem Conventum dilatam et suspensam, tandem iis eoipso Conventu una cum Nostris Consiliariis mature examinantes, auditis partium propositionibus et responsis, juribusque et munimentis illarum revisis, licet concesserimus praedictam facultatem mercandi et negotiandi libere et passim ubique, quibuscunque modis, rebus et mercibus Judaeis ipsis civitatem Leopoliensem incolentibus, ad Nostrae voluntatis beneplacitum tamen habentes benignam et majorem rationem, sicuti decens est, communium civium et mercatorum ejusdem civitatis Leopoliensis in finibus regni Nostri situatae, pro cujus reparatione, munitione et conservatione ipsi multa onera sustinent, eorumque commoditatibus prospicere volentes, quo facilius et eadem onera sustineant ac victum sibi quaerant, memoratam facultatem Judaeis concessam limitandam ac viribus suis debilitandam seu diminuendam esse censuimus, prout limitamus ac ad tale temperamentum et ordinationem eam ipsam facultatem reducendam esse duximus, reducimusque, statuimus et ordinamus. Quae Judaei

nullas merces in domibus suis vendere debent, juxta consuetudinem antiquam, pannos vero cujuslibet manerici, quos tamen neque ulnatim incidendo, nec etiam integre vendere debent in civitate ipsa Leopoliensi, sed duntaxat in nundinis aliarum civitatum et oppidorum, tales pannos integre et brachiis seu ulnis incidendo vendere pro parata pecunia, aut pro bobus vel pro pellibus duntaxat bovinis, vaccinis, vitulinis et mutoninis crudis et pro cera possint nullis vero aliis rebus, commercia facere libere poterint, nullas insuper alias merces et res praeter praedictas emere et vendere debent. Item Judaei non debent per vicos et plateas, neque in suburbiis civitatis Leopoliensis, neque aliarum civitatum, oppidorum et villarum, etiam diebus forensibus septimanalibus discurrere, quascunque res, ceras, pellas omnis generis coëmendo, sed contenti esse debent, et expectare tempora nundinarum, coëmendo boves, ad numerum duorum millium illis aliis literis Nostris praefinitum, nec non pelles et ceram duntaxat, pro panno aut parata pecunia, pannum vero integris stamibq infra Leopolien: nundinas vendere possunt, more aliorum hospitum mercatorum, juxta ordinationem illic diu factam et observatam, item possunt cum tempore nundinarum, quum praeter nundinas, quibuslicet diebus pelles, ceram et boves vendere, sed nihil istorum, nec infra neque praeter nundinas emere. Item mulieres et conjuges Judaeorum non debent ostiatim cum sportulis in civitate vagari palam aut clandestine telas, piper, crocum et alia cujuslibet generis aromata, uncias auri filati, sericum et pannos sericeos et communes et quaevis alia ad vendendum portare, sub poena ammissionis rerum talium. Quam quidem ordinationem Nostram super omnibus et singulis praemissis per Nos factam etiam extendi volumus ad Judaeos in suburbiis ejusdem civitatis Leopoliensis degentes et alias quoscunque externos Judaeos tollentes et revocantes, prout tollimus et revocamus libertatem ipsis Judaeis in suburbiis Leopoliensibus degentibus, ad negotiationes per eos exercendas, per Nos illis concessam, quam viribus subsistere nolumus, eosdemque Judaeos suburbanos, aliis Judaeis in ci-

vitate Leopoliensi commorantibus in praemissis coëquamus praesentibus ad Nostrae voluntatis beneplacitum valituris. Quo circa tibi Magnifico Stanislao de Chodecz regni Nostri Marschalco et Leopoliensi Capitaneo et cuicunque alteri capitaneo Leopoliensi pro tempore existenti ac omnibus aliis et singulis aliorum locorum in terris Russiae capitaneis et eorum vice capitaneis ac proconsulibus et consulibus Civitatum et oppidorum, earun„ dem terrarum districte committimus et mandamus et hujusmodi ordinatio„ nem Nostram firmiter manuteneatis, Judaeosque ipsos ac eorum conjuges et mulieres, sive in emptione sive venditione rerum et mercium illis non concessarum eandem ordinationem Nostram transgredientes, et ei con„ travenientes per receptionem et arestationem earundem rerum puniatis re„ tinendo ac conservando illas, ad informationem Nostram pro gratia Nostra non aliter facturi. Actum et datum in Conventione generali Piotrkovien„ si feria sexta proxima in vigilia sancti Thomae Apostoli. Anno Domi„ ni millesimo quingentesimo vigesimo primo. Regni Nostri quintodecimo. Petrus Epus viceCancellarius R. P. mp. Resolutio Rndi in Chto patris domi„ ni Petri Epi Posnaniensis et regni Poloniae ViceCancellarii —

Collat. Karp

1523 – 1571

Przywileje dla miasta Lwowa
na „czopowe"

1523, 1526, 1527; 1532, 1535, ~~1539~~, 1543, 1545,
1571.

1523

82

Copia Simplex. ex Archivo Metrop. Urbis Leopolis. fasc. 703.
Privilegium Regis Sigismundi Poloniae dd. Cracoviae feria 4ta post Dominicam conductus Paschae 1523. – (: Czopowe.)

Sigismundus Dei gratia Rex Poloniae Magnus Dux Lithvaniae, Russiae, Prussiae etc. Dominus et heres. Significamus tenore praesentium universis. Quia volentes reparationem civitatis nostrae Leopoliensis jam pridem fieri coeptam ad debitam perfectionem deduci, dedimus et contulimus Famatis proconsuli et consulibus illius, damusque et conferimus harum serie litterarum pro ea ipsa reparatione perficienda, exactionem nostram civilem schossz vulgariter nuncupatam, proxime instituendam, necnon contributionem czopowe cujuslibet potus, illic in Leopoli per illos exigendam, per quattuor anni quartalia, computanda ab exspiratione prioris donationis nostrae ejusdem contributionis czopowe, ipsis etiam consulibus pro ea ipsa reparatione civitatis factae. Quocirca tibi Generoso Stanislao Jaszkmanyczki judici Premisliensi et exactori moderno terrarum nostrarum Russiae et pro tempore existentibus exactoribus earundem terrarum mandamus, ut ad ipsam exactionem nostram civilem proxime ut promissum est, instituendam, necnon ad contributionem czopowe per tempus superius expressum, vos non intromittatis, sed ipsos Consules Leopolienses, illam exigere libere, pro dicta reparatione ipsius civitatis permittatis pro gratia nostra. Datum Cracoviae feria quarta proxima post Dominicam conductus Paschae. Anno domini Millesimo quingentesimo vigesimo tertio, Regni nostri anno Decimo septimo. Sigismundus Rex mp. (: L. S.) –

1523

83

Ex archivo Urbis Metrop. Leopolis — Fasc. 190.

Privileg. de anno 1523. (Czopowe.)

Sigismundus Dei gratia Rex Poloniae Magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiaeque etc. dominus et heres. Significamus tenore praesentium universis. Quia nos considerantes consules civitatis nostrae Leopoliensis, obeundo actiones et negotia Rei publicae ejusdem Civitatis rem suam familiarem negligere, nec illi adeo commode intendere posse, non absque jactura et detrimento eorum, siculi alii cives privati, qui ab ipsis negociis et muneribus publicis civilibus, sunt immunes et liberi, proinde nos volentes eisdem consulibus Leopoliensibus hanc jacturam et detrimentum ipsorum, gratia et munificentia nostra, quo alacrius et deligentius officio suo, in curandis dictis negotiis publicis, et civitate illa recte et debite administranda fungantur, in aliqua parte sarcire ex speciali respectu et gratia nostra regia, dedimus et assignavimus, damusque et assignamus ad voluntatis nostrae beneplacitum, iisdem consulibus nostris Leopoliensibus modernis, et pro tempore existentibus medietatem ternariorum, qui e contributione czopowe illic provenire solent, reliquam vero illorum medietatem, juxta priorem ordinationem nostram pro reparatione civitatis convertendam designamus. Harum testimonio literarum quibus sigillum nostrum est ~~appensum~~ impressum. Datum Cracoviae feria quinta proxima post Dominicam conductus paschae. Anno domini Millesimo quingentesimo vigesimo tertio. Regni nostri anno decimo septimo. Sigismundus Rex mp.

(L. S.)

1523

Ex Archivo Urbis Metrop. Leopolis fasc. 703.
Privilegium Regis Sigismundi Polonica Nr. Leopoli feria 5ta ante festum Pentecostes 1523. (: Czopowe :)

Sigismundus Dei gratia Rex Poloniae, Magnus Dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae etc. Dominus et haeres. Significamus tenore praesentium universis. Quia nos considerantes consules Civitatis nostrae Leopoliensis ad obeunda actiones et negotia Reipublicae ejusdem civitatis rem suam familiarem negligere, nec illi adeo commode intendere posse non absque jactura et detrimento earum, sicuti alii cives privati, qui ab ipsis negotiis et muneribus publicis civilibus sunt jenunes et liberi, proinde nos volentes ejusdem consulibus Leopoliensibus hanc jacturam et detrimentum ipsorum gratia et munificentia nostra quo alacrius et diligentius officio suo in curandis dictis negotiis publicis et civitate illa recte et debite administranda fungantur, in aliqua parte sarcire, ex speciali respectu et gratia nostra regia dedimus et assignavimus, Damusque et assignamus ad voluntatis nostrae beneplacitum. Hisdem Consulibus Leopoliensibus modernis et pro tempore existendis medietatem Ternaviorum, qui ex contributione Czopowe illic provenire solent. Reliquam vero illorum medietatem justa priorem ordinariorum nostrorum pro reparatione civitatis convertendam, Designamus harum testimonio litterarum, quibus sigillum nostrum est impressum. Datum Cracoviae feria quinta proxima post dominicam conductus Paschae. Anno Domini Millesimo quingentesimo vigesimo tertio, Regni nostri anno Decimo septimo. Sigismundus Rex mp. — — —
Quasquidem litteras Sacrae Majestatis Regiae prae-
/.

insertas, nos Proconsul et consules civitatis Leo-
poliensis ex originalibus pargamenеis transump-
tas, sigillo nostro fecimus communiri. Datum
Leopoli feria quinta ante festum solennis Pen-
tecosten proxima anno Domini Millesimo quingen-
tesimo quinquagesimo tertio (M. D. L. III.) (L. S.)

1526

Copia simplex. Arch. Urbis Metropol. Leopol. fasc. 442.

Privileg. Regis Sigismundi Poloniae, dd. 30. Januarii anni 1526. Piotrkoviae. –
(Consules Leopol. rationes praestare debent.)

Sigismundus Dei gratia Rex Poloniae, Magnus Dux Lithuaniae, Russiae totiusque Russiae etc. Dominus et Haeres. Significamus tenore presentium quibus expedit universis. Quecum questa esset jam pridem coram nobis communitas civitatis nostrae Leopoliensis quod ejus Consules rationem de Proventibus civiquod ... libus, ad quos usus expendantur illi facere recusarent. Decreveramus, ut ipsi Consules, si quando Communitas de eisdem proventibus civilibus et qualiter dispensentur, scire voluerint, debeant ipsam rationem coram nonnullis ex communitate et contuberniis delectis ab ea facere. Quia vero in dubium verti posset, que persone et sub quo numero ad hujusmodi rationem deligi deberent, ne pluralitas inordinata, que confusionem plerumque facere solet, aliquam difficultatem majorem et dissensionem motumque civilem praetextu ipsius rationis induceret. Ita ejusmodi decretum nostrum declarandum et limitandum duximus et tenore praesentium limitamus et declaramus, quod Consules Residentes coram antiquis Consulibus et Quatuor Scabinis, quos ipsimet inter se elegerint et sex viris de communitate per illam electis ipsam rationem singulis annis ante electionem novorum Consulum facere debeant, et quidquid ex illa resultare compererint, id tam dicti Consules

residentes, quam alii antiqui et ex communitate delecti, apud se secreto habere et nequaquam propalare sub juramento fidei et obedientiæ quo nobis et nostris successoribus sunt astricti teneantur. Harum quibus sigillum nostrum est appensum testimonio litterarum. Datum Piotrkoviæ in Conventione Generali feria sexta proxima post festum Conversionis Sancti Pauli Apostoli. Anno Domini Millesimo quingentesimo vigesimo sexto. Regni nostri vigesimo. –
Petrus Episcopus Cracoviensis et Regni Poloniæ Vicecancellarius. –

1527

Copia Simplex. ex Archivo Urbis Metrop. Leopol. fasc. 703.
Privilegium Regis Sigismundi d. Cracoviae feria 2da post Dominicam Judica. 1527. — (: Czopowe.)

Sigismundus dei gratia Rex Poloniae, Magnus dux Lithvaniae, Russiae, Prussiae etc. Dominus et heres. Significamus tenore praesentium, quibus expedit universis harum notitiam habituris. Quia nos volentes reparationem civitatis nostrae Leopoliensis ad debitum finem cito deduci, dedimus et donavimus eius civibus, pro ea ipsa reparatione perficienda contributionem czopowe illic in eadem civitate Leopoliensi unius integri quartalis proxime praeteriti, pro festo annuntiationis sanctae Mariae proxime transacto terminati, damusq et concedimus per praesentes, per consules ipsius civitatis Leopoliensis tollendam, percipiendam et pro illius reparatione convertendam. Quocirca tibi generoso Nicolao Derszniak exactori contributionum publicarum in terris Russiae mandamus, ut eosdem consules et cives Leopolienses in hac nostra Donatione conserves, ipsamque contributionem czopowe quartalis praedicti ab eis non exigas, sed de illa ipsos consules libere disponere ad eum usum et necessitatem civilem, ad qua eis donata est, permittas, pro gratia nostra non aliter factura. — Datum Cracoviae in conventione generali feria secunda post Dominicam judica, Anno Domini Millesimo quingentesimo vigesimo septimo. Regni nostri anno vigesimo primo.
Sigismundus Rex mp. (: L. S.)

1532

Ex Archivo Urbis Leopoli fasc. 190. 87

Privileg. de anno 1532. Czopowe.

Sigismundus Dei gratia Rex Poloniæ, Magnus dux Lithvaniæ, Russiæ, Prussiæ, Masoviæ etc. Dominus & heres. Significamus tenore præsentium, quibus expedit universis. Quia annuentes supplicationibus quorundam consiliariorum nostrorum pro civibus nostris Leopoliensibus nobis factis, volentesque reparationem murorum ac munitionum illius civitatis in finibus situate per eos fieri coeptam, ad celeriorem et debitam perfectionem deduci prorogandam duximus, eisdem civibus Leopoliensibus donationem & concessionem contributionis czopowe, per alias literas nostras ad certum tempus eis expressis, causa continuandæ et perficiendæ ipsius munitionis et murorum ac propugnaculorum reparationis, novissime factam, ac tenore præsentium prorogamus ad duorum annorum decursum ab exspiratione prioris donationis & concessionis computandorum, per proconsulem et consules dictæ civitatis nostræ Leopoliensis modernos & pro tempore existentes, eam ipsam contributionem czopowe a singulis cocturnis cervisiæ, et a quolibet alio potu illic in Leopoli exigendam et percipiendam ac ad præfatam reparationem murorum et propugnaculorum, munitionem illius civitatis cum scientia capitanei ipsius convertendam et distribuendam. Quocirca tibi generoso Nicolao Derszniak judici præmisliensi et exactori terrarum Russiæ moderno, & pro tempore existentibus exactoribus earumdem terrarum mandamus, ut hanc prorogationem donationis et concessionis contributionis czopowe ob continuandam & perficiendam ipsam repa-

/.

/:

tionem murorum et propugnaculorum civitatis nostrae Leopoliensis, ejus proconsuli & consulibus ab exspiratione prioris concessionis et donationis, ad duos annos prolatā observetis, et durante ea prorogatione vos ad exigendam ipsam contributionem czopowe in eadem civitate Leopoliensi non intromittatis, pro gratia nostra non aliter facturi. Harum testimonio literarum quibus sigillum nostrum est impressum. Datum Cracoviae, feria sexta in crastino festi sancti Petri ad vincula. Anno Domini Millesimo quingentesimo trigesimo secundo. Regni nostri anno vigesimo sexto. Sigismundus Rex mp. (: L. S.) —

1535

Ex Archivo urbis Leopol. fasc. 703.
Privileg. de anno 1535. (: Czopowe)

Sigismundus Dei gratia Rex Poloniae, Magnus dux Lithvaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae etc. Dominus et heres. – Significamus tenore praesentium, quibus expedit universis. – Quia nos volentes civitatem nostram Leopoliensem contra hostium impetus debite muniri, dedimus et assignavimus pro munitione ejus perficienda totam contributionem czopowe ex illa civitate nostra proventuram per sex annorum decursum ab expiratione prioris donationis czopowe illis jampridem ad eundem usum munitionis concessae – computandorum. Quare tibi Generoso Nicolao Dersznaik, judici premisliensi et exactori terrarum Russiae generali mandamus, ut per spatium temporis suprascriptum, ad ipsam contributionem czopowe a civibus Leopoliensibus exigendam, te non intromittas, sed illam Consules ejusdem civitatis moderni et pro tempore existentes, libere exigere permittas, ad necessitatem muniendae illius civitatis per eos convertendam, pro gratia nostra non aliter facturus. – Datum Cracoviae die Sabbathi post festum Sti: Michaëlis Archangeli proxima. Anno Domini Millesimo quingentesimo trigesimo quinto, Regni vero nostri Anno vigesimo nono. – Sigismundus Rex mp. (L. S.)

1539

6

Ex Archivo Urbis Metrop. Leopol. fasc. 703.
Privileg. Regis Sigismundi Poloniae de anno 1539.
(: Czopowe :)

Sigismundus Dei gratia Rex Poloniae, magnus dux Lithvaniae, Russiae, Prussiae ac Masoviae etc. Dominus et heres. — Significamus tenore presentium quibus expedit universis. Quod tametsi ex certis legitimisque causis ob reipublicae Regni nostri grandem necessitatem, de consilio et assensu universi Senatus Regni nostri et Nuntiorum terrestrium, sustuleramus libertates civitatum et oppidorum Regni nostri, quas eis ob damna, in que ex conflagratione incurrerant, concesseramus. Ita videlicet, quod non obstantibus eis ipsis libertatibus tributa Schoszi et alia vulgo appellata, a quibus per privilegia nostra liberati ad certum tempus fuerant, solvere hoc anno et cum aliis libertatem huiusi non habentes contribuere ad eandem Reipublicae necessitatem tenerentur, eodem vero anno elapso, literae libertatis ipsorum, a nobis eis super hoc concessis in integrum redire, et robur suum resumere, deberet, quemadmodum in constitutione nostra super hoc edita cavebatur. Quia tamen libertas civitati nostrae Leopoliensi a nobis ob gravem ipsius civitatis jacturam fuit et est per nos data, nolentes nos, ut eadem ipsa Civitas nostra et cives damna passi, fructu benignitatis nostrae, antea sibi factae frustrentur. Eosdem ad eam ipsam libertatem per nos eidem civitati, sine civibus antea concessam et donationem exactionis Dacilforum eis ad muniendam ipsam civitatem datae, restituendam ac illos in ea conservandos duximus restituimusque ac conservamus presentibus, ita videlicet, ut is annus, in quo sublatae eis per

./.

/.
nos erant libertates, in toto sarciatur, et ad sequentes annos nondum exspirato libertatis, et Donationis Ducillorum eisdem in sequentes annos adnumeraretur, prout eundem annum addimus et adnumeramus, literasque desuper datas in vigore conservan. Quocirca tibi Generoso Nicolao Leznijowski, judici terrae Leopoliensis et exactori terrarum Russiae moderno et pro tempore existenti et aliis ad quos pertinet mandamus, omnino habere volentes, eosdem cives nostros Leopolienses in hac libertate et donacione ducillorum conservet, et conservandam curet. Nihilque ab eis earundem contributionum, uti promissum est, tam pro anno praesenti quam sequentibus exigat, neque exigi faciat, pro gratia nostra aliter ne fecerit. Harum testimonio literarum sigillum nostrum est putibus impressum. Datum Cracoviae in conventione generali feria quinta post dominicam Invocavit proxima. Anno Domini Millesimo quingentesimo tricesimo nono Regni nostri anno tricesimo tercio. – Rdo Mag. Pauli de volia Regni Poloniae cancellarii Burgrabii crac. & capitan. Gostinens. Paulus de Wola r. p. cancellarius mp. ((L. S.)

1543

Ex Archivo Urbis Metrop. Leopolis fasc. 703.
Privileg. Regis Sigismundi Poloniæ. de anno 1543 (: Czopowe.)

Sigismundus Dei gratia Rex Poloniæ, Magnus Dux Lithvaniæ, Russiæ, Prussiæ, Masoviæ etc. Dominus et heres. Generose, fidelis, dilecte! Dedimus ac remisimus civibus nostris Leopoliensibus exactionem Ducillorum integri anni præsentis, in proxime præterito conventu generali Cracoviensi laudatam pro reparatione ipsius civitatis Leopoliensis. — Itaque mandamus et tua ipsam exactionem Ducillorum ab eisdem civibus non exigat. Sed in nostra eadem remissione et concessione illos conservet. De quaquidem exactione et tuam quietamus. Datum Cracoviæ die dominica intra octavas visitationis gloriosissimæ virginis Mariæ. Anno Domini Millesimo quingentesimo quadragesimo tertio. Regni vero nostri tricesimo septimo. —
Paulus de vola cap.

(L. S.)

1545

Ex Archivo Urbis Metrop. Leopol. fasc. 703.

Privileg. Regis Sigismundi Poloniae de anno 1545.

(: Czopowe :)

podatek od trunków

Sigismundus Dei gratia Rex Polonię, Supremus dux Lithwanię, Russię, Prussię Masovię etc. Dominus et heres. Generoso Alberto Starzechowski castellano Belzecensi, capitaneo nostro Drohicensi ac publicarum exactionum in civitate nostra Leopoliensi fideli nobis dilecto gratiam nostram Regiam. Quum eo tempore quo vasaria proxima contributio in conventu Piotrcoviensi decreta est, civitas nostra Leopoliensis immunitatem ab ea exactione habuerit, eoque tempore vasa multa vini Mustatellę, Malvasię, cervisię ac aliorum quorumcunque liquorum empta in cellariis condita se habuisse dicant cives nostri Leopolienses. Posteaquam autem exigi hęc contributio coepta est, jussos se ajunt á f. t. ab omnibus his vasis, in quibus aliqui liquores reperti contributionem solvere. Quod cum illi obedienter fecissent, cogi se tamen á f. t. queruntur etiam ab his vasis eam contributionem pendere, quę post exactum tempus contributionis integra adhuc et plena manserunt. Quamquam autem ita in aliis Regni nostri civitatibus observatum est, tamen cum immunitatem a nobis habuerint cives nostri Leopolienses quo tempore exigi coepta est contributio, sub eoque tempore vina et alios liquores in civitatem invexerint: Mandamus fidelitati tuę habere omnino volentes, ut vel ab eo vino et aliis liquoribus cujuscunque generis, qui post finitum tempus contributionis integri manserunt, nihil exigat, vel quidquid ab his quę ante coeptam exactionem invecti sunt exegerit, id civibus Leopoliensibus reddat. Quoniam autem ea contributio

a die festo Penthecostes usque ad alium similem diem festum Penthecostes instituta fuerat, volumus ut ultra diem pentecostes proxime praeteritum aliquid ab eis exigat, in eoque se ita temperet, ne qua illis fiat injuria. Aliter pro gratia nostra non factura. – Datum Cracoviae decia quinta Julii. Anno Domini Millesimo quingentesimo quadragesimo quinto. Regni nostri a. XXXIX (undequadragesimo) Ad mandatum sacrae Majestatis Regiae proprium. – (L. S.).

1571

Privileg. de anno 1571. (: Czopowe :)

Sigismundus Augustus Dei gratia Rex Poloniæ, Magnus dux Lithvaniæ, Russiæ, Prussiæ, Masoviæ, Samogitiæ etc. Dominus et heres. - Significamus praesentibus literis nostris, quorum interest universis et singulis. Delatum esse ad nos per certos consiliarios nostros, civitatem nostram Leopoliensem, quæ antea per ignis infaustam voraginem graviter toties afflicta et conquassata fuerat, rursus per ejusdem elementi enormem, et vix verbis exprimendæ sævitiæ, ad tantam rerum et substantiarum, in quibus sua præcipua collocabat præsidia, jacturam, damnaque ingentia devenisse, ut omnino addubitet neque speret ea recuperare posse, quæ non sine magna omnium admiratione nominis sui fama protectionem rerum suarum possidebat. Quapropter nos recte consultum, atque prospectum eidem Civitati nostræ Leopoliensi esse volentes, cupientesque ut iterum vires suas collapsas erigere, atque redintegrare (quæ maxime armis, turribus, tormentis bellicis, et id genus aliis præsidiis ignis inclementia consumptis et devastatis stabat) - per gratiam nostram possit, visum est nobis, ut eandem tali prærogativa et libertati donemus, qua ea damna et cladem resarcire commode queat. Proinde exactionem illam, quæ vulgo czopowe dicitur, ab omni genere potuum solvi consuetam, et pro necessitate Reipub. Regnique nostri laudatam, a civibus illis, qui ab ea clade ignis, liberati sunt erigendam, ad decursum sex annorum, continue et immediate se sequentium, a data præsentium inclusive computandorum, eidem civitati pro reformatione turrium tormentorumque bellicorum et aliarum munitionum igne exustorum donamus et gratiose conferimus.

./.

hisce praesentibus literis nostris. Ita tñ, ut Magistratus civitatis illius de reddenda nobis sufficienti, et perfecta ratione talium exactionum, post delapsum libertatis hujus et praerogativae tempus, astrictus sit et teneatur. Quod ad omnium quorum interest nominatim vero generosi Nicolai Herburth de Fulsthin capitanei nostri Leopoliensi exactoris moderni, et pro tempore existentis, notitiam deducimus, mandamusque ut memoratam civitatem in ea libertate et praerogativa a nobis gratiose concessa conservent, ab iisque quorum interest conservari curent. In cujus rei fidem manu nostra propria subscriptum, sigillumque nostrum praesentibus appensum est. Datum Varszoviae die vigesima quinta mensis Junii. Anno Domini Millesimo quingentesimo septuagesimo primo. Regni vero nostri anno quadragesimo secundo. Sigismundus Augustus Rex mp. (: L. S:)

Przywilej dla m. Lwowa. Przyznanie miastu zwolnienia od podatków i ulg w innych zwyczajnych poborach dla poratowania go po klęsce pożaru 1527.

1527.

(Król Zygmunt I.)

Allegat 11

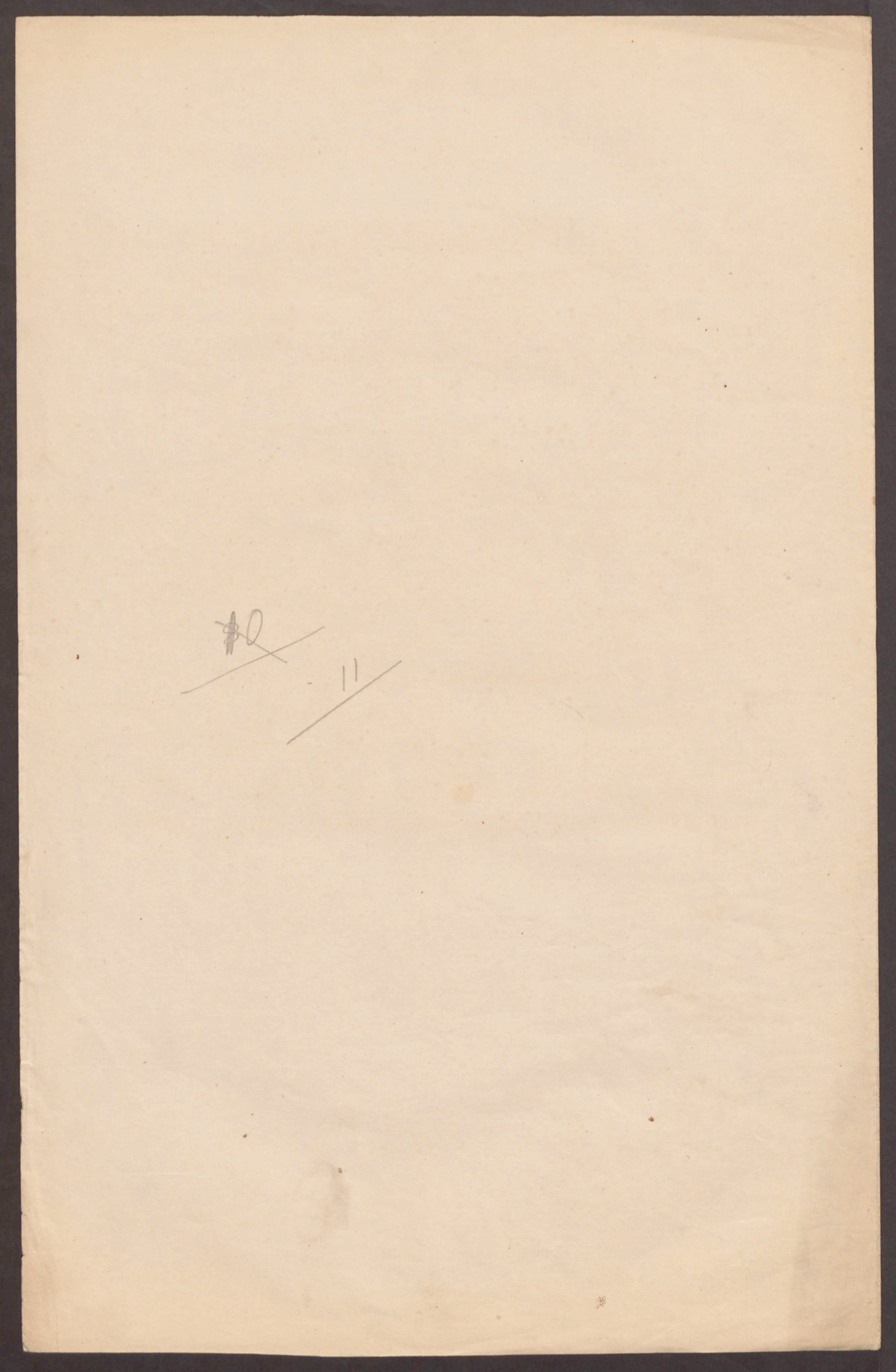
~~Ex archivo Leopol. Urb. Metrop. fasc. 190.~~ (Copia ex originali reposito in archivo civitatis Leopoliensis fasc. 190.)

Privileg. Regis Sigismundi I ~~Poloniae~~ de anno 1527, continens ~~Elibertationem urbis ad 20 annos ab omnibus oneribus.~~

Sigismundus Dei gratia Rex Poloniae, Magnus dux Lithvaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae etc. Dominus et heres. — Significamus tenore presentium, quibus expedit universis. Quia nos habentes rationem calamitatis civium nostrorum Leopoliensium, qui nuper ex conflagratione totius civitatis illorum in rebus, ædificiisque suis, tam publicis quam privatis, plurima magnaque damna acceperunt, considerantesque et nobiscum reputantes, civitatem illam ante hunc infelicem et miserabilem ejus casum, ad tantum splendorem & augmentum devenisse, ut non solum decus et ornamentum, terrarum nostrarum Russiae, sed etiam tempore hostilis incursionis tutius et securius confugium & receptaculum, quod aliquis alius locus in finibus Regni nostri hominibus ad se confluentibus extitisset, cupientesque nos, ut eadem civitas, gratia et beneficentia nostra adjuta, pristinum splendorem suum recipiat, et in publicis, privatisque suis ædificiis et facultatibus instauretur, dedimus et concessimus, damusque & concedimus per presentes, omnibus in universum subditis nostris, eandem civitatem nostram Leopoliensem incolentibus, hoc est Christianis, Ruthenis & Armenis libertatem nostram ab omnibus & singulis censibus & solutionibus nostris, tam de pretorio quam de civitate, utpote de Advocatia, Balneo Civili, justiciis mercatorum, de sutoribus, pistoribus, panicidis & laniis, excepto sepo ad Arcem nostram Leopoliensem dari solito. Item ab omnibus & singulis exactionibus civilibus Schosz vulgo nuncupatis. — Necnon ab aliis quibuscunque contributionibus, so-

./.

lutionibus et reipublicæ Regni nostri necessitate institutis, & instituendis, laudatis & laudandis, quibuscunque nominibus censeantur, hinc ad viginti annorum decursum. Ab exactione vero Czopowe ad septem annos sese continue et immediate sequentes ea lege et conditione, ut ipsi cives nostri Leopolienses anno primo eandem exactionem Czopowe, solvere minime teneantur, annis vero sex sequentibus eadem exactio czopowe per proconsulem & consules recipiatur, et ad instauranda moenia turres, portas, fossas ac tormenta bellica, ceteraque publica necessaria ipsius civitatis nostræ Leopoliensis convertatur. Quocirca vobis Magnifico Stanislao Marschalco Regni nostri, ac Leopoliensi capitaneo et generoso Nicolao Derszniak exactori terrarum nostrarum Russiæ, modernis, ac aliis capitaneis nostris Leopoliensibus et exactoribus terrarum nostrarum Russiæ pro tempore existentibus mandamus, ut eosdem cives nostros Leopolienses in hac libertate nostra, ad spatium annorum supra expressum, per nos eis gratiose concessa, conservetis, nullasque solutiones tam publicas quam nostras regias durante hac ipsa libertate ab eis exigatis & recipiatis exigique et recipi non faciatis pro gratia nostra. Harum quibus sigillum nostrum est appensum testimonio literarum. Datum Cracoviæ feria sexta proxima ante festum sanctæ Mariæ Magdalenæ. Anno domini Millesimo, quingentesimo, vigesimo septimo. Regni vero nostri anno vigesimo primo. Sigismundus Rex mp. /: L. S: /

~~10~~
11

propinacja

Przywilej nadający miastu Lwów wyłączne prawo propinacji – pędzenia i sprzedaży wódki – w mieście i na przedmieściach.

1537

(Król Zygmunt I)

Propination.

Privilegium Regis Sigismundi dd. 10. Septemb. 1537.
Ex Archivo Civitatis Leopolis fasc. 276. n. 61.
Lib. 1076. pag. 499.

In nomine Domini Amen. Ad Perpetuam Rei Memoriam. Quum memoria hominum labilis, et fluxa, non possit aliud perpetuitati rerum et actionum humanarum, ne intereant et oblivione perimantur, auxilium ferre inita est haec a Prudentibus ratio, ut ea, quae perpetua et firma esse debeant, litterarum munimentis commendentur.
Proinde Nos Sigismundus, Dei Gratia Rex Poloniae, Magnus Dux Lithuaniae nec non Terrarum Cracoviae Sandomiriae, Sieradiae, Lanciciae, Cujaviae, Russiae, Prussiae, Culmensis, Elbingensis Pomeraniae ac Massoviae etc. Dominus et Haeres Significamus tenore Praesentium universis et singulis harum notitiam habituris.
Quia commendatam habentes fidem et in administranda Re publica curam atque industriam singularem Civium nostrorum Leopoliensium supplicationibusque eorum, quas pro adjuvandis necessitatibus Civitatis Nostrae Leopoliensis praedictae fecerunt, adducti donandum illis duximus, sicuti donamus et concedimus praesentibus litteris Nostris perpetue et in aevum facultatem propinandi Vini cremati ex quacunque illud materia liquoris, seu alterius rei distillatum seu distillandum haberi possit, ita videlicet, quod per suos quoscunque Administratores vel Conductores illud vendere et propinare tam in Civitate intra muros, quam in Suburbiis Cracoviensi et Haliciensi etiam sub Castro et Decanatu

Sancti Ioannis propinare possint et valeant. Praeterea ut nullus in publicis locis Civitatis et Suburbiorum ac in quibuscunque domibus privatis tam Spiritualium, quam Saecularium, Nobilium et Plebejorum, Christianorum, Ruthenorum, Armenorum, Iudaeorum et aliorum quorumquis, sexus utriusque hominum idipsum Vinum in Civitate crematum, vel aliunde adductum vendere et propinare audeat nisi cum licentia dictorum Consulum civitatis Nostrae Leopoliensis: Quibus hoc injungimus, ut sine Censu illud vendere nulli hominum permittant. Eum autem Censum, quem exigerint Substituti Eorum Propinatores et Administri ad necessitates Reipublicae et resarcionem publicorum Civitatis Locorum dicti Consules convertant et convertere teneantur. Ut autem eam propinationem vini praedicti et census exactionem commodius et liberius instituere et ex illa fructum capere valeant mandamus Praesentibus Capitaneo Nostro Leopoliensi moderno et pro tempore existenti aliisque omnibus, quorum interest, ut hanc Nostram Donationem perpetuam pro authoritate et officio suo ita manuteneant et observent, manutenerique et observari ita faciant, ut quemcunque ex delatione Civium contra hanc Nostram libertatem et ordinationem excessisse cognoverint, Eum merce sua Vini cremati praedicti cadere in commissum judicent, hoc est ut idipsum Vinum, quod praeter voluntatem et concessionem Civium praedictorum clam et palam venum exposuerint aut propinaverint in arbitrium et potestatem Civium praedictorum committere

tencantur et Cives loco praenotato ipsum Rinum totum vel partem ejus, (:quod arbitrio eorum committimus:) pro se et Republica usurpare et recipere possint et valeant.

In cujus rei fidem et testimonium Sigillum Nostrum est Praesentibus subappensum. Datum in Civitate Nostra Leopoliensi feria quarta proxima ante festum Exaltationis Sanctae Crucis Anno Domini Millesimo Quingentesimo Trigesimo Septimo, Regni vero Nostri anno Trigesimo primo. Praesentibus Reverendissimo ac Reverendo in Christo Patribus Dominis Bernardino Wilczek de Lubienie, Archiepiscopo Leopoliensi, Sebastiano Branicki, Episcopo Kamenecensi, nec non Magnificis Venerabilibus et Generosis Joanne Comite a Tarnow, Castellano Cracoviensi et Capitaneo Sandomiriensi, Petro Kmita de Wisnicz Cracoviensi Regni Nostri Marschalco, Cracoviensi Scepusiensi, Premisliensi et Kolensi Capitaneo, Joanne a Tenczyn Sandomiriensi et Belzensi, Chelmensi Ratnensi, Krasnostaviensi Capitaneo, Stanislao de Lomice, Calisiensi ac Koniniensi et Pyzdrensi Capitaneo, Stanislao de Sprowa Russiae Generali et Capitaneo Opporzneusi, Stanislao Odrowąż de Sprowa Podoliae Palatin. Andrea a Gorka, Posnaniensi et Capitaneo Majoris Poloniae Generali, Nicolao de Pilca Leopoliensi, Nicolao Odnowski Premisliensi et Capitaneo Leopoliensi, Castellanis Samuele Maciejowski Gnesnensi Joanne Zbaski, Decano Posnaniensi et Cracoviensi Canonicis Martino Zborowski Pincerna Regni,

/odalanoviensi et Stobnicensi Capitaneo, Martino Wolski, Succamerario Nostro et in Blonie Capitaneo, Joanne Dobrzykowski, Succamerario Plocensi et dapifero Curiae Nostrae testibus ad praemissa fide-dignis sincere et fidelibus dilectis. Datum per Manus Magnifici Pauli de Wola Regni Poloniae Vice Cancellarii, Burgrabii Cracoviensis et Capitanei Gostynensis sincere nobis dilecti. Paulus de Wola Vicecancellarius m[anu] p[ro]p[ri]a

Przywilej dla m. Lwowa,
że wszelkie sprawy tyczące dóbr
leżących czy to w mieście samym,
czy na przedmieściach, mają być załatwiane
wyłącznie przed urzędem miasta Lwowa.

1550

(Król Zygmunt August)

Privileg II 3 – p. 27 n. 9.

Jurisdictio ad suburbia

12 96

Stadtäfliche einfache Abschrift.

30 kr. 6 kr.

Aus dem Buche Privilegiorum T. II. pag. 27 n. 9. Haer. XV pag. 91. n. 21. oner. tum pag. 119. n. 2. on. necnon pag. 177. n. 3. oner. Haer. XV pag. 283 n. 2. onerum. Haer. XV pag. 287 n. 5. oner. Haer. XV. pag. 317 n. 5. oner. tum pag. 380. n. 19 oner. Haer. XV pag. 439 n. 4. oner. Haer. XV pag. 475. n. 13. oner. Haer. XV. pag. 485. n. 21. oner. Haer. XV. pag. 531. n. 3. oner. Haer. XV. pag. 543 n. 16. oner. Haer. XVI. pag. 27 n. 1. oner. Haer. XVI pag. 35. n. 3. oner. – pag. 92. n. 12 oner. pag. 109. n. 1. oner. pag. 155. n. 2. oner. pag. 169. n. 17. oner. pag. 185. n. 1. oner. pag. 198 n. 3. oner. pag. 225. n. 1. oner. pag. 392. n. 1. oner. pag. 397 n. 9. oner. pag. 434. n. 2. oner. Praes: 31. Xbris 1793 ad N.ro 14437. In Nomine Domini Amen. Ad perpetuam rei memoriam. Solent Reges et Principes, quorum Memoriam volunt esse perpetuam, ea litterarum monumentis commendare. Quamobrem Nos Sigismundus Augustus, Dei gratia Rex Poloniae, magnus Dux Lithvaniae, nec non Terrarum Cracoviae, Sandomiriae, Syradiae, Lanciciae Cujaviae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae, Culmensis, Elbingensis, Pomeraniaeque etc: Dominus et Haeres. Significamus praesentibus Litteris, quorum interest Universis, tam iis, qui nunc sunt, quam qui postea futuri sunt. Quod nos dignis Supplicationibus Civitatis Leopoliensis adducti, eam illi praerogativam dandam et concedendam duximus, quam etiam a jure commun Civili concessam habet, damusque et concedimus praesentibus litteris, ut scilicet nemini liceat bona Civilia ipsius Civitatis Jurisdictioni subjecta, quaecunque illa sunt, nullis penitus exceptis, sive in ipsa Civitate Leopoliensi, sive in Suburbiis ipsius consistunt, apud aliud quodpiam Officium, vel Judicium terrestre aut Castrense inscribere, obligare et resignare, sed ut quicunque Inscriptiones aliquas super bonis haereditariis in ipsa Civitate Leopoliensi vel in Suburbiis ipsius facere velit, eas coram Officio seu Judicio Bannito Civili Leopoliensi faciat. Declarentes omnes et singulas Inscriptiones hujusmodi, quaecunque apud alia Judicia vel Acta, praeter Officium, Judiciumque Leopoliense factae deinceps fuerint nullius roboris esse debere, neque locum habere posse. In cujus rei fidem et Testimonium Sigillum Nostrum praesentibus est appressum. Datum Cracoviae Sabbatho pridie Festi Sancti Laurentii Martyris. Anno Domini Millesimo Quingentesimo Quinquagesimo. Regni vero nostri

Haer. XIV pag 89 n 2. on. Haer. XVII p. 1 n. 5. on.

vigesimo primo. Praesentibus Reverendo in Christo Patre domino Samuele Macziejowski Epo Cracoviensi et Regni nostri Cancellario. Nec non Magnificis, Generosis et Venerabilibus Petro Cmitha Comite de Wisnicze Palatino et Capitaneo Cracoviensi Regni Nostri supremo Mareschalco ac Scepusiensi, Praemisliensi, Colensique Capitaneo. Stanislao Macziejowski Varmiensi et Zawichostensi, Lubomlensique Capitaneo. Bernardo Macziejowski Lublinensi magno Procuratori Nostro Cracoviensi et Tremboliensi Capitaneo. Spitek Jordan de Melschtin Sandecensi et Regni Nostri Thesaurario. Nicolao Mischkowski [Spitkone de Jarnów palatino Sendomiriensi et Premisliensi, Kiczepiensi, Rohaczomiensique Capitaneo:] Radomiensi ac Oswienczimensi Zathoriensi Ducatuum, Miedziezecensique Capitaneo. Valentino Dambienski Biecensi, Joanne Ocieski Regni nostri Vicecancellario et Capitaneo Sandecensi. Joanne Bonar Oswienczimensi Castellanis. Andrea Czarnkowski Praeposito Gnesnensi et Lanciciensi ac Scholastico. Joanne Przerembski Praeposito. Martino Cromero Juris utriusque Doctore et Canonico Cracoviensibus Secretariis nostris et aliis quam plurimis dignitariis Officialibus et Aulicis nostris ad praemissa existentibus. Datt. per manus ejusdem Reverendi in Christo patris Domini Samuelis Macziejowski Episcopi Cracoviensis et Regni nostri Cancellarii syncere nobis dilecti. = Samuel Eps Cracovie R. P. Cancell. mp. Relatio praenominati Reverendi in Christo Patris Domini Samuelis Macziejowski Epi Cracoviensis et Regni Poloniae Cancellarii. Locus Sigilli pensilis = Praesens Privilegium vi petiti Civitatis Leopoliensis et Conclusi Judicialis dto 10. Februarii 1794. emanati. Ingrossavi die 18 Mensis Decembris 1795 Anno. = Jacobus Czernik. —

Ausgefolgt Lemberg am 12ten September 1860

N. reg. 663.

Gulegene Kadzi mit Nochan

1577 XL viii

Dekret Króla Stefana Batorego z r. 1577, rozpatrujący i rozstrzygający ostre zatargi między Magistratem m. Lwowa i „pospólstwem" (communitas) miasta.

40 Viri.

Decretum Serenissimi Regis Stephani Marienburgi prolatum inter Communitatem et Magistratum Leopoliensem d. Sabatho ante festum Pentecostes proximo Anno 1577.

Archiv. fasc. 105. n. 4. – Libr. 1148. pag. 33.

Stephanus Dei gratia Rex Poloniae etc. etc. Significamus praesentibus Litteris Nostris, quorum interest universis et singulis. Quod cum intellexissimus et supplicatione nomine Communitatis Civitatis Nostrae Leopoliensis nobis exhibitae, exortas fuisse multas controversias, dissensiones et differentias ratione variarum injuriarum et gravaminum inter Communitatem ex una et Consules Advocatum et Scabinos ejusdem Civitatis Leopoliensis partibus ex altera dederamus Literas Mandati nostri, quibus ipsas utrasque partes suprascriptas ad Nos et Tribunal nostrum certo termino illis coram Nobis cum omnibus earum Controversiis Juribus ac munimentis comparendi praefixo advocavimus ut potius coram Nobis de omnibus injuriis, Controversiis ac Differentiis judicialiter experiantur, quam quod in illa Civitate majoribus ac diuturnis litium anfractibus se invicem involvi debeant.

In quo quidem termino Advocationis vigore a Nobis illis praefixo Partibus ipsis Ex ordine quidem Consulari Egregiis ac famatis Simone Magistro, Nicolao Gelasino Juris utriusque Doctore, Joanne Zaleski Consulibus. Wolphango Scholc, Bartholomaeo Gadowski Scabinis et Alberto Baccalaureo a Chodel Notario Plenipotentes

cum sufficienti plenipotentia ab universo ordine Consulari et Advocato et Scabinis coram Nobis exhibita: Nomine vero Communitatis Famatis Joanne Zaidlicz, Jacobo Socha Pellione, Joanne Schulczyk Sartore, Joanne Ganschern Pellione, Civibus, nec non Joanne Niedzwiedz et Joanne Sartore Orzessek Suburbanis coram Nobis et Judicio Nostro cum plenipotentiis a Communitate et Contuberniis Civitatis illius nobis exhibitis comparentibus et terminum illis a Nobis praefixum attendentibus.

Primum quidem Plenipotentibus Communitatis Articulos injuriarum et gravaminum, quibus ipsam communitatem, atq adeo Rempublicam Civitatis illius ab Officio Consulari et Advotiali gravari et premi querebantur, proponentibus. Deinde quoq Plenipotentibus Officii Consularis et Advocatialis supra specificatas Causas et rationes innocentia sua tam verbo, quam scripto ac Privilegiis. Juribus ac munimentis Literatoriis pro exigentia uniuscujusque Articuli deducentibus.

Nos cum Consiliariis et Jurisperitis Curiae nostrae Caleri nostro protunc assidentibus, propositionibus, allegationibus, deductionibus et Comprobationibus, ipsarum partium de singulis Articulis, coram nobis propositis, utrinque diligenter exauditis, ac Juribus, Privilegiis caeterisq munimentis Literatoriis coram nobis productis debite revisis, consideratis et perpensis.

Primum quidem quod attinet, querellam nomine Communitatis, contra Magistratum Civilem propositam & de Proventibus bonor Zubrza et Sichow, quod eos pro-

proventus in suos usus privatos Magistratus convertat, de eisq Communitati aeque ut de aliis proventibus Civilibus rationem non faciant. Quoniam nomine Magistratus Civilis, Inscriptionibus Venditionum et Resignationum perpetuarum eorundem bonorum coram nobis deductum est, bona eadem in personas Consulum pro tempore existentium et in usus eorum privatos, ac in sustentationem dignitatis et Officii illorum Consularis a certis Nobilibus jure perpetuo Venditionis esse acquisita. Constat etiam ex Privilegio incorporationis bona eadem Juri quidem Civili, quoad Jurisditionem, quoad vero Usum fructum et possessionem personis Consulum pro tempore existentium esse subjecta. Ideo eosdem Consules nunc et pro tempore existentes in libero usufructu et possessione bonorum praedictorum juxta jura eorum superius memorata, perpetuis temporibus conservavimus et relinquimus.

2 De bonis autem civilibus, utpote duabus domibus lapideis per Magistratum Civilem divenditis, quod Plenipotentes Communitatis querebantur. Quoniam Consules deducebant domos nonullas lapideas civiles ex pecunia publica coemptas, et tandem urgente necessitate civili de communi consensu totius Communitatis, venditas, pecuniamq pro eis venditis, acceptam nonnisi in publicum usum Civitatis esse conversam, et ex superabundanti in locum istarum venditarum domorum, alia bona ex proventibus civilibus in usum et commodum Civitatis melioribus

temporibus comparata esse, referentes se in iis ad Inscriptiones et Regestra rationum. Nos quoque animadvertentes administrationem Civitatis illius Civitatis a Praesidentibus nostris Officio Consulari et fidei illorum commissam esse, articulum nunc ad faciendam rationem referimus, ut haec ex ratione facienda pateant. Similiter etiam de Villa Brzuchowica alienata, quoniam Consules producto Privilegio super loca quaedam vasta ac deserta Civitati illi antiquitus concessa, allegarunt se bona haec non alienasse, verum ea nonnullis civibus ratione locationis et impensarum in locationem factarum ad certum tempus disfruenda dedisse, iisque temporibus exspiratis certum censum non exiguum ex eis bonis jam habere, ut ea quoque ex ratione facienda pateant, ad rationem faciendam referimus.
De ratione autem facienda per Magistratum de proventibus civilibus, quoniam de ea ipsa ratione facienda nomine Consulum productum et exhibitum est nobis Privilegium, seu declaratio Serenissimi olim Sigismundi Primi, Regis per modum decreti inter communitatem et Consulatam facta, ut ad rationem faciendam ex Communitate eligantur sex viri idonei, et Residentes coram antiquis Consulibus et quatuor Scabinis, ante electionem novorum Consulum rationem faciant, eamque Jurati conscribant. Nos eosdem in usu eo juxta superius memoratam declarationem Sigismundi Primi, Regis conservavimus et relinquimus. Attamen, ne quid per hoc constitutionibus Regni publicis de rationibus faciendis 3.

laudatis, derogetur, ut liberum sit nobis quando voluerimus, aut quoties necessarium fore intellexerimus ad ipsam rationem audiendam deputatos nostros cum Capitaneo nostro deputare.

4. De electione Consulum quod plenipotentes urgebant Communitatis, ut ad Communitatem juxta consuetudinem aliarum civitatum et juris communis observantiam pertineat. Quoniam Consules inhaerebant privilegio Serenissimi olim Sigismundi Primi, Regis de ea ipsa electione edito, quo privilegio cautum est, ut ipsi Consules ex Scabinis in locum demortui Consulis, vel demortuorum alium eligant. Ideo eosdem Consules extra hoc idem privilegium Sigismundi Primi, Regis perpetuo conservavimus et relinquimus.

5. De appellationibus in rotulis occlusis ad Nos transmitti solitis, quod Plenipotentes Communitatis urgebant, ut ipsi rotuli tollantur et appellationes viva voce admittantur. Consules autem inhaerebant Privilegiis et Decretis Antecessorum super usum ejusmodi rotulorum occlusorum obtentis et coram nobis exhibitis. Hos eosdem Consules juxta eadem privilegia et decreta in usu transmittendorum rotulorum occlusorum conservavimus ac conservamus praesentibus. Ita tamen, ut deinceps in posterum toties quoties ejusmodi rotuli ad nos transmitti debebunt, ad occlusionem eorum partes tam actorea, quam Conventa vocentur, et in praesentia earum utrarumque partium ipsi rotuli occludantur, totusque processus causae, de qua ad nos appellabitur in praesentia partium, antequam occludatur, perlegatur. Et similiter quoque, ipsi rotuli a nobis ad illos remittendi citatis partibus in praesentia

earum aperiantur, et ad debitam execquitionem deducan-
tur.
6.
De domo quadam Notariorum appellata alienata, quod Plenipotentes Communitatis querebantur. Quoniam Consules deduxerunt, fuisse quidem obligatam, jam tamen ex proventibus civilibus exemptam, et mansionem Notariis civilibus in ea assignari. Ideo nos Consules ab ejusmodi delatione liberos pronuntiamus, dispositionem ejusdem domus fidei et administrationi illorum consulari relinquentes.
7.
De Emporio Leopoliensi per negligentiam Consulum prout nomine Communitatis ad nos delatum est, desertato. Quoniam Consules deducebant, se illud ipsum Emporium, quantum in illis fuit, semper custodivisse, et ratione illius trangressi Emporii plerosque ad Judicium Tribunale nostrum vocasse, neque per eos stare, quod hoc Emporium multoties impediatur tam ab Officio castrensi, quam etiam a pleraque Nobilitate, adeo ut multi hominum hoc ipsum Emporium praetergredi permittantur, imo et in illo praetereundo adjuvantur, contra Jura et Privilegia eorum ab antecessoribus nostris super hoc idem Emporium Civitati Leopoliensi concessa; petebantque a nobis ipsi Consules sibi in eo auctoritate nostra providere. Quare decrevimus, ita et decernimus praesentibus, Emporium hoc secundum Jura et Privilegia eorum ab omnibus ex aequo custodiri et observari, nec ab Officio castrensi, aut quibuscunque tandem personis quominus firmiter et inviolabiter observetur ullis coloribus ac praetextibus impediri debere.
8.
De taxatione domorum vendendarum, quod Plenipotentes

Communitatis illa se gravari querebantur, quoniam hic coram nobis Plenipotentes Consulum consenserunt, ut ejusmodi taxatio non extendatur ad homines ejusdem conditionis, ritus et jurisditionis ipsorum Consules in eo ipsos secundum consensum illorum conservavimus et relinquimus, et consensum hunc itterum auctoritate nostra ac praesentis decreti nostri vigore approbamus et confirmamus.

9. De exactionibus civilibus et consensu etiam ipsorum, ut sine communi consensu populi totius civitatis, prout in aliis civitatibus nostris observatur, a Magistratu non ponantur, civibus decernimus atque statuimus.

10. Similiter de electione quadraginta virorum, qui repraesentant Communitatem de consensu etiam ipsarum partium, ut juxta morem et consuetudinem aliarum civitatum, praesertim vero civitatis Cracoviensis quadraginta viri modo sint possessionati, probatae fidei et honesti diligantur, decernimus atque statuimus.

11. De oneribus suburbanorum, in quibus se gravari per praefatos Plenipotentes querentur, quod attinet, nominatim vero quod ad vehendum fimum ex Civitate se non teneri, allegarent, quoniam nomine Officii Consularis deductum et privilegio olim Casimiri Magni, Regis comprobatum est, ipsos in agris civilibus ex centum laneis Civitati huic donatis, locatos esse, proptereaque ad omnia onera civilia quaecunque illis ex offo mandantur, sine ullo discrimine ipsorum onerum teneri.
Quando quidem non solum ipsi suburbani, verum etiam et cives ejusdem civitatis, etiam ex numero consulari, quicunque aliquid eorum agrorum obtinent, onera eadem ex aequo ferrunt et obeunt. ./.

Proinde eosdem juxta privilegium eorum supra scriptum conservavimus, et suburbanos prae-dictos ratione agrorum illis locatorum omnia onera, quaecunque a magistratu jubentur, civitati praestare teneri decrevimus, ita et decernimus praesentibus.

XII

Quod autem attinet querimoniam contuberniorum de oppugnatis privilegiis, quoniam Consules allegarunt se non oppugnare, imo conservare contuberniorum privilegia, quae ad ordinem bonum in illa civitate conservandum cum scitu et consensu magistratus civilis, sine praejuditio et derogatione magistratus civilis obtenta fuerint. Nos hoc in passu providere volentes, ne per hoc ordo civilis confundatur, declaramus ejusmodi privilegia contuberniorum valere et conservari debere, quae cum scitu et consensu magistratus civilis edita, sigilloque ejusdem magistratus appetendam a nobis confirmationem roborata fuerint. —

Denundinis alteris desertatis profesto Stae Margaretae, ante hac celebrari solitis, quod plenipotentes communitatis querebantur. — Quoniam plenipotentes consulum petierunt, ut id referratur ad communem consensum omnium civium, in quantum iis nundinis pro eo tempore non voluerunt, eosdem illis referrimus ac remittimus. XIII

XIV

De occultatis plebiscitis civitatis, quoniam consules obtulerunt se ostensuros communitati plebiscita quaecumque habent, et ut et

plura f.

constituantur illos non impedituros dummodo fiat de consensu magistratus et totius communitatis, et salva approbatione nostra regia. —

XV. Similiter de lapidibus publicis in aedificationem turris praeparatis, et per consules, ut asseritur in usus privatos acceptis. Quoniam consules obtulerunt, se responsuros de eo communitati et se nihil eorum in usus privatos accepisse ostensuros. —

XVI. Similiter quoque demensuris civilibus non diminutis, sed juxta antiquam publicam mensuram aeream in praetorio habitam et coaequatis, ipsas panes ad communem et universum communitatis congressum, ad ostendendum et demonstrandum eo in loco solito, communitati remittimus. — Ita quidem, ut in eo constitutionibus publicis et offo pallatinali non derrogetur. —

Insuper omnes alias querimonias, et causas privatas privatorum ad forum et judicium illorum fit competens civile leopoliense in quo sunt possessionati, ut ibidem de iis legitimo judicio salva ad nos appellatione experiantur remittimus; injungentes et mandantes serio et sub gravi animadversione ipsis partibus supra scriptis, ne deinceps amodo inter se ullas turbas discordias, dissensiones aut tumultus civiles et intestinos excitent, sed pacifice et quiete ac fraterne in charitate vivant, et jure communi contenti sint. —

Communitas magistratui debitam obedientiam

/.

honorem et reverentiam prestet, magistratus quoque comunitatis dignam rationem habeat, omnesque simultates et offensas et odia, et rancores inter se invicem hacten utrinque habitas, deponant, et is oblivionem perpetuam inducant, nec ea sibi exprobrent, aut aliis coloribus et pretextibus unius contra alterum conjunctim vel divisim vindicet. Sub pena mille marcarum pecunie comunitatis fisco nostro per partem succumbentem, et premissa non observantem, persolvenda. Decernentes eas omnes dissensiones, delationes et accusationes nullius partius bono famae et existimationi tam in genere quam in specie aut successoribus eorum ullo unquam tempore nocere posse nec debere; hac nostra sententia mediante. In cujus rei testimonium sigillum nostrum est appressum. Datum Mariemburgi Sabbato ante ~~festum~~ festum penteciostes proximo. —
Anno D. Millessimo quingentesimo septuagesimo septimo. Regni vero nostri anno secundo. — Petrus Dunin Wolski nominatus Episcopus Plocensis et Regni Poloniae Cancellarius.

Postanowienie króla Stefana Batorego z 1580 r, co do przestrzegania na ziemiach Rusi i Podola uprawnień cłowych, wydanych dla miast, a naruszanych z ich szkodą, przez handel żydowski.

Allegat 13 ~~Copia~~ ex originali, reperibili in

~~Ex~~ Archivo Metrop. ~~Urbis Leopolis fasc. 513.~~

~~Decretum~~ Statutum St. Stephani Regis Poloniae de dato 12 Octobris 1580

Copia ex originali reperibili in archivo civitatis Leopoliensis fasc. 513

Stephanus Dei Gratia Rex Poloniae, Magnus Dux Lituaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae etc. Princeps Transylvan.

Universis et singulis quorum interest literis hisce Nostris significamus. Delatum esse Nobis ~~esse~~ a Generosis Venceslao Uhrowiezki Succamerario et Paulo Orzechowski Pocillatore Chelmensibus Theloniorum Nostrorum in terris Russia et Podolia Praefectis. Quacunque in terris Nostris Russiae et Podoliae exercetur mercatura eam a Judaeis majore ex parte exerceri, eos vero praetextu libertatum quae oppidis in quibus illi degunt ab antecessoribus Nostris sunt concessae omnem Theloniorum Nostrorum solutionem subterfugere et detrectare, indeque fieri, ut cum neque oppida pleraque libertate a Theloniis donata, neque Judaei eisdem se libertatibus insinuantes solutioni subjacere velint, vix aliquid ex Theloniis eisdem ad Thesaurum Nostrum proveniat. Quod tamen quantum ad Judaeos fit contra omnem juris ac aequitatis rationem, neque enim quod oppidis propter promovendam eorum amplitudinem et incrementa concessum est, id recte Judaeos usurpare sibi posse, cum alio illi jure quam oppidani utantur, alios habeant Magistratus, aliter contribuant, aliter victus quaerendi rationes quam oppidani sequantur, denique nihil commune habeant cum oppidanis, non juris societatem

quae cives efficit, non artificiorum exercendorum potestatem, non uti dictum est Magistratus, ac ad extremum nihil ad amplitudinem et splendorem civitatum pertineant, tantummodo ad manendum et inhabitanda oppida sint admissi, non igitur videtur juri ac rationi consonans, ut quo beneficio indigenae, christiani a suis principibus tanquam veri subditi sint affecti illud etiam Judaei non cives sed inquilini ad se pertrahere et sibi usurpare debeant. Itaque ne abusus iste magis magisque invalescat, cum detrimento Thesauri Nostri et Reipublicae, declaramus, qua alicui oppido aut civitati ab antecessoribus nostris libertates a Theloneis legitime sunt concessae, eas nisi expresse in illis Judaeorum mentio sit facta, et nisi illae sint antiqua ante Serenissimi Regis Alexandri statutum concessa, non posse, nec debere Judaeis ullo pacto competere, sed tantummodo veris et genuinis civibus, quibus civium nomen jure ac legitime congruat. Volumus itaque ut non obstante libertate oppidorum, in quibus Judaei degunt, Theloneum nihilominus ab illis ex mercibus eorum secundum usitatam ea in re rationem exigatur et accipiatur. Qui vero tenere solutionem detrectarint, mercium amissione puniantur.

Quod omnibus in universis Regni Nostri Magistratibus et caeteris quorum interest ad notitiam dedimus, mandantes, ut Nostram hanc declarationem observent et manuteneant, in ~~aque~~ eaque exequenda Theloneatoribus et eorum Vicariis seu ~~Notariis~~ Notariis sint adjamento. Secus pro gratia nostra non facturos. Datum Lublini die Duodecima Mensis Octobris anno Domini MDLXXX Tertio. Regni vero Nostri anno octavo.

Stephanus Rex mp.

(L.S.)

Albertus Baranowski
Episcop. Premisliensis
Regni Poloniae Vicecancell.
mp.

Gleichlautend mit dem Originale im Rathhause fasc. 513.

[illegible]
Magistratsrath

13

[illegible]

159[illegible]

Pakta (układ) między miastem Lwowem i przedstawicielami żydów lwowskich, normujący prawa i obowiązki handlu żydowskiego.

1592

2 egz

Alegat 7.
pakta żydów z miastem Lwowem 1592 – ~~Kopya z oryginału zachowanego w archiwum miejskim Libr. 1058 pag. 3~~

Pacta inter ~~Judaeos et~~ civitatem Leopol anno 1592 inita (et Judaeos) Copia ex originali reperibili in Archivo civitatis Libr. 1058 pag 3

My Starszy Żydowie Lwowscy swym, i insych Żydów Gospodarzów w Mieście Lwowie mieszkaiących imieniem, wiadomo czyniemy zo tym niniejszym pisaniem naszym, albo Intercizą, którą my moc Urzędowe zapisów mieć chcemy. Że przes pośrodek Urodzonych Ich Mci Panów Wiktoryna Kowalskiego Podsędka Ziemskiego Lwows. kie i Stanisława Ostrołońskie Podstarościego Zacnie sławni Panowie Raice Lwowscy uczynili Pakta albo postanowienie z nami Żydy gospodarzmi za jakimkolwiek prawem tu w Mieście Lwowie mieszkającymi s strony kupiectwa nam pewnimi towary i za pewnimi conditiami pozwolone a thakowym sposobem. Zachowawszy wszalkie nie naruszenie Dekreth Świętei pamięci Króla Sigmuntha Pierwsze w Piotrkowie między Catholiki Mieszczany Lwowskimi, a Żydy Lwowskimi uczyniony, takie i Dekret Naiaśnieiszego Sigmunta Trzeciego Króla Polskiego Pana Pana nasze Mciwe w Krakowie tak rok uczyniony. Że całości tych Dekretów to teraźniejsze doczesne postanowienie pakt (iako to Miastom z nami Żydami czynić iest pozwolono) nie ma nicz szkodzić, to jest że jako przed tym, tak i teras wolno będzie nam Żydom w Mieście Lwowie mieszkającym kupczyć czteremi rzeczoma, iako one są wspomienionym Decrecie opisane, Tedy z pewnych przyczyn nad przerzecone Dekreta tymi teraźniejszymi pakty takie postanowienie Panowie Mieszczanie uczynili s nami. Naprzod włoskie i iedwabne towary iakiekolwiek kupiwszy we Lwowie każdego czasu pozwolili nam do Mieszczan Lwowskich odbywać, a w Jarmark do kogo będziem mogli, iednak nam

pozwolili na wszelakie Jarmarki stymi thowary jezdzić i stukami ichs zbywać. Druga Towar kosmaty surowy gdzie kolwiek kupiwszy pozwolili nam do Lwowa przywozić i te kazdego czasu przedawać a w Jarmarki tomu będziem mogli. Trzecia Turecki Towar w Turczych kupiwszy pozwolili nam do Lwowa przywozić i Mieszczanom Lwowskim kazdego czasu przedawać a w Jarmarki tom będziem mogli i zechcemy. Będzie tyz wolno kazdemu Zydowi Lwowskiemu na czwierć roku kupić we Lwowie, tak od kupcza czudzoziemskiego, jako tys, i od Zyda czo by s Turek thowary przyprowadziet za złotich tysiąc, s ktorym thowarem dla odbycia wolno nam iechać gdzie zechczemy albo i tu we Lwowie Mieszczaninowi kupcowi albo Rzemiesnikowi summą przedać, nie szkodząc prawom kramarskim. Czwarta w Wołosych i na kazdym Jarmarku ograniczonym pozwolili kazdemu Zydowi kupić towaru Tureczkiego za złotich pietnaście setk, s ktorym przyjechawszy do Lwowa może go przedać Mieszczaninowi, albo więc Zydowi, s ktorym ten Zyd czo go kupi wolen będzie wyjechać gdzie zechce, albo go tu Mieszczaninowi kupcowi albo Rzemiesnikowi summą przedać nie szkodząc prawom kramarskim. – Piąta Thowary Tureckie Wołoskie, i ine wszelakie iuz od Mieszczan Lwowskich kazdego czasu i za iaką kolwiek summę kupione, pozwolili nam na Jarmarki wszelakie wywozić, albo tu w Miescie Mieszczaninowi kupcowi albo Rzemiesnikowi summą przedać nie szkodząc prawom kramarskim. –

2. pacta ex 1592

105

Szosta Thowary Kałuskie od mieszczan tekko, a nie od tego ine*go* będziem powinni kupować i te na Jarmarki ograniczne wywozić, albo ictu Mieszczan[om] nowi zaś przedać. Siódma. Pozwolili nam tys z Mieszczany Lwowskimi za przyzwoleniem ich na każdym miejscu handlie odprawować, i na granicy, iw Miescie, i na Jarmarkach wszędzie. Osma wolno nam będzie w Jarmark kupiectwo odprawować wselakim thowarem jako insym gosciom oprocz towarow Kałuskich i oprocz ołowiu miedzi, zelaza, stali, gwozdzi. Jednak czobysmy kolwiek thowaru nam pozwolone*go* kupili w Jarmark, ze zaś ten ze thowar mamy przedać komu zachcemy, albo wywieść w Jarmark gdzie indzie na Jarmark nie czyniąc sobie składu po Miasteczkach procz Jarmarku. A iesliby nam thowar takowy po Jarmarku Lwowskim w Mieście został, tedy go ni mamy nikomu przedawać iedno Mieszczanom Lwowskim kupczom albo Rzemiesnikom. Loiu wolno nam tys będzie w Jarmark przywieść, i tu kupić, i przedać bądz gosciowi, bądź mieszczani[n]owi, w okrom Jarmarku wselakie*go* czasu wolno nam tys loie przywozić, wszakze nikomu ich nie przedawać iedno Mieszczaninowi kupczowi albo Rzemiesnikowi. Pozwolilitys nam Zydom Lwows[kim] Panowie Rajce wino węgierskie*go* naszei roboty i prasowania do Lwowa przywozić, na każdy rok beczek trzydzieści, od którego Panom Raiczom płacić iesmy winni od półkufka po półtora złotego, wszakze zadnemu wino od Panów Ra[j]ciec nie będzie do Miasta wpuszczone, aż przy skolniku. Które to pozwolenie kupiectwa thowary

przeczonemi, i sposobem wyszei opisanym
ma nam tylko służyć do osmi lath od actu i daty
teraźniejszej Intercięy, a to tylko Zydom w Mieście
Lwowie mieszkaiączym, o których były mÿ mÿ Starszy
Zydowie pod przysięgą swą, o ich tu w Mieście obes,
ciu Panom Raicom swiadectwo dali, a tho pod tymi
condiciami niżei opisanemi. Ze mÿ Zydowie Lwows,
czy którym tho kupiectwo wyssei opisane, iest
pozwolone, nie mamy Mieszczanom Lwowskim targu
i kupiectwa na kozdym mieiscu psować, i przeszka,
dzać, w then czas kiedy ius targu dorziera, i do kon,
cza. Spolnictwa tyż żadne w thym handlu s przed,
mieiskimi Zydami ani s kim inszym postronnym,
tak z Zydy, jako i s Chrześciany mieć nie mamy.
Czo bÿ było ku szkodzie praw Miasta Lwowa. Takze
tyż towarów czudzych za swe własne odawać nie
mamy, kiedy sie tyż trafi, że kupiecz cudzoziemski
przyjedzie tu s thowarem do Lwowa, tedy nie mamy
mÿ Zydowie s nim thowaru targować, aż w tydzień po
iego przyjeździe. Będziem tyż powinni my Zydowie
opowiedzieć, i przestrzedz Urząd Radziecki, ieśli by się
który z nas dowiedział, ieśli kto czo uczynieł ku
szkodzie składowy albo przeiezdzał skład. A ieśliby sie
który z nas Zyd kupiectwo to pozwolone maiączy
ważeł czego przeciwko teraźnieiszemu pozwoleniu
wyssei opisanem, tedy stałowe przestępnego Zyda
tym sposobem Mieszczanie Lwowsczy sprawiedliwości
dochodzić maią, gdyby iaki występek wielki i w
wielki summie sie trafieł, tedy gdy Panowie Raice
Lwowsczy obeslą nas Starsze Zydÿ Lwowskie z strony
jakiego przestępnego Zyda, mamy mÿ Starsy Zy,
dowie i z onym obwinionym stanąć, a gdy od

Mieszczan Lwowskich ten Żyd o niestrzymanie
ktorey kolwiek conditiei postanowienia tego dowo-
dy iasnemi, albo swiadectwy przekonany będzie,
że go i Panowie Raice i Żydowie Starszy za spolnym
rozsądkiem winnym naidą, mamy Żydowie my
Starszy onego Żyda do thego przycisnąć, aby winy
do trzeciego dnia położył Miastu na poprawę
Miasta trzydziescigrzywien. A potim, gdy położy,
taski może szukać o Panów Radziec, na ktorych
to baczeniu będzie wybaczywszy występek opuscic
czo albo nie styi winy. A ieslibysmy starszy
Żydowie onego przestępnego Żyda do zapłacenia
takowy winy nie przymusili do trzeciego dnia,
tedy ią sami mamy położyc, a z Żyda o swego
Urzędu sprawiedliwosci szukać mamy, a iesli
bysmy nie położeli tedy nam mogą Panowie
Raice, thowarów żadnych Żydowskich z Miasta
nie wypuszczać, ani do Miasta przypuszczać, aż
taką winę położymy. A gdyby sie tyż iakiś
Żyd w małei summie, albo nie nader obrazliwie
ważył przestąpic takowe postanowienie, tedy
takowy według starego zwyczaiu zabrany być ma,
który towar będzie na poprawę Miasta obroczon,
wszakże i w tym może szukać łaski o Urzędu Ra-
dzieckiego. A pod ten czas tych Pakt przez te
osm lath niemamy sie my Żydowie ważyć żad-
nych praw nowych ani Przywileiow ani za
dworem Krola Ich Mci ani na Seimie, ani
na Seimikach Artykułów niemamy wypra-
wować, ani Panowie Raicze na nas także z
drugiei strony pod nieważnoscią takowych
praw, albo Przywileiow z obudwow stron, tak

is żadnei stronie pomocne bydź by nie mogły,
i owszem żadnÿ ważnosci mieć nie będą prze„
ciwko dawnym Decretom i theraznieiszym Pak„
tom. Za które to niniejsze pozwolenie my Żydo„
wie Mieiscy Lwowscy pokazuiąc wdzięczność
Miastu tedy powinni będziemy dać na każdy rok
do osmi lath po złotich pięćdziesiąt polskich. —
A po wysciu thych osmi lat i po skonczeniu ta„
kowych pakt z nami Żydy, ieśliby niechcieli
inych Pakt z nami czynić, tedy tak Mieszczanie
Lwowscy jako i iny Żydowie, każdy z nas wrócić
się mamy do wolnego używania praw, i do
Przywileiow swych dawnych, i te Pakta żadnei
stronie ani pomagać ani szkodzić mogą. A
dla lepszei wiary i pewnosci pieczęć naszą iest
przycisniona. Do tego dla lepszego swiadectwa
thych Pakt uzylismy przerzeczonych Urodzonych
Ich Mci że thu pieczęci swe własne przycisnęli,
i rękami swymi się podpisali iako swiadkowie.
Działo się we Lwowie we Czwartek przed Swiętym
Michałem Archaniołem Roku Pańskiego Tysiąca
pięcseth dziewięćdziesiąth wthorego. — ——

L.S. L.S. L.S. L.S. L.S.

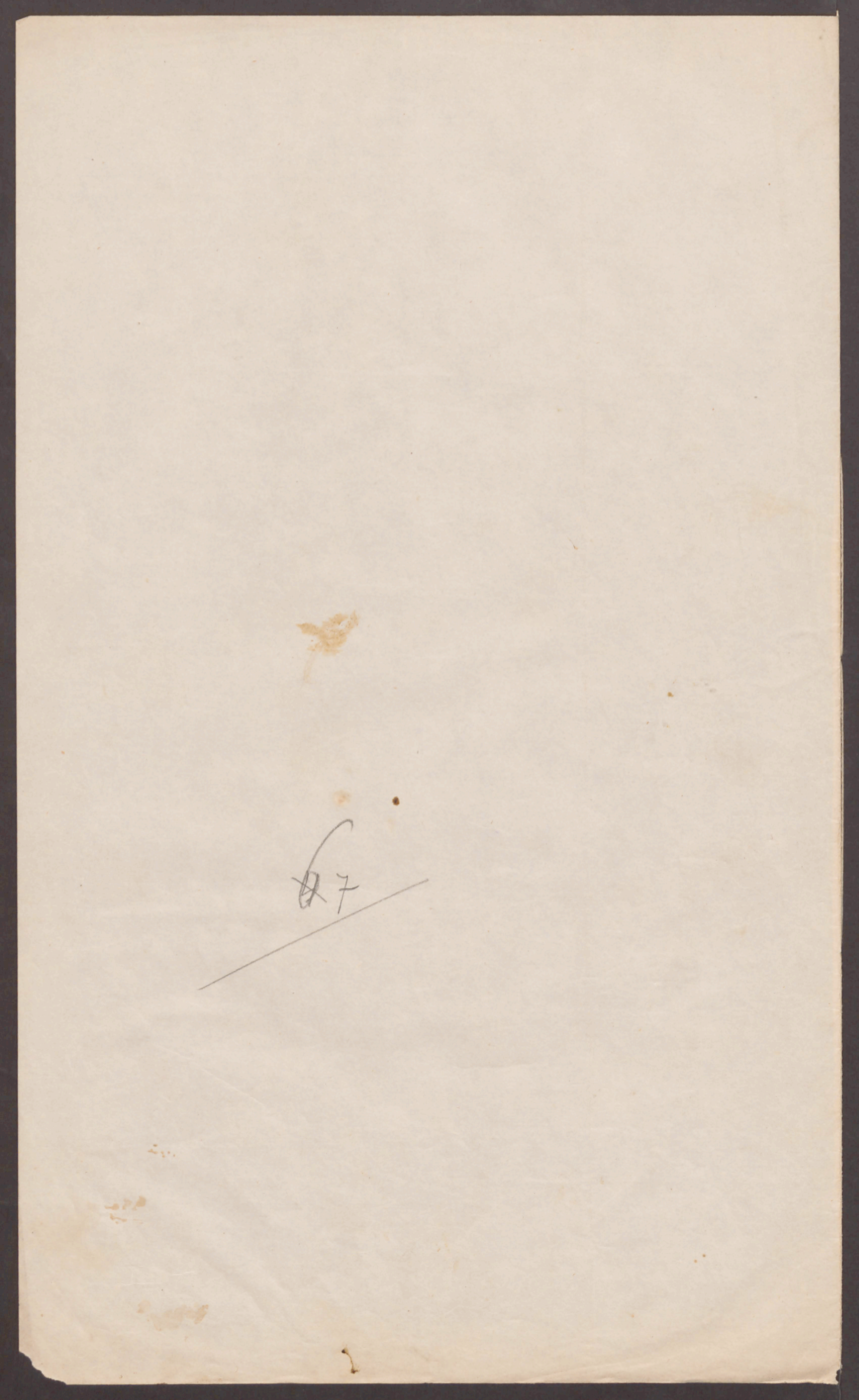
Victoryn Kowalski mp.

Stanisław Pstrokoński podstaroscÿ Lwowskÿ mp.

יצחק בר נחמן הכהן [illegible]

ישראל בר יוסף ז״ל [illegible]

אברהם בר [illegible]

1592

z Pacta

Pakta m. Lwowa z żydami lwowskimi określające prawa i obowiązki kupczenia żydów na lat osiem.

1592

107

Copia simplex. ex anno 1592.

Pacta cum Iudaeis civilibus et Civitate Leopoliensi Leopoli lata et inita.

My Starsi Żydowie Lwowscy swym y inszych żydow gospodarzow w mieście Lwowie mieszkaiących imieniem wiadomo czyniemy tym niniejszym pisaniem naszym albo tą Inscripcią ktorą my urzędowego zapisu mieć chcemy: Że przez pośrodek Urodzonych Ichmośc. Panow Wiktoryna Kowalskiego Podsędka Ziemskiego Lwowskiego, Stanisława Błoko[n]skiego Podstarosciego zacnie Sławni Panowie Rayce Lwowscy uczynili Pakta albo postanowienie z nami Żydami Gospodarzami za jakimkolwiek prawem tu w Mieście Lwowie mieszkaiącymi stroną kupiectwa nam pewnemi towary y za pewnemi Conditiami pozwolonego a to tym sposobem. Zachowawszy wcale nienaruszenie Dekret Swiętey pamięci Krola Zygmunta Pierwszego w Piotrkowie między Catholiki Mieszczany Lwowskiemi a Żydy Lwowskiemi uczyniony także y Dekret najaśnieyszego Sigmunta Trzeciego Krola Polskiego Pana Pana Mościwego w Crakowie tak rok uczyniony że całości tych Dekretow w teraznieysze doczesne postanowienie (: jako to Miastom z nami Żydami czynić jest pozwolono :) niema nic szkodzić, to jest że jako przed tym tak i teraz wolno będzie nam Żydom w Mieście Lwowie mieszkaiącym kupczyć czterema rzeczami jako one są w pomnionym dekrecie Krola Swiętey pamięci Zygmunta Pierwszego opisane według sposobu w przerzeczonym Dekrecie opisanego. Tedy z pewnych przyczyn nad przerzeczone Dekreta temi Iaśnieyszemi Pakty takie postanowienie Panowie Mieszczanie uczynili z nami. Naprzod włoskie y jedwabne

/.

Towari zkądkolwiek kupiwszy we Lwowie każdego czasu pozwolili nam do Mieszczan Lwowskich odbywać a w Jarmark do kogo będziem mogli, jednak nam pozwolili na wszelakie Jarmarki z temi towarami jeździć i sztukami ich zbywać.
Druga towar Kosmaty surowy gdziekolwiek kupiwszy pozwolili nam do Lwowa przywozić y te tu Mieszczanom Lwowskim każdego czasu przedawać a w Jarmark komu będziem mogli. 2.
Trzecia turecki towar w Turcech kupiwszy pozwolili nam do Lwowa przywozić y Mieszczanom Lwowskim każdego czasu przedawać a w Jarmark komu będziem mogli i zechcemy. 3.
Będzie bezwolno każdemu Żydowi Lwowskiemu na Ćwierć Roku kupić we Lwowie tak od kupca cudzoziemskiego, jako też i od Żyda coby z Turek Towary przyprowadził za Złotych Tysiąc z ktorym towarem dla odbycia wolno nam jechać gdzie zechcemy albo i tu we Lwowie Mieszczaninowi Kupcowi albo Rzemieslnikowi summą przedawać nieszkodząc Prawom Miejskim Kramarskiem. – Czwarta o Wołoskich y na każdem jarmarku pogranicznym pozwolili Żydowi każdemu kupić towaru tureckiego za Złotych piętnaście Set, z ktorym przyjechawszy do Lwowa może go przedać Mieszczaninowi albo więc Żydowi, z ktorym ten Żyd co go kupi wolen będzie wyjechać, gdzie zechce, albo go tu Mieszczaninowi Kupcowi albo Rzemieślnikom Summą przedać nieszkodząc nic Prawom Kramarskim. – Piąta towary Tureckie, Wołoskie y inne wszelakie już od Mieszczan Lwowskich każdego czasu y za jakokolwiek Summę kupione, pozwolili nam na Jarmarki wszelakie wywozić albo tu w Mieście Mieszczaninowi Kupcowi albo Rzemieślnikowi Summą przedać nieszkodząc Prawom Kramarskim. 4. 5.
Szosta towary Rakuskie od Mieszczan tylko a nie od kogo innego będziem powinni kupować y te na Jarmarki zgranicy wywozić albo je tu Mieszczaninowi zaś przedać. Siodma pozwolili nam też z Mieszczany Lwowskiemi za przyzwoleniem ich na każdym miejscu handle odprawować y na granicy y w mieście y na jarmarkach wszędzie. Osma wolno nam będzie w Jarmark kupiectwo odprawować wszelakiem towarem jako inszym gościom oprócz towarow Rakuskich y oprócz olowiu, miedzi, żelaza, stali, gwoździ. Jednak cobyśmy 7. 8.

ktolwiek towartakowy po Jarmarku Lwowskim w Mieście został, tedy go niemamy nikomu przedawać jedno Mieszczanom Lwowskim, kupcom albo Rzemieślnikom. Toż wolno nam tesz wolno będzie w Jarmark przywieść y tu kupić y przedać bądź gościowi, bądź Mieszczaninowi. A okrom Jarmarku wszelakiego czasu wolno nam tesz toż przywozić, wszakże nikomu ich nieprzedawać jedno Mieszczaninowi, kupcowi albo Rzemieślnikowi. Pozwolili nam tesz Żydom Lwowskim Panowie Raycę wina Węgierskiego naszey roboty y prasowania do Lwowa przywozić, na każdy rok beczek trzydzieści od ktorego Panom Raycom płacić jesśmy winni od putylka po półtora złotego, wszakże żadnemu od Panow Radziec nie będzie do Miasta wpuszczone asz przy szkolnikach które to pozwolenie kupiectwa towary przerzeczonemi y sposobem wyżey opisanym ma nam tylko służyć do osmi lat od Actu y daty teraźnieyszey intercyzy a to tylko Żydom w Mieście Lwowie mieszkającym, o ktorych byśmy Starsi Żydowie pod przysięgą swą o ich tu w Mieście obeściu Panom Raycom swiadectwo dali, a to pod temi condi=tionami niżey opisanemi. Że my Żydowie Lwowscy ktorym to kupiectwo wyżey opisane jest pozwolone niemamy Mieszczanow Lwowskim targu y kupiectwa na każdym mieyscu psować y przeszkadzać wtenczas, kiedy juz targu dojrzą y dokończą Spolnictwa tesz żadnego wtym handlu z przedmieyskiemi Żydami ani skim inszym postronnym tak z Żydy jako i Chrześciany mieć niemamy, coby było ku szkodzie Praw Miasta Lwowa, także tesz towarów cudzych za swe własne udawać niemamy, kiedy się tesz trafi, że kupiec cudzoziemski przyjedzie tu z towarem do Lwowa tedy niemamy my Żydowie z niem towaru targować asz w tydzień po jego przyjeździe. Będziem tesz powinniemy Żydowie opowiedzieć y przestrzedz Urząd Radziecki jesliby się który z nas dowiedział jesli kto co uczynił ku szkodzie składowi albo przejezdżał skład. A jesliby się z nas ktory

÷ Żyd kupiectwo to pozwolone maiący ważył czego przeciwko
teraźnieyszemu pozwoleniu wyżey opisanemu, tedy z takowego przestępnego
Żyda tym Sposobem Mieszczanie Lwowscy sprawiedliwości dochodzić
maią, gdyby jaki występek wielki i w wielkiey summy się trafił
tedy gdy Panowie Rayce Lwowscy obeslą Nas Starsze Żydy Lwowskie
strony Jakiego przestępnego Żyda, mamy my Starszy Żydowie y z onym
obwinionym stanąć, a gdy od Mieszczan Lwowskich ten Żyd o nie=
strzymanie ktorey kolwiek Conditie y postanowienia tego dowody
jasnemi albo swiadectwy przekonany będzie że go y Panowie
Rayce y Żydowie Starsi za spolnym rozsądkiem winnym naydą
mamy Żydowie my Starszy onego Żyda do tego przycisnąć
aby winy do trzeciego dnia położył Miastu na poprawe Miasta
Trzydzieści grzywien. A potym gdy położy, Łaski może szukać
u Panów Radzieć, na ktorych to baczenia będzie wybaczywszy
występek opuścić co, albo nic z tey winy. A jeślibyśmy Starszy
Żydowie onego przestępnego Żyda do zapłacenia takowey
winy nieprzymusili do trzeciego dnia, tedy ją sami mamy położyć
a z Żyda u swego Urzędu sprawiedliwości szukać mamy.
A jeślibyśmy nie położyli tedy nam mogą Panowie Rayce
towarów żadnych Żydowskich z miasta niewypuszczać, ani do
Miasta przypuszczać, aż taka wina położymy. A gdyby się
tesz jaki Żyd w maley summie albo nie nader obrażliwie ważył
przestąpić takowe postanowienie, tedy takowy według
starego zwyczaiu zabrany być ma, ktory towar będzie
na poprawe Miasta obrocone, wszakże y z tym może
szukać Łaski. A pod ten czas tych Pact przez osim lat
niemamy się my Żydowie ważyć żadnych Praw nowych albo
przywileyów ani za dworem Króla JK. Mości ani na
Seymie, ani na Seymikach artykułow niemamy wypra=
wować, ani Panowie Rayce na nas także z drugiey
strony pod nieważnoscią takowych praw, albo przy=
wileiów z obydwu stron, tak iesz żadney stronie pomocne
by być niemogły, i owszem żadney ważności nieo
niebędą przeciwko dawnym Dekretom y teraźnieyszym
Pactom. Za ktore to ninieysze pozwolenie my Żydowie
÷

2. Art. Pactum ze Żydami z roku 1592.

Mieszczy Lwowscy pokazując wdzięczność Miastu tedy powinni będziem y dać na każdy rok do ośmi lath po Złotych Pięcdziesiąt polskich. A po wyściu tych ośmi lath y po skonczeniu takowych Pakt z nami Żydy jesliby niechcieli innych Pact z nami uczynić, tedy tak Mieszczanie Lwowscy, jako i my Żydowie każdy znow wrócić się mamy do wolnego używania Praw i Przywilejów swoich dawnych y te Pacta żadney stronie ani pomagać, ani szkodzić mogą. A dla lepszey wiary y pewności pieczęć nasza jest przycisniona. Do tego dla lepszego Swiadectwa tych Pact uprosiliśmy przerzeczonych Urodzonych Ich Mości że tu pieczęci swe własne przycisneli, y rękami swemi się podpisali jako Swiadkowie. Działo się we Lwowie we Czwartek przed Swiętym Michałem Archaniołem Roku Pańskiego Tysiąc Pięć Seth Dziewięć dziesiąt wtorego. — W. Ktorym Kowalski: st. — Stanisław Potrokonski Podstarości Lwowski.

Ex Archivo Civitatis Leopol. Lib. 191 nov. / 1148. ant. pag. 68.

L.

Dekret króla Zygmunta III w rozpatrywanej w trybunale królewskim skardze żydów lwowskich przeciw miastu, o bezpraw=ne ograniczenia handlu żydowskiego. - Dekret skargę odrzuca, aprobu=jąc dawniejsze postanowienia królewskie w sprawie ochrony inte=resów miasta Lwowa

1591.

F w sporze miasta Lwowa z żydami.

~~Dekret~~ ~~Król. Zygmunta III~~ ~~trybunału Królewskiego~~ ~~z r. 1591~~ F ~~Kopja z oryginału zachowanego~~ 110.

~~Ex Archivo~~ ~~Urbis~~ ~~Metropoli Leopol.~~ ~~fasc. 257~~ ~~N. 19~~ 19.

w Archiwum miejskiem fasc. 257 ~~N. 19~~

Allegat 6

~~de anno 1591.~~ ~~Copia ex~~ Decreti ~~Sigismundi III~~ Regis Poloniae de anno ~~ac~~ 1591 ~~prolati~~ ~~ex~~

Copia ex originali, reservibili in Archivo civitatis Leopoliensis fasc. 257 N. 19

Sigismundus tertius Dei Gratia Rex Poloniae, Magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae, Livoniae, nec non Regni Sueciae, proximus haeres et futurus Rex. Significamus praesentibus litteris Nostris, quorum interest universis et singulis. Quod posteaque citati fuissent, ad Nos et judicium Nostrum litteris citationis Nostrae, Famati proconsul, Consules, Advocatus et Scabini, totaque Communitas Civitatis Nostrae Leopoliensis de personis ac bonis illorum omnibus. Ad instantiam infidelium seniorum ac totius Communitatis Judaeorum Leopoliensium, tam in ipsa Civitate, quam in suburbiis degentium propterea quod contra jura et privilegia eisdem actoribus a praedecessoribus Nostris regibus Poloniae super exercen. omnis generis mercatura concessa, eandem mercaturam eisdem actoribus admittere nolunt, in eaque exercenda eosdem praepediunt. Quemadmodum citatio praefata de praemissis latius testatur. In termino itaque hodierno judicii relationum Nostrarum propriarum ex eadem citatione et receptione causae ad Nos per assessores judicii Nostri facta inciden. et hucusque continuato, partes praefatae actorea per infides Nephtalim, Moscho, Abraham Judaeos civiles et Lewkonem suburbanum Leopoliensem, atque honoratum Joannem Grad prologuitorem suum. Citata vero per spectabiles Simonem Alexandrum, Casparum Guliński Consules et Nobilem Stanislaum Krasnicki syndicum, nec non per famatum Joannem Sokol civem Leopoliensem coram Nobis comparuerunt. Actoreaque ex sua citatione contra citatam proposuit. Citati vero eidem propon. exceptionem peremptoriam rei judicatae oppone. Produxerunt imprimis decretum Serenissimi olim Sigismundi regis Avi et antecessoris Nostri in Conventione regni generali Petricoviensi feria sexta in vigilia sancti Thomae Apostoli proxima Anno Domini millesimo quingentesimo vigesimo primo ex controversia partium inter cives et Judaeos Leopolienses, tam in Civitate, quam in suburbiis manen. latum, quo idem Rex omnem Judaeorum in Civitate degentium mercaturam ad certum modum et normam ibidem latius descriptam restrinxit, et in vim ordinationis limitavit. Suburbanorum vero Judaeis certum modum mercandi ad certum tempus

atque ad beneplacitum suum statuit et praescripsit. Produxerunt et aliud ejusdem regis decretum itidem in Comitiis inter eosdem Cives et Judaeos suburbanos ex controversia partium Cracoviae in Conventu Regni generali feria quarta post Dominicam Laetare proxima Anno millesimo quingentesimo vigesimo septimo latum, quo idem Rex iisdem Judaeis suburbanis omni mercatura interdixit prius illud decretum et beneplacitum suum declaravit, atque privilegia eorundem Judaeorum, qua tunc forte impetraverant abrogavit. Deducebant insuper citati statutis et constitut. regni, non esse integrum Judaeis omnis generis mercaturam exercere, sed id fieri debere juxta pacta, quae Judaei cum Civitatibus primariis habent, sibi itaque loco pactorum esse decreta praedicta inter cives et Judaeos per ipsum principem facta. Petebatque se circa eadem decreta, in quorum usu hucusque civitas fuerat, et quem usum, si opus esset, (superfluam tamen probationem non subeun.) omni genere probationum parati sunt confirmare. In contrarium actores decreta illa abusu sublata esse asserebant. Producebantque privilegium suum illis per Serenissimum olim Casimirum regem datum, quo Judaeis omnis generis mercatura concessa et permissa est. Deinde produxerunt decretum Serenissimi Regis Sigismundi praefati inter se et cives Leopolienses in anno millesimo quingentesimo quindecimo ad beneplacitum ejusdem regis latum et per eundem regem in anno millesimo quingentesimo quadragesimo renovatum, nec non subsequentum regum et Nostram quoque confirmationes insuper et literas certorum Senatorum et Nobilitatum Russiae, quibus iidem Senatores pro Judaeis apud Nos intercedebant recens scriptas, itaque concludebant illa decreta, non tantum ab usu sublata, sed etiam posterioribus literis et diplomatibus declarata esse. De statutis et Constitutionibus dicebant statuto anni millesimi, quingentesimi trigesimi octavi relictam esse facultatem Regi facien. ordinationis de mercatura Judaica eam itaque factam esse postea anno millesimo quingentesimo quadragesimo. Cujus ordinationis vigore Judaeos in usu totius et integrae mercaturae fuisse, idipsumque se probare velle omni itidem probationum genere. Ad constitutiones de pactis servan. dicebant id referri ad illas civitates, cum quibus pacta ha-

bent Judaei, sed civitas Leopoliensis nulla habet, igitur omnem mercaturam sibi deberi. Petebant itaque se ad probonem possessionis mercaturae praefatae admitti et circa sua quoque privilegia conservari. Nos vero cum consiliariis lateri Nostro assidentibus, audita ea partium controversia, privilegiisque hinc inde productis, revisis, debiteque intellectis, potissimum vero consideratis decretis Serenissimi regis Sigismundi avi Nostri, quae Nos pro sacrosanctis servare decet, quibus quidem decretis idem Serenissimus rex Judaeos ad certa genera mercimoniorum restrinxit, eamque suam ordinationem perpetuam fore declaravit, ideo quod attinet Judaeos in ipsa Leopoliensi civitate degentes, eosdem cives citatos in toto juxta eadem decreta, ordinationemque in ipsis expressam conservandam esse duximus, quemadmodum jam ex nunce conservamus. Decernen debere ac teneri utramque partem, tam vezt Judaeos Civiles, quam ipsos, cives sese in toto juxta eadem decreta conservare puta, ut Judaei ultra res in eisdem decretis expressas in nullam aliam mercaturam sese intrudant, neque ultra easdem res supra expressas mercaturam civium Christianorum impediant. Cives quoque liberam mercaturam eisdem mercimoniorum generibus, quae in decretis expressa sunt, Judaeis non prohibeant. Porro quod Judaeos suburbanos adtinet, quando quid iis per decretum Serenissim Regis praefati omnis mercatura interdicta est, ideo Nos quoque eidem decreto inhaerentes Decrevimus, decernimusque debere ac teneri eosdem Judaeos suburbanos sese ab omni prorsus mercatura abstinere, neque sese in ullum mercandi genus, quo libera Christianorum negociatio, quovis modo impediretur intrudere sub ammissione mercimoniorum juxta eadem decreta Serenissimi Avi et antecessoris Nostri, atque ita cives Leopolienses citatos a causa et omni actorum Judaeorum impetone absolvimus, liberosque perpetuo pronuntiamus praesentis decreti Nostri vigore. In cujus rei fidem et testimonium sigillum Nostrum praesentibus est appensum. Datum Cracoviae feria tertia ante festum Sanctae Margarethae

virginis proxima. Anno Domini millesimo, quingentesimo nonagesimo primo. Regni vero Nostri anno primo. Rltio Rndi Joannis Tarnowski Cracoviensi, Wladislaviensi, Lanciciensique praepositi R. P. ViceCancellarii – Joannes Tarnowski R. P. ViceCancellarius mp Locus sigilli pensilis in cera expressi. P. Tzczerbicz mp

6

Przywilej dla Szpitala Św. Ducha we Lwowie.
1633
(Król Władysław IV)
w transsumpcie Jana Kaz. z 1649

Urząd radziecki m. Lwowa, zabezpieczając legat radnego Kaspra Gulińskiego dla Szpitala Św. Ducha przeprowadził po śmierci tego legatariusza umowę między jego spadkobiercami a prowizorami Szpitala zapewniającą szpitalowi stan posiadania (1.1628). Król Władysław IV zatwierdził w r. 1633 tę umowę jako przywilej

Szpital S. Łucka.

Przwil. I. p. 366 n. 79.

112

1649

Stadttäfliche einfache Abschrift.

Aus dem Buche Privilegiorum T. I. pag. 366. n. 79. Haer. XVII pag — n. 1 haer. Praesentatum 12 Augusti 1794 ad N.rum 9076. Actum in Castro inferiori Leopoliensi Feria Sexta post Dominicam Reminiscere Quadragesimalem proxima Anno Domini Millesimo, Sexcentesimo Sexagesimo Tertio. Ad Officium Actaque praesentia Castrensia Capitanealia Leopoliensia personaliter venientes Honesti Christophorus Drążnik, Bartholomaeus Bołestawczyk obtulerunt et ad acticandum porrexerunt eidem Officio Litteras Sacrae Regiae Majestatis infrascriptas Confirmationis, manu Serenissimi Regis subscriptas et Sigillo majoris Cancellariae Regni in Filo serico appenso, Tenoris talis. Ioannes Casimirus Dei Gratia Rex Poloniae, Magnus Dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae, Livoniae, Smolensciae, Czernichoviaeque, nec non Suecorum Gottorum, Vandalorumque haereditarius Rex. Significamus universis et singulis, quibuscunque interest, praesentibus litteris Nostris: Productas esse coram Nobis Litteras papyreas, manu Serenissimi olim Divae Memoriae Vladislai Quarti, Antecessoris et Fratris Nostri Charissimi subscriptas, Sigilloque Regni communitas, sanas, salvas, illaesas, omnique Suspitionis Nota carentes, continentes in se Confirmationem Inscriptionis certi praedii ad Leopolim pro Hospitali Sancti Spiritus Supplicatumque Nobis est, ut easdem Litteras Authoritate Nostra comprobare et confirmare dignaremur. Quarum quidem litterarum tenor de Verbo ad Verbum est, sequiturque talis. Vladislaus Quartus Dei Gratia Rex Poloniae, Magnus Dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae, Livoniae, Smolensciae, Czernichoviaeque, nec non Suecorum, Gottorum, Vandalorumque haereditarius Rex electus Magnus Dux Moschoviae. Significamus Tenore praesentium Universis et Singulis, quorum interest, exhibitas Nobis esse litteras pro Parte Hospitalis Sancti Spiritus intra moenia Civitatis Leopoliensis siti, Litteras papireas ex actis Officii Consularis Leopoliensis cum Sigillo ejusdem et Subscriptione Nobilis Alberti Zimnicki Civitatis ejusdem Notarii editt. salvas et Suspitione omni carentes Tenoris ejusmodi. Consules Civitatis Leopoliensis. Universis et Singulis, quorum interest tenore praesentium significamus. Quod cum Praedium Nobilis

ac spectabilis olim Gaspari Gulinski Collegae nostri Consularis proprium et haere-
ditarium, una cum Agris, pratis, mericis, et quibusvis adjacentiis, adhaerentiis et cohae-
rentiis universis ad hoc idem praedium spectt. una cum prato post silvam Villae
Civilis Bilatkowskie, quod Pratum Rudninska dictt. dislimitat jacente per De-
cretum Officii nostri inter praefati olim Gaspari Gulinski Successores et Provi-
sorem Sancti Spiritus Hospitalis hic intra Civitatis moenia sitt: Famatum
Joannem Grijmvald Aurificem Civem Leopolien. a Nobis subdelegatum, Sabbatho
pridie Dominicae Invocavit Quadragesimalis Anno currenti latt et liberam, bene-
volamque praefati olim Gaspari Gulinski Successorum et haeredum praefati Praedii
cum universis ejusdem Attinentiis sequisitionem in summa Mille Septingentorum Flore-
norum Polonicalium debita; per praefatum olim Gasparum Gulinski Hospitalis sancti
Spiritus contracti, officiosisque inscriptionibus in praefato decreto specificatt., vero-
gntt ac in omnibus bonis mobilibus et immobilibus uti et extra Civitatem in
suis Metis, Limitibus sitt. et jacentt. reformatt. et assecuratt. in propria et perpetua
haereditate praetacti [F] Hospitalis Sancti Spiritus suprem Provisores praecavendo
indemnitati Pauperum Christo in praetacto Hospitali Sancti Spiritus degentium ex debi-
to provisionali Nostro Officio praetactum praedium hic in Suburbio Civitatis ejus-
dem Krakowskie nuncupato, in Platea lata, qua itur ad Ecclesiam tituli Sanctae
Crucis sitt. in Colonias Numero Tredecem divisimus et partiti sumus. Et quidem
praedium solum, totum et integrum in octo, Agros vero versus aedem tituli stae. Cru-
cis tendentes in quinque Colonias distribuimus, atque has Tredecem Colonias Hone-
stis Christophoro Pliszczyk, Paulo Sawka, Joanni Gwozdz, Mathiae Azamitny, Felici
Regulski, Mathiae Stola, Sebastiano Stary, Gregorio Kozinski, Blasio Kot, Mar-
tino Morek, ex quibus quidem ad primas duas Colonias ob defectum aliorum
apprehenderunt, jure puro, vero, perpetuo ac irrevocabili titulo misimus, dedimus,
contulimus et resignavimus. Quo quidem supra specificati Coloni et illorum in
futurum Successores plenam et omnimodam facultatem habebunt, suis quisque
Colonis seu Hortulanis juxta dislimitationem et Emensurationem cuique per
suprafatum dicti Hospitalis Sancti Spiritus subdelegatt. Nostrum Provisorem
debite, juste, congrue factt. et expeditt., uti, fruendi, easque tuendi, possidendi,

[F] Sancti Spiritus Hospitalis cessisset. Proinde nos uti praetacti

construendi, aedificandi, excolendi, meliorandi, et in usus suos quosvis meliores et commodiores pro beneplacito suo convertendi, cum infrascriptis annexis Conditio„ nibus. Quarum prima est, quod videlicet supra specificati Coloni et illorum Succes„ sores nunc et pro tempore existentes Censum annuum praefato Sancti Spiritus Ho„ spitalis Provisori, aut illius Successoribus singuli per Florenos octo in duas tempo„ rum Rathas. Primam quidem quatuor Florenos pro Festo Sancti Martini in anno cur„ renti proxime venturo. Alteram vero itidem quatuor Florenos Polonicales pro Festis Paschae in Anno Millesimo Sexcentesimo Vigesimo Nono celebrandis, et sic diebus et annis singulis sibi succedentibus solvere debebunt, eruntque adstricti. Secunda ratio„ ne laborum et onerum praedicto Hospitali Sancti Spiritus obeundorum per Grossos septem cum medio pendere quotannis Hospitali dicto Sancti Spiritus Provisori debebunt. Tertia, ad nullas custodias Civiles praesertim remotiores, ad nullosque denique labores, Exactiones, Contributiones et quorumvis Symbolorum et Collectarum Pensiones solvendas ac con„ ferendas, obeundasque tenebuntur, sed iisdem Libertatibus et Immunitatibus, qui„ bus et alii Coloni ac Hortulani aliorum Hospitalium cum suis Successoribus Gaudebunt et potientur. Quarta, non poterunt etiam Provisores nunc et in futurum existen„ tes majorem Canonem seu Censum, quam quo ad praesens est praescriptus, constitu„ ere eundemque pro temporeratione et vicissitudine augere, sed eosdem omnes Colonos suprasspecificatos cum Posteris illorum circa semel constitutum Censum conser„ vabunt temporibus perpetuis. Quinta, Custodias tam diurnas, quam nocturnas, praesertim sub tempus Pestis et Tartarorum, aliorumque Hostium (: quae mala Deus procul avertat:) Incursionis, prope suas Colonias praecipue a Valle alias Doli„ ny, post aedem Tituli Sanctae Crucis jacentes uti qui in extremitte Suburbii Civitatis siti et constituti sunt, omni fide et diligentia obire debebunt, erunt„ que cum suis Successoribus adstricti. Sexta, Nullus ex suprascriptis Colonis eorumque Successoribus aedificia sua tollere ex fundo, illaque commutare, ven„ dere aut quovis modo alienare poterit, sine Scitu et Consensu Provisoris nunc et pro tempore existentis. Quod si aliquis Colonorum praemissis Univer„ sis et Singulis contravenerit, Censumque praesentem retinuerit, cumque statuto tempore, diebus, annis continue sibi succedentibus persolvere ne„ glexerit, et tunc Provisor praefati Hospitalis Sancti Spiritus nunc et pro tempore existens Coloniam seu Hortulaniam Coloni praemissis contravenien„

in Possessionem suam accipiendi, eandem tenendi, possidendi ad plenariam et
integram Census retenti persolutionem, plenam et omnimodam habebit Potesta„
tem, atque hic suprascripti Coloni coram officio praesenti personaliter stantes
sani mentibus pariter et corpore existentes, non compulsi nec coacti aut aliquo
errore devio circumventi, sed rem praesentem mature et deliberate considera„
tes, auditt. omnibus et singulis praeinsertis Conditionibus, easdem omnes et
singulas pro rato et grato acceptaverunt, eisdemque omnibus et singulis se et
Successores suos temporibus perpetuis satisfacturos, modis et cautionibus
de jure firmissimis submiserunt Personas suas ac Posterorum suorum
obligaverunt. Ac proinde nos Consules quo magis tutum et securum sit,
supradictis Colonis submisimus nos et obligavimus, prout jam ex nunc
et ipso facto submittimus, submittendoque obligamus cum Successoribus
Nostris, quod suprascriptos Colonos, illorumque Successores ac Posteros
in pacifica praedictarum Coloniarum ac Hortulaniarum possessione con„
servaturi, eosdemque omnes et singulos cum posteris eorum ab omnium
et singularum Personarum tam propinquarum, quam remotarum, quocunque
Juris titulo, praetensione ac colore cujuscunque status, Sexus et Conditio„
nis fuerint, ad Dictas Colonias sese trahentium Impetitione et Inquie„
tatione tuituri, evicturi, intercessuri, indemnesque toties, quoties opus fue„
rit reddituri sumus. Fatalibus juris seu praescriptione quavis etiam longis„
simi temporis in praemissis non obstante, ad simplicem et quamlibet
praedictorum Colonorum et ipsorum Successorum requisitionem in forma
Inscriptionis et evictionis de jure perfectissima. In cujus rei fidem Sigillum
Officii Nostri Consularis praesentibus est subimpressum. Actum Leopoli
Feria quarta ante Dominicam „Reminiscere" Quadragesimalem proxi„
ma. Anno Domini Millesimo Sexcentessimo Vigesimo Octavo. Ex Actis
Officii Consularis Leopoliensis extraditt. Locus Sigilli. Albertus Limmi„
chi Civitatis Leopoliensis Notarius. Supplicatumque Nobis esse pro
earundem Litterarum Approbatione. Cui Supplicationi uti justae, beni„
gne annuendo esse duximus, prout praesentibus annuimus atque litteras
praefatas in omnibus et singulis earum punctis, Clausulis, Authoritate
Nostra Regia approbamus et confirmamus, roborique perpetuae firmi„

30 kr. 6 kr.

tatis in quantum Juris est adscribimus. In cujus rei fidem Sigillum Nostrum est subimpressum. Datum Cracoviae die XIV Mensis Martii, Anno Domini Millesimo Sexcentesimo Trigesimo Tertio. Regnorum Nostrorum Anno Primo. Vladislaus Rex. Locus Sigilli. Andreas Kowalinski. Nos itaque Joannes Casimirus Rex huic„ hoc loco illegibile" uti justae et rationi consonae, beni„gne annuentes praeinsertas litteras, earundemque Confirmationem approban. con„firman. et ratifican. esse duximus, prout quidem approbamus, confirmamus et ratificamus praesentibus litteris Nostris volentes easdem in omnibus punctis, Clausulis, Conditionibus et Articulis inquantum Juri communi non repugnant, vim et robur debitae firmitatis obtinere debere. In cujus rei fidem praesentes manu nostra subscriptas Sigillo Regni communiri man„davimus. Datt. Leopoli Die III Mensis Septembris Anno Domini MDCXLIX Regnorum nostrorum Poloniae Primo, Sueciae vero Secundo anno. Joannes Casimirus Rex. Thomas Vieyski Regiae Majestatis Secretarius. Locus Si„gilli. Post quarum Litterarum Ingrossationem Originale eisdem Offerenti„bus ad Manus „ hoc loco illegibile" de quo officium praesens quietarunt. Ex Actis Castr. Capitaneal. Leopolien. Extraditum. L. S. Correxit Msci„wniewski. Legit Pisanka. — Praesens Privilegium vi Petiti Partis et Conclus: Magistratualis ddo 16o Augusti 1794 emanati, Ingrossavi die 28 Februarii, Millesimo Septingentesimo Nonagesimo Quinto Ao. — Jacobus Czernik mp.

Ausgefolgt Lemberg am 12ten September 1860

N. reg. 662.

coll. Kadyi cum Maxymiakowski

Wieś Kleparów, własność m. Lwowa.

Dekret króla Władysława IV z r. 1634, zatwierdzający stan posiadania oraz dotychczasowe uprawnienia kleparowskich posesorów.

Ex Archivo Urbis Metrop. Leopolis. fasc. 114.
Decret. Regis Vladislai Poloniae de Leopoli 26. Octob. 1634.
(: Wieś Kleparow :)

Vladislaus IV. Dei Gratia Rex Poloniae Magnus Dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae, Livoniae nec non Suecorum, Gottorum, Vandalorum haereditarius Rex Significamus praesentibus his nostris quorum interest universis et singulis Exhibita nobisce aliquod conscripta, concessiones, venditiones et ordinationes Spectabilis ProConsulis et Consulum Civitatis nostrae Leopoliensis tam ex actis ejusdem officii authentice emanatas quam ex Castrensibus actis Leopoliensibus authentice itidem depromptas nomine et ex parte famatorum Cygarek Stanislai Szoltysz, Alberti Szoltyszek, Martini Szepiotka, Thomae Wojdyl, Andreae Kupiec, Valentini Turek, Stanislai Kobylak, Sebastiani Południak, Christophori Węgrzyn, Joannis Wołoszyn, Gregorii Borowski, Gabrielis Baranek viduae Joannis Gałuszczyna et sororis Annae Gregorii Gallar, Jacobi Mucha, Thomae Koth, Joannis Kiszka, Joannis et Jacobi Lach, et sororis Mathiae Warahim, Joannis Osiecki, Alberti Szewiec, viduae Sophiae Żupnicka, Joannis Korek, Andreae Samborski, Mathiae Żuszkow, Hryczkonis Stryzkowicz, Joannis Czepka et viduae Czepysyna, Simeonis et Andreae Kobylaków, Mathiae Czechrowicz, Gregorii Krzeżel, Casparis Warahim suburbanorum Leopoliensium ac certorum Laneorum in suburbio Leopoliensi Kleparow dicto pro sorte cujuslibet possessorum supplicatumque Nobis est ut eosdem

Spectabilis Consulatus concessiones, rescripta venditiones tum et antiqua jura, consuetudines immunitates et libertates eorundem Oppidanorum prout ab antiquo ea bona disposita et praefati Suburbani in iisdem laneis locati sunt, authoritate nostra Regia approbare, ratificare et confirmare dignaremur. Nos itaque supplicationi praedictae uti justae, benigne annuentes praeinsertas omnes Spectabilis Consulatus Leopoliensis concessiones, ordinationes, rescripta, venditiones, commutationes nec non antiqua jura libertates, immunitates et possessiones juxta limites in iisdem his Spectabilis Consulatus expressas authoritate Nostra Regia, quae nobis in talibus jure Supremae Majestatis competit approbandum ratificandum confirmandumque esse duximus, prout quidem quantum de jure sunt et usus earum habetur approbamus ratificamus et confirmamus praesentibus his nostris decernens eadem omnia vim et robur perpetuae firmitatis obtinere ac circa praefatos laneos quemlibet suprascriptorum suburbanorum pro sorte et interesse suo quiete et pacifice conservari debere, ita tamen ut onera et census antiquitus recepta et praestare solitos ad Lonheriam civilem reddere labores itidem vulgo Szarwarki dictos quilibet illorum uno intra mensem

unum diem praestare, praeterea arenam lapides et lateres pro reparatione moenium Civitatis et viarum publicarum quantum necessitas postulaverit advehere teneantur, a reliquis vero indebitis et non receptis exactionibus, oneribus et angariis liberi sint. Stationes vero militum vulgo Zolnierszczyzna dictas ex aequo cum aliis eorundem in Kleparow Laneorum possessoribus absque ulla contradictione exagere justa quantitatem possessionis suae quilibet illorum cujuscunque conditionis subire erunt perpetuo adstricti. Juribus Nostris Regalibus, Reipublicae et Ecclesiae Catholicae salvis. In cujus rei fidem praesentes manu nostra subscriptas Sigillo Regni communiri mandavimus. Datum Leopoli die XXVI. mensis Octobris Anno Domini MDCXXXIV. Regnorum nostrorum Poloniae II. Sueciae III. Anno. Vladislaus Rex mp. Thomas Petrus Bielecki. (Sigillum appensum.)

1634

Wsi: Brzuchowice, Hołosko, Kleparów, - własn. m. Lwowa

Dekret króla Władysława IV, z r. 1635.

zatwierdzający podmiejskim posesorom tych wsi stan posiadania i dotychczasowe uprawnienia, jakie wynikają z dekretu króla Zygmunta Aug. (1559), ew. z zarządzeń m. Lwowa.

117

Ex Archivo Urbis Metropol. Leopol. fasc. 106.

Dec. Regis Vladislai Poloniae dd. Varsoviae 27. Mart. 1635.

Wsie Brzuchowice, Hołosko et Kleparow

Vladislaus IV. Dei Gratia Rex Poloniae Magnus Dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae Livoniae nec non Suecorum, Gotthorum, Vandalorumque haereditarius Rex significamus praesentibus literis Nostris universis et singulis quorum interest. Exhibitum Nobis esse nomine et exparte incolarum Suburbii Leopoliensis vulgo Brzuchowice dicti Decretum certum Serenissimi olim Sigismundi Augusti Regis Poloniae antecessoris nostri de dato Cracoviae Sabatho ante Dominicam Laetare proximo Anno Domini Millesimo Quingentesimo Quinquagesimo Nono factum tum et certa rescripta venditiones ac Spectabilis Magistratus Leopoliensis concessiones tam incolis praefati suburbii Brzuchowice quam incolis suburbiis Holowko et Kleparow servientes. Supplicatumque Nobis est, ut illud Serenissimi Regis Sigismundi Augusti Decretum ac easdem Spectabilis Consulatus, concessiones rescripta venditiones, tum et antiqua jura consuetudines, immunitates et libertates eorundem Oppidanorum prout ab antiquo ea bona disposita et praefati Suburbani in iisdem laneis locati sunt authoritate nostra Regia approbare, ratificare et confirmare dignaremur. Nos itaque supplicationi praedictae uti juste, benigne annuens praeinsertas omnes

./.

Spectabilis Consulatus Leopoliensis concessiones ordinationes rescripta venditiones commutationes nec non antiqua jura libertates immunitates et possessiones juxta limites in iisdem literis Spectabilis Consulatus expressis authoritate nostra Regia quae Nobis in talibus jure Supremo Majestatis competit approbandum ratificandum et confirmandum esse duximus prout quidem quantum de jure sunt et usus eorum habetur approbamus, ratificamus et confirmamus praesentibus literis Nostris decernens ea omnia vim et robur perpetuae firmitatis obtinere ac circa praefatas laneos quemlibet suprascriptorum Suburbanorum pro sorte et interesse suo quiete et pacifice conservari debere; ita tamen ut onera et census, antiquitus receptas et praestari solitos ad Lonheriam Civitatis reddere, labores itidem vulgo Szarwarki dictos quilibet illorum uno intra mensem unum diem praestare, praeterea arenam lapides et lateres pro reparatione moenium Civitatis et viarum publicarum similiter uno die per mensem advehere teneantur, a reliquis vero indebitis et non receptis exactionibus oneribus et angariis liberi sint, Stationes autem militum vulgo Żołnierszczyzna ex aequo

tum aliis eorundem in Brzozowice laneorum possessoribus absque ulla contradictione ex aequo juxta quantitatem possessionis suae quilibet illorum cujuscunque conditionis subire erit perpetuo adstrictus. Juribus Nostris Regalibus, Reipublicae et Ecclesiae Catholicae salvis. In cujus rei fidem praesentes manu nostra subscriptas Sigillo Regni communiri mandavimus. Datum Varsaviae die XXVII mensis Martii Anno Domini MDCXXXV. Regnorum Nostrorum Poloniae et Sueciae III anno.

Vladislaus Rex m/p. (sigillum appensum)

Wieś Biłohorszcz, własność miasta Lwowa.
(wymierzanie granic od Zimnej Wody 1532)

Zatwierdzenie różnych uprawnień Biło-
horszcza (opierających się na dekrecie Króla Zygmunta
Aug. i zarządzeniach miasta Lwowa) – przez Króla Wła-
dysława IV w r. 1635.

119

Ex Archivo Metrop. Urbis Leopol. fasc. 125.
Decr. Regis Sigismundi Poloniae d. Cracoviae 1532.
(: Wieś Biłohorszcz)

Sigismundus Dei Gratia Rex Poloniae, Magnus Dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae etc. Dominus et haeres.

Nobilibus Sanys ceterisque Nobilibus ad bona infra scripta Zimnawoda nuncupata se interesse habere praetendentes, fidelibus dilectis gratiam nostram regiam, Nobiles fideles dilecti, designavimus nonnullos Commissarios nostros ad revidendos limites inter Civitatem nostram Leopoliensem et eius villam Byelohoszcza ab una ac villam Zymnawoda haereditariam parte ab altera, itaque mandamus vobis postque per ipsos commissarios nostros fueritis vocati ad loca limitum predictorum descendatis et id quod ipsi commissarii decreverint firmiter observetis. Pro gratia nostra non aliter factum. Datum Cracoviae die dominica festi Sancti Dominici Confessoris. Anno Domini Millesimo quingentesimo trigesimo secundo Regni vero nostri anno XXVI^to. Ad mandatum proprium Regiae Majestatis (: L. S.)

Ex Archivo Metrop. Urbis Leopolis fasc. 123.

Decr. Regis Vladislai Poloniae
Varsoviae dd. 7. Junii 1635

Wieś Biłohorszcz.

Vladislaus IV. Dei gratia Rex Poloniae Magnus Dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae, Livoniae, Smolenscae, Severiae, Czernichoviae nec non Suecorum, Gottorum, Vandalorumque haereditarius Rex Significamus praesentibus Nostris quorum interest universis et singulis Exhibitum nobis esse nomine et ex parte incolarum Suburbii Leopoliensis vulgo Bielohorsce dictae decretum certum Serenissimi olim Sigismundi Augusti Regis Poloniae Antecessoris nostri de dato Cracoviae Sabatho ante Dominicam Laetare proximo Anno Domini Millesimo Quingentesimo quinquagesimo nono factum et certa rescripta venditionis de Spectabilis Magistratus Civitatis Leopoliensis concessiones tam Incolis praefati Suburbii Bielohorsce Supplicatumque nobis est ut illud Serenissimi Regis Sigismundi Augusti decretum ac easdem Spectabilis ~~Magistr~~ Consulatus concessiones rescripta venditiones tum et antiqua jura consuetudines immunitates et libertates eorundem Oppidanorum prout ab antiquo ea bona deposita et praefati Suburbani in iisdem laneis locati sunt authentica nostra Regia approbatione ratificare et confirmare dignaremur Nos itaque supplicam praedicta uti juste benigne annuentes praeinsertas Spectabilis Consulatus Leopoliensis concessiones, ordinationes rescripta venditionis, commutationis nec non antiqua jura, libertates, immunitates et possessiones juxta limites

./.

in iisdem literis Supplicantis Consulatus expressis authoritate Nostra Regia quae nobis in talibus jure supremo competit Majestatis nostrae approbare ratificare et confirmare et duximus prout quidem quantum de jure suo et usus eorum habetur approbamus, ratificamus et confirmamus praesentibus literis nostris decernens debitum et robur perpetuae firmiter obtinere debere ac area praefatos laneos quaelibet suosorum Suburbanorum pro sorte et interesse suo quiete et pacifice conservari ita tamen ut onera et census antiquitos receptos et praestare solet ad Lonheriam civilem cedere, labores itidem vulgo Szarwarki dicti quilibet eorum uno intra mensem unum diem praestare, praeterea arenam lapides et lateres pro reparatione moenium Civitatis et viarum publicarum unum diem per unum mensem advehere teneantur, a reliquis vero indebitis et non receptis exactionibus oneribus et angariis sint liberi. Stationes autem militum vulgo Żołnierszczyzna dictae quilibet eorundem in Bielohorsce Laneorum possessoribus absque ulla contradictione ex aequo juxta qualitatem possessionis suae quilibet illorum cujuscunque conditionis subire erit perpetuo adstrictus. Iuribus Nostris Regalibus, Rei publicae et Ecclesiae Cattolicae salvis. In cujus rei fidem praesentes manu nostra subscriptas sigillo Regni communiri mandavimus. Datum Varsoviae die VIII mensis Junii Anno Domini MDCXXXV. Regnorum Nostrorum Poloniae III Sueciae vero IV anno.

Vladislaus Rex mp. Sigillum Majest. appensum.

Wieś Bitohorszcz

Dekret króla Jana Kazimierza z r. 1652, nakazujący, by miasto Lwów nie zawierało, ani nie odnawiało paktów z żydami lwowskimi bez zezwolenia królewskiego.

Dekret Króla Jana Kazimierza z 15 Maja 1652, aby pakta z Żydami w Lwowie nie były zawierane ani odnawiane bez zezwolenia Króla. —

Lib. 1058 p. 17

1652

Joannes Casimirus, Dei Gratia Rex Poloniae, Magnus Dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae, Livoniae, Smolensciae Czernihoviaeque. Nec non Suecorum Gottorum Vandalorumque Haereditarius Rex.

Spectabilibus et Famatis Proconss. Conss. Advocato Scabinis totiq Magistratui ac Communitati Civitatis Nostrae Leopolien's Fidlr Nobis dilect Gratiam Nostram Regiam. Spectabiles et Famati Fidlr Nobis dilect. Dederamus quidem ad Fidl. Vras non ita pridem Mandati Nostri Lras uti pacta inter ipsos et Judaeos Civitatis ill's annis retroact conuenta et per Divum Vladislaw w Frem et Praedecessore Nrum desideraemu in approbata renovarent sive nova in annos insequentes cum eis inirent. Verum accepta pleniore Informatione illud ipsum Mandatu praecipitanter stantibus adhuc prioribus pactis nec dum omnino expiratis ad malam sinistramq Nostri informationem impetratum esse volumus ac Fidl. Vris serio mandãs quatenus a renovandis sive de novo constituendis ysdem pactis catenus supersedeant donec specialem et expressam desuper a Nobis habuerint declaraõne pro gratia Nri Officiorumq suorum debito ac sub pœn' arbitrarys secus Fidlẽ Vrae nõ factura.

vzy dobra data

Datum Varsaviae die XV Mensis May Anno Dni MDCLII Regnorum Nostrorum Poloniae Quarto, Sveciae autem Quinto Anno.

Joannes Casimirus Rex

Stan's Zurowski
Secrs Reg. Kltus

Allegat 8. ~~Dekret Króla Jana Kazimierza~~ Decretum ~~Regis~~ Joannis Casimiri ~~approbatum~~ Regis Poloniae de dato z 15 Maji 1652 — ~~aby pakta z żydami w Lwowie nie były zawierane ani odnawiane bez zezwolenia króla~~ ... ~~w archiwum miejskiem Libr. 1058 pag. 17~~ Copia ex originali, reperibili in Archivo civitatis Leopol. Libr. 1058 pag. 17

121

Allegat 8. Decretum Joannis Casimiri Regis Poloniae de dato 15 Maji 1652. Copia ex originali reperibili in Archivo civitatis Leopol. Libr. 1058 pag. 17

1058 p. 17

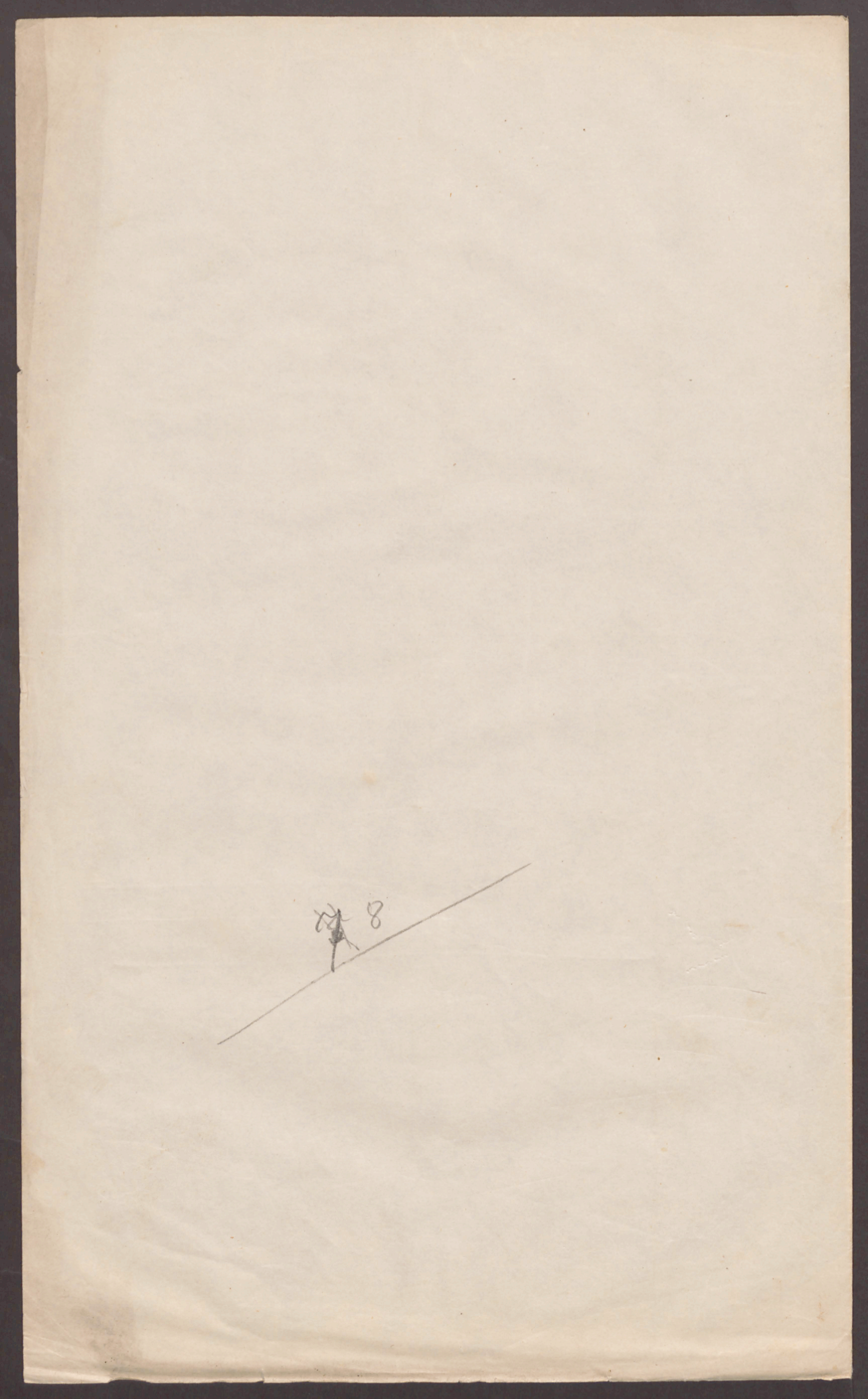
Ioannes Casimirus Dei gratia Rex Poloniae, Magnus Dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae, Livoniae, Smolensciae Czernihoviaeque. Nec non Suevorum, Gottorum Vandalorumque Haereditarius Rex. —

Spectabilibus et Famatis Proconss. Conss. Advocato, Scabinis, totiq(ue) Magistratui ac Communitati Civitatis Nostrae Leopoliens(is) fidel. Nobis dilect. Gratiam Nostram Regiam. Spectabiles et Famati Fidel. Nobis dilect. Dederamus quidem ad Fidl. Vestras non ita pridem mandati Nostri Lras uti pacta inter ipsos et Iudaeos Civitatis illi annis retroact. conventa et per Divum Vladislaū IV. Fratrem et Praedecessor(em) Nrūm desideratissimum approbata renovarent sive novo in annos insequentes cum eis inirent. Verum accepta pleniore Informatione illud ipsum Mandatū praecipitanter stantibus adhuc prioribus pactis necdum omnino expiratis ad malam sinistramque Nostri informationem impetratum esse volumus ac Fidl. Vestris serio mandamus quatenus a renovandis sive de novo constituendis iisdem pactis eatenus supersedeant donec specialem et expressam desuper a Nobis habuerint declarat(i)one(m) pro gratia Nostri officiorumq(ue) suorum debito ac sub poen arbitrariis secus Fidl. Vestrae nō factura. Datum Varsoviae die XV Mensis May Anno Dni MDCLII Regnorum Nostrorum Poloniae Quarto, Sveciae autem Quinto Anno. —

Ioannes Casimirus Rex

L. S.

Stanisl. Zurowski
Secrs. Reg. Mttis

165

Przywilej dla m. Lwowa, równający prawa tego miasta z prawami Krakowa i Wilna.

1659

(Król Jan Kazimierz, na podstawie uchwały sejmowej.)

Allegat 12
~~Jura Civium~~

Privilegium Joannis Casimiri Regis Poloniae de anno 1659. — Copia ex originali, reperibili in Archivo civitatis Leopoliensis fasc. 87 № 6

~~Przywilej Jana Kazimierza, dany ~~nowiście~~ na podstawie uchwały Sejmu Warszawskiego z r. 1659, równający ~~miasto Lwów~~ prawa miasta Lwowa z prawami Krakowa i Wilna. Copia pro Actis~~

Kopya z oryginału, zachowanego w archiwum miejskiem fasc. 87 № 6 —

Feria quarta post Dominicam Rogationum proxima. Anno Domini Millesimo sexcentesimo septuagesimo sexto. Ad personalem Nobilium et Spectabilium Alberti Kopinski Proconsulis, Joannis Stephani de Ryppa Obaldyni Consulis Civitatis Sacrae Regiae Majestatis Leopoliensis in Russia, praesentis Diplomatis Serenissimi divae memoriae Joannis Casimiri Regis Poloniarum, Civitati praesenti, adaequando eandem libertatibus praecipuarum Civitatum: Cracoviensis in Minori Polonia et Vilnensis in Magno Ducatu Lithvaniae gratiose collati oblationem: Officium praesens Castrense Capitaneale Leopoliense praesens Diploma Serenissimi Divae memoriae Joannis Casimiri Regis Poloniarum, Civitati ~~huiusce~~ praesenti Leopoliensi super libertates inditum suscepit et actis suis ingrossari fecit. J. Al. mp. In Nomine Domini Amen. Ad perpetuam rei memoriam. Nos Joannes Casimirus D. G. Rex Poloniae, M. D. L. Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae, Kijoviae, Wolhyniae, Livoniae, Smolensciae, Czerniechoviaeque, necnon Suec: Got: Vandq: haereditarius Rex. Significamus praesentibus literis Nostris universis et singulis, cujuscunque status et conditionis hominibus, nunc et post futuris. Eam esse omnibus Imperatoribus, Regibus et Coronatis Principibus, a supremo Regnatore hominum Deo, concessam praerogativam et supra alios mortales vicariam datam potestatem, ut non solum in armamentariis suis ad subjugandos hostes et continendos in obsequio rebelles, bellica servent instrumenta: verum etiam ad remunerandos fideles subditos in gazophilaciis suis, laureas habeant et palmas. Talique ratione Majestatem suam, hinc poenis armatam, inde praemiis ornatam, hostibus quidem formidabilem, amicis vero faciant amabilem. Quod utrumque sub felicibus Regis Regum auspiciis Nos quoque, qua pace, qua bello, domi, forisque praestare et exequi conati sumus et majori in parte, pro viribus Nostris praestitimus. Et bellicas quidem expeditiones Nostras felices

successus sub signis propitii Numinis sortitas esse: siquidem hostiles exercitus pars caesi, pars fugati, partim acceptis conditionibus in gratiam recepti vel Nobis ta= centibus abunde loquuntur multae provinciae postliminio sub ditionem No= stram revocatae longum fatebuntur, signa de hostibus rapta, huc usque recogno= scunt. De Nobis vero ac Regno Nostro bene meritis praemia et decora per Nos collata, multi in amplissimum Ordinem Equestrem recepti, multi Annu= lis more Nobilitatis Romanae a Nobis donati fatentur, neque Posteri illorum conticescent. Sola Leopolis, Ornamentum, Munimentumque primarium Russiae, ore totius Regni appellata, prolixae fidelitatis, constantiae, promptitudinis suae, toties Nobis, Reipublicaeque Polonae, evidentibus ap= probatae argumentis, debita expectat stipendia quotidie Majestati Nostrae Regiae innumerata repraesentans merita. Etenim creperis hisce belli tem= poribus vel ipsa pace saevis, non una tempestas Regno Nostro jamjam impen= dens, ad tres scopulos Urbi Leopoliensi per summum in Terris Christi Vica= rium pro Insigni datos, allisae, tumentes suos fluctus fregit. Non uno telo, manu inimica in perniciem Aquilae Lechicae jacto, Leo Gentilitius Civita= tis ejusdem se induit. Leopolis siquidem, servilem rebellionem Cosaco Russi= cam e Militia Zaporoviana, Tartaricaque, ante annos duo de viginti in im= mensum auctam, jamque per ruinas aliarum Urbium, Oppidorumque in excidium Nominis Poloni caeco impetu ruentem, objectu fortunarum su= arum detinuit et cum vires ejus insanas ferro perfringere non posset, auro emollivit, mora fatigavit. Postmodum iteratis vicibus, totam Russiam in exitium suum per eosdem Cosacos ante decennium excitam et supra legiones domesticas, nu= merosas, pedestres, equestresque copias e Moschis, Lappis, aliisque barbaris gentibus vel ipsa hieme sua armatis, conflatas, secum trahentem et frustra Sacramentum jusjurandi in nomen Ducis Moschoviae, qua minis, qua pro= missis extorquere a se tentantem, animose rejecit, fidemque nobis semel da= tam ad ultimum servavit. Porro novum Attilam Transilvanum, cum Hun= nis redivivis et incondita latronum multitudine, Urbi suae per inte= grum mensem incubantem, quam gloriose idem Leo Roxolanus, occursu suo,

ab ipsis portis retroegerit, sanguinemque potius Civium suorum ad obliteranda pacta defectionis sibi oblata, quam atramentum ad subscribenda obtulerit et fidem Nobis juratam salute propria potiorem duxerit, non modo annales domestici, sed fasti etiam aeternitatis post futuris saeculis enarrabunt. Jam vero caetera Civitatis ejusdem Nobis, Reipublicaeque Nostrae praestita obsequia, quia pene quotidiana et obvia, longa non indigent commemoratione. Siquidem Leopolis, in limine Poloniae, Russiaeque velut malleum et incudem posita, utriusque Provinciae casibus exposita, ambarum experta est fortunam. Etenim aliis Civitatibus Regni, procul a Marte, ejusque fulminibus degentibus, sola Leopolis, Castra Nostra, primum ad Zborów, postmodum ad oppidum Beresteczko sita, illa quidem, re cibaria large subministrata refecit, haec autem vehiculis ad deportandas Machinas bellicas opportune juvit et quod caput fortunis Regni, assiduis bellorum incommodis, attritis et extenuatis, sola Leopolis aliquoties subvenit, lacunasque aerarii publici, aere collatitio explevit, qua subitaria largitate ejus, jejunus exercitus vinculis, quibus se ob stipendia non persoluta benevole induerat, exolutus liberis passibus in patriae defensionem processit. Haec itaque rara et insolita Civitatis Leopoliensis merita, rara et insolita a Nobis exegerunt decora, ut tandem aliquando, tot tantasque virtutes ejus, Regnatrice manu Nostra coronemus. Quapropter de plenitudine potestatis Nostrae Regiae et consensu omnium Ordinum Regni ad Comitia generalia Varsaviam congregatorum accedente, eandem Civitatem Leopoliensem, ejusque omnes Cives et Incolas Catholico Romani, Armenici et Graeci ritus (dummodo legitime juxta jura et consuetudinem ejusdem Civitatis Nobis et Successoribus Nostris Sacramento fidelitatis obstricti et devoti sint) eorumque legitimos Posteros et Liberos ex successoria serie nasituros, omnes et singulos virtutibus praestantes, atque vitam modo honestiori agentes, in juribus, libertatibus ac praerogativis Cracoviensis et Vilnensis Civitatum (quantum ad jura libertatis ac titulos nobilitatis spectat) adaequamus, assimilamus, iisdemque praerogativis, quibus memoratae Civitates Cracoviensis et Vilnensis hucusque gaudent, gaudere et perfrui perpetuis temporibus debere, sancimus, statuimus ac declaramus. Vigore cujus adaequationis et ad jura, praerogativasque Equestris Ordinis admissionis memorati Cives Leopolienses, Electioni Serenissimorum Regum Poloniae, per

duos e Magistratu Consulari ad id electos et designatos interesse, eidemque subscribere. In Conventibus Regni generalibus et particularibus locum inter Nuntios habere: Serenissimos Reges Poloniae pro tempore existentes cum Nuntiis terrestribus, per osculum manus Regiae salutare, iisdemque valedicere: bona terrestria tam in Regno, Dominiisque eidem annexis, quam in Magno Ducatu Lithuaniae jure haereditario, obligatorio vel alio quovis contractu licito et legitimo emere, acquirere et ad instar Nobilitatis Polonae (oneribus Reipublicae per omnia salvis) possidere, iterumque eadem Bona vendere aut obligare vel modo alio quovis a legibus permisso alienare: caeteraque omnia, licet hic non expressa, pro expressis tamen habenda, jure et praerogativa Civitatum Cracoviensis et Vilnensis pari nec dissimili, sine cujuspiam contradictione et impedimento agere, tractare, perficere plenam et omnimodam facultatem et potestatem habebunt; Constitutione regni in Comitiis generalibus in Anno millesimo sexcentesimo quinquagesimo Nono celebratis, hocque Diplomate Nostro ad praemissa (nihil tamen antiquis juribus, praerogativis et immunitatibus Civitati Leopoliensi servientibus per praesentes derogando) mediantibus. In cujus rei fidem praesens Diploma manu Nostra subscripsimus et sigillo Majestatis Nostrae in firmius testimonium communiri jussimus. Actum et Datum Varsaviae in Conventu Regni generali Die Mensis Anno Domini MDC Regnorum Nostrorum Poloniae Sueciae Anno. Praesentibus Reverendissimo Reverendis Illustrissimo Illustribus Venerabilibus Magnificis et Generosis: Venceslao Comite de Leszno Archiepiscopo Gnesnensi legato Nato Regni Primate, Primoque Principe, Joanne Tarnowski Archiepiscopo Leopoliensi, Andrea Trzebicki Cracoviensi, Duce Severiae, Casimiro Floriano Duce in Klevan Czartoryski Vladislaviensi et Pomeraniae, Joanne Dowgiało Zawisza Vilnensi, Alberto Tolibowski Posnaniensi, Joanne Gembicki Płocensi, Joanne Stephano Wydżga Varmiensi et Sambiensi, Nicolao in Prażmow Prażmowski Luceoriensi et Brestensi Supremo Regni Cancellario, Stanislao Sarnowski Premysliensi, Adamo Koss Culmensi et Pomesaniae, Thoma Leżyński Chełmensi, Thoma Ujejski Kijoviensis, Georgio Białozor Smolenscensi Episcopis, Stanislao a Potok in Podhajce Potocki Cracoviensi Supremo Exercituum Regni Duce, Carolo Grudzinski Posnaniensi, Paulo Joanne Sapieha Vilnensi Supremo Exercituum Magni Ducatus Lithuaniae Duce, Petro de Bnin Opaliński Calisiensi, Vladi-

slao Comite de Leszno Lanciciensi, Georgio Carolo Hlebowicz Generali Capitaneo Samogitiae, Joanne in Zamoscie Zamojski Sandomiriensi, Hieronymo Wierzbowski Siradiensi, Alexandro Stanislao a Belzec Belzecki Podoliae, Joanne de Szczeka„ rzowice Tarlo Lublinensi, Stephano a Czarncza Czarniecki Terrarum Russiae, Deme„ trio Janussio Korybuth Duce in Wisniowiec et Zbaraz Belzensi, Andrea a Potok Potocki Braclaviensi, Joanne Koss Culmensi Palatinis, Stanislao a Papów Witowski Sandomiriensi, Joanne a Pieskowa Skala Wielopolski Wojniczensi, Alexandro Sielski Gnesnensi, Andrea Maximiliano Fredro Leopoliensi, Nicolao Bieganowski Camene„ censi, Andrea Przyjemski Culmensi, Joanne Francisco Lubowicki Wolhyniae, Sta„ nislao Sawicki Brestensi Castellanis, Georgio Comite in Wisnicz Lubomirski Supremo Marschalco et Exercituum Regni Duce Campestri, Christophoro in Bakorty Zawisza M. D. L. Marschalco, Joanne Casimiro a Krasne Krasinski Supremo Regni Thesaurario, Christophoro Pac M. D. L. Cancellario, Luca de Bnin Opalin„ ski Curiae Regni, Theodoro Lacki Curiae M. D. L. Marschalcis, Joanne Comite de Leszno Regni, Alexandro Naruszowicz M. D. L. Procancellariis, Alberto de Pilca Korycinski Praeposito generali Miechoviensi, Secretario Regni majore, Andrea Olszowski Praeposito Posnaniensi, Andrea Morsztyn Regni, Cypriano Paulo Brzostowski M. D. L. Referendariis, Valeriano Stanislao Judycki Archidiacono Vil„ nensi M. D. L. Notario, Theodoro Denhoff Succamerario Regni, Andrea Miaskowski Abbate Premetensi majoris, Joanne Gninski Succamerario Pomeraniae minoris, Can„ cellariarum Regni Regentibus, Michaële Casimiro Duce in Olyka et Nieświeź Radziwill M. D. L. Pocillatore, Nuntiorum Terrestrium Marschalco, Joanne Cle„ mente a Ruszcza Branicki Dapifero Regni, Venceslao Comite de Leszno Incisore Regni, Euaristo Joanne a Belzec Belzecki Capitaneo Wyszogrodensi et Camerae Nostrae Notario, Adamo Kotowicz Magni Ducatus Lithvaniae Notario, Hilario Cyz Succamerario Vilnensi, Nicolao Zabicki Succamerario Gostinensi, Vladislao Lubowicki judice generali Cracoviensi, Remi„ giano de Otok Zaleski Pocillatore Posnaniensi, Stanislao Kozuchowski Dapifero Calissien„ si, Christophoro Zegocki Vexillifero Posnaniensi, Martino Debicki Vexillifero Sando„ miriensi, Ignatio Michalowski Capitaneo Krzepicensi, Joanne Chrapowicki Vexillife„ ro Smolenscensi, Andrea a Potok Potocki Capitaneo Haliciensi, Casimiro Zapol„ ski Dapifero Brestensi, Floriano Orchowski Dapifero Chelmensi, Stephano Lidu„

chowski Succamerario Krzemenecensi, Alberto Miastkowski Vexillifero Nowogrodensi, Sta„ nislao Widlica Domaszowski Capitaneo Lukoviensi, ... Rudzinski Vexillifero Czersensi, Alberto Tomisławski, Adriano Lasocki Dapifero Wyszogrodensi, Casimiro Cieciszowski Vexillifero Livensi, Thoma Goctowski judice terrae Nurensis, Jabłonowski Notario terrestri Nurensi, Alberto Mleczko Capitaneo Mielnicensi, Jacobo Zbrożński judice terrae Dobrzynensis, Vladislao de Nagłowice Rey Curiae Regni Thesaurario Neokorczynensi Capitaneo, Samuele a Prazmów Prazmowski Curiae Re„ gni Vexillifero, Mathia Ustrzycki Subjudice terrae Sanocensis, Vicecapitaneoque Premysliensi, Vladislao Szmeling Stabuli Regni Vicepraefecto, Joanne Zaleski Culi„ nae Regni Praefecto, Brzeza Capitaneo Walecensi, Joanne Opalinski Capita„ neo Odolanoviensi, Petro Dębinski Cracoviensi, Stanislao a Lipe Lipski Plocensi Varsaviensi, Bonaventura Madalinski Gnesnensi, Casimiro Szczuka praeposito Var„ saviensi, Joanne Małachowski Leopoliensi et Varsaviensi, Nicolao Leżynski Craco„ viensi Zakrzewski Kotowicz Vilnensi Canonicis, Gabriele a Prazmów Prazmowski Notario Castrensi Varsaviensi, Casimiro Kotowski judi„ ce terrestri Varsaviensi, Stephano Pracki Subjudice Varsaviensi, Jacobo Szwarnicki Vicecapitaneo Mariaeburgensi, Joanne Ignatio Bakowski Succa„ merario Culmensi, Adriano Kitnowski Surrogatore Gluchoviensi, Stephano Pia„ seczynski Subdapifero Bractaviensi, Ludovico Woroszyło Vexillifero Zytomiriensi, Chrisostomo Giżycki judice terrae Wielunensis, Lawrentio Kossowski Pincerna Lancici„ ensi, Stephano Niemierzyc Succamerario Kijoviensi, Stanislao Zaręba judice Sandomiri„ ensi, Stephano de Wronów Ksiąski Notario et Burgrabio Castrensi Cracoviensi, Valeriano Potrykowski Succamerario Rozanensi, Christophoro Potocki Magni Ducatus Lithvaniae Incisore, Adamo de Rudnik Biskupski Capitaneo Wielunensi, Stephano Sarnowski Vexillifero Lanciciensi, Christophoro Krawiecki Notario terrestri Podlachiae, Andrea Sa„ wicki Venatore Mielnicensi, Martino Nieborowski Succamerario Sochacoviensi, Joanne Lipski Succamerario Ravensi, Christophoro Rupniowski Tribuno Cracoviensi, Petro Opacki Pincerna Lublinensi, Spythone Piotrkowski Dapifero Brestensi, Joanne Duczyminski Venatore Ciechanoviensi, Hieronimo Łabęcki Vexillifero Bracla„ viensi, Petro Tuchołka Notario terrestri Pomeraniae, Alberto Opacki Succa„

merario Varsaviensi, Joanne Zienowicz Marschalco Osmianensi, Jacobo Krasiński Succamerario Płocensi, Martino de Obory Oborski Capitaneo Livensi, Joanne Pieniążek Thesaurario Premysliensi, Christophoro Antonio Obryński Succamerario Novogrodensi, Stephano Stankiewicz Secretario Nostro et Actorum Metrices Regni, Decretorumque Wathymiae Notario, Stanislao Bawzyński Cancellariae Regni et hujus diplomatis Notario, aliisque plurimis Nobilibus Incolis Regni et Magni Ducatus Lithvaniae ad praesentem Conventum Regni Generalem Varsaviae congregatis. Joannes Casimirus Rex mp. Cancellariatu Illustrissimi & Reverendissimi in Christo Patris Dni Dni Nicolai in Prażmów Prażmowski Episcopi Luceoriensis et Brestensis Supremi Regni Cancellarii, Abbatiae Sieciechoviensis perpetui Administratoris, ad Ecclesiam s. Michaëlis in arce Cracoviensi Praepositi.

Collat. Rasp.

89 XI 12

Membran (zeznanie dłużne) od żydów lwowskich — miejskich i przedmiejskich — na kwotę 2000 złp., dany miastu Lwow, jako reszta należytości za długi i czynsze z kamienic „Gembrychtowskich”.

1688

Membram od nas niżey podpisanych Zydow Starszych Zborow Miejskiego y Przedmiejskiego Miasta Lwowa Na, szym y wszystkich Zydow w Miescie y na Przedmiesciach zostających imieniem dany Szlachetnym y Zacniestaw, nym JchMciom Panom Raycom Lawnikom y całemu ~~całemu~~ Pospulstwu Miasta Jego Królewskiej Mci Lwowa albo Okazycielowi tego Membranu Naszego na Summę Złotych Dwa Tysiące Polskich Monety y Liczby currentis, a to Reszty z Originalney Summy Złotych Dwanastu Tysięcy, temuż Miastu z pewney Complanacie y o pretensyie Długi y Czynsze z Kamienic Pembrychtowskich dotych czas winne pochodzącey, którą to Summę Złotych dwa Tysiące Polskich, powinni będziemy dwiema Ratami, pierwszą Złotych Ty, siąc na Jarmark Lwowski, to iest D. 21. Stycznia w roku przyszłym 1689, drugą zaś Ratę Złotych Tysiąc na Wielkąnoc D. 10 Kwietnia wtymże Roku zupełnie gotowymi y liczonymi pieniądzmi, a nie żadnymi fantami, bez wszelakich zwłok y dilacyi oddać y wyliczyć. A ieżlibyśmy albo jedney albo drugiey Racie dosyć uczynić nie mieli, y tych Summy Złotych Dwuch Tysięcy niezapłacili; tedy pozwalamy na wszystkie condicyie z ligamentu wyżej na tey Membranie za wiadomoscią Naszą opisane, wyrzekając się wszelakich obron takż prawnych iako y nieprawnych, ale wszelakie y Exequuyą. iako

się będzie Okazycielowi najskuteczniejsza zdała, obierając y na nie dobrowolnie pozwalając. Na co się własnymi podpisuiemy ręłami we Lwowie d. 24. Mensis Augusti A. D. 1688. —

Siedm podpisów żydowskich

Dekret Króla Augusta II z r. 1710

w sprawie miasta Lwowa (strona skarżąca) przeciw żydom lwowskim (strona oskarżona)

~ Wyrok zasądzający oskarżonych ~

Miasto wytoczyło przed sąd królewski oskarżenie przeciwko żydom zamieszkałym w <u>mieście</u> Lwowie, oczywiście na tle sprzeczności interesów ekonomicznych. Punktem wyjścia jest zarzut, że żydzi złamali „pakta" zawarte z miastem, prowadzą swój handel w sposób przewrotny, łamią obowiązujące ich ograniczenia, powodują psucie monety krajowej, nie dotrzymują przyjętych na siebie zobowiązań płatniczych (czynsze itp.), zanieczyszczają miasto – itd. itd.

Dekret jest niezmiernie surowy: pozbawia żydów możności nawiązania nowych paktów z miastem, odbiera im prawo kupczenia pod groźbą konfiskaty towarów, nakłada ogromne - w setki tysięcy zł. sięgające wypłaty odszkodowania itd. ...

Allegat 7

F in causa Civitatis Leopoliensis contra Judaeos civitatentes.

~~Ekstrakt~~ Decretum ~~Regis~~ Augusti II regis Poloniae de dato 25 aprilis 1710 F — copia ex originali ~~reperibili~~ in Archivo civitatis Leopoliensis Libr. 1058 pag 35

~~Dekret Augusta II z 5 kwietnia 1710 r. Lib. 1058 p. 35 dotyczący Żydów miejskich~~ w ~~sprawie miasta Lwowa z Żydami miejskimi. – Kopja z oryginału zachowanego w archiwum miejskiem Libr. 1058 pag. 35~~

128

Augustus Secundus, Dei gratia Rex Poloniae, Magnus Dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae, Kioviae, Volhyniae, Podoliae, Podlachiae, Smolensciae, Livoniae, Severiae Czerniechoviaeque: necnon Haereditarius Dux Saxoniae et Princeps Elector. –

Significamus praesentibus Literis Nostris, quorum interest, universis et singulis, Citatos fuisse ad Nos et Judicium Nostrum Literis Citationis Nostrae Regiae Secundariae Infideles Seniores omnesque et singulos Judaeos Civitatem Nostram Leopolien. incolentes Synagogae Civitaten. de personis, Causa intrascripta ac Bonis eorum generaliter omnibus. Ad instantiam Generosi Instigatoris Regni Authoritatem Jurium, Privilegiorum et Decretorum Regiorum ex Officio suo vindicantis, eiusque Delatorum Nobilium Spectabilium Honoratorum et Famatorum Proconsulis, Advocati, Consulum, Scabinorum, Regentis, Quadraginta virorum, nec non Nationum Armenicae, Ruthenicae, omniumque Civium, Incolarum in Civitate Nostra Leopolien. existentium, Actorum. Idque Secundo post obtentam primos Contumaciae poenam resuscitando Causam et Actionem, ipsis ad Judicia Regia Serenissimi d[a]m[i] Antecessoris Nostri, ratione certarum praetensionum, debitorum, injuriarum, et gravaminum intentatam, Decreto contumaciali lucratam, et tandem oppositis per ipsos ad Reponen. illud idem Decretum Citationibus hucusque indecisam, et inhaerendo Protestationibus eo nomine factis, pro eo. Quia ipsi optime scientes non alia ratione ad Civitates Regni susceptos et admissos fuisse, nisi ut juxta praescriptum Jurium, Privilegiorum, Decretorum earundem Civitatum, sese in omnibus et potissimum vitae ducendae rationibus gererent, et si quid de Jure mercandi usurpare contenderint, pacta cum

Civitatibus ijsdem inire iusta Statuta Regni et Constitutiones teneantur: ipsi nihilominus contraveniendo ijsdem Juribus et Decretis tam antiquis, quam recentioribus et potissimum Decreto suprascripto Millesimo Sexcentesimo Septuagesimo nono ijsdem spretis ac vilipensis, non solummodo eadem pacta ratione mercimoniorum hactenus inire minime curarunt imo diffugijs et exquisitis protelationibus cum enormi Civitatis illius dispendio et iactura Causam eandem in tempus viginti et amplius Annorum extrahendo Civitatem damnificarunt, mercaturas cum usurpatione monopoliorum sibi appropriarunt, merces omnis generis et materiae publicé venundari exponunt, et easdem diebus etiam Festis divendas in depauperationem Civium onera publica Civitatis sustinens, Emptores a Civibus eorumq institis, silenter per Proxenetas seu Baryszników abstrahunt, easdem merces modo clandestino per Platas Domos et suburbia in sacculis exportando distrahunt, Contributiones Civiles publicas, et Civiles pro Necessitatibus Civitatis vigore Decretorum Regiorum laudatas et praecipue Serenissimi Vladislai Quarti solvere recusarunt, neq retentas restituerunt. Canones ex Domibus Lapideis Civilibus non solvunt, Lapides ipsas ex Censibus locatas deteriorarunt, et ad extremam ruinam deduxerunt, quinimo Domos et Domiculas moenibus Civitatis applicando, muros civiles, et armamentarium sterquilinijs et faecibus longo tempore deteriorarunt. Summam Septingentorum Floren per antecedaneos illorum Magistratui debitam, neque provisionem ab eadem provenientem solverunt, quo nomine Decretis praeinsertis contravenerunt: verum etiam nec his iniurijs et praeiudicijs contenti, sed indies, menses, et Annos, nova praeiudicia et iniurias accumulando, majora licentiae et insolentiae suae incrementa sumunt, quando sub eadem litis pendentia, qua

stante nihil erat innovandum, in manifestam Civitatis rui-
nam non solum merces quasvis, tam ex Orientalibus, quam alijs
quibuscunq[ue] Regnis et Provincijs advectas, vel intra Regnum reperibiles,
omni conatu comparant; et sic illicite comparatas promiscue
revendunt, frumenta, crudum mel, Pisces salsos, et alia id genus
utensilia: Monopolia Legibus Regni penitus prohibita sibi
usurpando, et excludendo, ab emptione eiusmodi Cives et In-
colas metipsi coëmunt, eoq[ue] facto rerum omnium caristiam
introducunt, Actores tali suo facto ad extremam egestatem
inducunt, propinationes omnium liquorum vini, mulsi,
cremati, et cerevisiae, in Platea sua Judaica exercent, et
crematum in suis domibus distillant. Per collybistas Judaeos
monetam extraneam in damnum non solummodo Civitatis,
verum etiam totius Regni important, aliam vero pretij et
valoris melioris depretiant, et extra Regnum educunt; Portas
Civitatis obsident, et ibidem venientes Mercatores cives, et extra-
neos, praetextu proventuum, et gabellarum depeculantur. Tem-
pore nundinarum plus solito non curando etiam obsigillationes
officiosas, mercantias exercent, neque obsigillari se permittunt.
ex nundinis, fundis Civilibus et Lapideis Emphyteuticis et
conductis Jurisdictioni Civili parere minime volunt, merces
per Statuta Regni et Constitutiones ipsis interdictas, ut pote
sal, nitrum, pyrium, pulverem, plumbum, falces, et id genus
comparant, easdemque etiam extra Regnum exportant, evehunt,
et divendunt, aliaque multa gravamina, injurias, damna, et
praeiudicia Actoribus inferre praesumunt, prout et inferunt.
Ad extremum stante Causa indecisa, Juribus ac Privilegiis Civi-
tatis, atque publicis Regni Legibus obstantibus, Rescripta
certa, Privilegia, et Concessiones, ad malam et sinistram
Cancellariae Regni informationem sub Data et Actu suo
loco et tempore ex protectione illarum notificanda, illegi-
time ausi sunt obtinere. Quo facto poenas Legum Regni

succubuerunt et in se traxerunt. Ad videndum nimirum et audiend ipsos poenas Legum succubuisse, ad inveniri eisdem usum mercimoniorum omnium et propinationem liquorum abhinc totaliter interdici, Civitatem circa Leges Regni, Statuta, Constitutiones, Jura, Privilegia, et Decreta conservari, Damnaque per Cives hactenus Civitati ob usurpata mercimonia et propinationes causata, tum et Census, Canones, ex domibus, Lapideis, atque Contributiones retentas, per ipsos in instanti solvendas adiudicari, solutionem Summae florenorum Septingentorum cum provisione decerni, et adevectionem sterquiliniorum, reparationem armamentorij, tum Domorum ruinosarum, atque murorum Civilium per ipsos deterioratorum Juris mediis stringi, et compelli, atque Jurisdictioni Civili in Causis fundi Civilis et Jurisdictionem tangentibus subesse declarari, et pro alijs iniurijs damnis et praeiudicijs Civitati per illos illatis puniri, et in damnis, ac Litis expensis condemnari. Rescripta quaevis, Privilegia, et Concessiones ad malam Cancellariae Informationem indebite per eos obtenta et exportata, uti Juribus Civitatis contraria, reponibilia esse decerni, eaque tolli, cassari, et annihilari. Caeteraque pro Causae Juris et Termini exigentia statui, decerni, et sententiari. Citatione ipsa Originali, eiusque Relatione coram Actis Castrensibus Capitanealibus Leopolien. Feria quarta post Festum Praesentationis B. V. Mariae proxima, Anno Millesimo Septingentesimo primo recognitâ, praemissa latius in se obloquente. Quo in termino ex eadem Citatione Nostra secundaria, hic Varsaviae Sabbatho post Dominicam Reminiscere Quadragesimalem proximo, die scilicet Decima octava Mensis Martij, Anno Domini Millesimo, Septingentesimo secundo incidente, cum Causa haec ex Registro vocandarum Causarum publico ad iudicandum acclamata

incidisset. Et Pars Actorea videlicet Generosus Instigator Regni, eiusque Delatores Nobiles, Spectabiles, Honorati, et Famati, Proconsul, Advocatus, Consules, Scabini, Regens Quadraginta Virorum, nec non nationes, Armenica, et Ruthenica, totaque Communitas Civitatis nostrae Leopolien, per Nobilem Joannem Moscicki M. Iuris Doctorem, Scabinum protunc Leopolien, personaliter, una cum Nobilibus Francisko Moszkiewicz et Sebastiano Cyberynski, coram Nobis Iudicioque Nostro comparens, Infideles Iudaeos Civitatenses citatos non comparentes, in Lucro Causae istius condemnasset. Et tunc tempestive superveniens ad Cancellariam Decretorum Nostrorum Infidelis Lazar Izaakowicz, Syndicus Iudaeorum Leopolien, nomine eorundem, condemnationem eandem arrestaverat. Quod arrestum uti debito in tempore impositum, erat ei admissum, Causa in Regestrum Arrestorum inscripta, et Terminus conservatus peremptorius. In Termino itaque hodierno ex eodem Arresto, ut supra imposito, ex Antiquo Regestro, legitime ad praesens proveniente, et hucusque continuato. Partibus praenominatis: Et Actorea Generoso Instigatore Regni, eiusque Delatoribus Nobilibus et Spectabilibus, Proconsule, Advocato, Consulibus, Scabinis, Regente Quadraginta Virorum, nec non natione Armenica, et Ruthenica, totaque Communitate Civitatis Nostrae Leopolien, per Nobiles Casimirum Kirkor Scabinum, et Gregorium Bernatowicz, Iudice Nationis Armenicae Leopolien, una cum Nobili Michaële Magrodzki coram Nobis Iuditioque Nostro comparen, eundem Terminum attentan. Iam vero citata Infidelibus senioribus totaque Communitate Iudaeorum Leopolien. Synagogae Civitatensis voce Ministerialis Terrarum Regni generalis Nobilis Ioannis Drobnicki ad Nos et Iudicium Nostrum acclamata, non tamen per se, nec per suum quemvis legitimum Plenipotentem comparen. imo se contumacem

praebente. Nos cum Consiliarijs et Iurisperitis Nostris attenta Ministerialis praefati Relatione, de acclamatione Citatae Partis ad Nos et Iudicium Nostrum facta, in contumaciam ipsius, ad legitimam vero eamque Iuridicam Actoreae Partis instantiam et affectationem; eandem Citatam Partem non comparentem in Lucro Causae istius, iterum post Arrestum condemnari permisimus. Et in vim Lucri iterum post arrestum obtenti, in primo propositionis Partis Actoreae puncto, respectu interdictionis mercimoniorum per Infideles Citatos indebite usurpatorum. Quoniam de praescripto Statuti et aliarum Regni Legum Iudaei in Civitatibus Nostris commorantes, liberam omnibus rebus mercandi facultatem sibi concessam non habent, et pacta cum Civitatibus Regni respectu exercendarum mercantiarum inire teneantur, ac iuxta obloquentiam eorundem Pactorum sese gerere, nec metas eorum excedere adstricti sunt, signanter vero per speciales ordinationes Serenissimorum Antecessorum Nostrorum, nonnisi quatuor rebus, videlicet cutibus, bobus, cera, et panno, integris solummodo staminibus, non vero incidendo, idque tantum tempore nundinarum in Civitate Nostra Leopolien. mercandi Citatis concessum est: denique iuxta obloquentiam Pactorum cum Civitate, per Citatos initorum, iam a multo tempore expiratorum ad suprascriptum quatuor rebus mercandi modum, liberam nonnullarum rerum divenditionem, non in perpetuum, sed solummodo ad decursum termini Pactorum sub onere quot: Annis Mille quadringentorum Floren: Polon. solutionis per eosdem Citatos Actoribus praestandae habent, Citati vero in contraventionem Legibus Regni et Pactis per se cum Civitate initis promiscuam omnium rerum et mercium divenditionem sibi usurpando, res et merces per solos Cives Nostros Leopolien. divendi vigore Privilegiorum et Decretorum, a Serenissimis Antecessoribus

Nostris collatorum solitas divendunt, pannos ulnatim clandestine incidunt, et per frusta, alias na Postawy extra nundinas Personis cuiuscunque status et conditionis distrahunt, merces Turcias et alias quasvis sericeas omnis generis, nec non ferreas, tum et pharmaca omnis generis venum exponunt, insuper crematum, mulsum, vinum, et cerevisiam propinant, ac ad extremum omnia mercandi genera solis Civibus Nostris Leopolien: servientia exercent, utque facilius illicite usurpatam sibi mercantiam appropriarent, per suos proxenetas, a Christianis, emptores ad suos mercatores Iudaeos avocant, ac ut praefatam avocationem omnes proxenetas studio et solicito conatu procurent, iniungunt; contrarium vero facientes poena maledictionis in Synagoga afficiunt, Pacta respectu mercantiarum cum Civitate non ineunt, et hucusq non initis cum Civitate pactis in enervationem Catholicorum omnes cogitabiles negotiationes exercent, Summam per Mille quadringentos florenos quotannis pro concessa ultra quatuor modos mercandi facultate Civitati appromissam a b annis viginti septem retentam, ad florenos Triginta septem Millium et Octingentos ascendentem non exsolverunt, exercendo tam tempore Pactorum quam post expirationem eorundem mercimonia, ad ipsos non pertinentia Actores damnificarunt, quod damnum ad Summam florenorum Trecentorum millium taxatam: id circo quantumvis Infideles Citati beneficio amplius non ineundorum Pactorum uti lege a tutentes abiudicari deberent. Nos tamen ad abiudicationem eiusmodi Pactorum non descendendo quatenus quatenus pacta cum Civitate Nostra Leopoliensi intra duas ab oblata praesentis Decreti Nostri computando Septimanas, non tamen praeiudiciosa Iuribus Civitatis Citati ineant, decernimus. Quod si vero praedicti Citati in spatio supra praefixo Pacta concludere non

curabant, nec concludent; extunc eosdem beneficio ineundo-
rum Pactorum, uti gratia Nostra et Lege abutentes, in per-
petuum abjudicamus ac mercaturam omnem interdicimus
sub Libera mercium per Actoream Partem confiscatione,
quarum pretium ex confiscatione proveniens pro repara-
tione amunitionis Civitatis applicamus. Quia vero Citati
promiscuam omnium rerum distractionem contra expres-
sum Jus usurpando Actoribus, quibus solis omnium rerum
venditio competit, damna non mediocria intulerunt, et
ex usurpata omnium rerum divenditione lucrum commo-
dumque senserunt, quatenus Citati Actoribus pro eiusmodi
damno Summam florenorum Ducentorum millium nec
non alteram Summam florenorum Triginta septem
Millium supra descriptam in Octava circa Acta Decreto-
rum Nostrorum exsolvant ac enumerent, adinvenimus.
Proxenetas alias Baryszników mercatores Emptores a
Christianis mercatoribus avocantes ex Civitate Nostra
relegamus. In puncto usurpatae propinationis liquo-
rum, distillationis cremati, mulsi ac cerevisiae coctionis,
vini divenditionis Partes memoratas circa Decretum Se-
renissimi Sigismundi Primi Anno Millesimo, Quingente-
simo vigesimo primo latum, tum et Constitutionem Regni
publicam Anni Millesimi Sexcentesimi Quinquagesimi
Noni ac Praeiudicata Nostra novita pridem prolata, in
toto conservamus, eandemque sub poena in convulsores
Decretorum Nostrorum in Jure sancita, prohibemus.
Quantum porro spectat modum solvendarum per Citatos
Contributionem: quantumvis Citati ex antiquo usu quin-
tam partem Contributionum ad Actores importare soliti
erant, quia tamen crescente in dies sui numero onus quar-
tae partis Contributionum solutionis Citati libere in se
ab aliquot annis susceperunt, et hucusque in eodem
onere solutionis existunt, ex propter modernum usum

et praxim contribuendi, quartam scilicet partem a Civita-
tis intra moenia Civitatis habitantibus exigendi; Actores
manutenemus, retentasque ab ultima quietatione iuxta
officiosam taxationem Contributiones Actoribus circa eadem
Acta Decretorum pro Termino suprascripto per Civitatos
exolvendas esse decernimus. Obviando veró, ne eadem perfida
Gens per ingentem multiplicationem sui, ac per cohabitatio-
nem inter christianos violationem Festivitatum irreverentiam
Sacramentorum ad infirmos Christianos deportari solitorum,
blesphemiam Ceremoniarum processionaliter in Circulo Civi-
tatis et per plateas absolvi solitarum ad extremum peri-
culum Fidei inferat, statuimus, quatenus Judaei omnes ex
Lapideis Domibus et Fornicibus per quasvis personas tam
Equestris ordinis, quam Regulares et Seculares illis conductis
in spatio duarum Septimanarum a publicatione Nostri
Decreti numerando emigrent sub poena quingentarum mar-
carum actoribus exolvenda iniungimus. Christiani vero
omnes, tam Spirituales, quam Saeculares, cuiuscunque status
et conditionis existentes, Lapideas, Domos, et fornices, aliasque
quasvis mansiones Civitatis conducere non audeant, sub poena
Centum Aureorum Ungaricalium inhibemus. Intuitu autem
florenorum Ducentorum polonicalium quotannis in vim
Contributionis Szos nuncupatae ex fundis Civitate usibus per
ipsos possessis iam alias Decreto Nostro Actoribus adiudi-
catorum florenorum in unum computando Quinque mil-
lia quadringentorum polon efficien. quatenus eam sum-
mam Actoribus ad primam eorum requisitionem pro eo-
dem termino circa eadem Acta Decretorum Nostrorum
solvant iniungimus. Quo spectat etiam retentae me-
dietatis Censuum ex binis Lapideis Gombrichtowskie dictis
in Platea Zarwanska vocata per eosdem Civitates iure

Emphyteutico possessis solutionem, siquidem vigore Contractus primaevi iam alias roborati se Civitati ad solvendos quotannis florenos Ducentos ex unaquaque Lapidea obligarunt, iidem vero Civitati nonnisi medietatem eorundem censuum ad hoc usque tempus exolverunt, ideo qualenus restantem et vi Contractus Summam florenorum Quinque Millium Quadringentorum efficientem, ab annis viginti septem non solutam, itidem circa eadem Acta enumerent statuimus. Quod etiam attinet Tertiam Lapideam Dombrichtowska dictam Actorum propriam eisdem ex censu concessam, funditus ob non procuratam reparationem desolatam ac collapsam, quatenus eandem Lapideam suis sumptibus ob causam damni dati et in locum cessantis ususfructus reparari, restaurari, et reaedificari quantocyus praesenti aestate Civitati curent sententiamus. Ratione vero retentorum censuum ex eadem Lapidea cum Actoribus componant demandamus; Monopolia mellis crudi, piscium, et aliarum rerum per Cives usurpata, uti Civitati praeiudiciosa et Legibus Regni vetita tollimus et abrogamus, sub rigoreque Legum interdicimus. Insuper quod spectat domunculas moenibus Civitatis per Cives applicatas et ob sterquilinia armamentarij deteriorationem quandoquidem per Legem Regni publicam felicis Coronationis Serenissimi Ioannis Tertii Antecessoris Nostri circumscriptis boni Regiminis praedictae Civitatis provisa et de occupatio domuncularum moenibus Civitatis et Armamentarij per personas tam Spirituales quam Equestris Ordinis, tum et Iudaeos applicatarum ad instar Constitutionis Civitati Nostrae Cracoviensi servientis, est, statuta et demolitio permissa est. Quocirca standum esse expressae Legi Reipublicae volumus, et ut executioni circa publicationem et executionem praesentis Decreti Nostri demandetur infrascriptis Com-

missaryś Nostris demolitionem domunculorum injungimus. Quia autem ex Officiosa visione Sabbatho post festum Assumptionis in Coelum B.ae M.ae Virginis, Leopoli Anno Millesimo Sexcentesimo Nonagesimo septimo expedita constat, muro et armamentario ex sterquiliniis per Judaeos coacervatis summum imminere periculum, quapropter servitutem hanc quantocius amovendam esse censuimus, et quatenus Judaei sterquilinia eadem extra Portas Civiles in loco extra incommodum Civium existentia evehi, qualibet hebdomada curent, et ad praesens conservata circa executionem praesentis Decreti Nostri suo proprio sumptu emundari faciant, sub refusione damni, si et in quantum causare, et solutione poenae quadruplicis marcarum pro emundatione Civitatis applican', ac per Magistratum Civitatis illius loci toties, quoties contraventum fuerit exigenda; Postmodum in puncto Depositorij Actores circa Jura illorum et Leges Regni publicas coram Nobis exhibitas conservamus, et ne Judaei contravenire eisdem Legibus Regni, et praesenti Decreto Nostro audeant sub rigore Legum interdicimus. Pro finali, quod attinet summam florenorum Septingentorum per Citatos Actoribus debitam, quatenus eandem una cum provisione, demptis Pestilentiae et hostilitatis temporibus, circa eadem Acta Decretorum Nostrorum pro tempore supra specificato exolvant mandamus. Rescripta quaevis et Privilegia stante et pendente lite praesenti aut quandocunque a Nobis per Citatos ad sinistram Cancellariae Regni informationem et subreptitie obtenta Juribus publicis et Civitatis contraria reponibilia esse censuimus, illaque tollimus, cassamus, et pro nullis ac irritis declaramus. Damna insuper alia seorsiva et litis expensas simplici assertione sine Juramento per Actores liquidan', eisdem

adiudicamus, ad eorum solutionem pro suprafato Termino citatos adstringimus. Et licet respectu convulsionis Privile-giorum Decretorum ac Legum Regni publicarum gravissi-mas promeruerunt citati poenas, easdem tamen ex clemen-tia Nostra speciali condonamus. Lectura est Pars citata praemissa omnia sub poenis superius descriptis et Banni-tionis perpetuae, quam et nunc decrevimus Ministerialem ad publicandam in instanti addidimus et Terminum pub-licandae eiusdem in Octava in Iudicijs Nostris conservavimus peremptorium. Decreto Nostro hic Varsaviae Sabbatho pridie Dominicae Laetare, die scilicet vigesimi nona mensis Mar-tij Anno curren. prolato, ad praemissa mediante. Pro cuius executione memoratas Partes ad Venerabiles Ioannem Iose-fowicz, Franciscum Dlugosz S. Theol. Doctorem, Canonicos Leopolien. et Generosos, Ioannem Mrozowicki, subiudicem Terrestrem Leopolien., atque Antonium Kolinski, Secretarium Nostrum et Metrices Regni Cancellariae Majoris Praefectum Commissarios Nostros, quos ad id specialiter addimus et depu-tamus, remittimus, quibus quatenus praeviis Innotescentia-libus Nris Litteris legitime extraden. ad Civitatem Nram Leopolien. quantocius condescedant, Ibidemque absentia unius, modo duo adsint, non obstante fundata Iurisdictione sua Commissoriali in Praetorio Civitatis aut loco alio sibi bene viso Decretum Nostrum praesens publicari et in omnibus punctis finaliter exequi non obstantibus Rescriptis, Literis Nostris salvi conductus, et alijs quibusvis uti ex personali condemnatione nihil suffragari valen., tum et Citationibus ad Reponendum praesens Decretum uti iterum post Arrestum obtentum et vim et ~~vim~~ Definitivae de antiquissima Curiae Nostrae Praxi sapien. extraditis et extradendis, quas praesens cassamus ac pro inattendibilibus declaramus,

curent et faciant, volumus et serio mandamus. Ac tandem in Termino hodierno ut supra per Decretum Nostrum ad publicandam poenam Bannitionis perpetuae, conservato, tum Pars suprascripta Actorea rursusque coram Nobis Judiciisque Nostris per Nobilem Michaëlem Nagrodzki comparet, eundemque conservatum Terminum attentaret. Jam vero citata pars scilicet Infideles Seniores Judaei totaque Synagoga Judaeorum Leopolien. Civitaten. voce Ministerialis praefati ad Nos Judiciumque Nostrum, ter et ultra solitam Juris praxim acclamaretur, nullatenus tamen per se aut legitimum Plenipotentem suum compareret, imo se contumacem iterum post Arrestum et in conservato Termino praeberet. Nos cum Consiliariis et Juris peritis Nostris audita ministerialis eiusdem Relatione de acclamatione citatorum Judaeorum ad Nos et Judicium Nostrum facta, in contumaciam ipsorum superiorem et iteratam, rursus in ulteriori Lucro eosdem condemnari permisimus. – Et in vim ulterioris Lucri, siquidem Decreto Nostro suprafato Sabbatho pridie Dominicae Laetare Quadragesimalis Die scilicet vigesima nona mensis Martii Anno currenti non satisfecerunt, nec damna ac Summas adiudicatas pro termino assignato circa Acta Decretorum Nostrorum esolverunt, ideo ipsos poenam Bannitionis perpetuae iam alias decretam succubuisse decernimus, ad eamque in instanti publican. Ministerialem Regni generalem Judiciorum Nostrorum Apparitorem adimus et assignamus: ac post publicationem pro ulteriori forti et finali Executione, ex Bonis et personis citatorum Jurevictorum facienda memoratas Partes ad suprascriptos Commissarios Nostros remittimus. Decreti praesentis vigore Et in continenti suprafatus Ministerialis Regni generalis Nobilis Joannes Drobnicki ut supra per Judicium Nostrum aditus

paulo post e loco publicationis solito superveniens, munusq deputationis suae restituens, coram Judicio Nostro stans, in vim verae suae ac fidelis Relationis ubique locorum facien palam et perexpressum recognovit. Quia Ille poenam Banitionis perpetuae ad instantiam Nobilium Actorum super Infidelibus Senioribus Judaeorum Leopolien. totaque Synagoga Civitatensi ut supra obtentam, die hodierna in Acta obtenta in loco publicationum solito in praesentia multorum hominum diversae conditionis, status ac sexus existentium ad Judicia Nostra congregatorum ad adstantiam alta sua et sonorosa voce praeconica publicavit, eosdemque Judaeos Civitatenses Leopolien perpetuo Bannitos et de Regno Poloniae Dominiisque eidem annexis proscriptos esse, proclamavit. De quo praesens ipsius Relatio. Quam Nos ab ipso suscipi, Actis praesen inseri; et ex iisdem descriptt. Parti postulanti in forma authentica extradi permisimus. In cuius rei fidem, praesen Sigillum Regni est appressum. Actum Varsaviae Sabbatho pridie Dominicae Judica Passionis Quadragesimalis, die scilicet quinta Mensis Aprilis, Anno Domini, Millesimo Septingentesimo Decimo, Regni nostri, Decimo tertio.

Andreas Załuski Epus Varmien et Sambien, Supremy Regni Cancellary

L. S.

Relatio Illmi, Excellmi, Rvdmi Dni, Domini Andreae Chrysostomi in Załuski Załuski, Episcopi Varmien et Sambien S. R. Imperij Principis, Terrarum Prussiae Praesidis, Supremi Regni Cancellary.

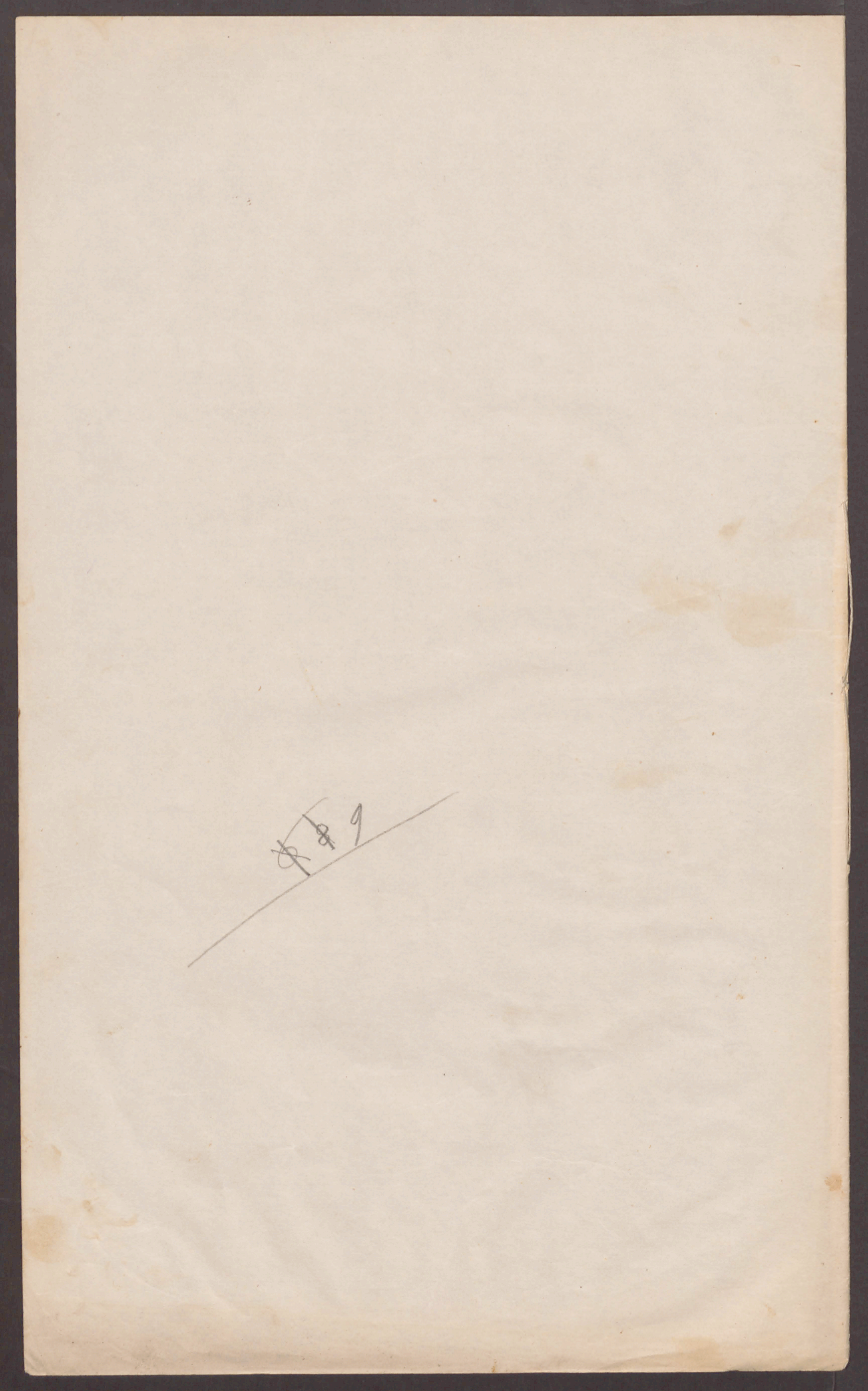
Matthias Kolinski
Decretor Cur. Reg. Mrius.
Offa

S. S.

Legit et correxit Milorch m. p.

In Contumaciam iterum post Arrestum.

Inter Magistratum et Communitatem Civitatis Leopolien:
Et Judaeos Civitaten. inibidem.

Dekret Króla Augusta II z r. 1710,
w sprawie miasta Lwowa (strona skarżąca)
przeciw żydom z przedmieść lwowskich (strona oskarżona)
— Wyrok zasądzający oskarżonych. —

Sprawa analogiczna do skargi przeciw żydom z samego miasta, ale w mniejszym nieco zasięgu: Skargi o niszczenie handlu obywateli lwowskich, pędzenie i szynkowanie napoi, wprowadzanie do Kraju monety zagranicznej, gorszej, handlowanie solą itd.

Dekret jest także analogiczny; odsądza żydów od prawa prowadzenia wszelkich takich interesów, i skazuje na bardzo wysokie odszkodowani

Allegat ~~III~~ 10 — Decretum Aug. II Regis Poloniae de dato 25 Aprilis 1710 in causa Civitatis Leopoliensis contra Judaeos suburbanos;

~~Lib. 1058 p. 47.~~ ~~Dekret Aug. II dotyczący żydów przedmiejskich z r. 1710. z 5 Kwietnia 1710 w sprawie miasta Lwowa z żydami przedmiejskimi.~~ — ~~Kopija z oryginału, zachowanego w archiwum miejskim libr. 1058 p. 47~~ copia ex originali reperibili in archivo Civitatis Leopoliensis Libr. 1058 pag 47

135

Augustus Secundus, Dei gratia Rex Poloniae, Magnus Dux Littvaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae, Kijoviae, Volhyniae, Podoliae, Podlachiae, Smolensciae, Livoniae, Severiae Czernichoviaeq[ue]: nec non Haereditarius Dux Saxoniae et Princeps Elector. -

Significamus praesentibus Literis Nostris, quorum interest, universis et singulis. Citatos fuisse ad Nos et Judicium Nostrum Literis Citationis Nostrae Regiae Secundariae, Infideles Seniores omnesque et Singulos Judaeos in Suburbijs Civitatis Nostrae Leopolien[sis] degentes Synagogae suburbanae, de personis, causa infrascripta, ac Bonis eorum generaliter omnibus. Ad instantiam generosi Instigatoris Regni Authoritatem Jurium Privilegiorum et Decretorum Regiorum ex Officio suo vindicantis, eiusque Delatorum Nobilium Spectabilium Honoratorum et Famatorum, Proconsulis, Advocati, Consulum Scabinorum, Regentis Quadraginta Virorum, nec non Nationum Armaenicae, Ruthenicae, omniumque Civium Incolarum tam in Civitate Leopoliensi quam Suburbijs eiusdem existen[tium] Actorum. Idque secundo post obtentam primae Contumaciae poenam, resuscitando Causam et Actionem suam ipsis ad Judicia Regia Serenissimi d[omi]ni d[omi]ni Antecessoris Nostri ratione praetensionum, Debitorum, iniuriarum, et gravaminum, intentatam. Decreto Contumaciali lucratam, et tandem oppositis per ipsos Citationibus ad Reponendum Decretum praefatum in Judicijs Assessorialibus Varsoviae Feria quarta ante festum S[anc]tae Hedwigis proxima Anno Millesimo Sexcentesimo Septuagesimo nono obtentum, emanatis

hucusque indecisam pendentem, inhaerendo Protestationibus eo nomine factis, pro eo. Quia ipsi optime scientes non alia ratione ad Civitates Regni Nostri susceptos et admissos esse, nisi ut iuxta praescriptum Iurium Privilegiorum et Decretorum earundem Civitatum, et praesertim Civitatis Nostrae Leopolien. in omnibus et praecipue vitae ducendae rationibus se gererent, ipsi nihilominus iisdem Iuribus Privilegiis et Decretis tam antiquis quam recentioribus contraveniendo non solummodo mercimonia nullo Iure et indebite appropriarunt, et cum maxima Civium depauperatione tam in suburbiis quam intra moenia dictae Civitatis nulliter et indebite exercuerunt, omnis generis et speciei liquores braxarunt, distillarunt, et propinarunt ac vendiderant, verum etiam maiora in dies, stante litis pendentia et Causa indecisâ, iisdem Actoribus praeiudicia et iniurias damnaque inferre praesumpserunt. Depositoria salis, solis Civibus in suburbiis, reliquarum vero mercium in sola Civitate competentia sibimet appropriarunt et usurparunt, easdemque merces clandestine aliunde invectas sub titulo et protectionibus Magnatum ac Procerum Regni per ipsos studiose conquisitis, in defraudationem proventuum tam Regni quam Civitum clandestine ibidem in suburbio deponebant, et per Proxenetas alias Barysznillów in Civitatem importarunt ac distraxerunt, Braxatoria tabernas in omnibus fere fundis et Curiis Equestris Ordinis Personarum aliisque fundis et locis circa Civitatem erexerunt ibidem liquores, ut pote multi; cerevisiae et crematí propinarunt, et in Civitatem cum summo Civium et Incolarum damno, viarum publicarum deterioratione ad ducenta plus minus dolia qualibet septimana invexerunt, Braxatoria pro conficiendis braseis, solis Incolis Christianis Civitatis eiusdem competentia, in iisdem suburbiis construxerunt in iisdem brasea sibimet compararunt, et

extraneis divendiderunt, Monopolia frumenti omnis generis, tum mellis crudi, piscium salitorum, contra dispositionem publicarum Legum totiusque Regni omniumque rerum ad vitam sustentandam necessariorum sibi appropriarunt. Actores in coëmendis iisdem supplantarunt, Cerefusoria, Stateram et Officinam ponderatoriam in Suburbiis contra Iura et Privilegia Civitatis itidem, exaedificarunt, ibidemque modo clanculario, ceram falsificatam confecerunt, iniustis ponderibus ementes defraudarunt cum summa fidei publicae totiusque Civitatis iactura. Insuper ex fundis Civilibus Canones seu Census Terragios ad aerarium Civitatis solvi debitos non solverunt, per suos collybistas monetam extraneam cum summo non tantum Civitatis, sed totius Regni damno importarunt, aliam vero valoris et pretii melioris depretiarunt, et extra Regnum exportarunt, aliaque multa gravamina, iniurias, damna et praeiudicia Actoribus fecerunt et inferre praesumpserunt, ac de facto intulerunt, Mercesque ipsis per Statuta Regni et Constitutiones interdictas, ut pote sal, nitrum, pyrium, pulverem, plumbum, falces et id genus compararunt, easdem etiam extra Regnum exportarunt et evexerunt ac divendiderunt. Ad extremum stante Causa indecisa et Iuribus Civitatis tum publicis Regni obstantibus Rescripta et concessiones quasdam ad malam Cancellariae Regni informationem, sub data et Actu suo loco et tempore ex productione illarum notificanda, illegitime obtinuerunt, quo facto poenas Legibus Regni descriptas, succubuerunt et in se traxerunt. A viden. nimirum et audien. ipsos poenas Legum succubuisse, adinveniri iisdem usum mercimoniorum omnium et propinacionum interdict, et pro indebite usurpatis satisfactionem, damnorumque, quae sibi Actores ad Summam octuaginta Millium Florenorum polon.

teant, Civitati adiudicari, Brasatoria et Brascatoria demoliri, Censuum Terragiorum ex fundis Civilibus solutionem decerni: Depositoria Iudaeorum salis et mercium abrogari ad reparationem viarum publicarum per ipsos deterioratarum tam pro Annis praeteritis et in futurum stringi, Cerefusoria et Officinam ponderatoriam dirui eamque interdici, Citatos pro Damnis et praeiudicijs puniri in damnis et Litis expensis condemnari. Rescripta quaevis, concessiones, et Privilegia ad sinistram Cancellariae Nostrae informationem, per Iudaeos expertata, uti Legibus Civitatis contraria, refragabilia esse adinveniri, cassari et annihilari, caeteraq. quae de Iure venerint, statui et sententiari. Citatione ipsa originali, eiusq. Relatione coram Actis Castren. Capitanealibus Leopolien. feria quarta post Festum Praesentationis B. V. Mariae proxima Anno Millesimo septingentesimo primo recognita, praemissa latius in se obloquente. Quo in Termino ex eadem Citatione Nostra Secundaria hic Varsaviae Sabbatho post Dominicam Reminiscere Quadragesimalem proximo, die scilicet decima octava Mensis Marty, Anno Domini Millesimo Septingentesimo secundo incidente, cum Causa haec ex Regestro secundarum Causarum publica ad iudicandum acclamata incidisset. Et Pars Actorea, videlicet Generosus Instigator Regni, eiusque Delatores Nobiles, Spectabiles, Honorati et Famati, Proconsul, Advocatus, Consules, Scabini, Regens Quadraginta Virorum, nec non Nationes Armenica et Ruthenica, totaque Communitas Civitatis Nostrae Leopolien. per Nobilem Ioannem Wasicki Utq. Iuris Doctorem, Scabinum pro tunc Leopolien. personaliter, una cum Nobilibus Francisco Wondierier et Sebastiano Rybczynski coram Nobis Iudicioque Nostro comparens, Infideles Iudaeos Synagogae Suburbanae Citatos non comparentes in Lucro Causae istius condemnasset. Et tunc tempestive superveniens ad Cancellariam Decretorum Nostrorum Infidelis Lazar

Izaakowicz, Syndicus Iudaeorum Leopolien: nomine eorundem, Condemnationem eandem arrestaverat. Quod Arrestum uti debito in tempore impositum, erat ei admissum, Causa in Regestrum Arrestorum inscripta, et Terminus utrique Parti conservatus peremptorius. In Termino itaq hodierno ex eodem Arresto ut supra imposito ex Antiquo Regestro, legiti, me ad praesens proveniente, et huc usq continuato Partibus praenominatis. Et Actorea Generoso Instigatore Regni, eiusq Delatoribus, Nobilibus et Spectabilibus, Honoratis et Famatis, Proconsule, Advocato, Consulibus Scabinis, Regente Quadraginta Virorum nec non Natione Armaenica et Ru, thenica, totaque Communitate omnibusq Civibus et Incolis tam in Civitate Leopolien: quam et Suburbijs eiusdem exis, ten: per Nobiles Casimirum Kirkor Scabinum et Gregorium Bernatowicz, Iudicem Nationis Armenicae Leopolien: una cum Nobili Michaële Magrodzki, coram Nobis Iudicioq Nostro comparen: eundem Terminum attentan: Iam vero citata Infidelibus Senioribus totaque Communitate Syna, gogae Suburbanae voce Ministerialis Terrarum Regni generalis, Nobilis Ioannis Drobnicki ad Nos et Iudicium Nostrum acclamata nontamen per se nec per suum quemvis legitimum Plenipotentem comparen: imò se contu, maciem praebente. Noscum Consiliarijs et Iurisperitis No, stris attenta Ministerialis praefati Relatione de acclama, tione Citatae Partis ad Nos et Iudicium Nostrum facta, in contumaciam ipsius, ad legitimam vero eamque Iuridi, cam Actoreae Partis instantiam et affectationem eandem Citatam Partem non comparentem in Lucro Causae istius iterum post Arrestum condemnari permisimus. Et in vim Lucri iterum post Arrestum obtenti. In primo puncto respectu Mercimoniorum interdictionis.

Quandoquidem Iudaei Suburbani Citati totaq Synagoga

eorum per Decreta Serenissimorum Antecessorum Nostrorum ex serijs Partium contraversijs inter Actores et ipsos lata, ab omni mercatura sunt in perpetuum abiudicati, nec etiam in Pactis cum Judaeis Civitatensibus et Actoribus ad quindecim duntaxat Annos temporaneè initis, comprehenduntur, imò per posteriores Leges Regni publicas circumscripti sunt: Ideo adhaerendo Juribus et Decretis Legibusque Regni publicis Civitati Leopolien' servien' coram Nobis Judicijsq Nostris reproductis Actores circa easdem Constitutiones Regni publicas, Jura et Decreta in toto conservamus ac manutenemus, et ne Judaei suburbani Citati quovis colore et praetextu tam intra quam extra Civitatem mercimonia exercere audeant, sub libera sequestratione mercium, et alijs poenis Arbitrarijs, in perpetuum interdicimus. In articulo item sequenti respectu propinationis variorum liquorum distillationis cremati, coctionisque multi et cerevisiae, Braxatoriorum Tabernarum erectionis. Ex quo per Privilegium Serenissimi olim Casimiri Magni, Antecessoris Nostri Civitati Leopolien' gratiose collatum ac per Serenissimos Antecessores Nostros ac Nos et Rempublicam approbatum nemini licitum sit Tabernas ultra unum a Civitate miliare, erigere ac habere, id ipsum et Decreta Serenissimorum Antecessorum Nostrorum inter Actores et Generosos Capitaneos Leopolien' prolata magis corroborarunt et declararunt, tum per Constitutionem Regni publicam Anni Millesimi Sexcentesimi Quinquagesimi Noni, Praeiudicatoque Nostra Indemnitati Civium et Confraternitatis Braxatorum satis abunde provisum, liquorumque propinatio sub confiscatione interdicta est. Proinde Actores pariter circa Jura et Leges Regni publicas conservan' ac manutenen' esse duximus, eorumque fieri executionem demandamus, et Tabernas Braxatoria, si qua

sunt in Suburbÿs Civitatis Nrae Leopolien per Citatos sive alias quascunq personas in fraudem et detrimentum Proventus Reipublicae praeiudiciumq Actorum erecta quatenus infrascripti Commissarÿ Nostri circa publicationem et executionem Decreti Nostri praesen demoliri faciant, iniungimus, coctioneq mulsi et Cerevisiae, distillationemq cremati in perpetuum ÿsdem interdicimus, sub libera eorundem confiscatione et pro necessitate Civitatis applicatione. Quod concernit Depositoria salis et Mercium clandestineq in Civitatem eorundem deportationem, Actores circa Jura et Privilegia Legesque Regni publicas respectu Depositorÿ Salis et Mercium omnium simili modo conservamus, et ne Citati Judaei in Suburbÿs in Contrarium eorundem Legum et in fraudem Proventus Reipublicae, Civitatisq praeiudicium, easdem sibi usurpare et clandestine partitim in Civitatem importare praesumant sub libera confiscatione per Nobilem Magistratum facienda, prohibemus. Monopolia quoque uti Legibus Regni velita frumenti, omnis generis mellis crudi, piscium salitorum per Citatos per Supplantationem Civium et Suburbanorum indebite et praeiudiciose usurpata tollimus et perpetuo abrogamus, Actoresq circa Legem Regni publicam Anni Millesimi Sexcentesimi Septuagesimi sexti manutendos esse censuimus et censemus. Proxenetas item summum Actoribus circa negotiationem mercimonia, liquorum ac victualium quorumvis coëmptiones varÿs artibus inferentes praeiudicium, prout a Civitate ipsa per Decretum seorsivum Nostrum relegandos esse adinvenimus, ita et Suburbÿs amovendos fore et esse debere decernimus et in perpetuum statuimus. In puncto demum Cerefusoriae et Officinae ponderatoriae quandoquidem ex Privilegio Serenissimi Joannis Alberti Regis Antecessoris Nostri

de Anno Millesimo Quadringentesimo nonagesimo sexto, tum Decretis Serenissimorum Antecessorum Nostrorum cum Generosis Capitaneis Leopolien. prolatis Nobis in originali reproductis manifeste constat, Cerefusoriam in Civitate ipsa erectam esse et in usu eiusdem Actores semper fuisse ac Administrationem ipsius per civem ad id iuratum exercuisse, ceras fusas obviando alicui falsitati Sigillo praeconsulari consignari debere ac solitos esse, imo per supramemorata Decreta Serenissimorum Antecessorum Nostrorum easdem in Suburbys in praeiudicium Iurium Civitatis in antecessum per Iudaeos erecta sublata esse, et erectio eorum sub poenis prohibita. Quocirca conservatis Actoribus circa Iura sua, eorundem instantaneam Executionem infrascriptis Commissarijs Nostris committimus et quatenus easdem Cerefusorias demoliri et dirui faciant, non attentis quibusvis protectionibus Procerum Regni Nostri, et quarumcunque personarum impugnationibus demandamus. Pariterque ad Officinam ponderatoriam in Civitate ab antiquo erectam Actores circa Privilegium Serenissimi Sigismundi primi de Anno Millesimo Quingentesimo Quadragesimo Secundo totaliter conservamus. Eosdemque Citatos respectu contraventionis Decretis Serenissimorum Antecessorum Nostrorum in ijsdem poenas vallatas ipso facto succubuisse, ac in easdem incidisse declaramus, easdemque extendimus. Et quatenus in vim earundem poenarum carceres Civiles, Principaliores scilicet Seniores Iudaei post publicationem praesen. Decreti Nostri subeant, eosdemque per duas Septimanas contineant, marcasque Mille pro reparatione moeniorum Civitatis circa Acta Decretorum Nostrorum in Octava ab Actu praesentis Decreti Nostri per Infidelem Syndicum suum hic Varsaviae ad praesens praesentem, ac se a Iudicio consulto subtrahentem, exolvant et enumerent Decernimus. Tactari sunt praemissa Citati sub poena Bannitionis perpetuae, quam ex nunc decrevimus Ministerialem

Regni generalem Judiciorum Nostrorum apparitorem in instanti
addidimus, et Terminum publicandae eiusdem in eadem Octava
conservavimus peremptorium. Quoad monetae extraneae
per Collybistas Judaeos in damnum Reipublicae importa-
tionem, et melioris extra Regnum eductionem attento eo, quod
non solum Civitatis Leopolien. sed etiam totius Reipublicae
vertitur praeiudicium, splendorque et decor Majestatis
Nostrae Regiae minuitur. Idcirco adhaerendo statutis et
Legibus Regni publicis inductionem ~~mone~~ monetae extra-
neae et evectionem ex Regno monetae iusti valoris et pon-
deris vetand. Magnificis Palatino Russiae vel Capitaneo No-
stro Leopolien. pronunc et pro tempore existentibus, quatenus
in praemissis exactam diligentiam faciant, citatosque
Judaeos Legibus Regni rebelles ac inobedientes coerceant,
iustaque obloquentiam Statutorum Regni puniant serio,
et sub vigore Legibus Regni interposito, demandamus, et
committimus. Et quia Citati fundos Civiles in Suburbijs
occuparunt, et ex eisdem Jurisdictioni Civili parere, one-
raque Reipublicae et Civilia sufferre noluerunt, et a multo
tempore Civitatem damnificarunt. Ideo quatenus Citati
retentas pro Anteactis Annis Civitati ex yisdem fundis per
se possessis provenientes Contributiones iusta eorum
liquidationem circa Acta Decretorum Nostrorum eisdem
intra Octavam exolvant sub suprascripto Bannitionis
perpetuae vigore sententiamus. Atque quatenus in futurum
pro qualibet Civitatis necessitate easdem proportionate
ex Bonis Civilibus per se possessis pendant, Jurisdictionem
que Civilem ex yisdem non devitent, sub forti executione
Iure fisci peragen. decernimus. Quia vero indies in omni-
bus fere suburbijs maior crescit eorundem Judaeorum nume-
rus, ideo obviando immensae Divinae Majestatis offensae
depauperationique Suburbanorum Catholicae, Armenicae

et Ruthenicae Nationis, tum imminenti Civitatis periculo ac dedecori in vim perpetuae ordinationis conformando se ad praescriptum Decreti Nostri inter Actores ac Civitatenses Judaeos prolati certum numerum eorundem Judaeorum in Suburbio Cracoviensi dicto per infrascriptos Commissarios Nostros statuendum esse dusimus prout statuimus et ordinamus. - In Suburbio autem Halicensi dicto inhaerendo Privilegiis dicti Suburbii specialibus et ex quo Civitatis ab antiquissimo tempore usque ad recentem in Anno millesimo septingentesimo quarto per Suecos Civitatis expugnationem factam nunquam licitum fuit Incolatum habere, modoque primum ab aliquot Annis privatâ Authoritate sine consensu Nostro et Civitatis locati sunt et in dies excrescunt, Incolatum Judaeis perpetuo interdicimus. Et si qui ad praesens reperiri possunt, per infrascriptos Commissarios Nostros removendos et expellendos fore et esse debere declaramus, et personis quibuscunque, ac cuiuscunque conditionis existentibus, ne iisdem Domos et Curias sua locare, arendare ac quovis modo eos protegere audeant, sub poena mille Aureorum Hungaricalium Fisco Nostro Regio in usum et necessitates Artilleriae Regni applicandi prohibemus. Pro finali rescripta quaevis et Privilegia a Nobis et Serenissimis Antecessoribus Nostris subreptitie per Citatos quomodolibet obtenta, et ad malam ac sinistram Cancellariae Regni Nostri informationem exportata, uti Juribus publicis et Civitatis contraria, unà cum procuratis in favorem eorum Laudis particularibus Palatinatus Russiae, Juribus Nostris Majestaticis praeiudiciosis cassamus, et revocamus, repsonibiliaque esse adinvenimus. Damna insuper seorsiva, tam respectu Mensurae Brasei in Molendinis Nostris Regalibus, et praecipue Zimnowodkie dictt. /: in quibus vigore Privilegiorum a Serenissimis Antecessoribus Nostris Civitati

datorum mensura exigitur, et ex eadem Mensura Civitas Tertiam Partem participat, ac in possessione percipiendae Tertiae mensurae Civitas in possessione ad hucusque tempus extat:/ per Citatos non datae, quinimo per molitionem praefati brasei in alijs Molendinis subtractae, ad Summam florenorum Triginta Millium per Actores reductae, quam intuitu pensionum, unius; per grossos tredecem a qualibet brasatione cerevisiae, alterius per grossos sexdecem ab unaquaque coctione multi, tum denique ob non solutionem a quolibet dolio Cerevisiae in Civitatem advehi solitae, per grossum unum ad Conteriam Civitatis Nostrae Leopolien̄ vigore Ordinationis Serenissimi Regis Vladislai Quarti, Anno Millesimo, Sexcentesimo Trigesimo nonô in perpetuum factae, solvi debiti, per Citatos non solvit, summam in unum computando Florenorum Septuaginta octo Millia efficientem iustam esse adinvenimus, et quatenus eandem Summam Actoribus Citati pro Termino suprascripto circa Acta Decretorum Nostrorum solvat, decernimus, Litis expensas temere Actoribus causatas simplici assertione per Actores sine iuramento liquidan̄ eisdem adiudicamus, et quatenus eadem Citati circa Acta Decretorum Nostrorum in Octava pariter enumerent, sub eadem poena Bannitionis perpetuae ut supra Decretae, mandamus. Decretô Nostrô praesenti hic Varsaviae Sabbatho pridie Dominicae Laetare die scilicet vigesima nona, Mensis Martij Anno currenti Millesimo Septingentesimo Decimo ad praemissa mediante. Pro cuius Executione indilate facienda memoratas Partes ad Commissarios Nostros scilicet Venerabiles Joannem Josefowicz, Franciscum Dlugosz, S^{ae} Th. Doctorem, Canonicos Leopolien̄ et Generosos Joannem Mrozowicki, Subiudicem Terrestrem Leopolien̄ atque Antonium Kolinski, Secretarium Nostrum et Metrices

Regni Cancellariae Majoris Praefectum remisimus. Quibus quatenus captato certo aliquo et opportuno tempore sibi beneviso, vocatisque praevia legitima obdestinatione Partibus ad Civitatem Nostram Leopolien. condescendant. Ibi denique in Praetorio Civitatis aut alio quovis loco, fundata Jurisdictione sua Commissoriali, absentia unius, modo duo adsint, minime obstante. Decretum Nostrum praesens in omnibus punctis non obstantibus quibusvis Impugnationibus, Rescriptis et Citationibus ad Reponen. praesens Decretum Nostrum exportatis et exportandis Literis salvi conductus, quas praesenti Decreto Nostro uti ex personali comparitione iterum post Arrestum obtento, vimq definitivae Sententiae de antiquissima Curiae Nostrae praxi haben., pro nullis ac inattendibilibus declaramus, omnino exequi curent ac faciant committimus et demandamus. In termino itaque hodierno, ut supra per Decretum Nostrum pro publicando poena Bannitionis perpetuae conservato, cum Pars Actorea scilicet Nobiles et Spectabiles, Honorati et Famati Proconsul, Advocatus, Consules, Scabini, Regens, Quadraginta Viri, atq Nationes Armenica et Ruthenica totaque Communitas Civitatis Nostrae Leopolien. per Nobilem Michaelem Magrowski, Plenipotentem suum, coram Nobis Judicijsque Nostris compareret eundem conservatum Terminum attentaret. Citata vero Pars Infideles Seniores, Judaeorum Suburbanorum, totaq eorum Synagoga Leopolien. voce praefati Ministerialis Regni generalis, Nobilis Joannis Drobnicki ad Nos judiciumq Nostrum acclamata, nullatenus tamen per se, aut legitimum Plenipotentem suum compareret, imo se contumacem iterum post Arrestum et in conservato Termino praeberet. Nos cum Consiliarijs et Jurisperitis Nostris, audita Ministerialis praefati Relatione de acclamatione Citatae Partis ad Nos Judiciumque Nostrum facta, in Contumaciam ipsius, ad legitimam

vero eamque Juridicam Partis Actoreae instantiam et affectationem eandem Citatam Partem in Lucro ulteriori Causae condemnari permisimus. Et in vim ulterioris Lucri: siquidem suburbani Judaei Decreto suprascripto Nostro de Actu hic Varsaviae Sabbatho pridie Dominica Laetare die scilicet vigesima nona Mensis Martij Anno curren. prolato non satisfecerunt, imò eidem contravenerunt. Ideo ipsos poenam ut supra vallatam ac interpositam, scilicet Bannitionis perpetuae succubuisse decernimus, adeamque in instanti publican. Ministerialem Regni generalem Judiciorum Nostrorum Apparitorem addimus, et post publicatam pro forti et finali Executione Decreti Nostri; ex Bonis et Personis Jurevictorum facienda, Partes adeosdem suprascriptos Commissarios Nostros remittimus ac ut praesens Decretum Nostrum exequi curent totaliter, seriò et sub poenis contra negligentes Officiales in Jure sancitis demandamus Decreti praesentis vigore. Incontinenti suprafati Ministerialis Regni generalis Nobilis Joannes Drobnicki, ut supra per Judicium Nostrum additus, paulo post e loco publicationis solito superveniens, munusque Deputationis suae restituens, coram Judicio Nostro stans, in vim verae suae ac fidelis Relationis ubiq locorum facien. palam et per expressum recognovit. Quia ille poenam Bannitionis perpetuae ad instantiam Nobilium Actorum super Infidelibus Senioribus Judaeorum Leopolien. Synagogae suburbanae ut suprà obtentam, die hodiernâ in actu contentâ in loco publicationum solito in praesentia multorum hominum diversae conditionis status ac sexus existentium ad Judicia Nostra congregatorum ac adstantium altâ suâ et sonorosa voce praeconicâ publicavit, eosdemq Judaeos Suburbanos Leopolien. perpetuos Bannitos et de Regno Poloniae Dominijsq eisdem annexis

proscriptos esse proclamavit. De quo praesens illius Relatio, Quam Nos ab ipso suscipi Actis praesen' inseri et ex ijsdem descriptam Parti postulanti in forma authentica extradi permisimus. In cuius rei fidem praesentibus Sigillum Regni est appressum. Actum Varsaviae Sabbatho pridie Dominicae Judica Passionis Quadragesimalis die scilicet Quinta mensis Aprilis, Anno Domini Millesimo Septin-gentesimo Decimo. Regni Nostri Decimo tertio Anno.

Andreas Załuski Epus Varmien' et Sambien' Supremus Regni Cancella-rius

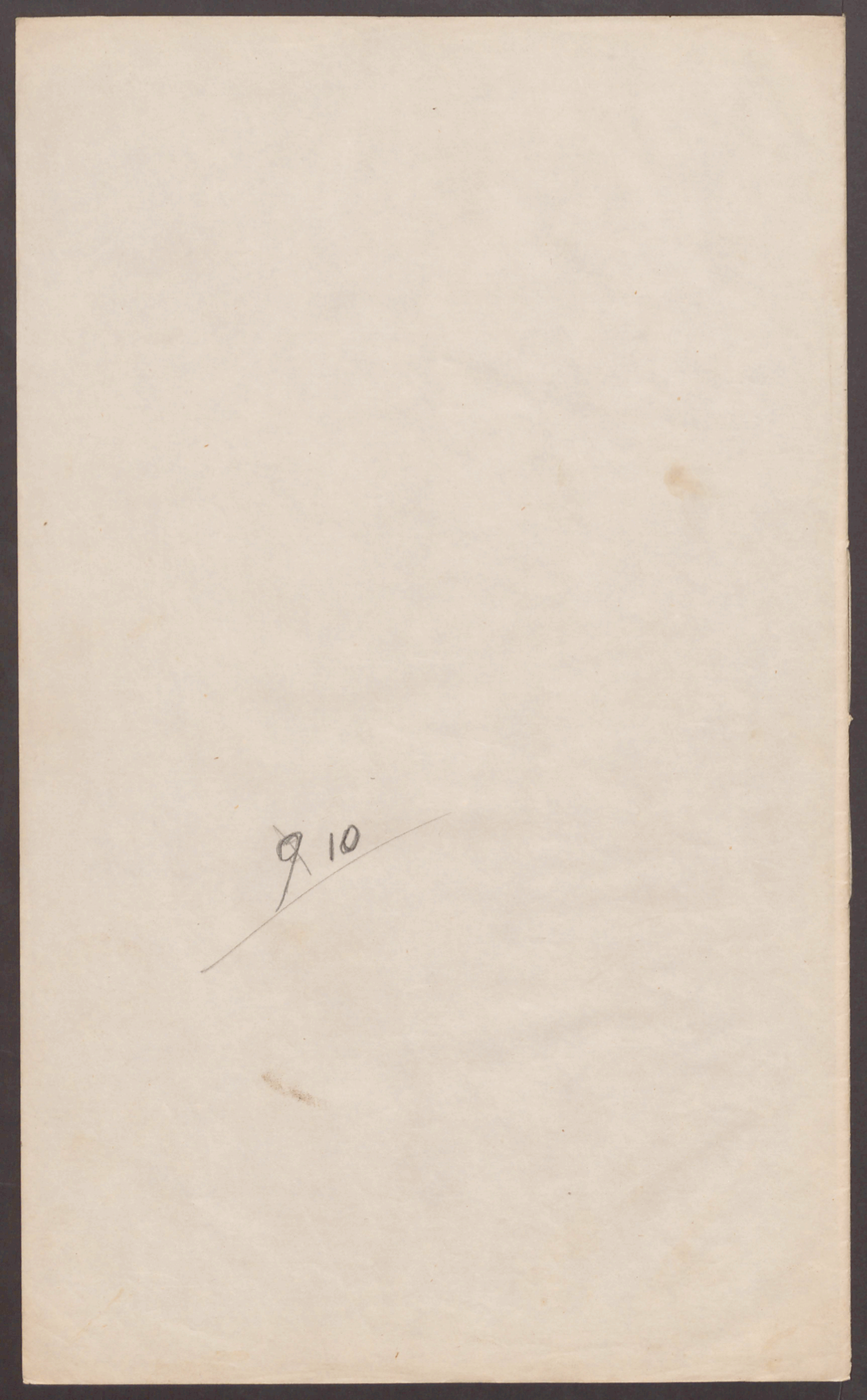
L. S.

Relatio Illmi, Excellmi et Rndmi Domini Dni Andreae Chrysostomi in Załuskie Załuski, Episcopi Varmien' et Sambien' S. R. Imperij Principis Terrarum Russiae Praesidis, Supremi Regni Cancellarij

Mathias Kolinski
Decretor Curiae Reg. Notarius Off.

Legit et correxit
Wilczek

II. In Contumaciam iterum post Arrestum Inter Magistratum et Communitatem Civit. Leopolien'. et Judaeos Synagogae Suburbanae. —

9 10

Zapowiedź stawienia się pełnomocników[1] miasta Lwowa, i pełnomocników żydów lwowskich, tak miejskich, jak i[2] przedmiejskich, celem przeprowadzenia „paktów"

1712

Dekret Augusta II z 1° czerwca 1712 r. L. 1058 p. 63 dotyczący Żydów przedmiejskich. –

Augustus Secundus, Dei gratia Rex Poloniae, Magnus Dux Lithvaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae, Kijoviae, Volhyniae Podoliae, Podlachiae, Smolensciae, Livoniae, Severiae, Czerniechoviaeq, nec non Haereditarius Dux Saxoniae et Princeps Elector.

Significamus praesentibus Lris Nris, quorum interest, universis et singulis. Quod coram Actis Cancellariae Decretorum Nrorum comparentes personaliter Nblēs et Spblēs Franciscus Obrocki U. I. D. Consul, Casimirus Wiktor Scabinus, et Gregorius Bernatowicz, Iudex Nationis Armenicae Urbis Leopolien tanquam Nobiles et Spblēs Magistratus Ordinum et Nationum totiusq Communitatis Leopoliensis Plenipotentes ab una, et Infideles Moszko Marchowicz Senior suburbanorum Iudaeorum Leopolien atq Lazarus Izaakowicz Syndicus Iudaeorum Synagogae Leopolien Parte ab altera sani per Omnia existentes palàm, sponte libere, recognoverunt, praesentibusq recognoscunt. Quia ipsi Terminum, quem in Iudicijs Nris Assessorialibus ex Decreto Sabbatho pridie Dominicae Exaudi, Die septima Mensis Maij Anno curren prolato ratione Mercantiae et aliorum punctorum in Citatione expressorum habebant, habentq ad futuram Deo dante Varsaviae, aut ubivis locorum cadentiam Iudiciorum Nrorum Celebran scribunt, limitant, et differunt, eandemq talem qualem nunc habebant et habere debent, sibi praefigunt. Franciscus Obrocki, U. I. Doct. Consul Pleps Civitatis Leopolien mp. Casimirus Wiktor Scabinus Leopolien Plens Civitatis eiusdem. Gregorius A. Bernatowicz, Iudex A. Le: ubi Plenipotens. Moszko Marchowicz, Senior Suburbanorum Iudaeorum Leopolien charactero

Iudaico scriptam. Lazarus Izaakowicz. Quam quidem scriptionem et submissionem Nosad Acta praesentia suscipi, et ex iisdem depromptam Parti postulanti authentice extradi permisimus. In cuius rei fidem, praesentibus sigillum Regni est appressum. Actum Varsaviae Feria quarta, intra Octavas Festi Sacratissimi Corporis Christi. Die scilicet primo Mensis Junij Anno Domini Millesimo septingentesimo duodecimo. Regni Nostri Decimo quinto Anno.

Jo Casimirus Bokum, Eppus

Relatio Illrmi, Excelltmi et Rndssimi Dni Dni Casimiri Bokum Episcopi Ocreny. Abbatis Czerwenen, Pro Cancellarij Reg.

L. S.

Matthias Volinski
Decretor Curis Reg. Nrius

Dekret Króla Augusta II z 1o Junii 1712 r. Lib. 1058 p. 59. Żydzi miejscy

Augustus Secundus, Dei gratia Rex Poloniae, Magnus Dux Lithvaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae, Kijoviae, Volhyniae, Podoliae, Podlachiae, Smolensciae, Livoniae, Severiae Czerniechoviaeque necnon Haereditarius Dux Saxoniae et Princeps Elector.

Significamus praesentibus literis Nostris, quorum interest, universis & singulis. Quod coram Actis Cancellariae Decretorum Nostrorum, comparentes personaliter Nobiles & Spectabiles Franciscus Obrocki V. J. D. Consul. Casimirus Wiertlor Scabinus, & Gregorius Kernatowicz, Judex Nationis Armenicae Urbis Leopoliensis, tanquam Nobilis et Spectabilis Magistratus Ordinum & Nationum totiusque Communitatis Leopolien Plenipotentes, ab una, & Infideles Judaei Zelick Hulesz Senior, Lasar Isaakowicz Syndicus, uti Plenipotentes Synagogae Civitatensis Leopoliensis parte ex altera, sani per omnia existentes, palam, sponte, libere recognoverunt, praesentibusque recognoscunt. Quia ipsi Terminum quem in Judicijs Postcurialibus Assessorialibus Nostris ex Decreto Sabbatho pridie Dominica Exaudi die Septima Mensis Maij Anno curenti prolato ratione ineundorum Compactatorum cum Civitte Leopolien praefixum & ex Citationibus ratione Mercantiae, & aliorum Punctorum, atque ex Remissa Secretariorum eodem Decreto Deputatorum incidentem ad praesens habituri erant, & habebant, habentque ad futuram Deo dante Varsaviae, aut ubivis locorum Cadentiam Judiciorum Nostrorum celebrandorum scribunt, differunt, limitant, & prorogant, & eundem Terminum talem, qualem tunc habebant, pro eadem Cadentia habituros se declarant, & sibi praefigunt. Et insuper submittunt se praesentibus

ijdem Judaei Plenipotentes nomine totius Synagogae Iudaeae Civitatensis Leopolien intra hoc scriptionis & limitationis tempus in sex septimanis ab Actu oblestinationis Partis per partem, Pacta ab Urbe praefata seu verius à Nobili Magistratu petere, eaq; more solito tractare, inire, & inita conclusaq; pro Termino ex praesenti scriptione in futura Cadentia Judiciorum pveniente producere, atq; censurae & Approbationi Nostrae exhibere praesentiq; submissioni & scriptioni sub vigore memorati Decreti Assessorialis à Suo Partes minimè recedere intendunt, atq; sub onere causae totius iuxta contenta Citationum satisfacere: Quam scriptionem limitationem causae Terminiq; prorogationem manibus suis proprijs subscripserunt. Franciscus Obrocki N. S. D. Consul Leopolien. Plenipotens Civitatis Leopoliensis, Casimirus Kiertor Scabinus Leopoliensis, Plenipotens eiusdem Civitatis, Gregorius A. Bernatowicz, Judex A.rum Leopolien Plenipotens. Zelick Hulesz, Senior Judaeorum, charactere Judaico scriptum, Lasarus Isaakowicz, Syndicus Synagogae Civitatensis Leopoliensis, uti Plenipotens. Quam quidem scriptionem & submissionem Nos ad Acta praesentia suscipi & ex ijsdem depromptam Parti postulanti authenticae extradi permisimus. In cuius rei fidem praesentibus Sigillum Regni est appressum. Actum Varsaviae Feriâ quartâ intra Octavas Festi Sacratissimi Corporis Christi die scilicet primâ Mensis Junij Anno Domini Millesimo Septingentesimo Duodecimo. Regni Nostri Decimo quinto Anno.

Jo Casimirus Bokum Eppus

L. S.

Relatio Illmi, Excellmi & Rndissimi Dni Dni Casimiri Bokum, Episcopi Premislien, Abbatis Czervenensis Pro Cancellarij Regni.

Matthias Polinski
Decretor Curiae Regni Notarius

Dekret Króla Augusta z r. 1713
w sprawie miasta Lwowa (strona skarżąca)
przeciw żydom z przedmieść lwowskich (strona skarżona)
- Wyrok zasądzający oskarżonych. -

Dalszy ciąg procesu miasta Lwowa przeciw żydom przedmiejskim, głównie w sprawie bezprawnego pędzenia napoi; por. r. 1710; 1712.

Dekret W. Kanclerza Kor. z 14 Lutego 1713 Lib. 1058 pag. 84 ad 104
w sprawie miasta Lwowa przeciw żydom przedmiejskim.

Augustus Secundus Dei Gratia Rex Poloniae, Magnus Dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae, Kijoviae, Volhyniae, Podoliae, Podlachiae, Smolensciae, Livoniae, Severiae, Czerniechoviaeque, nec non Haereditarius Dux Saxoniae, et Princeps Elector.

Significamus praesentibus Literis Nostris, quorum interest, universis et singulis. Intercessisse antea Decretum Nostrum inter Nobiles, Spectabiles, Honoratos, et Famatos Proconsulem, Advocatum, Consules, Scabinos, Regentem, Quadraginta Viros, nec non Nationes Armenicam, Ruthenicam, omnesque cives, Incolas tam in Civitate Leopoliensi, quam suburbijs eiusdem existen̄, Actores ab una. Et Infideles Seniores omnesque et singulos Iudaeos in Suburbijs Civitatis Nostrae Leopolien̄ degentes Synagogae suburbanae parte ab altera. Idque in causa et actione proco. Quia ipsi optime scientes non alia ratione ad Civitates Regni Nostri susceptos et admissos esse, nisi ut justa praescriptum Iurium Privilegiorum et Decretorum earundem Civitatum, et praesertim Civitatis Nostrae Leopolien̄ in omnibus et praecipue vitae ducendae rationibus se gererent, ipsi nihilominus ijsdem Iuribus Privilegijs & Decretis tam antiquis, quam recentioribus contraveniendo non solummodo mercimonia nullo iure & indebite appropriarunt, & cum maxima Civium depauperatione, tam in Suburbijs quam intra moenia dictae Civitatis nulliter et indebite exercuerunt, omnis generis & speciei liquores braxarunt, distillarunt, & propinarunt ac vendiderunt, verum etiam maiora indies stante litis pendentia & causa indecisa ijsdem Actoribus praeiudicia & iniurias damnaque inferre praesumpserunt. Depositoria

salis, solis Civibus in suburbijs, reliquarum vero mercium in sola civitate competentia sibimet appropriarunt & usurparunt, easdemque merces clandestine aliunde invectas sub titulo & protectionibus Magnatum ac Procerum Regni per ipsos studiose conquisitis, in defraudationem proventuum tam Regni quam Civium clandestine ibidem in suburbio deponebant & p. Proxenetas alias Barysznikow in Civitatem importarunt ac distraxerunt, Braxatoria & tabernas in omnibus fere fundis & curijs Equestris Ordinis personarum alijsque fundis & locis circa civitatem erexerunt, ibidemque liquores utpote mulsi, Cerevisiae, & cremati, propinarunt & in civitatem cum summo Civium & incolarum damno, viarum publicarum deterioratione adducenta plus minus dolia qualibet septimana invexerunt, braxatoria pro conficiendis braseis solis Incolis Christianis Civitatis eiusdem competentia in ijsdem suburbijs construxerunt, in ijsdem brasea sibimet compararunt & extraneis divendiderunt, monopolia frumenti omnis generis, tum mellis crudi, piscium salitorum contra dispositionem publicarum Legum totiusque Regni, omniumque rerum ad vitam sustentandam necessariorum sibi appropriarunt, Actores in coëmendis ijsdem supplantarunt, cerefusoria, stateram et Officinam ponderatoriam in suburbio contra Iura & Privilegia Civitatis exaedificarunt, ibidemque modo clanculario ceram falsificatam confecerunt, iniustis ponderibus ementes defraudarunt cum summa fidei publicae totiusque Civitatis iactura. Insuper ex fundis Civilibus Canones seu census Terragios ad aerarium Civitatis solvi debitos non solverunt, per suos collybistas monetam extraneam cum summo non

pontum Civitatis, sed totius Regni damno importarunt, aliam vero valoris & pretij melioris depretiarunt, & extra Regnum exportarunt multa gravamina, iniurias, damna, & praeiudicia actoribus intulerunt, mercesque ipsis per statuta Regni & Constitutiones interdictas utpote sal, nitrum, pyrium, pulverem, plumbum, falces & id genus compararunt, easdem etiam extra Regnum exportarunt & evexerunt ac divendiderunt. Ad extremum stante causa indecisa & Juribus Civitatis, tum publicis Regni obstantibus Rescripta & concessiones quasdam ad malam Cancellariae Regni informationem, sub data et Actu suo loco & tempore ex productione illarum notificanda, illegitime obtinuerunt, quo facto poenas Legibus Regni descriptas succubuerunt, & in se traxerunt. Ad videndum nimirum & audiendum ipsos poenas Legum succubuisse adinveniri, ijsdem usum mercimoniorum omnium & propinationum interdici & pro indebite usurpatis satisfactionem, damnorumque, quas sibi Actores ad Summam Octuaginta Millium Floren. polon. taxant Civitati adiudicari, Braxatoria & Braxatoria demoliri censuum Terragiorum ex fundis Civilibus solutionem decerni. Depositoria Judaeorum salis & Mercium abrogari, ad reparationem viarum publicarum per ipsos deterioratarum tam pro Annis praeteritis quam et in futurum stringi, cerefusoria & officinam ponderatoriam dirui, eamque interdici; Citatos pro damnis & praeiudicijs puniri, in damnis & Litis expensis condemnari. Rescripta quaevis concessiones & Privilegia ad sinistram Cancellariae informationem per Judaeos exportata uti Legibus Civitatis contraria reponibilia esse adinveniri, cassari & annihilari. Citatione ipsa originali eiusque Relatione coram Actis Castren. Capitanealibus Leopolien. Feria quarta post festum Praesentationis

B. M. Virginis proxima. Anno Domini Millesimo Septin=
gentesimo primo recognita praemissa latius in se elo=
quente, originaliter per Actores ad Iudicia Nostra instituta
& intentata de Actu Varsaviae Sabbatho pridie Dominicae
Iudica Passionis Quadragesimalis, die scilicet quinta Men=
sis Aprilis, Anno Domini Millesimo Septingentesimo
Decimo, in contumaciam Citatorum iterum post arrestum
obtentum. Suo Decreto Nostro. In primo puncto respectu
Mercimoniorum interdictionis. Quandoquidem Iudaei
Suburbani, Citati, totaque Synagoga eorum per Decreta
Seressissimorum Antecessorum Nostrorum ex serijs Par=
tium controversijs inter Actores & ipsos lata omni mer=
catura sunt in perpetuum abiudicati, nec etiam in
Pactis cum Iudaeis Civitatensibus & Actoribus ad quindecim
duntaxat Annos temporaneè initis comprehenduntur, imo
per posteriores Leges Regni publicas circumscripti sunt.
Ideo adhaerendo Iuribus & Decretis Legibusque Regni pub=
licis Civitat. Leopolien. servien. coram Nobis Iudicijsque
Nostris reproductis, Actores circa easdem Constitutiones
Regni publicas conservaveramus, & ne Iudaei suburbani
Citati quovis Colore & praetextu tam intra, quam extra
Civitatem Mercimonia exercere audeant, sub libera se=
questratione Mercium et alijs poenis arbitrarijs in
perpetuum interdixeramus. In articulo item sequenti re=
spectu propinationis variorum liquorum, distillatio=
nis cremati, coctionisque mulsi & cerevisiae Braxato=
riorum Tabernarum erectionis, ex quo per Privilegium
serenissimi olim Casimiri Magni Praedecessoris Nostri
Civitati Leopolien. gratiose collatum, ac per serenissi=
mos Antecessores Nostros ac Nos & Rem publicam appro=
batum nemini licitum sit, Tabernas ultra unum
milliare a Civitate erigere ac habere, id ipsum &
Decreta Serenissimorum Antecessorum Nostrorum

inter Actores & Generosos Capitaneos Leopolien. prolato magis corroboraverunt et declararunt, tum per constitutionem Regni publicam Anni Millesimi Sexcentesimi Quinquagesimi Noni praeiudicataque Nostra indemnitati Civium & Confraternitatis Braxatorum satis abunde provisum, liquorumque propinatio sub confiscatione interdicta est. Proinde Actores pariter circa Iura & Leges Regni publicas conservaveramus, & Tabernas, Braxatoria, si quae sunt in suburbijs Civitatis Nostrae Leopolien. per citatos sive alias quascunque personas in fraudem et detrimentum proventus Reipublicae praeiudiciumque Actorum erecta, quatenus Commissarij Nostri eodem Decreto deputati circa publicationem & executionem demoliri facerent, iniunxeramus, coctionemque mulsi et cerevisiae, distillationemque cremati sub libera eorundem confiscatione, et pro necessitate Civitatis applicatione, ijsdem Iudaeis interdixeramus. Quod concernit Depositoria salis & mercium clandestineque in Civitatem eorundem deportationem, Actores circa Iura & Privilegia Legesque Regni publicas respectu Depositorij salis & Mercium omnium simili modo conservaveramus, & ne citati Iudaei in suburbijs in contrarium earundem Legum & in fraudem Proventus Reipublicae Civitatisque praeiudicium easdem sibi usurpare & clandestine in Civitatem importare praesumant sub libera confiscatione per Nobilem Magistratum facienda prohibueramus. Monopolia quoque uti Legibus Regni vetita frumenti omnis generis, Mellis crudi, piscium salitorum, per Citatos supplantationem Civium & suburbanorum indebite & praeiudiciose usurpata perpetuo abrogaveramus, Actoresque circa Legem Regni publicam Anni Millesimi Sexcentesimi septuagesimi septimi manuteneveramus. Proxenetas item Summum Actoribus

circa negotiationem mercimonia, liquorum ac victua-
liumquorumvis coëmptiones varÿs artibus inferentes prae-
iudicium, prontaCivitate ipsa relegandos, ita ex suburbÿs
amovendos esse in perpetuum statueramus. In puncto demum
Cerefusorias & Officinas ponderatorias, quandoquidem ex
Privilegio serenissimi Ioannis Alberti Regis de Anno Millesi-
mo Quadringentesimo Nonagesimo Sexto, tum Decretis
Serenissimorum Antecessorum Nostrorum cum Generosis
Capitaneis Leopolien. prolatis Nobis in Originali reprodu-
ductis manifeste constitit Cerefusoriam in Civitate ipsa
erectam esse, & in usu eiusdem Actores semper fuisse, ac
administrationem ipsius per Civem ad iduratum exercu-
isse, ceras fusas obviando alicui falsitati sigillo Praecon-
sulari consignari debere ac solitas esse, imo per supra me-
morata Decreta Serenissimorum Antecessorum Nostrorum
eadem in suburbÿs in praeiudicium Iurium Civitatis in
antecessum per Iudaeos erecta, sublata esse, et erectio eo-
rum sub poenis prohibita. Quocirca conservatis Acto-
ribus circa Iura sua, ÿsdem Commissarÿs Nostris, quate-
nus easdem Iudaeorum ceraefusorias demoliri & dirui fa-
ciant, non attentis quibusvis protectionibus Procerum
Regni Nostri & quarumcunque personarum impugnatio-
nibus, demandaveramus; pariterque ad officinam ponde-
ratoriam in Civitate ab antiquo erectam, Actores circa
Privilegium Serenissimi Sigismundi primi de Anno
Millesimo Quingentesimo Secundo totaliter conservavera-
mus, Eosdemque Citatos respectu contraventionis Decre-
tis Serenissimorum Antecessorum Nostrorum in ÿsdem
poenas vallatos ipso facto succubuisse declaraveramus.
Et quatenus in vim earundem poenarum Carceres
Civiles Principaliores scilicet Seniores Iudaei post
publicationem praesentis Decreti Nostri subirent, eos-
demque per duas septimanas continuarent,

marcasque mille pro reparatione moeniorum Civitatis circa Acta Decretorum Nostrorum in Octava ab Actu Decreti Nostri per infidelem Syndicum suum hic Varsaviae praesentem ac se a Judicio consulto subtrahentem exolverent, & enumerarent decreveramus. Quo ad monetae extraneae per collybistas Judaeos in damnum Reipublicae importationem & melioris extra Regnum eductionem, attento eo, quod non solum Civitatis Leopolien. sed etiam totius Reipublicae vertitur praeiudicium. Idcirco adhaerendo statutis & legibus Regni publicis inductionem monetae extraneae, ac evectionem ex Regno monetae iusti valoris & ponderis vetan. Magnificis Palatino Russiae, vel Capitaneo Nostro Leopolien. protunc & pro tempore existentibus, quatenus in praemissis exactam diligentiam faciant, Citatosque Judaeos Legibus Regni puniant serio & sub rigore Legibus Regni interposito demandaveramus & commiseramus. Et quia Citati fundos Civiles in suburbÿs occuparunt, & ex ÿsdem Jurisdictionis Civili parere, oneraque Reipublicae & Civilia sufferre noluerunt, & a multo tempore Civitatem damnificarunt. Ideo qualenus Citati retentas pro antea actis Annis Civitati ex ÿsdem fundis contributiones iuxta eorum liquidationem circa Acta Decretorum Nostrorum eisdem intra Octavam exolvant sententiaveramus. Ac quatenus in futurum pro qualibet Civitatis necessitate easdem proportionate ex bonis Civilibus per se possessis pendant, Jurisdictionemque Civilem ex ÿsdem non deritent, sub forti executione Jure fisci peragen. decreveramus. Quia vero indies in omnibus fere suburbÿs maior crescit eorundem Judaeorum numerus, ideo obviando immensae Divinae Maiestatis offensae, de pauperationisque suburbanorum Catholicae, Armenicae & Ruthenicae Nationis, tum imminenti Civitatis periculo

culo, in vim perpetuae ordinationis conformando se ad praescriptum Decreti Nostri inter Actores ac Civitalenses Judaeos prolati, certum numerum eorundem Judaeorum in suburbio Cracoviensi dicto per dictos Commissarios Nostros statueramus. In suburbio autem Haliciensi dicto inhaerendo Privilegiis dicti suburbii specialibus, & ex quo Civitatis ab antiquissimo tempore usque ad praeteritum in Anno Millesimo, Septingentesimo quarto per Suecos Civitatis expugnationem factam nunquam licitum fuit Incolatum habere, modoque primum ab aliquot annis privata authoritate sine consensu Nro & Civitatis locati sunt, & in dies excrescunt, Incolatum Judaeis perpetuo interdixeramus. Et si qui ad praesens reperiri possunt, per eosdem Commissarios Nostros removendos & expellendos fore & esse debere declaraveramus, & personis quibuscunque ac ~~cuius~~ cuiuscunque conditionis existentibus, ne iisdem Domos & curias suas locare, arendare, ac quovis modo eos protegere audeant sub poena Mille Aureorum Hungaricalium Fisco Nostro Regio in usum et necessitates Artilleriae Regni applicand. prohibueramus. —

Profinali Rescripta quaevis & Privilegia a nobis & Serenissimis Antecessoribus Nostris subreptitie per Cives quomodolibet obtenta, & ad malam ac sinistram Cancellariae Regni Nostri informationem exportata, uti Juribus publicis & Civitatis contraria, una cum procuratis in favorem eorum Laudibus particularibus Palatinatus Russiae, Juribus Nostris Majestatis praeiudiciosis, cassaveramus & revocaveramus. Damna insuper se ordinatam respectu Mensurae Grasei in Molendinis Nostris Regalibus & praecipue Zimna, wodkie dictt [illegible] in quibus vigore Privilegiorum a Serenissimis Antecessoribus Nostris Civitati datorum mensura exigitur, & ex eadem Mensura Civitas tertiam Partem participat, ac in possessione percipiendae Tertiae Mensurae

Civitas ad hec usque tempus extat;) per Citatos non datas, quinimò per molitionem praefati braxei in alijs mo, lendinis subtractas, ad Summam Floren. Triginta Millium per Actores reductas, quam intuitu pensionum, unius, per grossos tredecem à qualibet braxatione cerevisiae, alterius, per grossos sexdecem ab una quaque coctione mulsi, tum denique ob non solutionem à quolibet dolio cerevisiae in Civitatem advehi solitae per grossum unum ad Ponkoriam Civitatis nostrae Leopolien. vigore ordina, tionis Serenissimi Regis Vladislai Quarti Anno Millesimo Sexcentesimo Nono in perpetuum factae solvi debitt, per Citatos non solutt. summam in unum computando Flore, norum Septuaginta Octo Millia efficientem iustam esse adinveneramus, & quatenus eandem summam Actoribus Citati pro Termino suprascripto circa Acta Decretorum Nostrorum solverent, decreveramus, Litis expensas teme, re Actoribus causatas simplici assertione per Actores sine iuramento, liquidan. eisdem adiudicaveramus, & quatenus easdem Citati circa Acta Decretorum Nostro, rum in Octava pariter enumerarent, sub eadem poena Bannitionis perpetuae iniunxeramus, & subsequenter eandem poenam Bannitionis perpetuae super Iudaeis publicari demandaveramus. Quod Decretum Nostrum cum Actores ad executionem deducere vellent, sistendo ean, dem Infideles Iudaei Synagogae suburbanae Literas Citatio, nis ad Reponendum idem Decretum Nostrum opposuerant. Quo in termino ex eadem Citatione ad reponendum edita hic Varsaviae Sabbatho ante Dominicam Misericordiae proximo die scilicet Nona Mensis Aprilis Anno proxime praeterito Millesimo Septingentesimo Duodecimo inci, dente cum causa haec ex Regestro vocandarum Causarum publicae adiudicantt. acclamata incidisset. Et pars Citata Reponen. Nobiles et spectabiles, Honorati &

Famati, Magistratus, Scabini, Regens, Quadraginta Virorum, Nationis, totaque Communitas Civitatis Nostrae Leopolien. per Nobilem Michaëlem Nagrodzki, Plenipotentem suum, coram Nobis Iudicioque Nostro comparens, Actoream Reponen. Partem, nempe Infideles Iudaeos Synagogae Suburbanae non comparentes in lucro Causae istius condemnasset. — Et tunc supervenientes ad Cancellariam Decretorum Nostrorum Infideles Lasarus Isaacowi. Syndicus & Zelik Kulesz personaliter nomine Iudaeorum Synagogae suburbanae Leopolien. condemnationem eandem de consensu Partis arrestaverat, Quod arrestum est connotatum, Causa in Regestrum Arrestorum inscripta, & Terminus utrique Parti conservatus peremptorius. In quo rursus Termino ex eodem Arresto ut supra imposito conservato, itidem hic Varsaviae Sabbatho ante Dominicam Rogationum proximo, die scili: cet Trigesima Mensis Aprilis, Anno eodem cadente Partibus ut supra Citata Reponen., Nobilibus & Spectabilibus, Honoratis, & Famatis Magistratu, Ordinibus & tota Communitate Civitatis Nostrae Leopolien. per Nobilem Casimirum Kirtor Scabinum Leopolien. suo et totius Magistratus & Communitatis nomine, personaliter una cum Nobilibus Sebastiano Rybczynski & Michaele Nagrodzki, Defensoribus suis, Actorea quoque Reponen. Infidelibus Iudaeis Synagogae in suburbio degen. per Infideles Lazarum Izaakowics & Zelman Leybowics suo & totius Synagogae nomine itidem personaliter coram nobis Iudicioque nostro comparen. Ut Actorea Parte Reponen. Patronos ad defendendam & promovendam causam sibi addi peten. Nos cum Consiliariis & Iurisperitis Nostris eidem Actoreae Reponen. Parti in Patronos Nobiles Albertum Mosciewicz, Chrisostomum Boguszewski, & Ioannem Gronkowski addidimus, & causam praesen. in aliud tempus cum conservatione termini utrique Parti peremptorii

reiecimus. Demum in Termino ex eadem Reiectione conser=
vato Sabbatho pridie Dominicae Exaudi die scilicet
septima Mensis Maij Anno eodem proveniente, Partibus
praenominatis, Actorea Reponen[di]s Infidelibus Iudaeis
Senioribus totaque Synagoga Iudaeorum in Suburbio
Civitatis Leopolien[sis] degentium per Infideles Zelik Leize=
rowics & Leiser Izaakowics Seniores Iudaeos, suis totius=
que Synagogae suburbanae Leopolien[sis] nominibus perso=
naliter una cum Nobilibus Alberto Wloszkiewicz, Chriso=
stomo Boguslawski, & Ioanne Gronkowski additis Patronis
& Defensoribus, Citata vero Reponen[di]s Nobilibus & Spectabi=
libus Magistratu, Ordinibus, Nationibus, & tota Commu=
nitate Civitatis Nostrae Leopolien[sis], per Nobilem & specta=
bilem, ac Honoratos Franciscum Obrecht Utriusque Juris
Doctorem, Consulem Leopoliensem, Casimirum Kirkor Sca=
binum, & Gregorium Bernatowics Iudicem Nationis Ar=
menicae Leopolien[sis], suis & totius Communitatis Civitatis
Leopolien[sis] nominibus, personaliter una cum Nobili
Michaële Nagrodzki, Defensore Causae coram Nobis
Iudicioque Nostro comparen[tibus], eundem terminum attentan[tibus],
secumque disceptan[tibus]: et quidem Iudaeis Leopoliensibus
dilationem ad Monimenta sibi dari supplicantibus.
Nos cum Consiliarijs & Iurisperitis Nostris supplicantibus
Iudaeis Suburbanis Leopolien[sibus] dilationem ad Monimen=
ta ad duas septimanas concessimus, & terminum
conservavimus peremptorium. Quo stante Decreto supra
memoratae Partes videlicet Nobilis & spectabilis Magi=
stratus, Ordines & Nationes totaque Communitas Civitatis
Leopolien[sis] originaliter Actores & Reponen[tes] Citati, atque
Infideles Iudaei Seniores totaque Synagoga suburbana
Leopolien[sis] per suos Plenipotentes coram Actis Cancellariae
Decretorum Nostrorum comparentes, terminum, quem
in Iudicijs Nostris ex Citationibus editis, tum

praefato Decreto Nostro habebant ad praesentem Judicio-
rum Nostrorum cadentiam scripserunt, distulerunt, limi-
tarunt, & prorogarunt, eundemque Terminum talem, qua-
lem tunc habebant, pro eadem cadentia sibi praefixerunt.
Alias quemadmodum supra scriptum Decretum Nostrum
Contumaciale Citatio ad Reponendum illud edita, & in Termi-
no ex eadem Citatione Decretum Nostrum Dilationis ad
Monimenta, Actus seu Inscriptio Termini scriptionis co-
ram Actis Decretorum Nostrorum Varsaviae Feria Quarta
intra Octavas Sacratissimi Corporis Christi die scilicet
prima Mensis Juny, Anno praeterito Millesimo Septin-
gentesimo Duodecimo facta, praemisso latius in se
enarrant & obloquuntur. In termino itaque hodierno
ex scriptione illius per Partes ut supra facta, conservato,
legitime ad praesens proveniente & hucusque continuato
Partibus praenominatis. Actorea originaliter & Repo-
nen. Citata, scilicet Nobilibus & Spectabilibus, Honoratis
& Famatis, Proconsule, Advocato Consulibus, Scabinis,
Regente, Quadraginta Virorum, nec non Nationibus
Armenica, Ruthenica & tota Communitate Civitatis
Nostrae Leopolien. per Nobiles Sebastianum Cyberynski
& Michaëlem Nagrodzki Plenipotentes suos coram Nobis
Judicioque Nostro comparen. eundem Terminum atten-
tan. Jam vero citato originaliter & Reponendi Acto-
rea Infidelibus Judaeis Senioribus totaque Synagoga
Judaeorum suburbanorum Leopolien., voce Ministe-
rialis Terrarum Regni generalis Nobilis Joannis Drob-
nicki ad Nos Judiciumque Nostrum acclamati, non
tamen per se, nec per suum quemvis legitimum Ple-
nipotentem, coram Nobis Judicioque Nostro compa-
ren., imo se contumacem praeben. Nos cum Consi-
liarys & Jurisperitis Nostris attenta praefati Ministe-
rialis Relatione de acclamatione Actoreae Reponen

Partis ad Nos & Iudicium Nostrum facta, in Contumaciam illius ad legitimam veramque iuridicam Citatae Reponen. Partis instantiam, & affectationem, eandem Partem non comparentem in lucro causae istius condemnari permisimus. Et in vim lucri obtenti Decretum Nostrum anterius Contumaciale supra de data & Actu specificatum Irreponibile esse ad inveniendum duximus, prout adinvenimus Partesque memoratas circa illud conservamus, poenamque Bannitionis perpetuae super Iisdem Iudaeis suburbanis obtentam & publicatam approbamus. Damna insuper Litisque expensas simplici assertione sine Iuramento liquidan. eisdem Citatis Reponen. adiudicamus, ad eorumque refusionem circa executionem praesentis Decreti Nostri facien. sub poenis Legum teneri & adstrictos fore & esse debere decernimus. Et quia iidem Infideles Iudaei temere & rebelliter Decreto priori Nostro se opposuerunt, & post factam Termini scriptionem obrecursum aliunde factum Iurisdictionem ordinariam Nostram & authoritatem Iudiciorum & Decretorum Nostrorum convulserunt, poenamque Bannitionis perpetuae super se obtentam & publicatam sufferri non curarunt. Ideo easdem poenas Legum scilicet Infamiae succubuisse decernimus, Ministerialemque generalem Iudiciorum Nostrorum apparitorem ad publicandam eandem poenam Infamiae super ipsis ad praesens decretam, in instanti addimus. Et post publicatam profinali eaque forti ex Bonis & personis Iurevictorum executione facienda ad Commissarios Nostros, videlicet Illustrem & Magnificos Adamum Sieniawski, Castellanum Cracoviensem, supremum Exercituum Regni Ducem Leopoliensem, Rohatinensem, Stephanum Leszczyński, Palatinum Calissiensem, Ostrzessoviensem, Roweliensem

Capitaneos atque Venerabiles & Generosos, Constantinum Mrozowicki Leopoliensem, Stephanum Cupniewski Canonicum Cathedralem Cracovien. Varsavien. Archidiaconos, Adalbertum Łoś Dapiferum Terrestrem, & Vicecapitaneum Leopolien., & Ioannem Mrozowicki subiudicem Terrestrem Leopoliensem, Vice Capitaneum Buscensem, remisimus. Iisdemque quatenus captato certo aliquo tempore sibi bene viso ad Civitatem Nostram Leopoliensem praevijs innotescentiarum suarum Literis legitime extraden. condescendant, ibidemque absentia non nullorum (:modo duo adsint:) minime obstante, fundata Iurisdictione sua Commissoriali in loco, qui ipsis commodior videbitur, Decretum Nostrum anterius & praesens, omnino in omnibus punctis, non obstantibus quibusvis Rescriptis, Literis salvi Conductus, Citationibus ad Reponendum, Adcitationibus Prosecutorialibus editis vel edend., quas et quas, prout iam anteriori Decreto Nostro pro nullis declaravimus, ita & praesenti cassamus, & pro nullis & inattendibilibus iterato declaramus, tum non attentis Protectionibus Procerum Regni Nostri; forti, si opus fuerit, & armata manu exequantur, volumus, decernimus, & iniungimus. – Decreto Nostro praesenti hic Varsaviae Sabbatho post Festum Sanctorum Trium Regum proximo, die scilicet septimo mensis January, Anno currenti lato ad praemissa mediante. Post modum superveniens ad Cancellariam Decretorum Nostrorum Ministerialis Regni generalis, Nobilis Ioannes Drobnicki ut supra per Iudicium nostrum additus, & a parte Actorea requisitus, e loco publicationum solito rediens, munus Deputationis suae restituens, coram Iudicio Nostro stans, in vim suae verae ac fidelis Relationis palam & per expressum recognovit. Quia ipse poenam Infamiae ut supra super Infidelibus senioribus & Iunioribus

Iudaeis Synagogas Suburbanas Leopolien, ad instantiam Nobi-
lis & Spectabilis Magistratus, Ordinum Nationum & totius Com-
munitatis Civitatis Nostrae Leopolien obtentam, Die Undeci-
ma Mensis February, Anno currenti in praesentia multo-
rum diversae conditionis status, & sexus hominum, ad Iudi-
cia Nostra congregatorum ac adstantium, altâ suâ &
praeconica voce publicavit eosdemque Infideles Iudaeos
Infames & perpetuo de Regno Poloniae Dominiisque eidem
annexis, proscriptos esse proclamavit, & ad notitiam
omnium ut iuris & moris est, sufficienter deduxit, de
quo praesens ipsius Relatio. Quam Nos ab ipso suscipi,
Actis praesentibus inseri, et ex iisdem descriptt. Parti po-
stulanti in forma authentica extradi permisimus. In
cuius rei fidem praesentibus Sigillum Regni est appressum.
Actum Varsaviae Feria tertia post Dominicam Septua-
gesimae proxima die scilicet Decima quarta Mensis
February. Anno Domini Millesimo Septingentesimo
Decimo tertio, Regni vero Nostri Decimo Sexto Anno. —

Joannes Szembek
Supr. Rni Cancellarius

L. S. —

Relatio Illrmi & Excellmi Dni
Dni Ioannis Comitis in Sta-
pow Szembek, Supremi
Regni Cancellary, Lomsensis,
Grandentinensis &c. Capitanei

Mathias ~~Kolaski~~ Koliaski
Decretor. Cur. Reg Notarius
Correxit Maieranowski Offi —

Dekret Króla Augusta III z r. 1744

w sprawie między miastem Lwowem (strona skarżąca) i żydami lwowskimi (strona skarżona)

– Wyrok skazujący oskarżonych z powołaniem się na dekret z r. 1738.

Ósmy z kolei wyrok sądu nadwornego w sprawie miasta Lwowa przeciw żydom lwowskim. Ogłasza ich jako niegodnych do wchodzenia w „pakta" z miastem, prowadzenia handlu, pędzenia i szynkowania trunków; skazuje żydów na zapłacenie miastu kosztów ~~prawn~~ prawnych całego sporu, ogłasza na nich wyrok banicji. itd

8/8 20/6 1744 Lub. 1958 p. 293 i 313
odwołuje się na dekret
21/2 1738

Augustus Tertius Dei gratia Rex Poloniae, Magnus Dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae, Kijoviae, Volhyniae, Podoliae, Podlachiae, Livoniae, Smolensciae, Severiae, Czerniechoviaeque; Nec non Haereditarius Dux Saxoniae Princeps et Elector.

Significamus praesentibus Literis Nostris, quorum interest, Universis et Singulis. Intercessisse antea Decretum Nostrum, inter Generosum Instigatorem Regni, Eiusq Delatores, Nobiles et Spbles Proconsulem, Consules, totumque Magistratum, Advocatum, Juratos Scabinos, Regentem, Quadraginta Viros, Nationes Armenicam et Ruthenicam, totamque Communitatem Civitatis Nostrae Leopoliensis Actores ab una tum Infideles, Seniores, totamq Synagogam Urbanam Judaeorum Leopoliensium Citatos parte ab altera; Idque in Causa, et actione, ratione variorum praeiudiciorum, damnorum, violentiarum, et praetensionum, ad dictos Judaeos habitarum, in Citationibus Originalibus, et Decretis Nostris super illis obtentis expressarum, ad Judicia Nostra instituta, ex solennissimis Partium controversijs, de Actu Leopoli Feria Tertia post dominicam Sexagesimae proxima, die scilicet Undecima Mensis Februarij Anno Millesimo Septingentesimo Trigesimo Octavo prolatum. Quo mediante, quamvis Decreta Nostra Quinque in Contumaciam Infidelium Judaeorum Urbanorum Leopoliensium ex personali Comparitione super illis obtenta, de prasi Curiae Nostrae, ob crassam, et supinam eorundem Judaeorum contumaciam, irresponsibilia esse, et beneficio ineundorum cum Civitate Nostra Leopoliensi Pactorum, abiudicari deberent; Ex Clementia tamen Judicij Nostri, et ut Decreta Judicio-

rum Nostrorum Relationum propriarum Serenissimi olim Vladislai IV Antecessoris Nostri Anni Millesimi Sexcentesimi Trigesimi Septimi Feria tertia in Crastino Festi Sanctorum Petri et Pauli Apostolorum; aliud die Decima Mensis Octobris Anno Millesimo Sexcentesimo Quadragesimo primo, tum Judicij Serenissimi Parentis Antecessoris Nostri, Assessorialis Varsaviae die Septima Mensis Maij Anno Millesimo Septingentesimo Duodecimo, ex Controversijs lata /: quibus mediantibus ijsdem Judaeis Urbanis Leopoliensibus, ut Pacta cum Civitate inirent, demandatum fuerat :/ tum Constitutio Regni Anni Millesimi Sexcentesimi Septuagesimi Sexti specialiter Civitati eidem serviens, post Decretum Serenissimi olim Michaelis Regis Antecessoris Nostri Anni Millesimi Sexcentesimi septuagesimi, sancita, suam habere valerent executionem, et ut in casum non initorum cum Civitate Pactorum, Pacta per Judicium Nostrum vigore praememoratorum Decretorum Serenissimi olim Vladislai IV constitui potuissent, eo quoque considerato, quod sine Visione, Calculatione, liquidatione, et Inquisitione, Causa praesens decidi nequibat, Ideo ex praemissis, et alijs rationibus, animum Judicij Nostri permoventibus, suspensa tantisper cognitione Reponibilitatis nec ne Decretorum in Contumaciam eorundem Judaeorum Leopoliensium, per Actores originaliter obtentorum, tum Privilegiorum, et Decretorum hincinde productorum, poenarumque Contraventionis Decreti Judicij Serenissimi olim Parentis Antecessoris Nostri, Anni Millesimi Septingentesimi Duodecimi, Submissionisque Judaeorum; Resolvendo Remissas Commissariorum ad Executionem praememoratorum Decretorum Contumacialium deputatorum, et Adcitationes mutuas Partium decidendo, Interventionibusque Magnifici Instigatoris Regni, et Confraternitatum, ac Contuber-

niorum Civitatis Nostrae Leopoliensis admissis, necessariam fuisse hac in Causa perpetuitatis Commissionem, Revisionem Jurium, Visionem, Calculationem et Inquisitionem, decernendum esse censueramus et decreveramus; ad eamque expediendam Certos Commissarios Nostros, motu Judicii Nostri deputaveramus, et assignaveramus. Iisdemque Commissariis Nostris, quatenus praeviis Innotescentiarum Suarum Literis legitime extradendis, ad Praetorium Civitatis Nostrae Leopoliensis condescenderent, ibidemque, vel in alio loco, qui ipsis commodior videretur, fundata Jurisdictione Sua Commissoriali, absentia nonnullorum, modo tres, vel quinque adfuissent, non obstante, Jura, Privilegia, Decreta, et antiqua Pacta Judaeorum Urbanorum cum Civitate Nostra Leopoliensi inita, praelegerent, eaque, et Intervenientium Confraternitatum, ac Contuberniorum connotarent, Mansiones, et Fornices Mercatoriales, locaque propinatoria in Circulo fori, et Plateis, ejusdem Civitatis Leopoliensis, quas Infideles Judaei locati, vel alio quovis titulo, Actu possederant, per Deputatos suos reviderent, Regestrum earum conscriberent, Possessoresque quosvis Lapidearum cujuscunque Status, et Conditionis, tum Jurisdictiones in eis usurpantes, ad Judicium suum Commissoriale adcitari demandarent, super illis Jurisdictioni Civili, et Nostrae, ex Fundo Civili subjectis, animadverterent, ex lapideis eorum Judaeos omnes inhabitantes, ad tenorem judicati Vicinae Civitatis Nostrae Lublinensis, durante Commissione Sua, amoverent, Ipsosque deducendo ad Executionem Decretum Commissariorum Nostrorum Anni Millesimi Septingentesimi Decimi Sexti inappelatum, in Plateam Judaicam antiquitus dictis Judaeis permissam, praecisa

Appellatione, non obstanteque quovis Rescripto, per Judaeos in contrarium exportato, relegarent, etsi, et in quantum ex revisione Plateae Judaicae apparuisset propter modernam desolationem, et ruinam Lapidearum Judaicarum /: ut Judaei allegaverant :/ in fornicibus eorum merces commode conservari, et divendi non potuissent, ad ulteriorem Judicij Nostri Declarationem, in Vicina Platea Nationis Ruthenae /: exceptis Lapideis Personarum Equestris Ordinis, in quibus Conductio Fornicum Judaeis sub confiscatione Mercium prohibita erat :/ facultatem conservandi, et divendendi merces suas, non tamen promiscuas, ad Festum S. Michaëlis Archangeli in Anno Millesimo Septingentesimo Trigesimo Octavo permitterent, et expirato eodem tempore sub sequestratione Mercium, illos ex eadem Platea Ruthenicali amoveri injungerent, et providerent, mercaturas vero promiscuas, Juribus, ac Decretis Originaliter Actorum, Decretoq Commissoriali Anni Millesimi Septingentesimi Decimi Tertij contrarias Illis inhiberent, Possessoribus Lapidearum Jurisdictioni Civili subjectarum, non obstantibus quibusvis Contractibus /: quos uti juri Civitatis praeiudiciosos, cassaveramus, et abrogaveramus :/ similia praeiudicia et abusus, in futurum inhiberent, Jurisdictiones in eis usurpatas, Legibus Regni sublatas, abrogarent, Leges publicas et Decreta, quae ad ferenda onera publica, et Civiles Contributiones, parandumque ex Fundo Jurisdictioni Civili omnes obligant, ad executionem deducerent, in quantum fieri poterit, respectu retentorum Onerum, et Contributionum Partes componerent, Personas Spirituales Decreto Nostro et Commissoriali contravenientes, ad Forum spirituale Ipsis competens, Personas vero Equestris Ordinis ad Judicia Nostra pro poenis tantum ex illis sumendis, remitterent, Personas vero Civiles punirent, Judaeos vagabundos, et

pendente Lite ex alys Civitatibus, Oppidis, Villis, ad Civita=
tem Nostram Leopoliensem congregatos, adhibito etiam brachio
Militari vel Civili /: si opus fuisset :/ ex eadem Civitate ex=
pelli demandarent, Servitutes, et praeiudicia publica,
Moeniorum, Turrium, et Portarum Civilium, Canalium,
cursum impeditum ad tenorem Constitutionis Anni Mille=
simi Sexcentesimi Septuagesimi Sexti amoverent, et
Sterquilinia ex vallis Civitatis expurgari, quantotius
injungerent, calculum ratione residui florenorum Duo=
rum Millium vi Complanationis Anni Millesimi Sex=
centesimi Octuagesimi Noni cum Actoribus per Judaeos
initas praetensi, tum aliorum Proventuum a Judaeis
Urbanis Civitati provenientium, instituerent, perage=
rent, et quidquid ex calculo apparuisset, solvi origina=
liter Actoribus demandarent, Pacta respectu Mercimonio=
rum, et modi mercandi in ipsa Civitate Nostra Leopo=
liensi Infidelibus Judaeis, cum Civitate juxta obloquen=
tiam Statuti, et Constitutionis Regni Anni Millesimi
Sexcentesimi Septuagesimi Sexti, tum Decretorum Nostro=
rum signanter Anni Millesimi Septingentesimi Unode=
cimi inire, sub vigore in eodem expresso, et sub appro=
batione Decretorum obtentorum Contumacialium, eo=
rumq; forti, finali, et ultimaria Executione, intra
spatium duarum Septimanarum, ab inchoato
Actu suo Commissoriali, computandarum, absq; spe
ulterioris prorogationis demandarent; alias in
Casum non initorum cum Civitate Pactorum, supra
fati Commissarij Nostri Ipsimet conformando se
Decretis Judiciorum Nostrorum Relationum pro=
priarum Serenissimi olim Vladislai IV, Antecesso=
ris Nostri, Annorum Millesimi Sexcentesimi Trigesimi
Septimi, et Millesimi Sexcentesimi Quadragesimi

może to ten
Membran
na 2000 fl
z r. 1688
ob. 1058 p. 19

primi, sumpta ex antiquis Factis Informatione, et pen-
satis circumstantijs temporis, Pacta eadem, pro iusto, et
aequo, sine praeiudicio publico, et Jurium Civitatis, In-
terveniention[?]ūq Confraternitatum, ac Contuberniorum
constituerent, easque observari sub vigore suprascripto,
demandarent, damna per multiplicatas Judaeorum
Contumacias, Civitati Causatas, liquidarent, et modera-
rent, aliaq praeiudicia, quaerelas et injurias, in Decretis
Contumacialibus expressas, — Praetensioneq et mutuos Actoratus
Utriusq Partis, ac usq ad Actum Commissionis intercedentes, tum
Interveniention Confraternitatum, ac Contuberniorum exau-
dirent, connotarent, Jura Intervenientium reviderent, in quibus
per Judaeos Contraventum erat, investigarent, Calculum et Inqui-
sitiones, si opus fuerat, et Testibus fide dignis, rei notitiam
habentibus, depositiones suas Juramento Corporali comproba-
turis, expedirent, et quidquid ex Revisione Jurium, Visione,
Calculatione, et Inquisitione apparuisset, cognoscerent, deci-
derent, et definirent. Appellatione nonnisi à sola definitiva
sua sententia, Parti gravatam se praetendenti, sine praeiu-
dicio Relegationis Judaeorum in Plateam Illorum Judaicam
solitam, ad Judicia Nostra salva manente, Actum Com-
missionis, Visionis, Calculationis, in aperto, Inquisitiones
autem in excluso Rothulo ad Nos, et Judicia Nostra
remitterent, et Partibus extraderent, commiseramus, et
demandaveramus. Post expeditam vero necne? eandem Com-
missionem, Partibus, et Intervenientibus, rursus coram
Judicio Nostro comparendi, ulteriorem decisionem Nostram
auscultandi, conservaveramus peremptorium. Vigore cujus
Decreti Nostri, dum Commissarij Nostri praevijs Innotescentia-
rum Suarum Literis ad Praetorium Civitatis Nostrae Leopoliensis
condescendissent, ibidemque Jurisdictionem suam Commisso-
rialem fundassent, sufficienti, Partium Comparitione

adinventa, Partibus principaliter agentibus, non involvendo tamen Causam Synagogae Suburbanae, imo eidem ad Seor-sivam acclamationem Terminum demonstrando, in Negotio principali experiri mandaverant. In Experimento Jura, Privilegia, Decreta, Pacta ad tenorem ejusdem Decreti Nostri reproducere injunxerant, quibus reproductis ad Revisionem, et Connotationem eorundem, atq[ue] intervenientium Confra-ternitatum et Contuberniorum se contulerant, ad Revisio-nem vero Lapidearum, Mansionum, et Fornicum Mercato-rialium, tum locorum propinatorialium, in Circulo Fori, ac in Plateis, quas Infideles Judaei possidebant, nec non ad revisionem locorum Sterquiliniis obrutorum, Deputa-tos suos certos delegaverant. Postquam per actam locorum Revisionem, et Relationem per Deputatos factam, ad lec-tionem Registri condescenderant, et Possessores Lapidearum ad suum Judicium adcitare mandarunt, et insimul, qua-tenus Judaei Synagogae Urbanae ratione Mercimoniorum inirent Pacta cum Civitate Leopoliensi, in Illo Instanti sub vigore in Decreto Nostro apposito, injunxerant. Ac expost suspensa Resolutione affectatae Comportationis Jurium pro Parte Synagogae Citatae, a Civitate usurpa-torum teneri civitatem docere de Adcitatione Possessorum Lapidearum, et Jurisdictiones in eis usurpatorum censu-erant. Et quoniam Civitas Relationes Adcitationum Posses-sorum Lapidearum et Sortium, in iisdem Consistentium Conductorum reproduxerat, Idcirco satisfecisse Decretis eandem adinvenerat, eosdemque Adcitatos ad comparen-dum acclamare mandaverant. Post quorum acclama-tionem, et Comparitionem, Amotionem Instantaneam e Circulo Fori, ac Plateis Civitatensibus, per Judaeos sub-sequendam Actoribus exposcentibus, iidem Commissarii

Nostri, necessariam esse ante omnia Revisionem Platearum Ruthenicalis et Judaicae, arbitratierant, et ad eam expediendam certos è medio sui Deputatos delegaverant, et quatenus Nobilis Magistratus post expeditam Revisionem Tariffam, seu Lustrationem Civitatis, ad remonstrandam extensionem Plateae Ruthenicalis comportaret, mandaverant, ac Actum suum pro Feria Tertia post Dominicam Palmarum Anno Millesimo Septingentesimo Trigesimo Octavo limitaverant. In quo Termino et Limitatione, attenta Revisione Deputatorum, Plateam Ruthenicalem à Lapidea Aciali Stràti Golemberk, ad Lapideam Gnosi Stalistli sese extendentem, et ad eandem Plateam Lapideas per Nblem Magistratum, personasq̧ nonnullas possessas, eidem Plateae adjacentes, videlicet Lapideam Nblis Ustorowicz, secundam Stràti Muratowicz, tertiam Kastellowskie dictas, sopiendo Controversias inter Civitatem, et Judaeos, adiunxerant, decernendo, quatenus Cives Lapidearum Haeredes, et Possessores, Fornices Mercatoriales pro illo tempore vacuas, Infidelibus Judaeis iusto pretio, et sine depactatione ad tempus Decreto Nostro circumscriptum, videlicet ad festum S. Michaëlis Archangeli in Anno Millesimo Septingentesimo Trigesimo Octavo coincidentis, conducerent, illosque in omni Securitate permanere providerent, nihilominus injunxerant, quatenus Judaei in Circulo Fori et Plateis Civilibus Inhabitantes, Lapideas, Celaria, Fornices, et quasvis Mansiones per se possessas, intra quatuor, ab Actu Illo Septimanis, scilicet a Feria Tertia post Dominicam Ramis palmarum Anni Illius computandas evacuarent, et in Plateam suam Judaicam, et Ruthenicalem abirent, et secum tam suppellectilem, quam Mercimonia sua transportarent, et transferrent, idq̧ sub sequestratione rerum

et Mercium, in fornicibus, et Mansionibus existentium, ac personarum Judaeorum Contravenientium, per Nblem Magistratum cum Adminiculo sive Praesidij Loci, sive etiam adnota familia Civili, in Casu Contraventionis, et non subsecutae evacuationis, exequenda; Actumq suum ob legalitates suas, et imminentia protunc Festa Sacri Paschatis, ad Duodecim Septimanas, aut lapsato tempore praevijs Junolescentijs limitaverant, Terminumq conservaverant peremptorium. – Interimqualenus Infideles Judaei in tractu ineundorum Pactorum cum Civitate Leopoliensi existentes, durante Limitationis interstitio, Pacta cum Civitate respectu exercendae in futurum Mercaturae perficerent, in Casu vero non peragendorum in illo temporis spatio Pactorum, eadem Pacta ad mentem Decreti Nostri, praevia Jurium Utriusque Partis Revisione, et discussione Constituenda, declaraverant, nec Appellationem Infidelibus Judaeis a puncto evacuationis ex Circulo Civitatis, et Plateis, tam Mercatorum Haeredum, et Possessorum Lapidearum, tam Spiritualium, quam Equestris ordinis Nobilium, non admiserant. Quo stante actu Commissoriali, sistendo ulteriorem ejus Actum, suprafati Judaei Urbani Leopolienses, convellendo Authoritatem Nostram, et Commissorialem ac Decretum Nostrum, Mandatum sive Citationem Nostram sine subscriptione Gnosi Instigatoris Regni, ad Comitia Regni Generalia Civitati Nostrae Leopoliensi extradiderant, quae expost in Judicijs Nostris Assessorialibus judicialiter cassata fuerat, salvis poenis per Commissionem irrogandis, et ne aliae attenderentur, inhibitum erat. Cum vero dicti Infideles Judaei Urbani Leopolienses rursus Decreto eodem Nostro contravenissent, et Executionem ulteriorem Commissionis impedivissent, et protraxissent; Citatos fuisse ad Nos Judiciaq Nostra

Assessorialia, Literis Citationis Nostrae Regiae, Infideles Seniores Judaeos, totamque Synagogam Urbanam Leopoliensem, de personis, Causa infrascripta, Bonisque illorum generaliter omnibus; Ad Instantiam Gnrsi Instigatoris Regni, Ejusque Delatorum, Nobilium, et Spectabilium Proconsulis, Consulum, Advocati, tum Stratorum Scabinorum, Regentis, Quadraginta Virorum, Omniumque Ordinum, et Nationum, Civitatis Nostrae Leopoliensis Actorum; Idque pro eo: Quia illi in spretum, et vilipendium praeallegatorum Decretorum Nostrorum procedendo, poenasque in iisdem vallatas, minime formidando, confisi Protectionibus Magnatum, ad Continuas Sollicitationes, et Requisitiones Magistratus non solum intra praefisum illis tempus Decreto Compromissoriali supra de Actu exarato, Pacta cum Civitate perficere noluerunt, verum diffugiis, et astibus asuetis allaborando, adusque eadem incedendo, Fornicas, et Lapideas Civiles in possessione Personarum Spiritualium, et Nobilium exstantes, praeter Plateam Ruthenicam Illis ad tempus supra expressum, designatam, de novo occuparunt, ibidemque Mercimonia Varii generis ulnatim, sive partitim, divendere, negotiationes promiscuas exercere, Merces novas multo magis, quam ante ad Civitatem praesumptiose advehere, liquores propinare, Monopolia Melis crudi, et salis tibi constituere, aliasque facultates in universum omnes, quae solis tantum Civibus competunt practicare, perque populo Catholico, tot calamitatibus exhausto, modum honestioris vitae adimere, eosdem depauperare, Decreta Nostra convellere, aliaque praeiudicia, et damna Civitati inferre ausi erant, et praesumpserunt. Ad videndum et audiendum Illos pro contraventione poenis puniri, Beneficio ineundi Pacta cum Civitate Nostra Leopoliensi abjudicari, ad deoccupationem Fornicum et Platearum, stringi, sequestrationem decerni,

negotiationes promiscuas ac propinationem inhiberi, in Damnis, et litis expensis Condemnari; Actores vero circa antiqua Jura, et Privilegia Conservari; Et ne Citati Stante Mandato Nostro Regio, quidquam illo in passu attentare, Merces de novo advehere, fornices occupare, mercaturam exercere, ulnatim divendere, sub poena duorum Millium Aureorum Hungaricalium, Fisco Nostro applicandorum, ac seorsivis poenis, Judicio Nostro arbitrarijs, auderent, Citatione eadem inhibueramus. Alias Decreto Nostro supramemorato, Actu Commissoriali, et Citatione ipsa Originali, Eiusq Relatione coram Actis Castrensibus Leopoliensibus, Feria quarta pridie Festi Decollationis, S. Joannis Baptistae Anno praeterito Millesimo Septingentesimo Quadragesimo Tertio recognita, praemissa omnia fusius enarrantibus et obloquentibus. In termino itaq hodierno ex eadem adcitatione Nostra Originali, legitimè ad praesens proveniente, et huc usq Continuato; Partibus praememoratis, Actorea, utpotè Gnoso Justigatore Regni, Eiusq Delatoribus, Nblibus et Spbus Proconsule, Consulibus, totoq Magistratu, Advocato, Ultralis Scabinis, Regente, Quadraginta Viris, Omnibusq Ordinibus, et Nationibus, ac Communitate Civitatis Nostrae Leopoliensis, per Nblem Joannem Czwordowicz, Plenipotentem suum, coram Nobis, Judicijsq Nostris comparente eundem Terminum attentante. Tam verò Citata parte, scilicet Infidelibus Senioribus Judaeis, totaq Synagoga Urbana Civitatis Nostrae Leopoliensis, voce Ministerialis Terrarum Regni Generalis, Nblis Laurentij Wierzniowski, ter, et ultra solitam Juris formam, quatuor vicibus, acclamata, non tamen per se, aut legitimum Plenipotentem suum comparente, imò se contumacem praebente. Nos cum Consiliarijs et Jurisperitis Nostris, audita Relatione praefati Ministerialis Terrarum Regni

Generalis, de acclamatione Partis Citatae, ad Nos et Judicium Nostrum facta, ad legitimam vero, eamque Juridicam Partis Actoreae Instantiam, et Affectationem, suprafatos Citatos non comparentes, in Lucro causae istius, condemnari permisimus. Et in vim Lucri super Citatis obtenti, Decidendo Citationem ad Judicia Nostra editam, Nobilem Magistratum, Ordines, et Nationes, totamque Communitatem Civitatis Nostrae Leopoliensis, circa Decreta Nostra anteriora, et signanter ultimarium Anni Millesimi Septingentesimi Trigesimi Octavi, Feria tertia post Dominicam Sexagesimae Leopoli, ex Seriis Partium Controversiis prolatum, conservandos esse duximus, prout conservamus. Et quia Generosi Commissarij ad Executionem ultimarij Decreti Nostri assignati, illud propter varia diffugia et studiosas adinventiones Judaeorum, Synagogae Urbanae Leopoliensis, et extraditionem contra Juris, et praxis formam ad Comitia Regni Generalia Citationis in omnibus punctis ad executionem non deduxerunt, actumque suum Commissorialem in sola Limitatione stiterunt; Ideo quatenus praetactum Decretum Nostrum indilate, et in omnibus suis punctis, ad executionem deducatur, injungimus, et demandamus. Siquidem vero Suprascripti Infideles Judaei, tot Decretis, et Judicatis Nostris contravenientes, Pacta cum Civitati Leopoliensi, justa colloquentias Statuti, et Constitutionum, signanter Anni Millesimi Sexcentesimi Septuagesimi Sexti, Decretorumque Nostrorum Regiorum, praecipue Anni Millesimi Septingentesimi Duodecimi, et ultimarij Decreti Nostri, ac Commissorialis Anni Millesimi Septingentesimi Trigesimi Octavi, ex Seriis Partium Controversiis prolati, non inierunt. Idcirco eosdem Judaeos Urbanos Leopolienses tanquam indignos, ab ulteriori beneficio ineundorum Pactorum, abjudicandos esse censemus, prout praesenti Decreto

i

Nostro abjudicamus, modumq exercendae per illos in futurum cujusvis Mercaturae, perpetuo illis interdicimus, Illosq tanquam Juri rebelles, et refractarios, in damnis et litis expensis Civitati Leopoliensi Causatis, tam anterioribus Decretis Nostris adjudicatis, quam et adpraesens, circa Inductionem Causae, in Anno Millesimo Septingentesimo Trigesimo Octavo, tam coram Judicio Nostro, quam Commissarijs Nostris adexecutionem Illius designatis, ad Summam florenorum Triginta Millium ascendentibus liquidatis, Actoribus coram Actis Cancellariae Decretorum Nostrorum, una cum alijs expensis, per anteriora Decreta Nostra adjudicatis, ad solvendum, et enumerandum condemnamus, Eorumq in Instanti et irremissibiliter Solutionem demandamus, idq sub poena Infamiae, et Bannitionis perpetuae, quam iam super ipsis decernimus, Ministerialem quemvis Generalem ad publicandam in instanti addimus, et post publicatam Partes ad alios Commissarios, tanquam illi loco proximiores, utpote Magnificum et Generosos Joannem Sieminski, Castellanum, Michaelem Krenuski, Notarium Campestrem Regni, Georgium Laczynski, Succamerarium, Christophorum Kruszelnicki, Vice Capitaneum, et Judicem Castrensem, Georgium Stundorff, Vice Colonellum Regiminis Pedestris Ulavae majoris, et Commendantem Praesidij, atq Koinowski, Capitanum ejusdem Regiminis, et Vice Commendantem, Leopolienses, Decreto Nostro praesenti designatos, et deputatos, remittimus; Iisdemq Commissarijs Nostris, quatenus praevijs Innotescentiarum suarum Literis, legitime extradendis, ad locum iam inchoatae in ante Jurisdictionis Commissorialis, videlicet ad Praetorium Civitatis Leopoliensis condescendant, Ibidemq nonnullorum absentia, modo duo, vel tres, adsint, non obstante, Decretum Nostrum

Anni Millesimi Septingentesimi Trigesimi Octavi, et ad praesens prolatum, primo quoad effectivam evacuationem Judaeorum, tam ex Circulo Fori Leopoliensis, nominatim vero ex Lapidea Gnosi Severini Krzywuski, Referendarÿ Regni, quam ex Plateis quibusvis, nominatim ex Platea ad Portam Haliciensem tendente, ex Lapidea Gnosi Sadecki, exequantur, deinde prosequendo ulteriorem fortem, et finalem Execu-tionem, quam Gens infida ne possit eludere, Fornices Ip-sorum, cum Mercibus omnibus quibusvis, tam in Platea Judaica, quam in Civitate, et ubivis locorum, etiam in Lapideis Spiritualium, et Nobilium Personarum, reperibiles, adhibita forti, et armata Praesidÿ, vel Civili manu, simi-liter et Cellaria, cum liquoribus, ut pote mulso, vecto, cre-mato, Cerevisia, ac Melle crudo, obsigillari, et Seris fereis, occludi demandent, postquam obsigillationem et seris ferreis obserationem, ad liquidationem genera-lem omnium damnorum, et litis expensarum per Judaeos rebelles Juri, impunitatisq́ praefidentia elatos, Civita-ti Causatarum, aliarumq́ omnium praetensionum, debitorum, dationum, Canonum Civitati a Judaeis pro-venientium, eidem Civitati, anterioribus Decretis et ulti-mario Anni Millesimi Septingentesimi Trigesimi Octavi, adjudicatorum, quae omnia Commissarÿ Nostri eodem Decreto designati liquidare debuerant, et non liquidarunt, condescendant, et quidquid ex calculo patuerit, solvere in-dilatè fortiter, finaliter, et irremissibiliter, injun-gant, et demandent, ad quem effectum ad Fornices, Cella-ria, et testudines Judaeorum obsigillatas, et seris fereis occlusas, se conferant, praeviaq́ omnium in eis Contentorum Mercium, liquorum mellisq́ crudi, Inven-tarÿ Confectione, et Conscriptione, ac Taxa per Merca-tores rei notitiam habentes, sive in praesentia sui Ipsorum, sive Ministerialis, et duorum Nobilium

peragenda, Actoribus, scilicet Civitati Nostrae Leopoliensi in solutum, et satisfactionem omnium praetensionum, debitorum, damnorum, ac litisexpensarum, liquidandorum extradant, et exdividant; In posterum vero ne Infideles Judaei quidquam de Mercibus in Civitatem invehere, ac divendere audeant, Propinantes quoque Judaei liquores omnis generis, ut a propinationibus ejusmodi abstineant, Illis Authoritate Nostra Regia, sub vigore poenarum Legum inhibeant, et interdicant, quibus et Nos tenore praesentis Decreti Nostri inhibemus, et interdicimus, Civitatiq Leopoliensi in Casum per Judaeos in posterum invectionis Mercium ad Civitatem attentandae, liberam facultatem; toties, quoties sequestrandi ad Praetorium Civitatis, et immunitionem ejusdem confiscandi, et Confiscatos convertendi, admoto quovis tempore brachio forti Praesidij Illius, sive Civilis Leopoliensis, damus, et concedimus, idq non obstantibus quibusvis Citationibus, earumque Relationibus, Rescriptis, Mandatis, Literis Salvi Conductus, quas ex nunc pro nullis et inattendibilibus declaramus, et uti in ultimaria forti, et finali executione, Ipsis absolute non suffragantibus, ex speciali declaratione et scitu Nostro cassamus, indilate finaliter, forti Praesidij, sive Civili manu, adhibita, exequantur volumus, committimus, et demandamus; Decreto Nostro praesenti hic Varsaviae Sabbatho ante Festum S. Joannis Baptistae proximo, Die scilicet vigesima Mensis Junij Anno currenti Millesimo Septingentesimo, Quadragesimo Quarto obtento, ad praemissa omnia mediante. Postmodum superveniens ad Cancellariam Decretorum Nostrorum Nobilis Laurentius Kierzniowski, Ministerialis Terrarum Regni Generalis, e locoq publicationis solito rediens, in vim suae

verae ac fidelis Relationis, ubiq locorum faciendae, palam, publice, et per expressum recognovit: Quia ipse, satisfaciendo muneri, et Officio suo, additus existens judicialiter, et per Decretum Nostrum Contumaciale, supra de Actu specificatum, super Infidelibus Judaeis, Senioribus, totaq Synagoga Leopoliensi Civitatis, ex Instantia Nobilium et Spblium Magistratus, Advocati, Nratorum Scabinorum, Regentis, Quadraginta Virorum, Nationum, ac totius Communitatis Civitatis Nostrae Leopoliensis Actorum, poenam Bannitionis et Infamiae perpetuae, ut supra decretam, in praesentia multorum hominum, diversi Status, Sexus, et Conditionis existentium, ad Judicia Nostra congregatorum, alta sua, et sonorosa praeconica voce, publicavit, — eosdem Citatos perpetuo Bannitos, et Infames, ac de Regno Poloniae, Magnoq Ducatu Lithuaniae, et Provinciis eisdem annexis, proscriptos esse, proclamavit, et ad Notitiam omnium deduxit; de quo est Ipsius vera et fidelis Relatio, quam Nos ab Ipso suscipi, Actisq Decretorum Nostrorum inseri, et ex iisdem Parti postulanti in forma authentica extradi, permisimus. In cujus rei fidem praesentibus Sigillum Regni est appressum. Actum et Datum Varsaviae Sabbatho post Festum Transfigurationis Christi Domini proximo, Die scilicet Octava Mensis Augusti Anno Domini Millesimo Septingentesimo Quadragesimo Quarto. Regni vero Nostri Anno XI.

Andrs Załuski Epus Culmen: & Pomesanen: S. R. Cancellarius.

L. S.

Relatio Illmi, Excellmi et Rndmi Dni Dni Andreae Stanislai Kostka, Comitis in Załuskie Załuski, Episcopi Culmensis, et Pomesaniae, Abbatis Cervenen:, et Paradisien:, Supremi Regni Cancellarij. —

Michael Nagrodzki
Ref. et Decrn Cur. R. assumpts

Nrs

Decretum Contumaciale inter Magistratum, Ordines, Nationes, totamq Communitatem Civitatis Leopoliensis; Et Judaeos Urbanos Leopolien:

Przywileje żydów lwowskich
1765
Król Stanisław August zatwierdza żydom lwowskim (Synagoga miejska i przedmiejska) przedłożone mu przez nich przywileje Królów Jana III (z r. 1676) i Augusta II (1698).

Prov. 31. n. 11

Privilegia Judaeorum Leopoli.

+ 67/1765

oszukali króla, bo nie produkowali dekretów starych przeciw nim —

160

Stadttäfliche einfache Abschrift.

30 kr. 6 kr.

Visa Inscriptionem Privilegiorum T. II. pag. 31. n. 11. praes. 27. Aprilis 1796 ad Num. 4668. Privilegii Confirmationis Jurium Synagogae Urbanae et Suburbanae Leopoliens. servient. per Sum Stanislaum Augustum Regem Poloniarum subsecuti, Oblata 1768. A. In Castro inferiori Leopoliensi. Actum in Castro inferiori Leopoliensi Feria Tertia post Dominicam Conductus Paschae proxima. Anno Domini 1768. — Ad Officium et Acta praesentia Castrensia Capitanealia Leopoliensia venientes personaliter Infles Israel et David Soboliczyn obtulerunt eidem Officio et ad acticandum porrexerunt Confirmationem Jurium Synagogae Urbanae et Suburbanae Leopoliens. servientium, per Serenissimum Stanislaum Augustum Regem Poloniarum feliciter Nobis regnantem subsecutam, manu ejusdem Serenissimi Regnantis et Mgci Secretarii propria subscriptam, Sigillo Regni pensili communitam, de tenore verborum, qui sequitur, tali: Stanislaus Augustus Dei Gratia Rex Poloniae, Magnus Dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae, Kijoviae, Volhyniae, Podoliae, Podlachiae, Livoniae, Smolensciae, Severiae, Czerniechoviaeque. Significamus praesentibus Literis Nostris, quorum interest, universis et singulis, exhibitas Nobis esse Literas Privilegiorum infrascriptas. Synagogis Judaeorum Leopoliensium, tam intra quam extra moenia dictae Civitatis Nostrae Leopoliens. manentium servientes a Serenissimis Praedecessoribus Nostris Joanne III, Augusto II Regibus Poloniae benigniter concessas, manibusque eorundem Praedecessorum Nostrorum subscriptas et Sigillis Majoris Cancellariae Regni communitas, authenticas, sanas, salvas et illaesas, omnique suspitionis nota carentes, supplicatumque Nobis esse, nomine et pro parte earundem Synagogarum Judaeorum Leopoliensium quatenus praementionatas Literas Privilegiorum Authoritate Nostra Regia approbare, confirmare et ratificare dignaremur. Quarum quidem Literarum primitivarum originalium tenor sequitur ejusmodi: Joannes III Dei Gratia Rex Poloniae, Magnus Dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae, Kijoviae, Volhyniae, Podoliae, Podlachiae, Livoniae, Smolensciae, Severiae, Czerniechoviaeque. Significamus praesentibus Literis Nostris

quorum interest universis et singulis, reproductas coram Nobis esse literas seu Privilegia Judaeis Leopolienß. extra moenia in Suburbio Civitatis nostrae Leopolß: habitantibus serviencia, manu Serenissimi Antecessoris Nostri Michaelis subscripta et Sigillo Regni Cancellariae Minoris communita, sana, salva et illaesa, omnique suspicionis nota, prout ex eis apparebat carentia. Quarum quidem literarum tenor de verbo ad verbum sequitur, estque talis: Michael Dei Gratia Rex Poloniae, Magnus Dux Lithvaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae, Volhyniae, Kijoviae, Podlachiae, Livoniae, Smolensciae, Severiae, Czerniechoviaeque. Significamus praesentibus literis Nostris, quorum interest universis et singulis, exhibitas coram Nobis esse literas authenticas, quindenas, papyreas infrascriptas Judaeis Leopolienß: extra moenia in Suburbio Civitatis Nostrae Leopolß: habitantibus, servientes a Gsis, tam vita functo, quam moderno, Generalibus Capitaneis Nostris Castrenß. Leopolß: Iisdem Judaeis in vim conservationis eorundem circa possessionem Fundorum Jurisdictioni Castrensi Capitaneali subjectorum, una cum omnibus domibus et aliis aedificiis per Judaeos exstructis seu coemptis, tum etiam circa libertatem cocturae Mellis, distillationem seu braxationem cremati in domibus et casis Judaicis, Propinationisque eorundem liquorum, et alias libertates, utilitatesque, in quarum usu antiquitus iidem Judaei existunt, datas. Quarum quidem literarum et unarum ex eis per Serenissimum Antecessorem Nostrum immediatum Joannem Casimirum Poloniae Regem approbatarum tenor est talis: Actum in Castro Inferiori Leopoliensi Sabbatho post Festum Sancti Mathaei Apostoli proximo. Anno Domini 1620. Ad Officium et Acta praesentia Castrensia Capitanealia Leopoliensia personaliter veniens perfidus Zelig Synagogus Juratus Judaeorum de Suburbio Leopoliensi dicto Krakowskie degentium, nomine eorundem Judaeorum tam Seniorum, quam totius Communitatis Judaicae Leopoliensis. Obtulit Officio praesenti Literas infrascriptas per Magnificum Stanislaum Bonifacium Mniszek de magna Koncryce, loci praesentis Capitaneum praefatis Judaeis Leopolß: ratione infrascriptorum datas, manu propria ejusdem Magnifici Capitanei Leopoliensis subscriptas et Sigillo communitas petens easdem Literas per modum oblatae ad Acta Officii praesentis suscipi et ingrossari. Quibus literis

Officium praesens Castrense Capitaneale Leopoliense visis, sanis, salvis, authenticis, nullaque in parte suspectis easdem ad Acta officii sui ad affectationem praedicti Synagogi Judaei Leopoliensis juridicam permodum oblatae suscepit et ingrossari mandavit. Quarum literarum tenor sequitur, estque talis: Stanisław Bonifacy Mniszek z Wielkich Kończyc Lwowski &c. Starosta. Wszem wobec komu otym wiedzieć należy wiadomo czynię, iż żydowie Lwowscy z przedmieścia Krakowskiego byli przed sąd mój starościński przypozwani, którzy dostatecznie prawa i zapisy na grunty i domy swoje na przedmieściu pod jurisdykcyą Lwowską Zamkową leżące pokazali mi według praw i zapisów swojich gruntowymi possesorami i dziedzicami, których to Żydów in genere wszystkich na Przedmieściu będących przy ich domach i gruntach, przy prawach ich mnie dostatecznie pokazanych wiecznie zachowuję, i to im waruję, że więcej oto insi tak odemnie samego, jako i urzędu mego niebędą turbowani i takowych gruntów i domów mają w pokoju Żydzi bez żadnych turbacyj zażywać, do tego wolno jest i będzie Żydom na przedmieściu Krakowskim domy i grunty od chrześcian pod jurisdykcyją zamkową będące /: ponieważ pokazali mi od króla Jegomości prawo i przywilej, którego zawsze byli i są podziś dzień in usu :/ kupować, także i chrześcijanom wolno jest i będzie vice versa u Żydów takowych gruntów i domów dostawać, i Żydom przedawać, to tylko waruję, iż powinności z gruntów takowych do zamku Lwowskiego przychodzące, aby Żydzi równo z drugim oddawali, ku temu urzędowi swemu rozkazuję, aby w kacelaryji zapisy Żydom na grunty i domy takowe kupujące lub sumy pieniężne bez żadnych alterkacyj i trudnienia przyjmowali i wydawali a dla lepszej wiary i pewności to pismo moje Żydom przedmiejskim Lwowskim z podpisem ręki swej własnej daję i pieczęć swą własną przycisnąć rozkazałem. Dan na zamku Lwowskim, dnia 18 Lipca roku Pańskiego 1618. Stanisław Mniszek Starosta Lwowski. Post quarum literarum ad Acta Officii praesentis ingrossationem exemplar originale eidem Judaeo Zelik Synagogo Judaeorum Leopoliensium offerenti per officium praesens Castrense Capitaneale Leopoliense est in instanti restitutum. Martinus Borkowski – Locus sigilli. Corr. Sikorski – Secundae literae confirmatoriae Serenissimi Antecessoris Nostri immediati tenoris hujus: Jan Kazimierz z Bożej Łaski

Zamkową

ekstraktyonym

król Polski etc. Oznajmujemy niniejszym pisaniem Naszym etc., iż Nam pokazano list Urodzonego Jana Mniszka generalnego Lwowskiego i Gliniań,,skiego Starosty naszego ręką, podpisany i jego pieczęcią zapieczętowany, po polsku pisany, zamykający w sobie pozwolenie na syceni i szynkowa,,nie miodów i gorzałek żydom na przedmieściu krakowskim pod zamkiem niskim lwowskim mieszkającym według dawnego ich prawa i suppliko,,wali nam oraz pomienieni niewierni Żydzi lwowscy, abyśmy im powagą naszą chcieli potwierdzić i approbować list pomieniony, który od słowa do słowa, tak się ma w sobie: Jan z Wielkich Kończyc Mniszek generalny Lwowski i Gliniański Starosta. Wszem wobec i każdemu z osobna, komu wiedzieć należy, mianowicie urzędom mojim grodzkim i Burgrabskim lwow,,skim, także i miejskiemu do wiadomości podaję, iż za antecessorów mojich przedtym zawsze Żydzi tylko przedmiejscy lwowscy pod jurisdykcyją moją zostający w spokojnym i wolnym tak syceniu miodów, kurzenia gorzałek, jako i szynkowaniu ich na przedmieściu Krakowskim przed zamkiem ni,,skim lwowskim zostawali, tak i teraz powagą moją starościńską mieć chcę i niniejszym, przychylając się w tym do dawniejszych praw ich i wol,,ności stwierdzam pisaniem, aby pomienieni Żydzi przedmiejscy lwowscy bez wszelakiej prepedycyji wolnie sycili miody, kurzyli gorzałki i szynki odprawiali. Na co się dla lepszej pewności przy pieczęci mojej ręką podpisuję własną. Działo się w zamku niskim lwowskim, dnia 1º mie,,siąca marca roku pańskiego 1658. J. Mniszek Z. W. K. Starosta lwowski generalny. Wszym My nic prawu przeciwnego nie widząc a skłaniając się do pomienionej suppliki tychże niewiernych żydów list ten, we wszyst,,kich jego punktach i klawzulach potwierdzamy i mieć chcemy, aby zupeł,,nie i całe we wszystkim zachowane były. Na co dla lepszej wiary przy podpisie ręki naszej pieczęć koronną przycisnąć rozkazaliśmy. Dan w Warszawie, dnia 13º miesiąca sierpnia roku pańskiego 1758. Pano,,wania naszego polskiego X., szwedzkiego XI roku. Jan Kazimierz król L. S. Jan Ign. Bakowski mp. Podkomorzy Chełmsk. sekretarz JKMci. Tertia,,rum vero literarum Capitanealium tenor ejusmodi: Jan z Wielkich Kończyc Mniszek etc. Wszem wobec i każdemu z osobna etc. wiadomo

Mniszek Jan Kaz. 1658

? Nie prawda rok 1758? on wtedy nie panował.

30 kr. 6 kr.

czynię tym uniwersałem mojim, iż ja pro authoritate mea chcąc wiedzieć nietylko o wielkich ale i najmniejszych sprawach w starostwie mojim lwowskim będących, więc i o gruntach, tak na osiadłych jako i pusto leżących natenczas, a do jurysdykcyji mojej zamkowej należących przejrzewszy się i zrewidowawszy one grunta, a ponieważ wziąwszy pewne dokumenta, iż podczas najmowania po dwakroć Żydów lwowskich, nietylko prawa ich, które mieli nadane, ale i substancyjach i zdrowiach swojich szwankować musieli. Zaczym ja z urzędu mego starościńskiego, nietylko żebym im miał ujmować prawa, ale i owszem potwierdzić umyśliłem wszystkie ich grunta, budynki od antecessorów mojich z dawna, które dotychczas używali, tym konsensem mojim wiecznymi czasy konfirmuję, excypując sobie przy rewizyji w kogoby się znalazło, żeby sobie grunty zamkowe do swojich kto przyłączył i przywłaszczył i ktoby teraz ważył się kupić grunta od Chrześcijan bez wyraźnego konsensu mego chcąc mieć po urzędzie mojim, aby mieli przeszkodą im niebył w niczym. Na co dla lepszej wiary i pewności przy pieczęci mojej ręką się podpisuję, w zamku dolnym lwowskim die 29 Maji roku Pańskiego 1666. Jan Mniszek z Wielkich Kończyc Starosta lwowski generalny. Locus sigilli. Quartarum literarum itidem Capitanealium ista series: Jan z Wielkich Kończyc Mniszek etc. wszem wobec i każdemu z osobna etc, iż stosując się do dawnego konsensu antecessorów mojich i do samego prawa pospolitego, które Żydom w Koronie mieszkającym wszelakich handlów i pożytków dozwala potwierdzam. Prawa dawnego Żydom na jurisdykcyji mojej zostającym około robienia gorzałek, piw i miodu wolno im będzie swojich że Żydów do pracy i posługi tej zażywać, zlecając to urzędowi burgrabskiemu mojemu, aby przy tym uniwersale mojim żadnej przeszkody niemieli. Co dla lepszej wiary i pewności przy pieczęci mojej ręką się swą podpisuję. W zamku dolnym lwowskim die 29a Maii roku pańskiego 1666. Jan Mniszek z Wielkich Kończyc Starosta lwowski generalny. L. S. Quintarum ad extremum literarum Capitanealium anno currenti datarum, tenor sequitur: Jan z Wielkich Kończyc Mniszek etc. wiadomo czynię teraz i na potym komu wiedzieć należy, mianowicie urzędom mojim grodzkiemu, burgrabskiemu, także i miejskiemu lwowskiemu, iż jako za antecessorów mojich z dawnych czasów

1666

Żydzi przedmieścia krakowskiego lwowscy pod jurysdykcyą moją zamkową mieszka-
jący w spokojnym i wolnym, tak sycenia miodów, kurzenia gorzałek i szynkowania
ich zawsze zostawali prawie, tak i teraz powagą moją starościńską mieć chcę,
przychylając się do dawnych praw i wolności ich niniejszym stwierdzam pisa-
niem mojim, aby Żydzi przedmieścia krakowskiego w kotłach i domach swojich wła-
snych bez wszelkich prepedycyj sycili miody, kurzyli gorzałki, i szynki tychże
likworów wolne sprawowali a urzędy moje wszyscy mianowane nie mają, im być prze-
szkodą i turbacyą do takich szynków, na tym konsensem mojim i wszem w niebytności mojej,
ileby się jaki kontrawentor wyraźnej woli tej znalazł, ma być sądem burgrabskim sądzo-
ny i karany. Co dla lepszej pewności i wagi ręką własną, przy pieczęci mojej podpisu-
ję. Datum w zamku niskim lwowskim die — Februarii Anno Domini 1670. Jan z Wiel-
kich Kończyc Mniszech Starosta lwowski generalny etc. Supplicatumque Nobis
nomine eorundem Judaeorum suburbanorum Leopoliensium, ut praeinsertas li-
teras authoritate Nostra regia approbare et confirmare dignaremur. Cui suppli-
cationi nos benigne annuentes, easdem descriptas literas in omnibus punctis,
clausulis /: inquantum juris et usus earum habetur :/ hisce nostris approbamus,
ratificamus et roboramus. Decernentes easdem vim debitae firmitatis habere
debere. In cujus rei fidem praesentes manu nostra subscriptas, sigillo regni
muniri jussimus. Datum Varsaviae die IX mensis Novembris A.D. MDCLXX
regni vero Nostri secundo. Michał król. Stanislaus Bucreski generalis Regens
Cancellariae regni mp. Jan z Wielkich Kończyc Mniszek Lwowski generalny
Gliniański Starosta. Wszem wobec i każdemu z osobna, komuby o tym
wiedzieć należało, oznajmuję, iż stosując się do konsensu antecessorów mojich,
osobliwie do przywileju Najjaśniejszych królów Zygmunta pierwszego i
innych królów Ichmościów przywileje dane Żydom lwowskim przedmiej-
skim na grunt nazwany Poznański, na którym gruncie szkoła bożnica
żydowska murowana i domów także kilka murowanych i drewnianych
wolność wszelką, handle różne wolne bez wszelkich podatków zamko-
wych i grabarek i stróży i inne ciężary zwyczajne i niezwyczajne, jako też domy
na tym gruncie poznańskim i wszem pogotowiu szkoła bożnica żydowska
mają być wolni, do najmniejszej rzeczy niemają być pociągani. Teraz tedy tym
konsensem mojim takowe pomienionym Żydom lwowskim przedmieścia

1670 przedtem
N3
król Michał 1670

krakowskiego zdawna od Królów Jchmościów i antecessorów moich nadane i approbowane, konfirmowane, i ja approbuję i konfirmuję, iżeby im piwa, miodu, gorzałki robić one do miasta murowanego i po przedmieściach do przedawania wozić wolno było, wszelką władzę i wolność daję, niniejszym skryptem warując tego, aby i sukcessorowie moji nieważyli się na tych wyżpomienionych domach i owszem szkoły i bóżnice żydowskiej najmniejszej rzeczy schwirować. Na co daję to pisanie moje z podpisem ręki mojej własnej, przy zwykłej pieczęci. Działo się we Lwowie 23 miesiąca 8bra A.D. 1675. Jan Mniszek. Supplicatumque Nobis est, praedictorum Judaeorum suburbanorum Leopoliensium nomine, ut easdem literas authoritate Nostra regia approbare et confirmare dignaremur. Nos itaque Joannes III. praefatae supplicationi benigne annuentes praeinsertas literas in omnibus earum punctis, clausulis, articulis et conditionibus approbandas et confirmandas esse duximus, uti quidem approbamus et confirmamus praesentibus literis Nostris decernentes easdem vim et robur perpetuae firmitatis obtinere debere. In cujus rei fidem praesentes manu Nostra subscriptas, sigillo regni communiri mandavimus.

Jan III 1676

Datum Cracoviae in Comitiis generalibus felicis Coronationis Nostrae, die 20. mensis Aprilis A.D. MDCLXXVI. Regni vero Nostri secundo anno. Joannes Rex. Confirmatio Privilegiorum Judaeis suburbanis Leopoliensibus Hieronymus Pinocci Regiae Majestatis Secretarius m.p. Locus sigilli pensilis majoris Cancellariae Regni. Secundarum vero literarum tenor sequitur ejusmodi: Actum in Castro Inferiori Leopoliensi, feria secunda ipso die festi Sancti Francisci Confessoris A.D. 1723. Ad Officium, Actaque praesentia Castrensia, Capitanealia Leopoliensia veniens personaliter infidelis Leyzor Lewkowicz, utrarumque Synagogarum Leopaliensium Syndicus petiit et requisivit ab officio praesenti, extradi sibi ex Actis suis privilegium certum Sacrae Regiae Majestatis in rem recensitarum Synagogarum Leopoliensium serviens, sub Actu Feriae sextae, ante festum sanctae Mariae Magdalenae proximae Anno 1698. ad Acta eadem porrectum. Verum quoniam hocce privilegium in actis non invenitur, tantummodo in prothocollo videnda ejus idcirco iterato obtulit eidem Officio et ad acticandum porrexit hoc idem privilegium pargameneum Sacrae Regiae Majestatis manu ejusdem propria et Magnifici Alexandri de Tenczyn Ossolinski Vexilliferi Drohiciensis, Sigilli Majoris Regni Secretarii subscriptum, deperdito sigillo appenso, Majoris

Cancellariae Regni, tenoris talis: Augustus II. Dei Gratia Rex Poloniae, Magnus Dux Lithvaniae, Russiae, Prussiae, Masowiae, Samogitiae, Kijowia, Volhyniae, Podoliae, Podlachiae, Livoniae, Smolensciae, Severiae, Czerniechoviaeque nec non haereditarius dux Saxoniae et princeps Elector. Significamus praesentibus literis Nostris, quorum interest universis et singulis, licet si circa auspicatis=
simam Inaugurationem Nostram regiam solenni juramento et diplomate publi=
co omnium Regni Nostri Ordinum singulorum, etiam potestati Nostrae Regiae subjectorum populorum et nationum publica et privata jura privilegia, a quibuscunque Majoribus et Praedecessoribus Nostris gratiose concessa serva=
turos Nos et rata, firmaque habituras esse spoponderimus ad instantiam Ju=
daeorum Leopoliensium per Syndicum generalem eorum Lazarum Izaako=
wicz ad pedes Nostros procumbentem et nomine omnium eorum supplican=
tem, ut circa antecessorum Nostrorum illis privilegia data in his, ut servan=
tur decreta lata conservare dignaremur, atque immunitates eorum approba=
tas de clementia Nostra dignaremur confirmare et manutenere. Illius suppli=
cationi nomine omnium Judaeorum Leopoliensium intra mœnia, quam extra mœnia ma=
nentium et suas possessiones, una cum reclinatoriis habentium in suburbiis ei=
dem Civitati annexis eisdem Judaeis Leopoliensibus, tam intra mœnia, quam extra manentibus, uti justae supplicationi annuentes more antecessorum Nostro=
rum in confirmandis privilegiis et immunitatibus non denegavimus, imo confirmavimus et contenta desideriorum eorum specifice aliqua in hac confir=
matione exprimere demandavimus, videlicet ut Synagogae in ipsa civitate intra mœnia binae, extra in suburbio tertia una cum loco sepulturae in suburbio circa viam vel via publica transcendentem, Belzensis Dwór usu nominatam atque habitationes in circumferentia ejusdem loci scilicet Custodum loci se=
pulturae in quorum habitationibus ne audeant stationes suas milites vel cujuscunque status et conditionis homines facere vel quocunque modo molestare, prout antecessores Nostri sub rigore jurium contra tales in Statutis Sancitorum confirmarunt et Nos praesentibus confirmata, jux=
ta antiquam normam, usum et consuetudinem eorum confirmamus et manutenere defensione declaramus, circa hoc, ut sepultura seu expositio mortuorum Judaeorum in Civitate per locum vulgo framuga moribus an=

30 kr. 6 kr.

tiquis in omnibus prout in usu erant in sepulchris non denegatur esse
pro gratia Nostra volumus. Impeditores autem ejus dispositionis vel violato„
res et quocunque modo molestatores, turbatores ad Judicium Castrense Leopoli„
ense citare demandamus et ibi forum assignamus, usque ad definitivam sen„
tentiam una cum executione ejus. Quoad personas Judaeorum tam possessio„
natorum scilicet possessiones in civitate intra quam extra moenia, tam in
conducto, quam locato, una cum familia sua Judaica sibi associata in omni„
bus mercibus, universis et varii generis operibus mercimoniae suae exercere
possunt, utpote in panno, materia, pellibus sebellinis, vulpinis, aliisque per
illas ad vendendum inductis vel ad emendum contractis justa morem tam intra
moenia quam extra, tam in suburbiis, quam in civitate licita venditio in for„
nicibus circa forum in usus suos et aliorum conventis sine ullius prae„
peditione sub poena contra tales, tam in legibus, quam in decretis anteces„
sorum nostrorum appositis, atque specifice in decretis antecessoris No„
stri Serenissimi Michaëlis Varsaviae in Vigilia festi Sancti Thomae
Apostoli anno domini 1670 in his et aliis ibidem expressis articulis et contentis
in se latius obloquentibus latis confirmamus et ab omnibus cujuscunque
conditionis hominibus observari volumus, ad haec, ut in liquoribus scilicet in
venditione cremati mulsi, cerevisiae et coctione eorundem liquorum in
suis propriis possessionibus, quam et conductitiis intra moenia Civitatis, quam
extra in suburbiis nullum impedimentum et angarisationem habeant, sed
more antiquo et usu, consuetudineque continuent et ducant mercimonia
sua in commertiis consuetos et privilegiatos, prout antecessorum Nostro„
rum privilegiis, ita et Nostra confirmatione inviolatos esse volumus, sub
vigore poenarum contra angarisantes et sese his opponentes. Quoad lanio„
nes et macella eorum, tam extra Civitatem existentia, tum mactationem
pecorum et venditionem atque emptionem eorum, nec non distractionem
atque in vendendis in Civitate intra moenia quam extra carnibus per
partes et frusta sectis vel in toto carnibus ubique locorum hujus civi„
tatis justa morem intra et extra moenia tam in plateis publice quam in
omnibus privatim licita venditio et eorum distractio alias in omnibus

punctis et observationibus prout in usu erant et conservata sunt ab antecessoribus
Nostris approbamus, ratificamus et confirmamus et ob defectum specificatorum
propter surreptionem per licentiosos homines stante regnatione antecessorum
Nostrorum jurium et privilegiorum eorum expressa est in decreto, ut moribus
Judaeorum et privilegiis et immunitatibus aliarum Civitatum, ubi Judaei
resident, praecipuisque et optimis privilegiis gaudent et ipsi gaudere de-
bent declaramus et Nos hoc idem hac confirmatione Nostra in omnibus
approbando et confirmando declaramus et confirmamus. Quo ad contributiones
ad Magistratum Leopoliensem spectantes alias lunarskie, ratione liquorum
mercium alias sztukowe mandamus, ut magistratus praefatae civitatis parem
cum civibus et non majorem a Judaeis exigat contributionem. Pro confir-
matione praesentium omnium in hoc privilegio contentorum manum Nostram
Aug II apposuimus et sigillum Regni Nostri privilegiis talibus usitatum appendi
1698 jussimus. Datum Varsaviae mense Junio die 2a Anno Domini 1698 Regni
vero Nostri anno primo. Augustus Rex. Locus Sigilli pensilis. M. de Tęczyn
Ossolinski Vexillifer Drohiciensis, Sigilli majoris Regni Secretarius mp. Post
cujus privilegii ingrossationem originale idem infidelis offerens rursus ad
se recepit et de recepto, sibique restituto Officium praesens quietavit.
Locus Sigilli Castrensis Capitanealis Leopoliensis. Ex Actis Castren. Capitan.
Leopolien. extradit. Corzeri Szellewicz mp. Lectum cum actis per
Uruski. Cui supplicationi uti justae, benigne annuentes, praeinsertas
literas privilegiorum approbandas, confirmandas et ratificandas esse duximus,
prout quidem praesentibus literis Nostris in omnibus earum punctis, clau-
sulis et articulis /: in quantum legibus regni non repugnant et usus earum
X habetur :/ approbamus, confirmamus et ratificamus. Circaque easdem praefa-
tas synagogas Judaeorum Leopoliensium tam intra, quam extra moenia
ejusdem civitatis manentium conservamus, illasque vim et robur perpetuae
et inviolabilis firmitatis obtinere debere decernimus. In quorum fidem
St. Aug. praesentes manu Nostra subscriptas sigillo regni communiri jussimus
1765 Datum Varsaviae die 12 mensis Junii Anno Domini MDCCLXV. Regni vero
Nostri primo anno. Stanislaus Augustus Rex. Locus sigilli regni in pixide
appensi. Confirmatio privilegiorum Judaeis Leopoliensibus, tam intra, quam

extra moenia civitatis ejusdem Leopoliensis manentibus servientium. Antonius Si„korski Sacrae Regiae Majestatis et sigilli regni Secretarius mp. Reproductum sub actu lustrationis generalis anno Domini 1765. Post cujus ingrossationem origi„nale ejusdem exemplar iidem offerentes rursus ad se receperunt et de recepto sibique restituto officium praesens quietarunt. Ex actibus Castrensibus Capita„nealibus Leopoliensibus extradit. Cozrexi Pietkowski mp. Legi Bernicki L.S. Praesens instrumentum vi petiti partium et Conclusi magistratualis d[do] 13 Junii a.c. ingrossavi die 24. Augusti 1796. Joannes Cantius Stefanowicz. – Collationavit Jacobus Czernik. –

Ausgefolgt Lemberg am 12ten September 1860.

N. reg. 665.

Gelegene Kadynt Nochay

Tytulatura Magistratu m. Lwowa.

Zezwolenie Cesarskie na zachowanie dawnej tytulatury: „Nobilis ac Spectabilis".

1776

Copia Simplex Ex Archivo Urbis Metrop. Leopoli fasc. 693.
Decretum Aulicum d° 16. Martii 1776. (: Titulatura Magistratus)

Cesareo Regium Appellationum Consilium in Regnis Galiciæ et Lodomeriæ Nobili ac Spectabili Magistratui Leopoliensi hisce intimat: Sacratissimam Suam Cesareo-Regiam Apostolicamque Majestatem, Clementissimam Dominam nostram super facta sibi ab isthoc Suo Appellationum Consilio humillima Relatione occasione titulaturæ Vobis jam ab antiquo in verbis: „Nobilis ac Spectabilis" vigore privilegiorum Regiorum concessæ, mediante suo benignissimo Decreto Aulico, de dato 16ta mensis Martii, præsentis Anni, ad mentem prefatæ hujatis Relationis gratiosissime indulsisse, ut Vobis ejusmodi Titulatura in verbis: „Nobilis ac Spectabilis" consistens, ab isthac Cesareo Regia Appellatione in correspondentia porro tribuatur. Quæ clementissima Resolutio Cesareoque Regia Gratia, proinde Vobis pro consolatoria notitia hisce intimatur. Datum Leopoli die 13tia mensis Aprilis, Anno 1776. – Joannes Venceslaus Comes à Sporck mp. Ex Consilio Cæsareo Regio Appellationis in Regnis Galiciæ et Lodomeriæ. Hausknecht Secretarius mp. –

Przywilej dla miasta Lwowa
wydany przez cesarza Józefa II, 6/XI 1789.

(W jęz. niemieckim: „Privilegium der Hauptstadt Lemberg")

Czyniąc zadość prośbom miasta, a równocześnie licząc się z koniecznością pewnych zmian w dotychczasowym ustroju, cesarz wydaje mu nowy przywilej, ujęty w 15 punktów:

Zachowuje miasto przy własności jego miejskiego majątku (1). Dla prowadzenia spraw miasta organizuje magistrat, złożony z burmistrza, wiceburmistrza i 16 radnych (oraz personalu pomocniczego) (2); Ustanawia sposób dokonywania wyboru tego magistratu (3), pod kontrolą dwóch komisarzy rządowych (4); doboru niższego personalu dokonuje sam magistrat (5). – Zapewnia miastu udział dwóch przedstawicieli w zgromadzeniu Stanów (6). Przyznaje miastu prawo prezentowania jednego kanonika do kapituły arcybiskupstwa rzymsko-katol. we Lwowie (7).

Nadaje miastu przywilej w sprawie produkcji i wyszynku piwa, miodu i wódki (8), poborów od trunków innej produkcji (9) i przyw[illegible] (10). - dalej: poborów opłat z myta (11) i szeregu innych różnych należytości i taks (12), z których będzie można pokrywać niektóre wydatki miejskie. - Przywilej na doroczne jarmarki we Lwowie (13). - Przywilej na herb miasta, dokładnie ~~op~~ opisany (14). - Imieniem własnym oraz swoich następców, cesarz ~~zapewnia~~ zapewnia miastu dochowanie tych przywilejów, pod warunkiem, że dochowa ono wierności i lojalności wobec cesarstwa (15).

Abschrift.

Privilegium der Hauptstadt Lemberg

Wir Joseph der Zweyte, von Gottes Gnaden erwählter römischer Kaiser, zu allen Zeiten Mehrer des Reichs, König in Germanien, zu Jerusalem, Hungarn, Böheim, Dalmazien, Kroazien, Slavonien, Galizien und Lodomerien, Erzherzog zu Oesterreich, Herzog zu Burgund und zu Lothringen, Großfürst zu Siebenbürgen, Herzog zu Mailand, Mantua, Parma, gefürsteter Graf zu Habsburg, zu Flandern, zu Tyrol etc. etc. Machen mittelst dieses eigenhändig unterschriebenen Diploms Jedermann kund und zu wissen:–

Nachdem die königliche Hauptstadt Lemberg in unseren Erbkönigreichen Galizien und Lodomerien um die gnädigste Bestättigung ihrer althergebrachten Privilegien, Freiheiten und Begünstigungen allerunterthänigst angesucht hat, Wir aber solche theils mit den veränderten Zeitläuften, theils mit der gegenwärtigen Landesverfassung nicht durchgehends vereinbarlich gefunden haben, Wir auf den Rath von Unserer vereinigten böhmisch-österreichischen Hofkanzley, Hofkammer und Ministerial-Banco-Deputation allerunterthänigsten Vortrag beschlossen, gedachter

königlichen Hauptstadt Lemberg ein neues Privilegium hiemit zu verleihen und derselben folgende Rechte, Vorzüge und Freiheiten allergnädigst zu ertheilen:

Erstens. Wollen Wir das Eigenthums- und Besitzrecht der königlichen Hauptstadt Lemberg auf die ihr gehörigen Dörfer, Gärten, Wiesen, Felder, Waldungen, Teiche, und was sonst immer für Realitäten oder daraus entspringenden Gerechtsame, Zinse, Urbarial-Praestationen und Einkünfte überhaupt dergestalt aufrecht erhalten und geschützt wissen, daß ihr hierin von Niemanden ein Eintrag geschehen und ihr freistehen soll, ihre allenfälligen Rechte gegen einen Dritten ~~[illegible]~~ immer den durch unsere Gesetze bestimmten Verjährungstermin bei Gerichte zu verfolgen, so wie Wir im Gegentheile den allenfälligen rechtmäßigen Eigenthums- oder Besitzansprüchen eines Dritten gegen unsere königliche Hauptstadt Lemberg hinderlich zu sein, keineswegs gemeint sind.

Zweitens. Zur Verwaltung der Gerichtsbarkeit, zur Besorgung der Polizeigeschäfte und zur Verwaltung der Stadtwirthschaft haben Wir bereits im Jahre Siebenzehnhundert Sieben und Achtzig einen eigenen Magistrat, welcher aus ein Bürgermeister

und aus vier Bürgermeistern und sechzehn Magistrats-
räthen besteht und in zwei Senate, den politischen
und den Justizsenat eingetheilt ist, samt den dazu
gehörigen Amts- und Kanzleypersonale aufzustellen
befunden. Diesem Magistrate wollen Wir wie
bisher so auch in Zukunft die bürgerliche Gerichtsbarkeit
in dem Umfange des städtischen Gebietes in der Art
gnädigst verleihen und bestättigen, daß solche nach
den von Uns erlassenen Jurisdictionsnormen und
andern die Gerichtsbarkeit betreffenden Anordnungen
ausgeübt werden soll; Nichtminder wollen Wir
die peinliche Justizverwaltung mit dem lemberger
Magistrate dergestalt vereinigt wissen, daß selber
diese Gerichtsbarkeit in dem lemberger Kreise und
nach Maß, als besondere Gesetze, hauptsächlich das
unterm sechsten August Siebzehnhundertachtundachtzig
erlassene Patent, einige Gattungen ausgenommener
Verbrechen, dem Kriminalgerichte der Hauptstadt
einer jeden Provinz zuweisen, auch außer dem
Kreise ausüben soll. – In Justizangelegenheiten
soll die weitere Berufung von der Entscheidung
des lemberger Magistrates an Unser galizisches
Appellationsgericht und in politischen Angelegenheiten
an Unser galizisches Landesgubernium den Zug
nehmen. In wie weit die Stadt Lemberg als Grund-
obrigkeit betrachtet, Unseren daselbst aufgestellten

Kreisamt unterstehen und in wiefern unserer Ober Polizei Direction eine Einsicht in die Behandlung der Polizeigeschäfte bei dem Lemberger Magistrat zustehe, haben Wir durch besondere Verordnungen bereits bestimmt, bei welchen es auch unabänderlich zu verbleiben hat.

Drittens: die Wahl des Bürgermeisters, Vicebürgermeisters und der Magistrats Glieder soll durch einen Ausschuß wahlfähiger Bürger geschehen, und auf solche Individuen gerichtet sein, die nach einer vorausgegangenen Prüfung die erforderlichen Wahlfähigkeits Dekrete von der politischen und Justizbehörde erhalten haben. – Der bürgerliche Ausschuß, welcher die Vorsteher und Räthe des Magistrates zu wählen hat, ist in der Art zu bestellen, daß nämlich jeder wahlfähige Bürger seinen Wahlmann auf einem vom Magistrate zu bestättigenden Zettel beim königlichen Kreisamt binnen einer bestimmten Zeitfrist einreiche. – Aus diesen werden sodann Einhundert Bürger durch das Loos bestimmt, welche die Zwanzigvier Glieder des Ausschusses schriftlich zu wählen haben. Unter den wahlfähigen, die Stadtgemeinde repräsentirenden Ausschußmännern hat sich immer eine solche Anzahl von Armeniern zu befinden, welche mit den Ausschußmännern der übrigen Nazion im Verhältnisse stehen.

z. b.

Viertens. bei der Wahl der Magistratsvorsteher und Rathsglieder haben immer zwei k. k. Räthe als Commissarien, der eine von dem Landesgubernium der zweyte vom Appellations Gerichte beizuwohnen, und die Stimmung zu den Bürgermeister und Vicebürgermeisterstellen von dem Wahlausschuß schriftlich, zu den Rathsstellen aber mündlich in ein ordentliches Protokoll aufzunehmen. Den gewöhnlichen Dienstaid hat der gewählte Bürgermeister und Vicebürgermeister jedesmal im Beisein zweier Appellationsräthe bei dem Landes Gubernium, die Magistratsräthe hingegen und das subalterne Personal lediglich bei dem Magistrats Gremium abzulegen."

Fünftens. die Auswahl, Bestellung und Ernennung des subalternen städtischen Kanzleipersonales wollen Wir dem bestellten Magistrat in der Zuversicht überlassen, daß derselbe nach Pflicht und Gewissen die würdigsten und geschicktesten Individuen zu jeder Dienst Kathegorie auswählen wird.

Sechstens. Verordnen Wir der königlichen Hauptstadt Kraft des untern siebenundzwanzigsten Jänner Siebzehnhundertneunundachtzig ausgefertigten städtischen Diploms das Recht, daß sie zu den ständischen Versammlungen zwei bevollmächtigte Deputirte aus ihrer Mitte abschicken kann, welche daselbst nach Vorschrift des besagten ständischen Diploms ihren Sitz zu nehmen und ihre Stimmen abzugeben haben.

Siebentens. Wollen Wir die Königliche Hauptstadt bei dem Präsentationsrechte eines Canonikats bei dem erwähnten Lemberger Domkapitel des lateinischen Ritus, bei welchem die Hälfte der bestehenden zehn Canonikate von unserer landesfürstlichen Nomination abhängt, auf die andere Hälfte aber das Präsentationsrecht einigen Privat Collatoren und darunter auch dem Lemberger Magistrat zusteht, dergestalt geschützt wissen, daß wenn nach der Zeitordnung des von den Privatcollatoren bei dem Domstifte zuerst ausgeübten Rechts die Reihe an den Magistrat kömmt, derselbe als Patron dieses Recht ausüben, denselben aus dem vom erzbischöflichen Ordinario vorzulegenden drei Candidaten einen zu dieser Canonikatswürde frei auswählen kann, welcher jedoch die vorgeschriebenen Eigenschaften, woran jeder Collator gebunden ist, allerdings besitzen muß.

Achtens. Wollen Wir die Königliche Hauptstadt in der freien Ausübung des Rechtes, die Getränke von Bier, Brantwein und Meth innerhalb des städtischen Freibezirkes allein zu erzeugen und auszuschenken, so wie sie in der Ausübung dieser Gerechtsame von jeher gewesen, ohne Abstand des Rechtes nicht dulden, frei und ungehindert erhalten und die vortheilhafte Benützung dieses Gefälles dem städtischen Fonde zugewendet haben.

Neuntens. Zur bessern Bedeckung der städtischen Ausgaben und Vermehrung der Einkünfte verleihen Wir ferner

der königlichen Hauptstadt, und das Befugniß, von dem in ihrem Bezirke zu erzeugenden Biere für jeden Eimer einen Aufschlag von dreyßig Kreuzer, dann von Branntwein für jede Quart eine Abgabe von zwei Kreuzer zur städtischen Gemeindkasse einzuheben; diejenigen, welche aber diese Abgabe entrichtet, und ohnehin die Unterzündungsbollete gehörig gelöset zu haben, Biere zu brauen oder Branntwein zu brennen sich unterstehen sollten, sind das erstemal mit dem Doppelten und das zweytemal zum Vierfachen Betrag des Obigen zu verhalten, das drittemal der Bräugerechtigkeit und des Branntweinbrennens verlustig zu erklären. Nicht minder soll

Zehntens die königliche Hauptstadt berechtiget seyn, das fremde Bier, welches in die Stadt und in die Vorstädte eingeführt wird, und zwar das Faß mit Vierzig Kreuzer, ohne allen Unterschied, für wen immer es gehört, zu belegen, und diese Auflage gleich bei der Einführung abzufordern, und zur städtischen Kasse abzuführen.

Elftens bewilligen Wir der königlichen Hauptstadt auf den zur Stadt führenden Hauptstraßen eine Weg- und Brückenmauth zu errichten, und die diesfällige Mauthgebühren nach der bestimmten Classenmäßigen Tarif einzuheben. Nebst der hier angeführten der königlichen Hauptstadt zu ihrer Dotirung und Bedeckung der jährlichen Ausgaben insbesondere verliehenen Fonds hat selbe ./.

Zwölftens. Ihre anderweitigen städtischen Einkünfte und Zuflüsse als nämlich: Grund- und Häuserzinse von städtischen Realitäten, Zinse von vermietheten städtischen Wohnungen, Gewölben und Fleischbänken die Rent- und Pachtgelder von den städtischen Gütern, die Interessen von städtischen Kapitalien, die Stand- Markt- und Jahrmarktsgelder, Laudemien, Waag- Meß- und Todtenbeschau-Einnahmen Gerichts- und Polizeitaxen und Strafgelder ungehindert zu beziehen, und diese gesammte Einnahmen nach ihrer Bestimmung zu den erforderlichen städtischen Ausgaben zu widmen.-

Dreizehntens. Bestättigen Wir der Königlichen Stadt die mittels eines unterm dreizehnten Dezember Siebzehnhundert fünfundachtzig ausgefertigten besondern Diploms ertheilte Freiheit, ausschließlich einen Jahrmarkt in der Stadt am ersten Montag nach dem Dreikönigstag durch vier Wochen abhalten zu dürfen und bewilligen derselben ferner daß sie auch in der Vorstadt, die vormals unter dem sogenannten russischen Schloß am St. Georgsberg abgehaltenen zwei Bauernmärkte, die zum Nutzen des Lemberger Publikums und des Landmanns gereichen, zu eben der Zeit und auf dem nämlichen Platz, wie vorhin, ausschließlich abhalten kann.- Für die Verbindlichkeit, daß

3. b.

daß der Bischof des griechisch-unirten Ritus den Platz zur Abhaltung der Bauernmärkte der Stadt zu überlassen schuldig ist, muß demselben der festgesetzte Reluitionsbetrag alljährlich aus der städtischen Kasse ausgefolgt werden.

Vierzehntens. Erlauben Wir der königlichen Hauptstadt Lemberg ein eigenes Wappen zu führen, als nämlich einen deutschen mit einer ausgeschnittenen goldenen Einfassung gezierten, sogenannten cartouchirten mit einer goldenen königlichen Krone bedeckten ganz blauen Schild worinnen eine abgeledigte, silbern gezinnte Stadtmauer mit schwarzem Thor und silbernem Fallgatter, und darunter ein in der vorgewachsenen rechten Pranke drei kleine silberne Berge deren der Mittlere erhöht, mit einem Cometen oder achtspitzigen goldenen Stern besetzt ist, haltender aufschreitender goldener Löwen zu sehen ist; ober dem Thor erhebt sich hinter der Mauer ein Thurm zwischen zwei etwas kleinern, alle drei sind spitzig, grün gedacht, und jeder mit drei in einem gestürzten Triangel gestellten zwei länglichtviereckigen Oeffnungen versehen –

Fünfzehntens. Alles Vorbesagte wollen Wir dieser Unserer königlichen Hauptstadt gegen dem

allergnädigst verleihen, daß sich die Bürger
und Bewohner derselben der erwähnten Freiheiten
Vorzüge und Begünstigungen nützlich bedienen, und
bei Verlust und gänzlicher Aufhebung derselben
sich niemals eine Undankbarkeit oder Untreue
gegen Uns, Unsere Erben und Nachkommen
zur Schuld kommen lassen, sondern vielmehr
diese besondere Wohlthat und Gnade mittelst ihrer
unwandelbaren Treue und Unterwürfigkeit bei Uns
und Unseren rechtmäßigen Nachfolgern in den
Erbkönigreichen Galizien und Lodomerien bestens
zu verdienen sich bestreben sollen.

Wir gebieten demnach Allen und Jeden
Unseren geistlichen und weltlichen Obrigkeiten,
Inwohnern und Unterthanen, was Würden und
Standes sie in Unseren Erbkönigreichen Galizien
und Lodomerien sich befinden, insonderheit aber
Unserem Landes Gubernium und sämtlichen Gerichts-
stellen, kraft gegenwärtigen Diploms und wollen,
daß Unsere königliche Hauptstadt Lemberg bei
den hier angeführten Freiheiten, Vorzügen und
Begünstigungen (: die Wir Uns, Unseren Erben
und Nachkommen nach gnädigstem Wohlgefallen
und Erforderniß der Zeit und Umstände zu ver-
mehren, zu vermindern oder völlig aufzuheben

/: vorbehalten :) unverletzt erhalten, sich derselben gebrauchen, und daran von Niemanden beeinträchtiget oder gestört werde.

Das meinen Wir ernstlich. Zu Urkund dieses Briefs, besiegelt mit Unserem kaiserlich-königlichen und erzherzoglich anhangenden grössern Insiegel. Der geben Wir in Unserer Haupt- und Residenz Stadt Wien den sechsten Monatstag November nach Christi Unseres lieben Herrn und Seligmachers gnadenreichen Geburt im 1789ten Unserer Reiche des römischen im sechs und zwanzigsten und der erbländischen im neunten Jahre. — Joseph mp. — Leopold Comes a Kolowrat R. S. Supremus C. A. R. primus Cancellarius mp. Franz Karl Freiherr von Kressel mp. Johann Wenzel Graf v. Ugarte mp.
Ad Mandatum Sac. Caesar. Reg. Majestatis proprium: Joseph Graf O'Donnel mp.

III

Materiały różne

Klątwy rzucone przez gminę żydowską na dominium Bolszowce i na propinację w Bolszowcach (XIX)

Wypisy z „Kroniki m. Lwowa” D. Zubrzyckiego, tyczące majątku miasta i żydów lwowskich

Rękopis K. Krzeczunowicza: „O żydach we Lwowie”

Kornel Krzeczunowicz

O żydach we Lwowie

Rasp 174

O Żydach we Lwowie

1. Naród żydowski mieścił się w szczupłym wschodnio-południowym rogu czworograniu niewystępując za ulicę do tychczas żydowską nazwaną, posiadając kilka domków, albowiem i w tym rogu za żydami między murami miało miasto swe staynie, szpiklerze na zboże i arsenał, a i wpośród żydów parę domów chrześciańskich. — Zubrzycki (pag. 10.)

2. Do wysokiego zamku należała znaczna część przedmieścia krakowskiego od góry zamkowey aż do rzeki Pełtwi. Na tym terytorium mieszkali i żydzi, który się opstarali i przybywało żydów i sadowili się pod protekcyą starostów.
Mieyscy wpośród murów mieszkający żydzi różnili się od żydów przedmieyskich zamkowych. Pierwsi podlegali zwierzchności polityczney porządkowey miasta, ile to się tyczyło przedmiotów do wojewody nienależących, drudzy zaś zwierzchności zamkowey.
Reszta przedmieścia krakowskiego i całe halickie, czyli jak teraz reszta trzeciey, cała czwarta, druga i pierwsza część, składały mieyską własność, i żydzi w nich przytułku mieć niemogły. — Żydów sądził wojewoda przez swoiego podwoiewodzego lub innego urzędnika, który z przybraną starszyzną spory rozstrzygał prawem polskim. p. 13.

3. W roku 1405 składało
miasto kontrybucye na wykupienie
ziemi dobrzyńskiej we wielkiej Polsce.
Podatek ten był majątkowy
i z realności i zarobkowania.
Z najdawniejszego tego spisu podatkowego
wyjawia się ludność i zamożność miasta.
Żydów ile wolnych od opłaty, dlatego
że do prawa miejskiego nienależeli
niewyszczególniono. (: Zubr. pag 69.) Archiv. Lib. 1178, pag. 44.

4. W roku 1412. Uchwalony wilkierz
przez radę i pospólstwo, że miodowar
który się poważy kupić miód prasny
od Żydów od każdej beczki za karę
do kasy po jednej kopie groszy zapłaci.
Zubr. p. 79. — Archiv. Lib. 1076. p. 238.

5. W roku 1414. Wzmianek że
już było okopisko żydowskie. (Zubr. p. 80) Archiv. 1207. p. 52.

6. W roku 1460.

Spori między radą miasta i starostami Zubr. 112.
o sądownictwo, o daniny i rzemiosła fasc. 217. n. 1
od palatina i starosty ziemi ruskiej
rozcignięty pozostali: że pod ~~jurysd~~ jurysdykcyą
jego podług dawnego zwyczaju
tylko dwóch kowali, jeden krawiec
i dwóch szewców i oprócz Żydów
którzy tam zdawna swe rękodzieła
prowadzili, innych rzemieślników
ku szkodzie miasta przyjmować niedozwoli
i resztę z tamtąd wypędzić każe.

7. w roku 1463.

Herbst fiel da [illegible] [illegible] Kreuzzug Zubr. p. 114.
gegen die Juden. Ein gewisser [illegible]
sammelte 12000 Abentheurer welche gegen
die Türken in Kriegen ziehen sollten,

Sie bezogen keinen Sold und lebten
auf Requisition – vorzüglich hatten sie
die griech. Schizmatiker u. Judenschaft.
Sie entfernten von Lemberg u. befahlen
die Ausplünderung aller Juden,
der Stadtrath ermahnt den Rath,
und setzte die Stadt zur Wehre, die Kreuzfahrer
hatten keine Belagerungsgeräthe u. Kundschaft
Unterstützungen in Folge dessen musste man
Lebensmittel ausfolgen.

7. Johann Albrecht: priv. feria 3. festi Conceptionis
B. V. Mariae i feria 6ta przed święta. 1497.
daß die Armenier, Russen, Juden
u. andere Nationen, so oft sie der Lemberger
Magistrat auf der Schloßjurisdiktion,
als auch auf der Dekanal-Jurisdiction
der h. Johann nicht berechtigt sind,
zum Nachtheile der städtischen Bürger
Handel zu treiben (negotiationes
et mercaturam gerere. Rubr. 127. fasc. 696.

8. W r. 1514. Rubr. 139.
Zaczęło się wiele żydowstwa do Arch. fasc. 257. n. 144.
Lwowa zgromadzić. Król kazał ich
wyśledzić i z okolic miasta wypędzić.

9. W r. 1521. Rubr. 143.
Od niepamiętnych czasów
gnieździło się kilkanaście
familii żydowskich w zachodnio-
południowej części miasta,
wszelakoż w zarobkowaniu
swem byli bardzo ograniczeni:
i to właśnie, niemniej przebiegłość
w zabiegach kupieckich powodowała
ich, iż coraz bardziej usiłowali
opanować wszelkie źródła

przemysłowości, tem bardziey
że można razmnażać się poczęli.
Udało się miasto do króla z prośbą
ażeby temu tame położyć raz zyt.
Zapadło na seymie feria 6ta proxima
in vigilia S. Thomae w Piotrkowie
postanowienie: że Żydzi lwowscy
miejscy (: bo przedmieyskich którzy
na innem prawie byli, całkowicie
odłączyć należy :) żadnych towarów
w domach swych sprzedawać
niemaią. że tylko czterema gatunkami
towarów handlować im wolno, to jest:
woskiem, suknem, skórami i
wołami, jednakże pod następującemi
okryśleniami: † że go tylko na
jarmarkach tak we Lwowie jako
i po innych miastach sprzedawać
mogą z tą wszelakoż różnicą,
że we Lwowie pod czas jarmarku
tylko postawami, po innych zaś
jarmarkach i postawami i łokciami
sprzedawać im wolno, oprócz
zaś jarmarków tak postawami
jako i łokciami całkiem zabroniono.
Co do skór: wolno im jedynie wołowe,
krowie i cielęce i to tylko surowe
we Lwowie każdego czasu
sprzedawać, zaś tylko w jarmarkach
kupować.
Co do wołów i wosku maią wolność
każdego sprzedawać i tylko w jarmark
kupować, wszelakoż wszystkim Żydom
razem, wołów niewięcey nad 2000 sztuk
zakupić wolno. Zakazano im
chodzić z jakiegokolwiek bądź

† Co do sukna.

rodzaiu towarami i kramarszczyznami po ulicach i przedmieściach i takowe sprzedawać, wtargowe dnie tak we Lwowie jako i po innych miastach i wsiach chodzić, wosk i skóry kupować tez tylko jarmarków oczekiwać maią.

I.

X Kopya ex originali

Arch. Lib. 1076 p. 159.
Lib. 1147 p. 60.
Lib. 1148. p. 56.

10. Decretem Regis Sigismundi feria 3. proxima post Dominicam Laetare 1527. w Cracowie pozwolono żydom oprócz 2000 wołów jeszcze 500 zakupywać, tymże samem sposobem jak w pierwszym dekrecie okryślono, i z tym objaśnieniem że postawy sukna na obuych jarmarkach zaporzęte, gdy znimi do Lwowa wracaia z konsygnacyą pismenną radzie miasta okazywać maią i pod konfiskatą nic we Lwowie z nich sprzedać im niewolno.

Lib. 151.

Lib. 1147 p. 62. Lib. 1148. p. 57.

11. Dekretem owym w r. 1521. między miastem i żydami mieyskami zapadłym żydzi z przedmieścia na juryzdikcyi zamkowey mieszkaiący nie byli obięcemi, ponieważ ówcale handlu nieprowadzili. Gdy dekret 1521. roku zapadł, właśnie z tego że o nich żadney niebyło w nim wzmianki korzystaiąc, połączywszy się z mieyskiemi ile maiętnieyszemi i uzyskawszy protekcyą starosty ile pana swego, rozpoczeli handel na wielką stopę. nietylko z taemą żydom mieyskim pozwolonemi ale wszelkiemi innemi artykułami i wielkie porobili składy różnych towarów po przedmieściu. Udało się miasto z swą żałobą do króla, i uzyskało pod tymże samym dniem feria 3. proxima post Dominicam Laetare 1527. drugi dekret

Lib. 151.
Lib. 1147. p. 64.
Lib. 1148. p. 59.

którym uznano, że żydzi przedmieyscy
wcale żadnego handlu prowadzić
nigdy niemieli prawa, i na przyszłość
mieć go nie mogą; wszelakoż za wstawieniem
się panów pozwolił król ażeby przez
lat dwa dla pozbycia się nagromadzonych
składów, w pierwszym roku wszelkie
towary bez różnicy, a wdrugim tylko
owe żydom mieyskim pozwolone cztery
artykuły, sprzedawać mogli, a po dwóch
latach handlu wszelkiego zaniechali.

II

ex oryginali

Arch. Lib. 1147. p. 64.
Lib. 1148. p. 59.

Rozróżniać przeto należy żydów
mieyskich którym wolno było z ograniczeniami
pod rokiem 1521. wskazaneami handlować
na zawsze czterema rodzaiami towarów
od żydów przedmieyskich, którym wszelki
handel raz na zawsze zabroniony, i tylko
dwóchletni termin do wysprzedania
zasobów dozwolony. —

W roku 1530. umieli żydzi uyjąc sobie
tyle rade miasta, że im za opłatą
16 złotych co pół roku, dozwolono
równie jak i żydom mieyskim pod
temiż samemi zastrzeżeniami i tylko temiż
samemi czterema artykułami na czas
niepewny handlować. To dozwolenie
było źródłem, nieskończonych processów
bo żydzi raz przypuszczeni, weszli w prawo
posiadania, z którego ich tylko drogą
prawa wyrugować było można,
a nawet przyrzeczoney opłaty uiszczać
niechcieli.

W roku 1556.

Zawarta ugoda ze Żydami miejskiemi.
Rada obowiązała się wymurować
im studnię w pośrodku ich ulicy, i puścić
do niey wodę dla ich użytku a oni
przyrzekli co rok na S. Wojciech do kassy
miejskiey po 20 złotych płacić = (: 12 fl.)
podobnież obowiązali się za używanie
dróg i mostów miejskich opłacać   178.
po 4 grzywny corocznie. (: 1 grzywien = 48 groszy lubr. arch. 1076. p. 508. rozp. lubr. p. 68.) daje 4 gr. = 192 groszy = 6 fl. 12 gr. = 3 2/4 fl.
(1000 cegły płacono po dwa złote. (: Lib. 1165. p. 412.)
dukat zachował się po złotemu i groszy 22. (arch. Lib. 1218.)

W roku 1571.

Ostatni Jagiellończyk król Zygmunt August
miał nadwornego żyda Icka w wielkich łaskach.
Zachciało się Żydowi posiadać dom we Lwowie
z żydowskiey ulicy na ruską wychodzący, lecz że
plac ten należał jakiejś mieszczce wdowie,
przeto polecił król radzie, ażeby ten plac
jeżeli nie cały, to przynaymniey w połowie
właścicielce odebrała i żydowi nadała
obiecując za to swe łaski królewskie
a oraz do uskutecznienia tego żądania
wysłał z Warszawy do Lwowa komornika
swego Jakoba Szczawinskiego.
Niemożna było oprzeć się woli monarchi
i żyd rzeczono placem wdowy osiągnął
połowę gruntu. (: arch. Lib. 1060. p. 23. lubr. 193.)

W roku 1581.

Rada układ ze żydami d. 20. Januarii 1581.
i Pozwolono Żydom w mieście   za opłatą 50 fl.
mieszkającym których imiona regestr   rocznie
spisano i na ratuszu złożono handlować
towarami, które sam żyd upoważniony

z Tureczyzny do Lwowa na miejsce sprowadzi, wszelakoż nie wolno żydom kupczyć artykułami które do jedzenia, picia lub na lekarstwa służą, i niewolno większego kapitału w handel wkładać jak tylko 1500 zł.
2. Niewolno tymże żydom z kupcem tureckim, który do Lwowa przybędzie żadnego targu zawierać, kończyć i towary odbierać bez przytomności miejskiego przysięgłego tłumacza.
3. Żaden żyd lwowski nie powinien drugiemu żydowi lwowskiemu pozwolonych tych towarów tu we Lwowie sprzedawać bo każdy sam je z Tureczyzny sprowadzać obowiązany.
4. Tureckie te towary nie wolno we Lwowie sprzedawać w inny czasy tylko w jarmark, i to ani łokciem ani funtem lecz w sztukach, summą i hurtem.
5. Tylko po innych miasteczkach i miasteczkach dozwolono im zbywać je łokciem i funtem.
6. Pozwolono białogłowom żydowskim sprzedawać wyroby własnych ich rąk; niemniej z artykułów do jedzenia i picia wolny być ma pieprz, szafran i imbier, tudzież co rok po 20 kuf wina żydowskiego podług zakonu ich robionego, zapłatą od każdey kuffy po półtora złotego. To wszystko obwarowano ostremi kondycyami, konfiskatą towarów i uchyleniem zgody. Lib. 1148. p. 61. Zubr. 206.

IV

W roku 1591.

Pod rokiem 1581. rzekło się że rada miasta popełniła wielki błąd przypuściwszy żydów miejskich na lat 8 za opłatą rocznego czynszu 50 fl. do obszerniejszych swobód handlowych. Pokazały się po upłynionych ośmiu latach skutki tego nierozważnego postępku. – Żydzy dalej i płacić i handlu z którego by chrześcianie byli korzystali zaniechać chcieli. – Rada usiłowała im go zabronić, lecz Żydzi poparci wstawieniem się panów i szlachty, pozwali miasto do króla Zygmunta III. o wolny i nieograniczony handel wszelkiego rodzaju towarami. Wytoczyła się sprawa przed trybunał królewski, który wszelako, na sławę jego sprawiedliwości przyłożyć to należy, wyrokiem swym Cracoviae feria 3. ante festum Margarethae 1591. ex seriis contoversiis bez względu jak się wyrażą, literarum actorum Senatorum et Nobilitatis Russiae quibus iidem Senatores pro Judaeis apud nos intercedebant, owe dawniejsze dekreta Zygmunta I. z r. 1521. i 1527. że Żydzi miejscy tylko ograniczony handel czterema artykułami a przedmiejscy wcale żadnego prowadzić nie maią zatwierdził. Lib. 1147. p. 66. Lib. 1148. p. 63.

Zob. 118.

Niedopięwszy Żydostwo prawnem postępowaniem zamierzonego sobie celu, udało się zawsze do Senatorów i przez tych a podobnoś i drogą przekupstwa tyle wyjednało na radzie miasta.

Że roku następującego 1592. we Czwartek przed S. Michałem nietylko owa umowa z roku 1581. na dalsze lat osiem za opłatą 50 złpl. rocznego czynszu z miejskiemi żydami odnowiono, lecz nawet obszerniejsze im granice handlu dozwolone i nowe artykuły przydzielone zostały co „paktami" nazwano.

(: Pakta te i później na powieczne czasy odnawiane i od króla Władysława IV. potwierdzane były dopiero w roku 1652. zakazał je Król Jan Kazimierz aż do dalszey swey deklaracyi odnawiać. :) Zub. 221; Lib. 1078. p. 27.

w. roku 1598.

Spisała rada miasta a król Zygmunt zatwierdził porządek i statuta dla sukienników to jest kupców suknem handlujących, że ich tylko 20 być powinno, i że żaden żyd lub syzmatyk do tego handlu przypuszczony być niemoże. Zub. 225; Arch. fasc. 486.

w roku 1602. Zub. 229.

Z tych paktów (w roku 1592. zawartych) zatargi między radcami z jedney a Kollegium Ławniczym, 40 mężów ~~z jedney~~ i całym pospólstwem z drugiey strony zaczęły. Udały się z prozbą do rady ażeby uciążliwy handel żydowski i inne bezprawia usunione zostały; lecz nie odebrawszy zaspakaiaiącey odpowiedzi po uczynioney przed aktami protestacyi i wysłuchawszy mszy s. w kościele S. Ducha uchwalili: udać się o pomoc

179

do króla, obrali deputatów którzyby wpodróż do dworu udać się mogli, i dla odpędzenia wydatków na ten proces potrzebnych, ustanowili między sobą składkę pogłówną. Proces ten przez kommissię rozstrzygniony został. Rada obowiązała się niektóre bezprawia uchylić, w wyborach podług statutu postępować, co do handlu żydowskiego ponieważ pakta rada żydom podpisała, rzeczy w dawniejszym pozostały stanie. — Lib. 1076, p. 358.

W. 1605.

Pochwytani żydzi którzy pomimo zawartych paktów ważyli się handlować jedwabiami i innymi ulegli karze, i obowiązali się na przyszłość pod utratą towarów niepodciągać pod swój handel zakazanych im artykułów. — Lib. 232. VI. Lib. 1076, p. 698.

W. 1608.

Dwóch garbarzów wyprawiających kurdybanowe skóry za to, że do wyprawy brali surowe skóry od żydów, i drugi raz o to zostali przekonanemi utracili prawo cechowe i miejskie. — VII. L. 234. Arch. 1076 p. 724.

W r. 1611.

Żydzi to tylko czas płacili corocznie czterech ratach Rektorowi szkoły miejskiej 4 funty pieprzu i 4 luty szafranu, nauczycielom szkolnym w 4 ratach 30 zł a spowiednikowi szkolnemu 22 zł.
Odtąd obowiązali się żydzi płacić jeszcze Rektorowi 20 zł przedmiejskiemu 4 dukaty, za co im warowano, że studenci ani święta ani w niedziele nie będą po ich mieszkaniach z kropidłem po ich kolendzie chodzić, że ich nie będą więzień

w nie bocznie, pieśni i nagabał, i oraz uwolniono żydów od pożyczania szat studentom i rektorowi do grania komedyi. (: dukat = 70 groszy)

Lub. 242.
Arch. fasc. 44. n. 34.
Lub. 247.

W roku 1614.

Żydzi jeszcze żadnego szynku niemieli.

Lub. 247.
Arch. 1055. p. 34. ad 29.

W roku 1620.

Reskrypt królewski żeby żydzi złotey i srebrney monety za granicę nie wywozili.

Lub. 253.
Arch. 240. n. 1.

W roku 1628. posiadali żydzi w mieście jedynaście gruntów, na czterech podobnych gruntach z owych 11 mieściło się po dwa domki na 6 grunt po cztery domki, a tylko jeden żyd miał cały grunt. Oprócz tych 11 osiadłości znaydowała się bożnica stara i nowa, domek w którym mieszkał rabi i szkolnik, tudzież pięć nikczemnych domków pod murem miejskim ulepionych i do niego przypartych, razem 38 osiadłości żydowskich (Lib. 1061. p. 253.) oprócz tych miało miasto 432½ osiadłości. (: na jedną rodzinę czyli gospodarstwo.) i oprócz tych 32½ na różne wolności (: na szkoła łaźnie, rzędy ławnicy. Komorników nie rachowano.

Lub. 266.

(że żydzi 84000 zł. mieli zapłacić (: ob. Zygmunt 1649.

1652 W tym roku wyszedł termin pakt ze żydami, oni domagali się więcey swobód, miasto zaś i dawniejsze ograniczyć chciało, zaszły o to skargi do króla i ten zakazał aż do dalszey swey deklaracyi odnawiać lub potwierdzać te układy.

Lub. 327.
Arch. 1055. p. 17.
(Jan adert)

4. Ark. Oszydach lwowskich. 180

Dnia 6. februarii 1654. Tak. 335.
Arch. 1123. p. 159.

Ordines cum nationibus zasiadali na paktach żydowskich na które się zgodzili i konkludowali tak: Ponieważeśmy się z Żydami w rzecz wdali, conatus ich przełamać, aż sami przy tych handlach zostawać niechcieliśmy, coby była rzecz salubrior i utilior tey sztuki chleba swoim życzyć, słysząc prawie codzienne querelas na tę obeście tedy concessum nostrum onym z tem jednak conditiami na te pakta przebaczamy. — Naprzód aby przy dawnych paktach zostawali do Wołoch dla towarów tak sami jako i przez subordinatas personas niezajeżdżali, ale na składzie a mianowicie na jarmarkach w pogranicznych miastach one skupowali nie więcey tylko za półtora tysiąca złotych, jako dawne pakta pokazują. Potem aby między sobą żadnych spólników z przedmiejskich Żydów ani z miast gornych (: Stryj, Sambor, Przemyśl, Jarosław :) nie mieli, a jeśliby towar wielką summę wynosił, tedy chrześcianina za spólnika maią sobie przybrać. Niemaią się tez ważyć przed jarmarkiem i po jarmarku sklepów otwierać, ale jak zwyczay dawny niesie, kiedy dzwonem ogłoszą aby budy i sklepy zamykać. Do tego czas ma być naznaczony tym paktom do ośmi lat, a na każdy rok paktowych pieniędzy tenentur po cztery tysiące złotych miastu płacić i oddawać, a ta summa powziąta a panów deputatów będzie zostawać, których

Extractus ex Acti Drallo

naznaczą ex omnibus ordinibus
aby takowe pieniądze obracać
na municyą, a mianowicie na
szkarpę zaczętą około miasta
tego. Nadto na każdy rok obierać
ex Quadraginta Viratu dwóch
panów mieszczan, żeby przestrzegali
wespół z tłomaczem, jeżeliby żydzi
nad pacta ważyli się więcey handlów prowadzić.
Które te pacta maią być zachowane
i ważne sub confiscatione omnium
mercium, także i pod utraceniem
niniejszych pakt, a zabory takowe
jeśliby się przytrafiły, maią być
obrócone na municyą miasta tego.
Na ostatek to się warue w tych
paktach, aby żydzi którym to nienowina
fawory i protekcye panów możnych
łapać i o nie się starać, albo do
inszych się urzędów udawać, forum
tuteyszego mieyskiego nie excypowali
ale się coram spectabili Magistratu
et deputatis depositorii sprawowali
kiedy tego potrzeba. Którymto
iniungitur, żeby starszyna prezentowali
coram Magistratu żydów swoich
bene possessionatos, którzy maią
handel i merkancie prowadzić.—

W roku 1655.

Bei Belagerung der Stadt ~~[illegible]~~ Lem den
Kosaken unter Chmielnicki wurde die
Auslieferung aller Juden als Loskauf der Christen ~~von der Stadt~~
begehrt, — die Stadt verweigerte dieß
abermals, und kaufte sich u. die Juden
so wie im J. 1649 von der Plünderung los
diese beiden Brandschatzungen betrugen 260000 fl.
wovon 84000 fl. auf die Juden angerechnet
waren.—

die im J. 1653. fällige Rate betrug 20000 fl
die Juden verweigerten die Zahlung
und die Rathmänner genöthigt, die Juden
bei dem Hofgerichte zu verklagen.
und in dieser Sache gefällte 1te Urtheil
vom J. 1663. und das 2te v. J. 1666.
erkannten diese Summe als den Juden
an die Stadt zu zahlen obliegend an,
allein die Juden fanden Mittel und
Wege zum Kanzler, die Urtheile wurden
unterdrückt im J. 1667. und eine
Commission eingesetzt, welche zu unter-
suchen hatte, ob und wie viel die Juden noch
zu zahlen haben. —
Allein bevor diese Commission entschied,
fingen die Juden unter dem Schutze des
Starosten Stanislaw Potocki den 3. Mai 1664.
Gewaltthätigkeiten gegen die Christen an —
dieselben wurden von den Christen am
Frohnleichnamsfeste den 12. Juni 1664.
fortgesetzt u. gegenseitig gewütet ([illegible]).
Schaden gemacht, und viele Menschen getödtet (einige Juden)
obgleich der Stadtrath, die Geistlichkeit
u. die Fürsten Alles thaten, was zur Wiederherstellung und
Aufrechthaltung gethan werden konnte.
Nun kam eine neue Königliche Commission
zur Untersuchung dieser Excesse,
bestehend aus 2 Senatoren, 2 Canonici, 2 Rittern
und dem königl. Sekretär, allein die
Leute des Samuel Leszczynski, Starosten
von Luck fingen den 21. Juli 1664.
in den Nachtstunden neue Excesse an,
wobei der Magistrat die Urheber
als bei der That ergriffen, richten wollte,
allein der Adel u. die Juden vereinigten
sich gegen die Stadt — allein der König
hob das den 4. August 1664. vom Stanislaus
Bieniewski gegen die Rathmänner auf

Inh. 378.

VII decreta [illegible]

Urk. 1660.
p. 165. 166. u. 167.

(Urtheil des Tribunals zu Lublin)

Verlust des Lebens, Verwundung und der Ehre nachgesprochenen Urtheil auf – bestimmte den 13. August 1664 eine neue Commission, welche für die Juden u. den adel. Parthei wegen und des den 24. Juli – feria 3. post festum S. Margaretha erlassenen Urtheil lautet:

a. Azeby pozwany Magistrat krewnym zabitych „Głowszczyznę” a tym ktorzy ranieni byli „Winę” zapłacił.

b. Azeby kare pieniężne w statucie Książęcia Bolesława Kaliskiego z roku 1264. do skarbu krolewskiego złożyli.

c. Azeby czterech burmistrzow (: radców czterech ławników i czterech et Quadraginta Viratu – ktorych Aktorowie Żydzi wybiorą, i wskażą przez rok i niedziel sześć więzienia „in fundo” odsiedzieli

d. Azeby szkody wszelkie tak w bożnicach jako też w domach, sprzętach, gotowiznie i zastawach poniesione, niemniey wydatki prawne, gdy i jedno i drugie Żydzi zaprzysięgna, co i rzeczywiście w tegoż roku w sądzie Grodzkim nastąpiło pozwani żydom w dwóch tygodniach pod karą dupli powrócili

e. Azeby żydzi na przyszłość w spokojnem posiadaniu swych restaurować się mających bożnic, i odtąd w używaniu handlu propinacyi, wyrabiania i szynkowania wodki, miodu, piwa, tudzież innych napojów niemniey jatek, składow i sprzedaży towarów jako też najmowania i mieszkania w domach chrześcianskich pozostali i zachowani byli.

Tab. 415. 416.
Arch. Akta fasc. 571.

5. Ark.

O Żydach lwowskich.

w r. 1666. Żydzi przedmiejscy bez pozwolenia bożnicy założyli. — Zub. 416. Arch. Lib. 1121. p. 824.

w r. 1671

żydzi już w dwóch miejscach lecz tylko w piwnicach szynkowali — Zub. 420. Arch. 122. p. 153.

w r. 1704.

Zu der Brandschatzung welche die Stadt im J. 1704. an Karl XII von Schweden mit 92000 Thaler erlegen mußte, haben die Juden nichts beigetragen, denn 40000 Thaler wurden ihnen besonders auferlegt. — Zub. 454.

Im J. 1705. 31 jüdische Methschenken.
16. jüd. Branntwein- u. 1 Weinschenken.

w r. 1710.

Dekret Sądu nadwornego dd. Varsoviae Sabatho pridie Dominicae Judica 1710. rozstrzyga process i skargi już od roku 1682 zacięty. Treść tego dekretu jest: — Zub. 463. Arch. 1058 p. 35.

że gdy żydzi niemaią wolności swobodnego handlu w miastach królewskich, że ponieważ tylko czterema gatunkami towarów handlować im we Lwowie handlować dozwolono, że już dawno ociągaią się zawrzeć z miastem pakta, i przeciwko przywilejom miasta służącym wszelkiego rodzaju handel sobie przywłaszczyli, i przez lat dwadzieścia siedem przyobiecaną miastu za wolność handlowania owemi czterema gatunkami roczną summę 1400 zł. która dotąd za ten czas już 37000 zł wynosi, niezapłacili, przeto osądzeni zostali, ażeby w dwóch tygodniach z miastem w ugodę weszli, inaczej łaskę tę nazawsze utracą i tylko czterema artykułami

pod konfiskatą Towarów handlować
będą mogli, ażeby za uczynione
miastu szkody 20000 f. i owe zaległe
27000 fr. w ośmiu dniach opłacili.
Co do szynków i propinaryi
wyrzeczono: że stosownie do dekretu
z roku 1521. ta im całkiem nienależy.
Co do kontrybucyi, podatków i składek
że żydzi mieyscy w czwartey części
do ogólne summy przykładać
się powinni. – Że z domów, piwnic
i sklepów chrześciańskich, przez nich
zaarendowanych, w dwóch tygodniach
ustąpić mają i t. d.
Wypadł także w tym roku dekret
przeciwko żydom przedmieyskim,
odsądzający ich od wszelkich praw
handlu i propinaryi.
W roku 1712. Spory z żydami
trwały ciągle, że ciż lekce sobie
ważąc dekreta Królewskie mając
środki do uczynienia ich bezskutecznemi,
coraz bardziey rozszerzali swoy handel
zakładając sklepy i kramy i zaprowadzając
szynki a mianowicie gorzałek.
Usiłowali nawet w ulicy szkockiey
do którey jeszcze się byli dotąd niewdarli,
jeżeli już nie mieszkać, to przynaymniey
kramy rozkładać, lecz im to miasto
niedopuściło, gdyż tego nigdy dawniey
niebywało.
Upierali się zaś żydzi przy szynku
wódki w swey ulicy, twierdząc się
że dawniey tylko u nich gorzałka
bywała, chrześcianie zaś brendzać

Tub. 464.
Lib. 1150. p. 905.

się w tym trunkiem i szynkowaniem
onego, dla swej strawy zaś księże Lub. 464.
miewali kanwinice. Arch. fasc. 287. n. 94.

w r. 1713. dekret feria 3. post dominicam
sexagesimam proxima Warszawie.
potwierdza się dekret d. 5. April 1710, w osobnym cnowie
że żydzi od dobrodziejstwa zawierania paktów Lub. 468.
z miastem względem handlu odpadają Arch. 1058. p. 64.
że im tylko określona artykułami targować
wolno pozostaje, że towary ich w mieście
znajdujące się zasekwestrowane być mają,
że kara perpetuae banitionis et infamiae
na nich ogłasza się, i że sąd komissarzów
do wyeksekwowania tego wyroku wyznacza.
Co do żydów przedmiejskich i że podobnież
dekret 5. Kwietnia 1710. zatwierdza się
że ich in poenam banitionis perpetuae
et infamiae osadza się, że komissarzy
wyznaczeni ażeby handel im i propinacyą
odebrali, towary ich posekwestrowali
browary ich i karczmy zburzyli, warzenie
miodu, piwa i dystylacyi gorzałki Arch. Lib. 1058. p. 89.
zakazali, z przedmieyścia kaliskiego
wypędzili i t. d.
(Wszelakoż nic z tego nie nastąpiło.)

w r. 1714. W sprawie z żydami
zjechali komisarze do Lwowa dla wy- Lub. 468 et 469.
exekwowania dekretów w roku przeszłym
zapadłych, lecz narobiwszy kosztów miastu zaskoczonemu
spierwszy długie i szerokie wywody, nic nieuskuteczniwszy
akta do Sądu nadwornego odesłali i sami
od żydów dobrze honorowani rozjechali się.
Zaniosło miasto do króla i Sądu jego skargę
i na wybiegi żydowskie i na komisarzów
i wypadł czwarty dekret Sabatho
post festum Sae Luciae 1714. we Warszawie 5. Grudnia.
potwierdzający dekreta z. 1710. et 1713. etc.)
podobnego treścia. I to bez skutku. –
Wypadły dla tego znowu dekret w r. 1724. (piąty)
szósty w r. 1732. sabatho pridie dominicam Oculi (5. März 1732. Warszawie Lib. 1058. p. 133. et. p. 143.
siódmy w r. 1738. feria 3. post dom. sexagesimae 11. febr. Lwowie. 1058. p. 153. Lub. 476.
ósmy w r. 1744. Sabatho post festum Transfigurationis Christi Domini. (8. Aug.) Lib. 1068. p. 293. 313. Lub. 481.

w. 1766.

Dekr. p. 484.
arch. fasc. 519.

w. r. 1757, zaciągniono długu u Jezuitów
rocoff. na podróż dla oblegatów do Warszawy
w sprawie z żydami wysłanych
więc dekreta 8 w sprawie z żydami zapadłe
jeszcze do exekucyi nie przyszły.

K. Krzeczunowicza

Materiały do kwestii żydowskiej:

1) Wyciąg z tekstu Klątwy, rzuconej przez gminę żydowską, w Bołtrowcach na dominium bołtrowieckie wzgl. właściciela, Waleriana Krzeczunowicza. (b. d.)

2) Klątwa rzucona przez żydów na propinację bołtrowiecką (b. d.)

Auszug aus dem Bann der Bolszowcer Judengemeinde gegen die Grundherrschaft und respective den Grundherrn Walerian de Olejowa Krzeczunowicz, verhängten Bann /: Chairem :/

Im Namen Gottes des Herrn der Heerscharen, des Gottes Israel welcher zwischen den Cherubinen sitzt und im Namen aller Obersten verbannen und verfluchen und thun in Acht wir den vier Gesichter unbeschnittenen — welche ihren Lebensunterhalt an uns finden wollen, und welche verhaften uns aus zu berauben, und zu haben dem Erbe nun an unseren Kindern — der erstand der bekannte Amalek ~~[illegible]~~ der Unterdrücker der Israeliten und der beschützende Stadt namens Krzeczunowicz welcher böse Gedanken gegen uns hat und in seine boshaften Rath und fängt ~~und~~ seine Schwester Iwko Kowal und seine Sohn und Mikita.
Dieselben verbannen wir unter Josuas Fluch an der Stadt Jericho: Sie sollen von dieser Welt ausgerottet und verdammt werden und es mögen Flüche kommen /: Leviticus und Deuteronomium :/ sein Name möge erlöschen, und das Feind er ..., und das Blut der Armen und Bedürftigen wird kommen über ihn und sein Volk. —

Zur Wissenschaft — dass die ganze Gemeinde hat unter Bann, und unter Strafe des Bannes des Josua Sohn des Nun beschlossen dass kein einziger darf seine Fuß auf die Weide der Christen schicken, dass man nicht darf in den hiesigen Mühlen —

mahlen oder beiteln, weder ein Mehlhändler
noch ein Vieh, man darf weiter kein Getrei-
de kaufen – die Arendatoren dürfen kein
Bier nehmen, und die herrschaftlichen Höfen
darf man nicht nützen oder geben auch
die Fischleute dürfen nicht geben dem Iwasko
Kowal oder seinem Sohn Nikolai ihre Wä-
gen zu reparieren, und ihre Pferde zu be-
schlagen, bis man nicht wird glauben
wird, und welcher wird übertretten, der
wird hiefür verbafert werden, man wird von
ihm gar nichts kaufen, wer aber befolgen
~~wird den~~ wird erleben den Segen und die voll-
kommene Erlösung. –

Anmaerore pres translatora Ładorego –

Klątwa żydów Bołszowieckich rzucona na propinatora Szymona Falka a raczej na propinację Bołszowiecką.

אנחנו בני הקהלה [illegible]
בתורה [illegible] שלנו [illegible]
[illegible] על החרם [illegible]
[illegible]
[illegible] החרם [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Wir heiligen Brüder Juden wir machen Euch mit der größten und für Euch wichtigen Warnung zu kennen [illegible], damit Ihr diese Sache, mit dem vorausgesagt — damit Ihr selbst ~~[illegible]~~ nicht glauben sollt, daß diese Sache ist bares Ding, [illegible] aus Nichts herausgegeben — sondern wir heilige Brüder der jüdischen Gemeinde in Befolgung unseres [illegible] frommen und heiligen Vorzüge, und Reinen Gottes und seiner Engel, welche uns dieses herauszugeben die Macht geben, auf daß, mit dem damit keiner welcher Jude ist klein oder groß Brandwein vom Orte Bołszowce Propination nicht trinken soll und der welcher diese Sache oder Verschwörung nicht halten wird, der soll und ist auf der Erde von ganzer Welt als Verworfener vom Glücke und auch der andern Welt verdammt auf Ewigkeit werden wird. dann so steht es von unseren heiligen Rabinern geschrieben &

790
95
885

840
95
935

התאספו כל הקהלה יחד והסכימו בפה אחד שאסור

[illegible]

und abzuthun, und verdammt
ist der von israelitischen welcher
dieses nicht halten wird, und
die Moses Strafe nach 10 Ge-
bothe wird auch den Laster-
haften kommen. —

Na Drugiej Karteczce.

Zur Versammlung der gan-
zen heiligen israelitischen
Gemeinde wurde gleichlautend
und einstimmig abgethan
daß es nicht erlaubt ist, ei-
nem Juden was Rum kauft
Branntwein oder zu Hause
noch weniger in der Propina-
tion in Wolszczu welche in
Kirche stehet zu trinken, und
verfluchen und verdammen
den welcher dieses nicht halten
wird, mit dem bösen und
(Jama) (?)
Fluche welchen Josue auf
die Stadt Jericho gewor-
fen hat, und aus dem
Grunde, weil die jetzigen
Propinationspächter haben
vom Grunde dieses was
unsere heiligen Vorgänger
und nachlebende — als
Heiligthum zur Erfüllung
ihres Spruches gemacht
haben, damit keiner
von der jüdischen Ge-
meinde die Propination

auf einem Herrn zustehen
soll sondern auch Einkünf-
te der Gemeinde, und
selbe auf sich gezogen hat
haben, wollet ihr einsehen
daß in allen Stücken
wo die Achtung auf
Gemeinde nicht am seli-
gen Verblichenen war
aber am Lebenden an-
geordnet ist gegen-
wärtig die Resignations
gestattung überall auf
Gemeinde geht, und sie
nicht, also wegen dem
auch oben beschriebenen
Grund wegen welches
damit Ihr den Verboth in
der Sache des Fluches
halten sollet, dann es
treffen sich solche, das
sie wollten 1100 fl. auf
Bau der Schule geben —
Verdammt und verflucht
ist der dieses Kirchenver-
both nicht halten wird
mit dem Fluche was
in 10 Geboten steht und
von der Stadt Jericho durch
Josua ist — wer aber
den Verboth halten wird
der ist von der Welt ge-
liebt und von Gott in allem
gesegnet. — Amen!

1. 188

Wyciągi
z kroniki miasta Lwowa Dyonizego Zubrzyckiego, dotyczące żydów i majątku miasta. –

Nr porządkowy	Strona	Kod.	
1	12 i 13	—	Miejscy w pośród murów mieszkający żydzi, róż-nili się od żydów przedmiejskich zamkowych. Pier-wsi podlegali zwierzchności politycznej porząd-kowej miasta, ile to się tyczyło przedmiotów do wojewody nie należących: drudzy zaś zwierzchności zamkowej jak się rzekło. Reszta przedmieścia krakowskiego i całe halickie, czyli jak teraz, reszta trzeciej, cała czwarta druga i pierwsza część, składały miejską własność, i żydzi w nich przytułku mieć nie mogły. Przedmieścia te miejskie albo stanowiły własność gminną, albo prywatną mieszczan w mieście mieszka-jących, którzy na nich swe pola, ogrody, sady, winnice, folwarki i pasieki mieli, i uboższej klasie ludu za czynsz lub robociznę na krót-szy lub dłuższy czas wypuszczali, a częstokroć i na własność sprzedawali Prawa i sądy z powodu różności narodów, territorium Lwowa zamieszkujących różne były — Niemcy, Polacy i Rusini tak

Nro porząd. kowy.	Strona	Kol.		Uwagi
			mieszczanie jako i przedmieszczanie, tudzież obcy kupcy po starorusku „Gośćmi” zwani, sądzili się prawem magdeburskiem przed sądym ławniczem, na którym wójt miasta (Advocatus) prezydował — Ormianie sądzili się swym prawem ormiańskiem, w najdawniejszych czasach przed swym własnym wójtem, później przed starszemi swego narodu. W tym sądzie prezydował także sam wójt, który w sądzie magdeburskim zasiadał, tak że w obuch sądach jeden był Prezes — Żydów sądził wojewoda (Palatinus Russiae) przez swego podwojewodzego, lub innego urzędnika, który z przybraną starszyzną żydowską spory rozstrzygał prawem polskim — Przedmieszczanie na gruntach zamkowych osiadli, sądzili się przed przedmiejskim wójtem, ruskim lub później polskim prawem, od którego wójta appellacya do zamku przed wicestarostę lub burgrabiego szła. —	
2.	22:23	—	Ławnicy (Scabini) w dawniejszych czasach podobnież jako i raycy sami sobie dożywotnich członków przybierali do swego gremium .... Collegium to ławnicze miało swe osobne dochody z win, z opłat sądowych, z realności we wsiach wielkie	

Nro porządkowy	Strona	Rok	

/żydowskich w zachodnio-południowej części miasta, wszelakoż w zarobkowaniu swem byli bardzo ograniczeni: i to właśnie, niemniej przebiegłość w sprawach kupieckich powodowała ich, iż coraz bardziej usiłowali opanować wszelkie źródła przemysłowości, tem bardziej, że mocno rozmnażać się poczęli. Udało się miasto do Króla z prośbą, ażeby temu tamę położyć raczył. Niemieli jeszcze na ówczas Żydzi tyle wpływu, ile później uzyskali, a Król miał jeszcze więcej powagi niżeli w następne wieki, przeto zapadło na sejmie feria 6 proxima in vigilia S. Thomae w Piotrkowie postanowienie: że żydzi lwowscy miejscy (bo przedmiejskich, którzy na innem prawie byli, całkowicie odłączyć należy) żadnych towarów w domach swych sprzedawać niemają. Że tylko czterema gatunkami towarów handlować im wolno, to jest: woskiem, skórami, suknem i wołami, jednakże pod następującemi określeniami: Co do sukna: Że go tylko na jarmarkach tak we Lwowie jako i po innych miastach i miasteczkach sprzedawać mogą, z tą wszelakoż różnicą, że we Lwowie pod czas jarmarku tylko postawami, po innych zaś

jarmarkach i postawami i łokciami sprzeda-
wać im wolno; oprócz zaś jarmarków tak
postawami jako i łokciami całkiem zabro-
niono. Co do skór: wolno im jedynie wołowe,
krowie i cielęce, i to tylko surowe we Lwowie
każdego czasu sprzedawać, zaś tylko w jarmark
kupować. Co do wołów i wosku, mają wolność
każdego czasu sprzedawać, a tylko w jarmark
kupować, wszelakoż wszystkim żydom razem,
wołów niewięcej nad 2000 sztuk zakupić wol-
no. Zakazano im chodzić z jakiegokolwiek
bądź rodzaju towarami i kramarszczyznami
po ulicach i przedmieściach i takowe sprze-
dawać, w targowe dnie tak we Lwowie jako
i po innych miastach i wsiach chodzić, wosk
i skóry kupować, lecz tylko jarmarków uży-
wać mają. Lib 1076 p. 139, Lib. 1147 p. 60 i L.
1148 p. 56 (czytaj niżej pod rokiem 1527.)

8. 151 i 152 1527. Pierwej jeszcze, nimeli ten pożar wydarył
się, zapadły dwa królewskie dekreta w zatar-
gach z żydami, którzy ujawszy sobie niektó-
rych panów, przeciwko owemu sejmowemu
dekretowi z r. 1521 zanosili swe przedstawie-
nia. Pierwszym dekretem co do żydów

miejskich uchwała owa Królewska z r. 1521 na nowo potwierdzoną została z tą jedynie łaską, że oprócz 2000 wołów, pozwolono im jeszcze 500 zakupywać, tymże samym sposobem jak w pierwszym dekrecie określano, i z tem objaśnieniem, że postawy sukna na obcych jarmarkach zapoczęte, gdy z niemi do Lwowa wracają, z konsygnacyą pisemną radzie miasta okazywać mają, i pod konfiskatą, nic we Lwowie z nich sprzedać im nie wolno. Lib. 1147 p. 62 i 1148 p. 57. Dekretem owym z r. 1521 między miastem i żydami miejskiemi zapadłym, Żydzi z przedmieścia na juryzdykcyi zamkowej mieszkający, niebyli objętemi, ponieważ ci wcale handlu nieprowadzili. Gdy dekret 1521 roku zapadł, właśnie z tego, że o nich żadnej niebyło w nim wzmianki, korzystając, połączywszy się z miejskiemi ile majętniejszemi, i uzyskawszy protekcyą starosty ile pana swego, rozpoczeli handel na wielką stopę; nietylko czteremo żydom miejskim pozwolonemi, lecz wszelkiemi innemi artykułami, i wielkie porobili składy różnych towarów po przedmieściu. Udało się miasto z swą żałobą do króla, i uzyskało pod tymże samym dniem drugi dekret; którym uznano, że Żydzi przedmiejscy wcale żadnego handlu prowadzić nigdy niemieli prawa,

Nr porządkowy	Strona	Rok	./.	Uwagi
			i na przyszłość mieć go niemogą; wszelakoż za wstawieniem się panów pozwolił król, ażeby przez lat dwa dla pozbycia się nagromadzonych składów, w pierwszym roku wszelkie towary bez różnicy, a w drugim tylko owe żydom miejskim pozwolone cztery artykuły, sprzedawać mogli, a po dwóch latach handlu wszelkiego zaniechali. Lib. 1147 p. 64 i L. 1148 p. 59 — Rozróżniać przeto należy żydów miejskich, którym wolno było z ograniczeniami pod rokiem 1521 wskazanemi handlować nazawsze czterema rodzajami towarów, od żydów przedmiejskich, którym wszelki handel raz na zawsze zabroniony, i tylko dwóchletni termin do wyprzedania zasobów dozwolony. -	
9	152 i 153	1530.	Rzekło się pod rokiem 1527, że żydom przedmiejskim po skończonych dwóch latach handel zupełnie zabroniony został. Umieli oni w roku 1530 ująć sobie tyle radę miasta, że im za opłatą 16 złotych co pół roku, dozwolono równie jak i żydom miejskim, pod temiż samemi zastrzeżeniami, i tylko temiż samemi czterema artykułami na czas niepewny handlować. -	

Nr porząd. kowy	Strona	Rok		Uwagi
10	205 i 206	1581	Wyżej pod rokiem 1527 mówiło się, że żydom miejskim tylko czterema artykułami handel dozwolony był. Pod rokiem 1530 napomknęło się, że i żydów przedmiejskich za pewną roczną opłatą do uczestnictwa w handlu temiż czterema artykułami nierozważnie przypuszczono. W tym roku 1581 popełniła rada nie bez podejrzenia o wziętą, zostałą jeszcze większy błąd na uszczerbek obywateli chrześcian, pozwalając żydom miejskim obszerniejszy handel na lat ośm za czynsz po 50 złr rocznie do kassy miejskiej opłacać się mający. Układu tego następująca treść: 1.) Pozwolono żydom w mieście mieszkającym, których imienny regestr spisano i na ratuszu złożono, handlować towarami, które sam żyd upoważniony, z Turczyzny do Lwowa na skład przywiezie, albo które kupiec turecki tu do Lwowa na miejsce sprowadzi, wszelakoż niewolno żydom kupczyć artykułami, które do jedzenia, picia lub na lekarstwa służą, i niewolno większego kapitału w handel wkładać, jak tylko 1500 zł. – 2.) Niewolno tymże żydom z kupcem tureckim, który do Lwowa przybędzie, żadnego targu zawierać, kończyć, i towary odbierać bez	

przytomności miejskiego przysięgłego tłumacza.
3.) Żaden tutejszy żyd lwowski, niepowinien drugiemu tutejszemu żydowi, pozwolonych tych towarów tu we Lwowie sprzedawać, lecz każdy sam je z Turczyzny sprowadzać obowiązany.
4.) Tureckie te towary niewolno we Lwowie sprzedawać w inne czasy, tylko w jarmark, i to ani łokciem ani funtem, lecz w sztukach, summą i hurtem. — 5) Tylko po innych miastach i miasteczkach, dozwolono im zbywać je łokciem i funtem. — 6) Pozwolono białogłowom żydowskim sprzedawać wyroby własnych ich rąk; niemniej z artykułów do jedzenia i picia wolny być ma pieprz, szafran i imbier, tudzież co rok po 20 kuf wina żydowskiego, podług zakonu ich robionego, za opłatą od każdej kufy po półtora złotego. To wszystko obwarowano ostremi kondycyami, konfiskatą towarów, i uchyleniem zgody. Lib. 1148 p. 61.

11 218 i 219 1591 Pod rokiem 1581 rzekło się, iż rada miasta popełniła wielki błąd, przypuszczając żydów miejskich na lat 8 za opłatą rocznego czynszu 50 Zł. do obszerniejszych swobód handlowych. Pokazały się po upłynionych ośmiu

./.

latach skutki tego nierozważnego postępku. Żydzi dalej i płacić, i handlu, z którego by chrześcianie byli korzystali, zaniechać nie chcieli. Rada usiłowała im go zabronić, lecz żydzi poparci wstawieniem się panów i szlachty, pozwali miasto do króla Zygmunta III o wolny i nieograniczony handel wszelkiego rodzaju towarami. Wytoczyła się sprawa przed trybunał królewski, który wszelakoż, na sławę jego sprawiedliwości przytoczyć to należy, wyrokiem swym Cracoviae feria 3 ante festum S. Margarethae 1591 ex seriis controversis, bez względu, jak się wyraża, literarum certorum Senatorum et Nobilitatis Russiae, quibus idem Senatores pro judaeis apud nos intercedebant" owe dawniejsze dekreta Zygmunta I z r. 1521 i 1527, że Żydzi miejscy tylko ograniczony handel czterema artykułami, a przedmiejscy wcale żadnego prowadzić nie mają, zatwierdził. Lib. 1147 pag. 66 et Lib. 1148 p. 63. –

Niedopiąwszy żydowstwo prawnem postępowaniem zamierzonego sobie celu, udało się znowu do senatorów, i przez tych, a podobno i drogą przekupstwa tyle wyjednało na radzie miasta, że roku następującego 1592

we Czwartek przed ś. Michałem, nietylko owa umowa z r. 1581 na dalsze lat ośm za opłatą 50 złotych rocznego czynszu z miejskiemi żydami odnowiona, lecz nawet obszerniejsze im granice handlu dozwolone i nowe artykuły przydzielone zostały, co paktami nazwano. Treść tych paktów była następująca: 1.) Pozwolono im włoskie i jedwabne towary gdziekolwiek bądź kupować, do Lwowa sprowadzać, takowe extra jarmarku tylko do mieszczan lwowskich, w czasie zaś jarmarku każdemu sprzedawać, na obce jarmarki z tym towarem jeździć, i sztukami tamże zbywać. – 2) Towar kosmaty (futra) surowy pozwolono gdziekolwiek kupować, i przywozić, takowy extra jarmarku tylko mieszczanom, a w czasie jarmarku każdemu sprzedawać (Oba te punkta nowe) – 3.) Towar turecki, tamże w Turczyznie zakupiony, wolno do Lwowa sprowadzać, mieszczanom każdego czasu, a obcym tylko w jarmark sprzedawać. – Dozwolono także tego tureckiego towaru tak od cudzoziemca jako i żyda z Turek przywiezionego, co ćwierć roku każdemu żydowi miejskiemu za 100 złotych kupić, i takowy albo gdzie indziej wywieść, albo tu mieszczaninowi hurtem sprzedać (W części dawny, w części na

Nr porządkowy	Strona	Kol.	
			korzyść żydów zmodyfikowany punkt) — 4) Pozwolono każdemu miejscowemu żydowi na jarmarkach zagranicznych za Wołoszczyźnie kupić towaru tureckiego za 1500 Zł. i takowy do Lwowa przywiozłszy, hurtem albo mieszczaninowi, albotéż innemu tutejszemu żydowi odsprzedać. Żyd ten, który go kupi, może go albo wywieść, gdzie mu się podoba, albo znowu mieszczaninowi odsprzedać, zawsze jednakże hurtem, nieprzeszkadzając prawom kramarskim, które mieszczanom tylko służy. (nowy) — 5.) Towary tureckie, wołoskie, i inne wszelkie już od mieszczan kupione, za jakąkolwiek bądź summę, pozwolono na jarmarki wywozić, lub mieszczanom innym, hurtem sprzedawać. — 6.) Towary rakuskie (austryackie) tylko od mieszczan wolno żydom kupować, na jarmarki zagraniczne wywozić, lub innym mieszczanom odsprzedawać. — 7) Pozwolono im z mieszczanami tutejszemi tak na miejscu, jako i gdziekolwiek bądź indziej i za granicą, odprawować handle. — 8) W czasie jarmarków lwowskich, wolno im równie jak innym gościom, kupiectwo odprawiać, wyjąwszy towary rakuskie i oprócz ołowiu, miedzi, żelaza, stali i gwoździ. Jednakże ten podczas jarmarku kupiony towar powinni znowu sprzedać, lub wywieść w czasie tegoż

jarmarku na inny jarmark nierobiąc składów
po miasteczkach, wyjąwszy jarmarków. Jeżeliby
zaś pozostał im takowy towar po jarmarku lwow-
skim w mieście, nie wolno go komu innemu
tylko mieszczanom, kupcom lub rzemieślnikom
sprzedawać. (To przy każdym punkcie dołożono,
tak, że i mieszczaninowi, jeżeli nie był kupcem
lub rzemieślnikiem podobny produkt wyrabiają-
cym, sprzedawać nie wolno było) — 9) Łoju
wolno im w czasie jarmarku przywieść, i ten
kupować i albo gościowi albo mieszczaninowi
sprzedawać. — W innym czasie wolno im także
łój przywozić, lecz nie wolno we Lwowie kupo-
wać, lub komu innemu oprócz mieszczanina
sprzedawać. — 10) Dozwolono im corocznie po
30 beczek wina węgierskiego, żydowskiej roboty,
do Lwowa sprowadzić, od którego od półkufka
po półtora złotego radcom opłacać winni, wszę-
lakoż to wino tylko przy szkolniku do miasta
wpuszczone zostanie. Przy tem zastrzeżono:
a) że to prawo ośmioletnie tylko żydom miejskim,
w mieście mieszkającym, których spis pod przysię-
gą starsi żydowscy ułożyć i radzie podać mają,
służyć będzie. b.) Że ciż żydzi lwowscy, mieszcza-
nom lwowskim targu i kupiectwa nigdzie psuć
i przeszkadzać nie mają, gdy tenże mieszczanin

N.ro	Strona	Dok.	
			co targuje i targu dobija. – c) że wspólnictwa żad-nego ani z żydami przedmiejskiemi, ani z postron-nemi czy to żydami, czy chrześcianami mieć nie będą, to jest, że żadnej kompanii i spółki dla więk-szego kapitału osiągnienia z nikim zawierać nie będzie. d) że towarów cudzych, za swoje uda-wać nie zechce. e) że gdy kupiec cudzoziemski z towarami do Lwowa przybędzie, żydzi aż w tydzień po jego przyjeździe, targować w niego mogą. – f.) że gdy się żydzi dowiedzą, że kto bądź wykroczy coś przeciwko prawom składowym miasta, o tem donie-sienie do urzędu radzieckiego uczynić mają. g.) że gdyby który żyd postąpił przeciwko tym paktom, po sprawdzeniu przez radę i starszych żydowskich, karą 30 grzywien obłożony zostanie, której, gdyby nie złożył, starsi ją zapłacić mają; a gdyby i ci do trzech dni nie zapłacili, towary żydowskie z miasta i do miasta przepuszczane nie będą. Lib. 1058 p. 3 – Pakta te i później na pewne czasy odnawiane i od króla Władysława IV potwierdzane były, dopiero w roku 1652 zaka-zał je król Jan Kazimierz, aż do dalszej swej deklaracyi odnawiać. Lib. 1078 pag. 27. –
12.	225	1598	Spisała w tym roku rada miasta, a król Zygmunt zatwierdził porządek i statuta dla

Nr porządkowy	Strona	Rok	
			sukienników, to jest kupców suknem handlujących, że ich tylko 20 być powinno, i że żaden żyd lub szyzmatyk do tego handlu przypuszczony być nie może. fasc: 486. — Na wstawienie się Księdza Skargi osiągnął wychrsta prawo miejskie Lib. 1079 p. 302.
13	229 i 230	1602 i 1603	W roku 1592, jak się pod rokiem 1591 napisało zawarła rada z żydami korzystną dla tychże zgodę, nadając im na lat ośm handlowe swobody. Gdy te ośm lat skończyły się, umieli żydzi tak ucho-dzić P. radców, że im i na dalsze lat ośm też same korzyści dozwolili z największym uszczerb-kiem obywateli handlem i rękodziełami trudnią-cych się, i wprawdzie bez wiedzy i zezwolenia tak stanu ławniczego jakoteż 40 mężów, którzy podług statutu króla Stefana z r. 1577 we wszyst-kich przedmiotach dobra całego miasta tyczących się, do rady wchodzić, zdanie i pozwolenie swe dawać byli upoważnieni. (patrz rok 1591 i 1654) Ztąd zatargi między radcami z jednej, a Kolle-gium ławniczem, 40 mężów i całem pospól-stwem z drugiej strony. Oprócz tego, w wielu innych rozporządzeniach postępowała rada samowładnie i stronniczą, wszelakoż nigdy by

195

Nr.	Strona	Rok	
			nie przyszło było do zatargów i processów, między nią, i drugiemi stanami miasta, gdyby nie te żydom nadane swobody, to albowiem dotykało byt, utrzymanie i pomyślność największej liczby mieszkańców. Udały się z prośbą do rady niższe oba stany i cechi, ażeby uciążliwy handel żydowski i inne bezprawia usunione zostały; lecz nie odebrawszy zaspakajającej odpowiedzi, po uczynionej przed aktami protestacyi, i wysłuchawszy mszy ś. w kościele ś. ducha, uchwalili, udać się o pomoc do króla, obrali deputatów, którzyby w podróż do dworu udać się mogli, i dla opędzenia wydatków na proces potrzebnych, ustanowili między sobą składkę pogłówną. To jest w krótkości powód zatargów między radą i niższemi stanami miasta, o których radca Zimorowicz, w czasie, gdy swą kronikę pisał, w podobnym nie znajdującym się położeniu, z cierpkością, wyraził się, a X. Chodyniecki z większym jeszcze gniewem i ostrością wypracował. Bezprawia rady i całe to zdarzenie opisał dokładnie Jan Alnpeck, podówczas 40mąż a później radca, mąż zacny i bezstronny. Znajduje się opis ten w księdze 1076 od str. 355 do str. 405, nad którym tu nie widzę potrzeby obszerniej rozciągać się. Proces ten toczył się w sądzie królewskiego z wielkim

Nr.	Strona	Rok	
			nakładem, aż nareszcie w roku 1603 przez Kompromis Księdza Wojciecha Perlickiego, officiała lwowskiego, Piotra Ciekliñskiego, podczaszego krakowskiego i Stanisł. Ostrołęńskiego rozstrygniony został. Rada obowiązała się niektóre bezprawia uchylić, w wyborach podług statutu postępować, lecz co do handlu żydowskiego, ponieważ pakta już rada żydom podpisała, rzeczy w dawniejszym pozostały stanie. —
14	234	1606	Rzekło się wyżej pod r. 1591, że Księża Towarzystwa Jezusowego do Lwowa sprowadzeni zostali, pod r. 1603 że im Komissya Królewska łaźnie i szkoły stare, miejsce na założenie w tém miejscu klasztoru przeznaczyła, przeciwko czemu rada miasta protestacyę swą zaniosła: w roku 1606 Król Zygmunt na fundusz tego zgromadzenia, synagogę czyli bóżnicę żydowską w mieście przez Izraela Nachmanowicza wymurowaną, i kilka domów żydowskich obok niej pod pozorem tym darował, że place te żydom przez dawniejszą ~~tę~~ radę miasta bez pozwolenia Królewskiego nadane zostały, i oni na te placy żadnego przywileju nie mają. Ukupując się Żydzi za pośrednictwem arcybiskupa

Nro	Strona	Rok		Uwagi
			Zamojskiego wypłacili 4000 Zł., z których się miasto na łaźnie i stare, szkołę 3.000 Zł. dostało. Że zaś łaźnia i plac, na którym szkoła stała, niedostarczający był na konwent i kościół, zniesiono z woli królewskiej kilka prywatnych domów, tym placom przyległych, a właścicielom reszta, to jest 1000 Zł. z owych od żydów wziętych wyliczono. fasc. 237 n. 40, 43 Lib. 1060 p. 54, 55 i 118.—	
15.	239	1608	Dwóch garbarzów wyprawujących kurdyba, nowe skóry, za to, że do wyprawy brali surowe skóry od żydów, i drugi raz o to zostali przekonanemi, utracili prawo cechowe i miejskie Lib. 1076 p. 724.—	
16.	247	1614	Żydzi jeszcze żadnego szynku nie mieli. Lib. 1055 a p. 34 ad 39.—	
17.	253	1620	Zapadł surowy reskrypt królewski, żeby żydzi złotej i srebrnej monety za granicę nie wywozili. fasc. 240 n. 1.—	
18.	266 i 267	1628	W roku tym posiadali Żydzi w mieście	

jedynaście gruntów czyli placów. – Na czterech podobnych placach z owych 11. mieściło się po dwa domki, na sześciu po cztery domki, a tylko jeden żyd miał cały plac. – Oprócz tych 11 posiadłości znajdowała się bożnica stara i nowa, domek, w którym mieszkał rabin i szkolnik, tudzież 5 nikczemnych domków pod murem miejskim ulepionych i do niego przypartych, razem 38 osiadłości żydowskich. Lib. 1061 p. 253. Żeby lepiej pojąć, co znaczy taki grunt, plac, umieszczę zebrane przezemnie wiadomości z tejże samej księgi str. 504. Za zasadę do podatkowania podzielone było miasto, rozumie się między murami i oprócz owych 11 placów żydowskich na 432 2/1 osiadłości, to jest placów, na których na każdym mogła by być kamienica o trzech oknach. Nazywał się taki udział „na chłopa" to jest na jedną rodzinę czyli gospodarza; wszelakoż najczęściej na takim jednym placu posiadały dwie lub więcej rodzin jedną kamienicę częściami, i przeciwnie, czasem była kamienica na półtora lub dwóch chłopów, jak n.p. Gutteterowska, teraz № 235. Z owych 432 ½ chłopów wyłączono 32 ½ na różne wolności, bo radzcy ławnicy, później i 6 starszych ormiańskich, szkoła, łaźnie i t. d. wolne byli od

Nr.	Strona	Rok	
			podatków, zaś 400 chłopów czyli realności, podlegali rozkładowi podatkowemu. Tak było w roku 1628 i 1629. –
19.	322 i 323	1649	Odprawowała się Komisya Coequacyi z rozkazu Królewskiego i na żądanie miasta. Cel był następujący: W czasie okupu miasta przeszłorocznego, brano, co tylko być mogło, tam gdzie co się naprędce wziąść dało, a nawet pożyczono kilka tysięcy, jedynie tylko, ażeby jak najspieszniej Chmielnickiego rozpędzić. Niektórym zatem kupcom pozabierano wszystek towar, a byli tacy, którzy mało co dali, należało więc zrobić coequacyą w miarę majątku i posiadłości każdego, i od jednych dobrać, a drugim zapłacić. Przed oblężeniem wielu majętnych obywateli umknęło ze Lwowa, unikając niebezpieczeństwa. Tych zatem Profugos żądało miasto mocniej obłożyć okupem. Nareszcie żydzi mało co z swego przyłożyli się, gdyż najwięcej wydawali chrześcijańskie zastawy, i tylko toby utracili, co na zastawie mieć mogli, a niektórzy jeszcze zyskiwali, udając, że fant na okup oddany został. Że zaś Chmielnicki wszystkich Żydów z całym majątkiem wydanych mieć chciał; (Lib: 1123 p. 128, 129, 131), a gdy miasto za niemi obstawało, od żądania swego odstąpił; lecz za to z kontrybucyi

raz wyrzeczonej nic nie chcial odstąpić; słuszna zatem, że gdy miasto za żydów opłaciło, ażeby ci też to zwrócili. I ten więc punkt do Komissyi coaequacyjnej należał. W komissyi tej grał znakomitą rolę jakiś X. Różycki, będący zarazem agentem P. Kanclerza. Żydzi bronili się, komissya z wielkim szumem prawnym, per citationes, dilationes, oppositiones, protestationes, reprotestationes i tym podobne sądowe dziwolągi ciągnęła się, P. Kanclerzowi, gdy do Lwowa 26° Augusta przyjechał, ofiarowali żydzi 100 talarów twardych imperialnych pag: 129, jak się wyraża regent Communitatis Jan Gąsiorek. Eodem die (26° Augusta) ciż zaszargońcy (żydzi) w P. Kanclerza audiencyą sobie zjednali, z ordinum ich w oratiej zwyczajne było, jakiego zawsze do wielkich panów lub sędziów zażywają, ofiarowali sto talarów twardych imperialnych, a potem do naracyi i confirmacyi tego, o co prosili, przystąpili." – X. Różycki był już ujęty i inni komisarze, na próżno dało miasto temuż Księdzu 600 Zł. i skrypt na 1000 Zł., przekonało się nareszcie, że nie pozostaje inny środek, jak tylko zgodzić się z żydami, gdyż czekał długi i kosztowny proces po trybunałach, sądach nadwornych, albowiem zaprowadzona ta sprawa w formy sądownicze, musiałaby

Nr	Strona	Rok	
			./. przechodzić wszystkie stadia rozwlekłego sądownictwa krajowego; żydzi mogli się okupywać, bo mieli w ręku pieniądze. Atoli pod wpływem tegoż X. Korzyckiego przyszło nareszcie do zgody w ten sposób: że zamiast 200.000 na okup, na obronę miasta i opłatę piechoty, która summa słusznie od żydów należała się, musiało miasto przystać na 84.000, to jest 4.000 gotowemi zaraz, 30.000 na jarmark Jarosławski 1650 roku, 25.000 towarami na jarmark Jarosławski 1651, 5.000 na jarmark lwowski w r. 1652, a reszta 20.000 zł. aż za lat 10, od których procent żydzi obiecali.
20	324.	1652	Powiedziało się wyżej (r. 1591 i 1603) że miasto co ośm lat zawierało z żydami tak zwane pakta, pozwalając im za pewną opłatą, pewne artykuły handlu. W tym roku wyszedł taki termin, żydzi domagali się więcej swobód, miasto zaś i dawniejsze ograniczyć chciało; zaszły o to skargi do Króla, i ten zakazał aż do dalszej swej deklaracyi odnawiać lub potwierdzać te układy. Lib. 1058 p. 17)
20½	330	1653	Die 3 Julii – stanęła declaratia [illegible] cenclerza na pacta z żydami. Mediante decreto Jegomości mają bydź zawarte i pozwolone (obacz Kronikę)
21	335 i 336	1654	Przerwany w upłynionym roku diariusz regenta gminny Jana Ruskiego, co do niniejszego

Nr	Strona	Pod.

rokw zawiera dosłownie to, co następuje z księgi 1123 p. 159.

„Die 6a Februarii 1654. Ordinescum nationibus zasiadali na pactach żydowskich, na które się zgodzili, i tak konkludowali: Ponieważeśmy się z żydami w rzecz wdali, conatus ich przełamać, ani sami przy tych handlach zostawać niechcieliśmy; żeby była rzecz salubrior i utilior tej sztuki chleba swoim życzyć, słysząc prawie codzień, nie quaerelas na tę obeścia (78) tedy consensum nostrum onym z temi jednak condycyami na te pacta praebuimus. – Naprzód żeby przy dawnych paktach zostawali, do Wołoch dla towarów tak sami jako i przez subordinatas personas nie zajeżdżali, ale na składzie a mianowicie na jarmarkach w pogranicznych miastach one skupowali, nie więcej tylko za półtora tysiąca złotych, jako dawne pacta pokazują. Potem, aby między sobą żadnych spólników z przedniejszych żydów ani z miast górnych (79) nie mieli; a jeśliby towar wielką summę wynosił, tedy chrześcianina za spólnika mają sobie przybrać. Niemają się też ważyć przed jarmarkiem i po jarmarku sklepów otwierać, ale jak zwyczaj dawny niesie, kiedy dzwonem ogłoszą, aby budy i sklepy zamykać. Do tego czas ma być naznaczony tym pactom do ośmiu lat, a na każdy

22.

198

rok pactowych pieniędzy tenentur po cztere tysiące złotych miasta płacić i oddawać, których naznacza ex omnibus ordinibus, aby takowe pieniądze obracać, na municyą, a mianowicie na szkarpe zaczętą około miasta tego. Nadto na każdy rok obierać ex Quadragintaviratu dwóch panów mieszczan, żeby przestrzegali wespół z tłumaczem, jeżeliby żydzi nad pakta ważyli się więcej handlów prowadzić. Które te pacta mają być zachowane, i ważne sub confiscatione omnium mercium, także i pod utraceniem niniejszych pact, a zabory takowe, jeśliby się przytrafiły, mają być obrócone, na municyę miasta tego. Na ostatek to się waruje w tych pactach, aby żydzi, którym to nie nowina, fawory i protekcye panów możnych łapać i o nie się starać, lub do inszych się urzędów udawać, forum tutejszego miejskiego nie excypowali, ale się coram Spectabili Magistratu et deputatis depositorii sprawowali, kiedy tego potrzeba. Którym to injungitur, żeby starszyna praesentowali coram spectabili Magistratu żydów swoich benepossessionatos, który mają handel i mercantie prowadzić. —

22. 366 i 367. 1655. Chmielnicki żądał, aby mu żydzi (iż są nieprzyjaciele Chrystusowi i wszystkim chrześcianom)

ze wszystkiemi majątkami i z dziećmi i z żoną, mi wydani byli. – Magistrat na to nie przystał. –

23. 437 1685 Zapadł powtórny dekret tegoż króla w tej osnowie: Każdy kupiec Szkot obowiązany corocznie płacić miastu 60 złotych za wolność handlu, że im wszelakoż niewolno sprzedawać (wyjąwszy w jarmarki) łokciem, funtem, lub w małej sztuce, lecz całemi bellami, sztukami, lub beczkami, że towarów swych nikomu innemu (oprócz jarmarków) obcemu, lub żydowi sprzedawać nie mogą, jedynie tylko kupcom mieszczanom lwowskim.
(Lib. 1055 p. 745 i 793)

24 460 i 461 1705 i 1706 Co się tyczy opłat na wojska krajowe, od tych Żydzi umieli się zawsze usunąć. Najprzód, nie podlegali jak wiadomo magistratowi, lecz wojewodzie, a zatem niemożna ich było przymusić do składki; tylko przypozywać należało, ile razy przyłożyć się niechcieli. Jeżeli zaś już koniecznie ich do czegoś zmusić żądano, udawali się wprost do komendantów, a opłaciwszy do rąk ich część tego, coby dać byli musieli do miasta, w stosunku z innemi, oswobodzali się, a ciężar po staremu spadał na lud chrześciański. –

Nro	Strona	Rok	
25.	463 i 464	1710	W tym dopiero 1710 r. zjawia się dekret oryginalny sądów nadwornych królewskich w sprawie między miastem i żydami miejscowemi Sabatho pridie Dominicae judica idest 5 Apr. Varsoviae zapadły Lib. 1058 p. 35 znajdujący się .... Treść tego kontumacyjnego dekretu jest: „że gdy żydzi niemają wolności swobodnego handlu w miastach królewskich, że ponieważ tylko cztere- ma gatunkami towarów handlować im we Lwowie dozwolono, że już dawno ściągają się zawrzeć z miastem pakta, i przeciwko przywilejom miastu służącym wszelkiego rodzaju handel sobie przywłaszczyli; i przez lat 27 przyobiecaną miastu za wolność handlowania owemi cztere- ma gatunkami coroczną summę 1.400 Zł., któ- ra dotąd za ten czas już 37.000 wynosi, niezapła- cili (146) przeto osądzeni zostali; ażeby w dwóch tygodniach z miastem w ugodę weszli, inaczej łaskę te na zawsze utracą, i tylko czterema arty- kułami pod konfiskatą towarów handlować będą mogli, ażeby za uczynione miastu szkody 20.000 Zł. i owe zaległe 37.000 Zł. w ośmiu dniach opłacili. Co do szynków i propinacyi wyrzeczono: że stosownie do dekretu z r. 1521, to im całkiem nienależy. Co do kontrybucyi, podatków i składek, że żydzi miejscy w

czwartej części do ogólnej summy przykładać się powinni. Że z domów, piwnic i sklepów chrześciańskich, przez nich zaarendowanych, w dwóch tygodniach ustąpić mają; i t. d. — Wypadł także w tym roku i zapewne tegoż dnia dekret przeciwko żydom przedmiejskim, odsądzający ich od wszelkich praw, handlu i propinacyi; lecz tego w oryginale nie znalazłem. Że zaś zapadł takiej treści, okazuje się z dekretem trzeciego, o którym będzie niżej mowa pod r. 1713. —

26. 468 1713 W tym roku wypadły dwa dekreta feria 3 post dominicam septuagesimam proxima, to jest: 14° Lutego w Warszawie. Co do żydów miejskich: Że dekret z dnia 5° April. 1710 zapadły w całej osnowie potwierdza się, że żydzi od dobrodziejstwa zawierania paktów z miastem względem handlu odpadają, że im tylko czterema artykułami targować wolno pozostaje, że towary ich w mieście znajdujące się zasekwestrowane być mają, że kara perpetuae banitionis et infamiae na nich ogłasza się, i że sąd Komisarzów do wyegzekwowania tego wyroku wyznacza. Lib. 1058 p. 67. — Co do żydów przedmiejskich: że

podobnież dekret z dnia 5º Kwiet. 1710 zatwierdza się, że ich in poenam banitionis perpetuae et infamiae osądza się, że komisarze wyznaczeni, ażeby handel im i propinacyą odebrali, towary ich posekwestrowali, browary ich i karczmy zburzyli, warzenie miodu, piwa i dystelacyi gorzałki zakazali, z przedmieścia halickiego wypędzili i t. d. Lib. 1058 p. 89. –

27	469	1714	Wypadł czwarty dekret Sabatho post festum S. Luciae, to jest 5º Grudn. w Warszawie, w sprawie z żydami miejskiemi: że dekreta roku 1710 i 1713 potwierdzone zostają, że żydów na zapłacenie nowych wydatków miastu w kwocie 24.000 Zł. sprawiowych osądza, komisarzy do wyexekwowania tak poprzedzających jako i niniejszego wyroku wyznacza, i tym nakazuje, ażeby wszelkie towary i napoje żydowskie w sklepach i piwnicach znajdujące się, zasekwestrowali, otaxowali i aktorom mieszczanom na rachunek przysądzonych im expens oddali. Lib. 1058 p. 115. – Zaś z żydami przedmiejskiemi pod taż datą: że podobnież dekreta z r. 1710 i 1713 potwierdza, oprócz dawniejszych expens, na nowo na 12.000 Zł. skazuje, komisarzów do exekucyi tak poprzed-

nich jako i niniejszego wyroku wyznacza, z poleceniem, aeby towary, napoje, piwo, gorzałkę, słody, miód prasny i sycony, sól i t. d. zasekwestrowali, oszacowali, i aktorom mieszczanom lwowskim w nadgrodę kosztów oddali Lib. 1058 str. 123.

28. 472 1724. Zapadł piąty dekret jeszcze surowszy między żydami miejskiemi, przedmiejskiemi i miastem, potwierdzający owe dekreta z r. 1710, 1713 i 1714. –

~~29. 476 1738.~~ ~~Otóż i w tym roku siódme dekreta królewskie z żydami miejskiemi i przedmiejskiemi, feria tertia post dom: Sexagesimae, to jest 11° Lutego we Lwowie, gdzie k~~

29. 473 1732. W tym roku zapadły szóste dekreta, sabatho pridie Dom. oculi, to jest 5° Marca w Warszawie. Co do żydów miejskich: że owe sentencye z r. 1710, 1713, 1714 i 1724 potwierdzają się z wyznaczeniem komisarzy do wypędzenia żydów z miasta i ulic, wyjąwszy żydowskiej; do zasekwestrowania, skladowania i oddania aktorom żydowskich towarów. Lib. 1058 p. 133. Co do przedmiejskich z rozkazem do komisarzy,

./.
aieby, wywszy siły zbrojnej, lub wezwawszy cztery cechi z bronią, tak dawniejsze jako i teraźniejszy wyrok do exekucyi przyprowadzili, towary wszelkiego rodzaju żydowskie zasekwestrowali, oszacowali i aktorom to jest miasta oddali. Lib. 1058 p. 143. —

30 476 1738 Otóż i w tym roku siódme dekreta królewskie z żydami miejskiemi i przedmiejskiemi feria tertia post dom: Sexagesimae to jest 11° Lutego we Lwowie, gdzie król podówczas z dworym swym znajdował się zapadłe, mocą których dawniejsze sześć dekretów z lat 1710, 1713, 1714, 1724 i 1732, jednakże z niejakiemi już dla żydów miejskich względami potwierdzone i komisya wyznaczona została: aieby ich z miasta i innych ulic, do ich żydowskiej ulicy usunęła, wszelakoż dozwolono im w ruskiej ulicy przez rok jeszcze jeden towary swe mieścić, żeby żydów wałęsających się całkiem z miasta wypędziła, co do szkód i expens miastu przez żydów zrządzonych, aieby oblikwidacyą przedsięwzięła i tychże do zrobienia słusznych paktów z miastem zmusiła. Lib. 1058 p. 153. Zaś co do przedmiejskich żydów, dawniejsze wyroki całkowicie potwier

dzone zostały. Lib. 1058 p. 177.

31.	480	1744	Sąd Królewski w tym 1744 r. osme swe dekreta Sabatho post festum transfigurationis Christi Domini idest 8o Augusti potwierdzając owe wcześniejsze od 1710 do 1738 zapadłe, mocą których żydów jako niegodnych od dobrodziejstwa zawierania paktów z miastem, odsądza, od prowadzenia handlów na przyszłość usuwa, za buntowników i uporczywych (Rebelles et refractarios) uznaje, na zwrócenie szkód i wydatków prawnych skazuje, na zapłacenie tak dawniejszych jako i teraźniejszych do 30.000 Zł. umiarkowanych wydatków potępia, komisarzy oznacza, którzy by rumacyą żydów z miasta wyjąwszy żydowską ulicę, uskutecznili, towary i trunki zasekwestrowali, miastu je oddali, żydom propinacyę zabronili, na przedmieściu nowe ich budowle i browary zburzyli, piwnice i kramy posekwestrowali, na nich karę banicyi i infamii ogłosili it. d. L. 1058 p. 293 i 313. – 3.
32	482	1747	Wioska szpitalna ś. Łazana, Sknitowel zwana, przechodziła do różnych familij po śmierci Marcina Kampiana. Pozwało miasto o zwrócenie jéj Piotra Kupińskiego, i w tym r. na rzecz szpitala odzyskaną została. fasc. 195 n. 61. – 4

imałe Hołosko posiadanych, i z pewnej kwoty
pieniężnej, którą każdy nowoobrany członek
(pro ingressu) opłacić musiał. . . . . . .
Każdy nowoobrany ławnik powinien był wypra-
wić bankiet przysiężniczy (Convivium) dla
swych kollegów, co gdy uchybił, niedano mu
cząstki dochodów z realności w Hołosku do nich
należących, a oprócz tego pierwszego roku do
podziału innych dochodów nienależał (Libro
1223) — Do posiadania wiosek wielkie i małe
Hołosko przyszli ławnicy przez kupno z włas- Hołosko
nych składek, między innemi kupili w roku
1610 część jedną od Jana Gobrzydowskiego, a
w roku 1613 drugą od Jana Kanelu. Pierwsza
należała niegdyś do familii Szymonowiczów,
z której pochodził sławny Szymon Simonides.

3. 36 1352. Istniał już w tym roku kościół Panny Maryi
za murami miasta, do którego, jak się
wyżej rzekło, Hrabina Anna młyn pod Zbois-
kami zapisała.

4 42; 43 1372. Ustaliwszy brata swego ciotecznego Ludwika
na tronie polskim, powrócił Ładzisław na

			Ruś, odprawił uroczysty wjazd do Lwowa, które za swe stołeczne obrał sobie miasto i do którego świetności i zamożności najwięcej się przyłożył, nadając temu miastu przywilej feria 5 post festum S. Nicolai 1372 na terytorium stu łanów frankońskich. Przywilej ten oryginalny, niepodejrzany, nieuszkodzony, znajduje się w archiwie miejskim fasc. 193 N. 17 później przy regulacyi do fascykułu radzkich dokumentów N. 5 przeniesiony — łączam go w dodatku Litt. B.
5	69	1405.	Od roku 1405 musiało miasto płacić podatek pro redimenda terra Dobrynensi — Jest na to spis podatkowy, w którym Żydów, ile wolnych od opłaty, dla tego, że do prawa miejskiego nie należeli, niewyszczególniono.
6	108	1452	Wychrzta żyd Jorge pierwszy jako taki, otrzymał prawo miejskie. Lib. 1166 a p. 324 ad 329.
7.	143, 144	1521	Rok ten obfity w wypadki: Od niepamiętnych czasów, gnieździło się kilkanaście familij